

THẾ GIỚI MỚI

TẠP CHÍ CỦA
BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

624

Phóng sự:
**Nước mắt
của rừng**

**Trị liệu với
hương thơm**

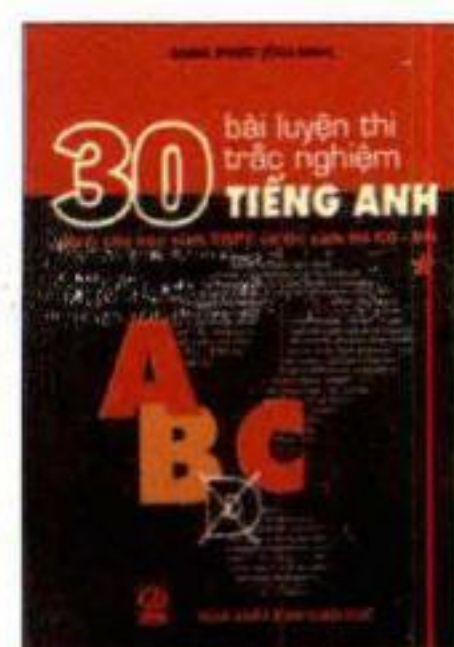
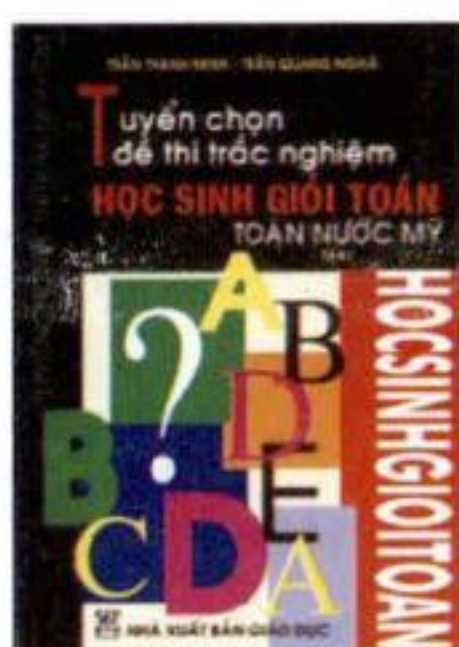
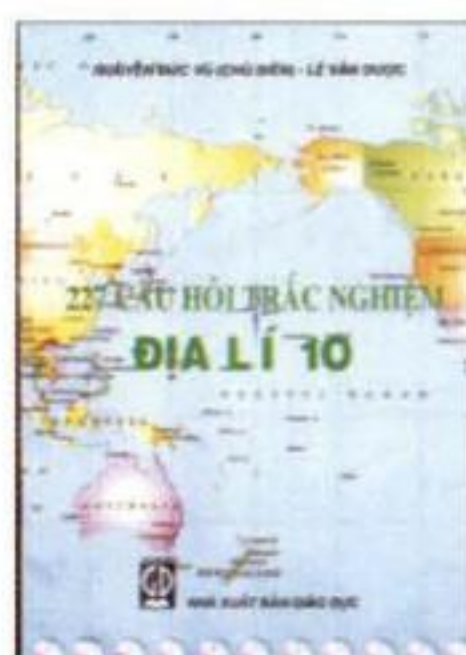

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHI MINH

231 Nguyễn Văn Cừ, Q.5 ĐT: 8358423 . Fax : (08) 8390727

SÁCH TRẮC NGHIỆM TRUNG HỌC PHỔ THÔNG

ĐỊA CHỈ LIÊN HỆ

● TRUNG TÂM PHÁT HÀNH SÁCH THAM KHẢO

57 Giảng Võ - Hà Nội. ĐT : (04) 8562499 - 5141253 - 5143194 - 5142986

● NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC TẠI TP. ĐÀ NẴNG

15 Nguyễn Chí Thanh - TP. Đà Nẵng. ĐT: (0511)886497

● NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC TẠI TP. HCM

Phòng Phát hành sách tham khảo

- 240 Trần Bình Trọng; Q.5; TP.HCM; ĐT: (08) 8323557

- 104 Mai Thị Lựu. Q.1; TP.HCM; ĐT:(08) 8205609

● Các Công ti Sách-TBTH thuộc Sở Giáo dục và Đào tạo các tỉnh, thành phố trong cả nước

THẾ GIỚI MỖI

TẠP CHÍ TRI THỨC TỔNG HỢP RA HÀNG TUẦN

SỐ 624 - Thứ hai 28.2.2005

Kính chào

■ Trái đất - mỏ dầu vô hạn?

BẠCH PHƯƠNG 3

- Những thay đổi có lợi cho thí sinh HƯƠNG GIANG 8
- Hội nghị Hội đồng Các bộ trưởng giáo dục Đông Nam Á lần thứ 40 MAI ANH 11
- Cô học trò Long An được nhận chữ ngọc của Phó Thủ tướng TRẦN QUỐC TOÀN 15
- Chính phủ điện tử ở Mỹ hoạt động như thế nào? HẢI YẾN 20
- Lão hóa dân số - bài học từ các nước phát triển NGỌC HÀ 24
- Kho bạc quốc gia tích trữ những gì? QUỐC VĂN 28
- Châu Phi: nạn phép thuật phù thủy làm náo loạn xã hội HÙNG SƠN 32
- Phép lạ của xe hơi đời mới DUY HƯNG 36
- Dù cứu nạn cho máy bay dân dụng BẢ DUY 40
- Vua Minh Mạng với chính sách khuyến lâm VIÊN NGỌC LƯU 44
- Nước mắt của rừng HOÀNG CÔNG TÂM 48
- Bước tiến trong chinh phục vũ trụ DUY ANH 51
- Vệ tinh Titan - hình ảnh Trái đất thời nguyên thủy LÊ NGUYỄN 56
- Trẻ em nên uống sữa gì? NGUYỄN THU NHẠC 62

- Trị liệu với hương thơm THANH PHƯƠNG 66
- Ba câu chuyện của một nhà thơ lớn CHẨN TỰ 75
- Chùa Hương có chim gõ mõ,
cá nghe kinh không? QUÁCH VINH 79
- Mùa xuân sang
có Hoa Anh Đào... ĐÌNH THU HIỂN 81
- Thơ ĐỖ HỒNG NGỌC - VƯƠNG TUYẾT MAI -
TRẦN SĨ TUẤN 85
- Con sốt phim truyền hình lịch sử
Hàn Quốc TRUNG NGUYỄN 86
- Gia vị trong phòng ngủ THANH THƯ 90
- Trào lưu thay đổi giới tính ở Iran THU HẰNG 93
- Charles Becker -
vua làm bạc giả PHẠM XUÂN THẢO 97
- Thế giới năm 2005 và những vấn đề
an ninh toàn cầu LÊ TÂY SƠN 101
- Hai lựa chọn PHÙNG LINH 105
- Bìa 1: Diễn viên Thanh Thúy. Ảnh: Minh Tuấn
- Bìa 4: Vệ tinh Titan - hình ảnh Trái đất thời nguyên
thủy (tr.56)

- Tổng Biên tập: ĐỖ QUỐC ANH
- Phó Tổng Biên tập: VŨ TRỌNG THANH
- Trình bày: KIM LAN
- Bìa: MAI VĂN THI

- Hội đồng Biên tập:
GS.TSKH hóa học CHÂU DIỆU ÁI,
GS.TSKH toán học NGUYỄN CANG,
GS. Viện sĩ sinh học VŨ TUYẾN
HOÀNG, GS.TSKH triết học NGUYỄN
DUY QUÝ, Nhà báo TRẦN ĐỨC TAM,
Nhà báo HỮU THỌ, GS.TSKH văn học
LÊ NGỌC TRÀ, GS.TSKH vật lý
NGUYỄN CHUNG TÚ

- Trụ sở: 322 Điện Biên Phủ,
Q.10, TP. Hồ Chí Minh.
ĐT: 8399050 - 8399055.
Fax: (08) 8399053. Email:
thegioimoi@hcm.vnn.vn
- Phòng liên lạc phía Bắc:
104 Bùi Thị Xuân, Q. Hai Bà
Trung, Hà Nội. ĐT-Fax:
(04) 9784586.
- Giấy phép xuất bản số 241/GP
của Bộ Văn hóa - Thông tin cấp
ngày 8-5-2001. ISSN 0868-3433.
- Thiết kế, dàn trang tại Phòng Kỹ
thuật vi tính tạp chí Thế Giới Mới.
- Chế bản tại ITAXA và nhà in Trần Phú.
- In tại nhà in ITAXA và nhà in báo
Nhân Dân TP. Hồ Chí Minh.

Trái đất MỎ DẦU VÔ HẠN?

BACH PHƯƠNG

Trong suốt lịch sử tiến hóa của nhân loại, các nhà khoa học luôn là những người đi tiên phong trong cách đánh giá và nhìn nhận thế giới vật chất xung quanh bằng những phát kiến khoa học được tạo nên từ cách nhìn mới. Cũng đã có không ít phát kiến khoa học khi vừa được công bố đã bị phản bác. Thế rồi thời gian trôi qua, chính khoa học lại một lần nữa chứng minh rằng những phát kiến đó đã trở thành chân lý mới mà con người chưa khám phá hết. Quan điểm của giáo sư (GS) Thomas Gold cho rằng dầu mỏ sẽ không bao giờ cạn liệu có phải là một trường hợp như vậy?

Sẽ không bao giờ hết dầu mỏ?

Sinh thời, Thomas Gold vẫn chưa bao giờ được coi là một nhà khoa học cấp tiến điển hình. Trái lại, cộng sự và cả đồng nghiệp trên toàn thế giới luôn coi ông là một nhà khoa học với những ý tưởng điên rồ cho dù các phát minh và công trình nghiên cứu của ông đã đưa ông trở thành GS hàng đầu trong lĩnh vực thiên văn học của Trường Đại học (ĐH) Cornell (Ithaca, bang New York, Mỹ). Thế nhưng ông cũng đã có những thành công nhất định trong việc thuyết phục các nhà khoa học “điên rồ” khác tin vào những lý thuyết mà ông đã nghiên cứu đi ngược lại tất cả các triết lý đỉnh cao của khoa học truyền thống.

Giờ đây, sau vài thập niên kể từ khi giáo sư Thomas Gold công bố nghiên cứu của mình, các nhà khoa học mới tìm được những chứng cứ cho thấy phát hiện của ông là đúng sự thật. Trong một báo cáo khoa học, Thomas Gold đã khẳng định rằng hợp chất hydrocarbon ($C_n H_{2n+2}$) mà con người thường chỉ tìm thấy trong dầu mỏ lại được tạo ra bởi các quá trình kiến tạo địa lý nằm sâu trong lòng Trái đất chứ không phải được tạo ra từ các quá trình phân hủy sinh học được diễn ra trong lớp vỏ ngoài của Trái đất. Nghiên cứu của ông ngay lập tức bị giới khoa học phản bác dữ dội bởi ông đã đẩy sáng kiến của mình đi quá xa nhận thức thời đại lúc đó. Gold lập luận rằng trong tự nhiên, tất cả các hợp chất giữa carbon và hydro hay còn gọi là hydrocarbon đều được hình thành

trong môi trường nhiệt độ cao và áp suất cực lớn tại những vị trí sâu trong lòng đất khoảng gần 160km. Nếu phát hiện trên của GS Thomas Gold là đúng thì có nghĩa những kết luận trước đó về giới hạn cuối cùng của nguồn năng lượng dầu lửa đang được cung cấp khắp nơi trên toàn thế giới hoàn toàn là sai lầm.

Không chỉ đưa ra những lập luận tưởng như rất phi lý và đầy mâu thuẫn như vậy, Gold còn khẳng định rằng các mỏ dầu và khí đốt tự nhiên thường xuyên được cung cấp thêm các hợp chất hydrocarbon đang được tạo ra từ sâu thẳm trong lòng Trái đất. Chính vì thế con người sẽ không bao giờ phải hứng chịu thảm họa cạn kiệt nguồn năng lượng như nhiều người từng dự đoán. Chừng nào Trái đất còn quay, các hợp chất hydrocarbon còn tiếp tục được tạo ra. Chúng ta cứ việc sử dụng nguồn năng lượng này mà không cần lo lắng.

Tạo vật chất mới thông qua việc tăng nhiệt độ và áp suất

Mới đây thôi, các chuyên gia Mỹ ở phòng thí nghiệm thuộc Viện Nghiên cứu địa lý Carnegie tại Washington, Phòng thí nghiệm quốc gia Lawrence Livermore, ĐH Harvard, Trung tâm Thí nghiệm quốc gia Argonne và ĐH Indiana ở South Bend đã cùng phối hợp trong việc nghiên cứu và tái hiện việc sản sinh ra các hợp chất hydrocarbon thông qua các quá trình kiến tạo địa lý mà GS Gold đã nêu. Các thí nghiệm này đã thành công vang dội, vượt qua tất cả những gì mà các nhà

khoa học trên toàn thế giới đang mong đợi. Ít nhất thí nghiệm này cũng đã khẳng định một nguyên lý rằng người ta cũng đã tạo ra được hợp chất methane mà không cần đến các nguyên liệu từ các hợp chất sinh học. Khi tất cả các chất vô cơ như ôxít kim loại, khoáng chất và nước được nén dưới áp suất khoảng 1.300°C thì quá trình hình thành khí methane bắt đầu diễn ra. Những điều kiện vật lý như vậy quả đúng như những điều kiện đang diễn ra dưới mặt đất ở độ sâu khoảng 160km. Thế nhưng kết quả của thí nghiệm này cũng chưa đủ thuyết phục rằng lý thuyết mà GS T. Gold đã đưa ra trước đó là đúng.

Theo GS Henry Scott, một chuyên gia hàng đầu trong lĩnh vực vật lý địa cầu của Trường ĐH Indiana, đồng thời là một trong các tác giả hàng đầu của bản báo cáo đầy đủ về công trình nghiên cứu về quá trình hình thành các hợp chất hydrocarbon của Viện Hàn lâm khoa học Mỹ thì: "Tất cả những gì mà thí nghiệm của chúng tôi đã làm được chỉ có thể cho thấy một điều là với áp suất cao của lớp vỏ phía trong của Trái đất kết hợp với nhiệt độ cao tương ứng, chúng ta có thể tạo ra hợp chất methane từ các chất vô cơ, nước và khoáng chất". GS Scott cũng đã khẳng định rằng trong quá trình diễn ra thí nghiệm này, nhờ có các thiết bị và máy móc hiện đại, ông đã tận mắt chứng kiến quá trình hình thành các phân tử methane từ các chất vô cơ. Theo đó, để thực hiện thành công thí nghiệm

này, các nhà khoa học đã sử dụng cách nghiên cứu giống như người ta đã nghiên cứu để chế tạo ra kim cương nhân tạo, một dạng vật chất cũng đã được hình thành trong áp suất và nhiệt độ cao ở sâu trong lớp vỏ Trái đất. GS Scott còn cho biết thêm: "Những kết quả mà thí nghiệm này mang lại vô cùng hấp dẫn và ấn tượng. Nó đã khẳng định chân lý mà trước kia GS T. Gold đã từng chỉ ra trên lý thuyết.

Đó là khi chúng ta ép các chất vô cơ dưới một áp suất lớn và nhiệt độ cao thì các quy luật hóa học cơ bản sẽ bị thay đổi. Chính điều đó là những thứ mà chúng tôi đang muốn tìm hiểu".

Phải chăng loài người sẽ có nguồn năng lượng vô tận?

Một thí nghiệm khác, được thực hiện tại Trung tâm Thí nghiệm quốc gia Lawrence Livermore cũng thu được kết quả tương tự: hợp chất methane hình thành từ những chất vô cơ và khoáng chất ở điều kiện nhiệt độ là 32°C và áp suất lớn gấp 70.000 lần áp suất khí quyển Trái đất. Các điều kiện vật lý đó vẫn được xem là quá cao, thế nhưng điều quan trọng là nó đã phần nào chứng minh

Giáo sư Thomas Gold (1920-2004), nhà khoa học người Mỹ gốc Áo, sinh ở thành phố Vienna, tốt nghiệp Đại học Cambridge. Ông là nhà toán học, thiên văn học, người đã có công rất lớn trong việc khám phá ra luận thuyết về sự tồn tại của vũ trụ.

toàn thể nhân loại. Đó là con người không thể khoan sâu xuống đất tới 160km, thậm chí sâu chừng 16-20km đã là một điều không tưởng. Theo GS H. Scott, khoa học và khả năng của con người không cho phép chúng ta thực hiện được điều đó. Thế nhưng vẫn còn một cơ sở để hy vọng: nếu bên

được rằng Trái đất mà chúng ta đang sống vẫn đang sản sinh cho chúng ta những nguồn methane rất cần cho phát triển. Giống như GS Thomas Gold trước đây, các nhà khoa học của Trung tâm Thí nghiệm quốc gia Lawrence Livermore cũng tỏ ra quá lạc quan và đi rất xa khi họ tuyên bố rằng: “Chính nguồn cung cấp các khí gas và dầu mỏ này sẽ trở thành nguồn năng lượng không bao giờ cạn cho các thế hệ tương lai của loài người”.

Tuy nhiên, nếu nhận định trên của các nhà khoa học là chính xác hoàn toàn thì thực tế vẫn còn những khó khăn trước mắt đối với

dưới lớp vỏ Trái đất thật sự tồn tại những mỏ hợp chất hydrocarbon như thế thì chắc chắn sẽ có một lý do nào đó để những hợp chất này tự thoát ra và đi lên đến gần bề mặt hơn, nơi mà con người có thể khai thác được.

Vài năm trước, chính phủ Thụy Điển đã tài trợ cho một dự án nhằm khai thác nguồn tài nguyên này của Trái đất. Các nhà khoa học Thụy Điển cũng như các quan chức ngành năng lượng đã đặt các giàn khoan với hy vọng nó có thể khoan xuống đến độ sâu mà GS T. Gold đã “chỉ điểm”. Thế nhưng dự án này đã không mang lại kết quả như mong

muốn bởi vì tiêu tốn quá nhiều tiền của cũng như thời gian mà chỉ tìm được rất ít những mẫu khoáng chất cần thiết.

Cho tới ngày nay con người ta chưa tìm thấy những mỏ dầu vô tận

như GS T. Gold đã dự đoán từ trước. Thế nhưng những gì mà giới khoa học vừa làm được đã khiến thế giới biết đến ông như một người tiên phong trong lĩnh vực này.

(Theo ABCnews)

NGUỒN GỐC TỪ "OK"

Từ "OK" gần đây đã trở nên quá quen thuộc với không chỉ những người dân các nước phương Tây, mà đã trở thành câu cửa miệng biểu thị sự đồng ý của hầu hết người dân các châu lục ngày nay. Chẳng thế mà một nhà văn, nhà báo nổi tiếng người Mỹ Mencken Henry Louis (1880-1956) đã coi đây là từ "có ảnh hưởng hiệu quả nhất trong cách dùng từ sáng tạo của người Mỹ đương đại". Mặc dù vậy, nếu có người hỏi bạn: nguồn gốc của từ "OK" do đâu mà có, e rằng bạn chưa chắc đã hiểu đúng được nguồn gốc ra đời của nó. Chính người Mỹ cũng đã tốn nhiều công sức ngược dòng lịch sử đi tìm nguồn gốc của từ "OK", song mãi đến cuối thập niên 1940, một người Mỹ tên là Allen Waker Leader mới trả lời chính xác được câu hỏi này.

Vào năm 1840, tại thành phố New York (Mỹ) xuất hiện một câu lạc bộ mà thành viên của nó đều là những người ủng hộ tổng thống Mỹ đương nhiệm - người của đảng Dân chủ - Martin Van Buren (1782-1862), mục đích của họ là ủng hộ Tổng thống Martin Van Buren tranh cử nhiệm kỳ tiếp theo. Câu lạc bộ đó mang tên *OK Club*.

Martin Van Buren là một người lắm mưu nhiều kế, nhạy bén với thời cuộc, vì thế người ta gọi ông là "con cáo làng Old Kindhook". Ông sinh ra từ ngôi làng Old Kindhook gần thành phố New York. Những người ủng hộ ông đã dùng hai chữ cái mở đầu "O, K" - tên của ngôi làng ông sinh ra - để đặt tên cho câu lạc bộ của họ. Sau này, từ "OK" đã trở thành mật khẩu liên lạc riêng giữa các thành viên của câu lạc bộ này với nhau.

Trong cuộc tranh cử tổng thống lần hai của Martin Van Buren, từ "OK" được những người ủng hộ ông sử dụng một cách phổ biến, tỏ thái độ đồng tình, hưởng ứng ông tiếp tục điều hành nước Mỹ thêm một nhiệm kỳ nữa. Song, sự xuất hiện một cách bí ẩn, kỳ lạ của từ "OK" đã gây xôn xao dư luận trong phe đối lập. Phe đối lập suy luận mãi mà vẫn không hiểu được ý nghĩa của từ "OK", sau một khoảng thời gian suy từ đoán nghĩa, cuối cùng họ cũng đi đến kết luận rằng: sở dĩ có từ "OK" là vì khi người tiền nhiệm của Martin Van Buren, Tổng thống Jackson nói chuyện với dân chúng, ông đã không chú ý đến từ ngữ nên đã phát âm sai từ "all correct" trong tiếng Anh thành "oll korrekt", do vậy nên mới có từ "OK" khó hiểu ấy.

Những lời giải thích sai lệch về sự ra đời của từ "OK" cứ thế lưu truyền mãi cho đến khi sự thật về nó được Allen Waker Leader giải thích rõ ràng.

QUỐC LONG (Từ Internet)

Thế giới

GIÁO DỤC & ĐÀO TẠO

TUYỂN SINH ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG 2005

Những thay đổi có lợi CHỖ THÍ SINH

HƯƠNG GIANG

Thí sinh mua hồ sơ đăng ký dự thi tại địa phương mình

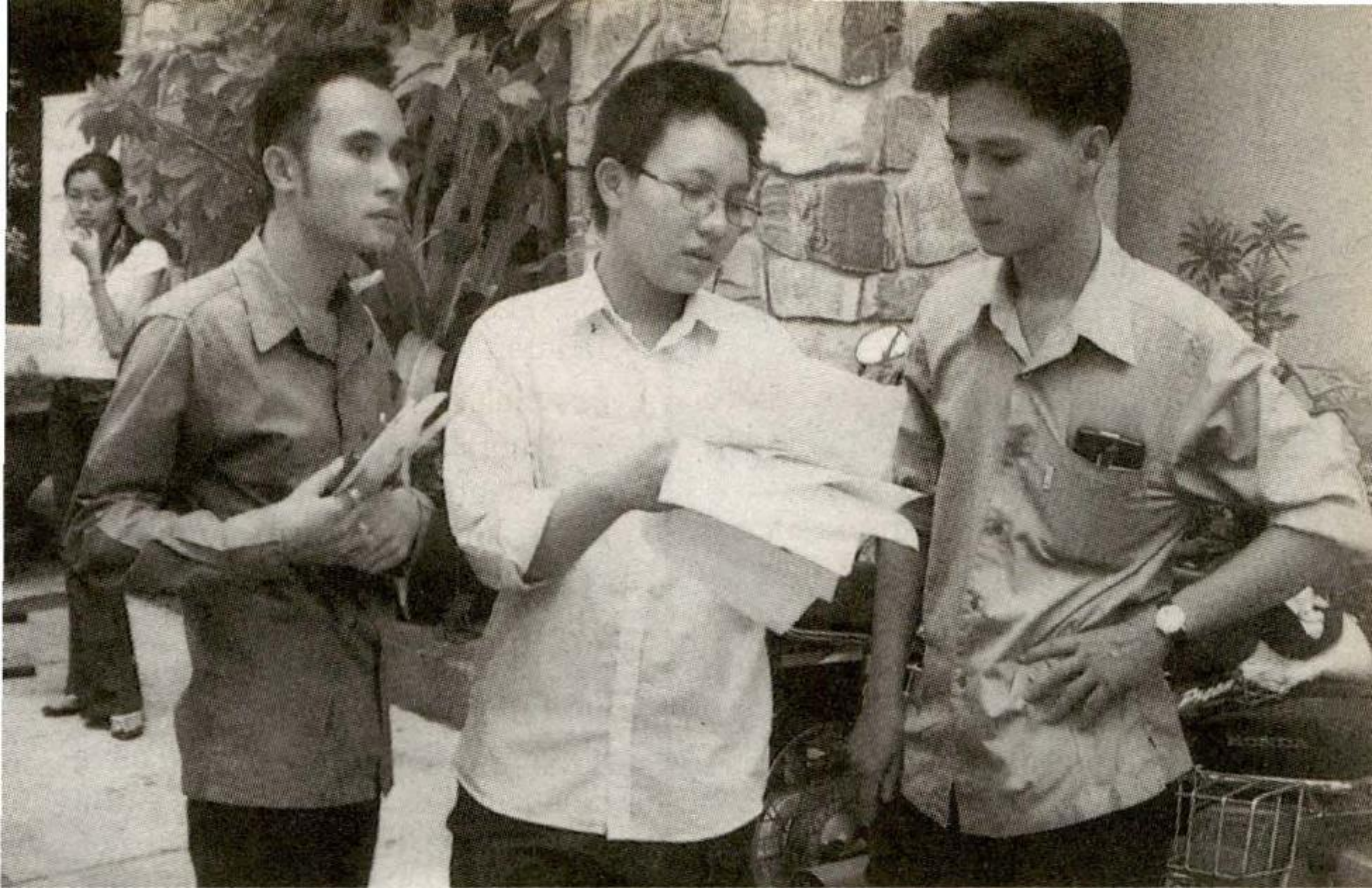
Năm 2005, hồ sơ đăng ký dự thi (ĐKDT) vào đại học (ĐH), cao đẳng (CD) sẽ không do Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD-ĐT) phát hành mà do các sở GD-ĐT in ấn, phát hành theo mẫu chung của Bộ. Dự kiến đến đầu tháng ba, thí sinh có thể bắt đầu mua hồ sơ với giá bán quy định là 1.200 đồng/bộ. Thí sinh thuộc địa phương nào phải mua hồ sơ ĐKDT của địa phương ấy. Thí sinh tự do mua hồ sơ tại nơi mình cư trú và nộp tại nơi do sở GD-ĐT quy định. Thời hạn nhận hồ sơ ĐKDT bắt đầu từ ngày 10-3 và kết thúc vào ngày 17-4-2005.

Hướng ra đề thi

Theo Thứ trưởng Bộ GD-ĐT Bành Tiến Long, Trưởng Ban Chỉ đạo tuyển sinh, đề thi năm nay sẽ ra theo hướng bám sát chương trình, sách giáo khoa trung học phổ thông (THPT), chủ yếu là lớp 12. Đề thi phải đạt được các yêu cầu kiểm tra kiến thức, kỹ năng cơ bản,

khả năng vận dụng, không lắt léo, đánh đố học sinh. Cụ thể: đề thi phải bám sát chương trình, nội dung sách giáo khoa THPT từng môn, có nhiều câu kiểm tra bao quát chương trình THPT, chủ yếu là chương trình lớp 12, đảm bảo cân đối giữa các phần trong chương trình theo các quy định về điều chỉnh nội dung môn học từ năm học 2000-2001. Đề thi môn toán khối A phải khó hơn đề thi toán khối B, đề thi toán khối B phải khó hơn đề thi toán khối D. Đề thi văn khối C phải khó hơn đề thi văn khối D. Đề thi hóa khối A phải khó hơn khối B. Thí sinh lưu ý: đề thi văn và toán phải bám sát bộ sách giáo khoa chỉnh lý hợp nhất đã ban hành năm 2000. Đề thi cũng phải đảm bảo không ra ngoài hoặc vượt chương trình THPT, không được ra đề vào những phần đã được giảm tải, cắt bỏ, kể cả những phần đã chuyển sang đọc thêm, không ra đề vào những phần, những ý còn đang gây tranh luận hoặc có nhiều cách giải.

Thí sinh dự thi vào Trường Đại học Kiến trúc TP. Hồ Chí Minh năm 2004

Như vậy, nhìn chung mức độ ra đề thi tuyển sinh năm 2005 về cơ bản như năm 2004, nhưng theo Thứ trưởng Bành Tiến Long, những nội dung thi nào năm trước được coi là dài và khó, năm nay sẽ điều chỉnh cho hợp lý hơn. Đề thi sẽ đảm bảo được độ phân hóa rõ nét về trình độ học lực của thí sinh.

Thí sinh có nhiều nguyện vọng hơn năm trước

Ngoài ba nguyện vọng (NV) của thí sinh: vào trường ĐH, hệ CĐ trong trường ĐH, vào trường CĐ không tổ chức thi, chỉ xét tuyển, thí sinh còn được dự thi vào trường CĐ tự tổ chức thi tuyển sinh riêng (chủ yếu là các trường CĐ địa phương). Như vậy, thí sinh có thể có tới 4 NV thi vào các trường ĐH, CĐ. Những trường CĐ tự tổ chức thi không lấy kết quả thí sinh thi theo đề chung của Bộ GD-ĐT.

Các trường sẽ công bố kết quả thi và xét tuyển NV1 trước ngày 20-8-2005. Thí sinh có thể theo dõi kết quả thi và điểm trúng tuyển NV1 trên mạng Internet và các phương tiện thông tin đại chúng. Trước ngày 25-8-2005, thí sinh cần đến nơi mình đã nộp hồ sơ để nhận giấy báo trúng tuyển NV1 hoặc hai giấy chứng nhận kết quả thi (nếu không trúng tuyển NV1 nhưng có kết quả thi từ điểm sàn trở lên) hoặc nhận giấy báo điểm (nếu có kết quả thi thấp hơn điểm sàn CĐ). Những thí sinh không trúng tuyển NV1 nhưng có kết quả thi bằng hoặc cao hơn điểm sàn quy định cho kỳ thi tuyển sinh năm 2005 được tiếp tục tham gia xét tuyển NV2, NV3 vào các trường ĐH, CĐ cùng khối thi trong vùng tuyển.

Dự kiến thí sinh có thể lựa chọn dự thi ở một địa điểm phù hợp nhất

● LỊCH THI TUYỂN SINH ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG NĂM 2005

Đợt 1: Khối A và khối V thi vào ngày 4 và 5-7-2005

Đợt 2: Khối B, C, D và các khối năng khiếu T, N, H, M, R vào hai ngày 9 và 10-7-2005.

Đợt 3: dành riêng cho các trường CĐ từ ngày 16 đến 22-7-2005.

Lệ phí đăng ký dự thi là 40.000 đồng/hồ sơ; riêng với các ngành có thi môn năng khiếu là 80.000 đồng/hồ sơ. Với ngành có yêu cầu sơ tuyển được phép thu lệ phí sơ tuyển là 40.000 đồng/hồ sơ. Lệ phí đăng ký xét tuyển thẳng đối với thí sinh đoạt giải quốc gia, quốc tế là 15.000 đồng/học sinh.

● Học sinh học THPT và tốt nghiệp ở đâu thì hưởng ưu tiên khu vực ở đó; nếu có chuyển trường thì học ở nơi nào lâu hơn hưởng ưu tiên khu vực ở nơi đó, nếu thời gian học bằng nhau thì tốt nghiệp ở đâu, hưởng ưu tiên ở nơi đó. Đối với những đơn vị hành chính mới được thành lập hay chia tách, Bộ GD-ĐT quy định thí sinh vẫn tiếp tục được hưởng ưu tiên khu vực theo mức cũ thêm 3 năm học kể từ khi có quyết định thành lập đơn vị hành chính mới.

và dùng kết quả xét tuyển ngay từ NV1 vào một trường ĐH khác cùng khối thi đã không được Ban Chỉ đạo tuyển sinh đồng ý cho áp dụng trong năm nay vì cần có thêm thời gian để thiết kế phần mềm xử lý dữ liệu, tập huấn, hướng dẫn kỹ thuật cho các trường, chuẩn bị khâu xử lý hồ

sơ, truyền dữ liệu...

Năm nay có trên 50 trường ĐH, CĐ không tổ chức thi tuyển sinh mà xét tuyển, chủ yếu là các trường ĐH dân lập và các trường CĐ.

Quy định về nhân hệ số điểm thi

Năm nay sẽ có quy định cụ thể về mức nhân hệ số môn thi, tránh tình trạng các trường tự do quy định việc nhân hệ số như năm ngoái. Chẳng hạn như khối T: các môn năng khiếu như chạy cự ly ngắn, bật tại chỗ, gập thân và bóp lực kế nhân hệ số 2. Khối M, các môn năng khiếu: hát, kể chuyện, đọc diễn cảm nhân hệ số 2. Khối H: môn hình họa chì, vẽ trang trí màu nhân hệ số 2. Đối với các ngành thi tuyển bằng khối D, chỉ những ngành đào tạo chuyên ngữ mới được nhân hệ số môn ngoại ngữ.

Điểm sàn được công bố sau kỳ thi

Sau khi có kết quả thi của thí sinh và có một hội đồng họp bàn, điểm sàn mới được quyết định và công bố (trước ngày 20-8-2005). Điểm sàn được xác định riêng cho từng khối thi. Khối D (gồm D1, D2, D3, D4) có chung điểm sàn. Các khối thi có môn năng khiếu không quy định điểm sàn. Điểm sàn cho CĐ sẽ thấp hơn ĐH 3 điểm. Trong mức sàn chưa tính điểm ưu tiên khu vực.

Điểm sàn thống nhất chung cho toàn quốc chứ không phân chia theo vùng, miền. Khi xác định điểm sàn, Bộ GD-ĐT sẽ lưu ý đến nguồn tuyển, điều kiện vùng miền. Có thể thấy, các trường đứng hàng "top" không bị điểm sàn ảnh hưởng nhiều, mà chủ yếu là các trường dân lập. ■

40th SEAMEO Council Conference Hanoi-Vietnam

Biểu tượng của Hội nghị Hội đồng Các bộ trưởng giáo dục Đông Nam Á lần thứ 40

Hội nghị Hội đồng Các bộ trưởng giáo dục Đông Nam Á lần thứ 40

MAI ANH (*Vụ Hợp tác Quốc tế - Bộ Giáo dục và Đào tạo*)

- ▶ Hội đồng Các bộ trưởng giáo dục Đông Nam Á (*The Southeast Asian Ministers of Education Council*, viết tắt là SEAMEC), là cơ quan tối cao hoạch định chính sách của Tổ chức Các bộ trưởng giáo dục Đông Nam Á (SEAMEO). Các thành viên của Hội đồng là các bộ trưởng giáo dục của 10 nước thành viên trong khu vực, gồm: Brunei, Campuchia, Indonesia, Lào, Malaysia, Myanmar, Philippines, Singapore, Thái Lan, Việt Nam và 6 nước thành viên liên kết là Úc, Canada, Pháp, Đức, Hà Lan, New Zealand.

SEAMEC họp mỗi năm một lần, ngoài ý nghĩa là phiên họp thường niên bầu ra chủ tịch hội đồng, Hội nghị SEAMEC còn là diễn đàn rất quan trọng để các vị bộ trưởng tham khảo và trao đổi ý kiến với nhau về những vấn đề cùng quan tâm, định hướng những chính sách phát triển, các dự án hợp tác chung của cả khu vực, thúc đẩy các chương trình hợp tác song phương và đa phương. Chủ đề của diễn đàn thường do chủ tịch hội đồng hoặc giám đốc Ban Thư ký SEAMEO đề xuất để các vị bộ trưởng và các nhà giáo dục cùng đối thoại, bày tỏ những quan điểm của mình. Thông qua đó, hội đồng sẽ quyết định những chương trình hành động chung của tổ chức. Cũng tại hội nghị, các thành viên của hội đồng sẽ thông qua các chương trình hoạt động, ngân sách và các quyết định có tính định hướng, các công việc đối nội cũng như đối ngoại của tổ chức.

Tham dự Hội nghị SEAMEC, ngoài 16 thành viên của hội đồng là bộ trưởng giáo dục các nước thành viên và thành viên liên kết của SEAMEO, còn có các quan chức cấp cao của các nước thành viên; đại diện của Ban Thư ký của SEAMEO; đại diện 15 trung tâm của SEAMEO và khoảng 15 tổ chức quốc tế và khu vực; hai nước quan sát viên là Đông Timor, Nhật Bản và các đoàn ngoại giao cũng được mời tham dự hội nghị. Tổng số đại biểu chính thức khoảng trên 200 đại biểu.

Trước phiên họp chính sẽ có một cuộc họp, được gọi là “phiên họp kín” (In-Camera Session). Tham dự phiên họp kín là các vị bộ trưởng (hoặc trưởng đoàn) với tư cách là thành viên hội đồng. Ngoài ra, mỗi nước sẽ có một quan chức cấp cao cùng tham dự phiên họp kín. Phiên họp kín do Chủ tịch SEAMEC đương nhiệm điều hành để kiểm điểm lại những nghị quyết đã được thông qua tại phiên họp trước; bàn và thông qua những nội dung quan trọng và quyết nghị những chủ trương lớn của tổ chức trong nhiệm kỳ tiếp theo (nội dung do Ban Thư ký của SEAMEO chuẩn bị).

Phiên khai mạc: Tham dự phiên khai mạc có tất cả các đại biểu, khách mời và các đoàn ngoại giao. Với sự trọng thị và quan tâm của chính phủ các nước thành viên, thông thường tổng thống hoặc thủ tướng chính phủ sẽ là người khai mạc hội nghị (nội dung và chương trình nghị sự do Bộ Giáo dục nước chủ nhà và Ban Thư ký của SEAMEO chuẩn bị).

Điều hành Hội nghị SEAMEC: Tiếp sau phiên khai mạc, bộ trưởng nước chủ nhà sẽ được bầu là chủ tịch hội đồng. Chủ tịch SEAMEC sẽ nhận nhiệm vụ và điều hành các hoạt động của hội nghị và sau đó chỉ đạo việc thực hiện các nghị quyết do hội đồng đã thông qua, với sự trợ giúp của Ban Thư ký SEAMEO (nội dung các phiên họp chính do Ban Thư ký của SEAMEO chuẩn bị).

Hoạt động của chủ tịch

SEAMEC: Trong nhiệm kỳ chủ tịch, bộ trưởng chủ tịch SEAMEC sẽ phê duyệt các văn bản liên quan tới các hoạt động đối nội và đối ngoại của tổ chức. Ngoài ra, một hoạt động rất quan trọng của chủ tịch SEAMEC trong nhiệm kỳ của mình là đến thăm 15 trung tâm và 10 nước thành viên. Thông qua các chuyến viếng thăm đó, chủ tịch SEAMEC phải báo cáo trước hội đồng, kết quả hoạt động của các trung tâm và những vấn đề hợp tác cần được quan tâm trong nhiệm kỳ tiếp theo.

Kết thúc nhiệm kỳ: Chủ tịch SEAMEC sẽ điều hành phiên họp kín của Hội nghị SEAMEC tiếp theo và bàn giao công việc cho chủ tịch mới của hội đồng.

Với tinh thần hợp tác cùng chia sẻ trách nhiệm, việc đăng cai Hội nghị SEAMEC được tiến hành luân phiên. Bộ trưởng giáo dục nước đăng cai hội nghị sẽ giữ vai trò là chủ tịch hội đồng. Kể từ năm 1992, các nước luân phiên đăng cai và giữ vai trò chủ tịch SEAMEC theo thứ tự như sau: Brunei, Singapore, Indonesia, Malaysia, Thái Lan và Philippines (Hội nghị SEAMEC lần thứ 39, SEAMEC - 39, đã được tổ chức tại Brunei từ ngày 1 đến ngày 4-3-2004). Do còn nhiều khó khăn, đặc biệt về tài chính, kể từ khi gia nhập SEAMEO đến nay,

Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD-ĐT) Việt Nam vẫn chưa có điều kiện tham gia hoạt động này.

Trong bước phát triển của đất nước, Bộ GD-ĐT nhận thấy việc đăng cai một hội nghị lớn về giáo dục của khu vực sẽ góp phần nâng cao uy tín và vị thế của GD-ĐT của Việt Nam trong khu vực và quốc tế. Đồng thời, góp phần thực hiện chủ trương chủ động hội nhập theo tinh thần Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX. Với ý nghĩa quan trọng đó, Bộ GD-ĐT đã báo cáo và được Thủ tướng Chính phủ cho phép đăng cai Hội nghị SEAMEC lần thứ 40 tại Hà Nội, từ ngày 15 đến ngày 19-3-2005.

Việc chọn đăng cai Hội nghị SEAMEC - 40 vào năm 2005, ngoài trách nhiệm của một nước thành viên SEAMEO, đây còn là năm Việt Nam có nhiều sự kiện quan trọng: mừng kỷ niệm 75 năm ngày thành lập Đảng; 60 năm ngày Việt Nam tuyên bố độc lập; 995 năm Thăng Long - Hà Nội; 10 năm Việt Nam

gia nhập Hiệp hội các nước Đông Nam Á (ASEAN) và đây cũng là năm SEAMEO tổ chức kỷ niệm lần thứ 40 ngày thành lập của tổ chức này.

Được sự đồng thuận của các nước thành viên, sau 11 năm kể từ khi kết nạp Hà Lan là thành viên liên kết thứ sáu, tại SEAMEC - 40, với sự giới thiệu của Việt Nam, Vương quốc Na Uy sẽ trở thành nước thành viên liên kết thứ bảy của SEAMEO. Việc Na Uy trở thành thành viên của SEAMEO được coi là một sự kiện quan trọng có ý nghĩa lịch sử, đánh dấu bước phát triển mới của tổ chức.

Với vai trò là “một tổ chức khu vực được công nhận trên trường quốc tế, năng động, độc lập và đi đầu về các chính sách chiến lược vì mục tiêu tăng cường hiểu biết và hợp tác khu vực trong lĩnh vực giáo dục, khoa học và văn hóa vì chất lượng cuộc sống ngày càng tốt hơn”, SEAMEO luôn coi vấn đề chất lượng và công bằng trong giáo dục là một trong những ưu tiên đối với chính sách phát triển giáo dục của các nước thành viên. Tại Hội nghị SEAMEC - 37, các thành viên của hội đồng đã nhất trí rằng trong thiên niên kỷ mới, chất lượng và công bằng trong giáo dục là mối quan tâm chung nhằm tôn vinh hòa bình, thịnh vượng và ổn định tại các nước trong khu vực. Trên cơ sở đó hội đồng đã thông qua một chương trình *hợp tác khu vực về “chất lượng và công bằng giáo dục trong khu vực Đông Nam Á”*. Mục

tiêu của chương trình hợp tác nhằm hướng tới một cộng đồng Đông Nam Á “Tri thức, năng động và phát triển ổn định”. Với định hướng quan trọng đó, các diễn đàn chính sách tại Hội nghị SEAMEC lần thứ 38 và 39 đã tập trung thảo luận về các chủ đề “vai trò của cộng đồng” và “tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin” nhằm nâng cao chất lượng và công bằng trong giáo dục. Để đưa ra những định hướng mới, các nước thành viên đã nhất trí cao và hoan nghênh đề xuất của Bộ GD-ĐT Việt Nam về chủ đề của diễn đàn chính sách sẽ được thảo luận tại SEAMEC - 40, là *Tăng cường giáo dục cho trẻ em có hoàn cảnh khó khăn, vì mục tiêu chất lượng và công bằng trong giáo dục*. Mục tiêu của diễn đàn nhằm hướng tới một tương lai tốt đẹp của khu vực Đông Nam Á, nơi mà tất cả trẻ em - dân tộc thiểu số hoặc không phải thiểu số, nam hay nữ, những học sinh giỏi hoặc những học sinh còn yếu kém, đều được cung cấp những cơ hội bình đẳng để học tập, hoặc tham gia vào các chương trình giáo dục và đều có cơ hội tiếp cận như nhau đối với các dịch vụ giáo dục.

Là một thành viên của SEAMEO, Bộ GD-ĐT Việt Nam đánh giá cao kết quả các chương trình hợp tác mà SEAMEO đã đem lại cho GD-ĐT Việt Nam trong những năm vừa qua. Với việc đăng cai SEAMEC - 40, Việt Nam đang khẳng định vai trò bình đẳng với các nước trong khu vực trong các lĩnh vực hợp tác về GD-ĐT. ■

Long An là nơi có đất Cần Giuộc nổi tiếng, được cụ Đồ Chiểu đưa vào trang văn của mình và học sinh trung học Việt Nam ai cũng thuộc: *Mười năm công vỡ ruộng, chưa ắt còn danh nổi như phao / Một trận nghĩa đánh Tây, tuy là mất tiếng vang như mõ!* Long An là vùng đất đã đến với mọi nhà theo dòng nhạc của một ca khúc nổi tiếng thời kháng chiến chống Mỹ cứu nước: *Ở tận sông Hồng em có biết / Quê hương anh cũng có dòng sông / Anh mãi gọi với lòng tha thiết / Vàm Cỏ Đông, ơi Vàm Cỏ Đông...* Ở Long An, bên Vàm Cỏ Đông còn có Vàm

Cỏ Tây, còn sông Cần Giuộc... và chằng chịt kênh rạch. Sông lớn, kênh nhỏ cùng nhau mở rộng lòng, chia lũ với các tỉnh đồng bằng Nam bộ mỗi mùa nước nổi.

Lớn lên bên dòng Vàm Cỏ Tây

Cô học trò Long An

ĐƯỢC NHẬN CHỮ NGỌC CỦA PHÓ THỦ TƯỚNG

TRẦN QUỐC TOÀN

Thầy Minh Nhật giúp Như Ngà thực hiện đề tài

cháy qua thị xã Tân An là nữ sinh lớp 8 Võ Thị Như Ngà. Dân Long An nhiều người “biết tiếng” Ngà vì em là phát thanh viên buổi phát thanh Măng non của đài tiếng nói nhân dân tỉnh. Không

chỉ nói ngọt trước máy, Ngà còn hát hay nữa, ngay từ khi còn là một cô bé lớp ba, Ngà đã có mặt trong đội ca của Nhà thiếu nhi Long An. Từ đây, liên tục cho đến năm nay, năm nào Ngà cũng được cùng bè bạn tham gia liên hoan *Búp sen hồng*. Ngà đã theo cánh sen ca nhạc để mỗi mùa hè lại tới một miền đất mới. Đông Nam bộ, Tây Nguyên, duyên hải miền Trung... những nẻo đường đất nước đã mở rộng tầm nhìn, sức hiểu, tạo cho Ngà những tài năng mới. Ngà vẽ tranh và đoạt giải cấp tỉnh. Ngà thi kể chuyện, chiếm giải nhất Long An rồi giải A cuộc thi mở rộng tại tỉnh Vĩnh Long. Cô nghệ sĩ nhí Võ Thị Như Ngà mới đây lại có sáng tạo khoa học được nước bạn Nhật Bản công nhận và tặng cúp vàng, được Phó Thủ tướng Phạm Gia Khiêm tặng một chữ ngọc.

Theo một nhóm làm phim, chúng tôi đến thăm bé Ngà để hỏi về sáng tạo kia. Nhà em ở vùng ven thị xã, cha có nghề nuôi tôm, má ở nhà nội trợ. Đường dẫn vào nhà có hai hàng cúc tần quê kiểng. Ngà giới thiệu với chúng tôi góc học tập của mình. Cái góc quá nhỏ, không đủ chỗ để Ngà treo “báo cáo” bằng khen các kiểu với ba má mình, bằng khen dành nằm kín các mặt bàn lót kính. Giới thiệu rồi, em vội chia tay để vào buổi học chiều. Mỗi ngày Ngà được đến lớp, đến trường, theo kiểu rất điệu của tuổi mới lớn, cùng “*những chiếc gió xe chở đầy*

hoa phượng”. Nhưng, trên mảnh đất người lớn đang hằng năm phải tìm cách sống chung với lũ, không phải ai, không phải lúc nào cũng được đạp xe thông dong trên đường khô ráo như thế. Có những mùa nước nổi, con đường biến thành dòng sông...

Hằng năm ở Long An, còn hàng chục bạn thiếu nhi chết đuối. Riêng sáu tháng đầu năm 2003 xảy ra 2 trường hợp thương tâm. Ngay tại vùng ven thị xã Tân An, nơi đặt tỉnh lỵ Long An, 10 thiếu nhi ngồi trên một ghe nhỏ, các em chèo ghe đi chơi. Một em không biết bơi chẳng may ngã xuống dòng kênh. Trên ghe tìm cách cứu người, nhưng vội vàng, lúng túng làm úp ghe, 8 học sinh tuổi khăn hồng đã chết đuối! Năm học trước, ngày 25-7-2003, 5 bạn cùng trường, cùng khối lớp với Võ Thị Như Ngà, sau giờ học rủ nhau đi tắm sông, 2 bạn không biết bơi, đã bị sông dìm chết! Chính mắt Ngà phải chứng kiến cảnh người lớn vớt hai cái xác bọt bọt của Trường Chinh, Hiền Phương đặt lên bờ. Và sông thì cứ bình thản trôi...

Làm sao có thể sống chung với lũ như người lớn? Làm sao tất cả thiếu nhi được học bơi, biết bơi để không chết đuối? Làm sao, ở làng quê Long An cũng có những bể bơi an toàn như trên TP. Hồ Chí Minh, đó là bài toán Võ Thị Như Ngà tự đặt ra cho mình.

Vào đúng lúc Võ Thị Như Ngà, trăn trở về việc xây bể bơi cho các

Phó Thủ tướng Phạm Gia Khiêm tặng em Võ Thị Như Nga chữ *Trí* nam ngọc

bạn nhỏ quê mình thì, tại Nhà thiếu nhi Long An, nơi Nga tới sinh hoạt hằng tuần, có thông báo về cuộc thi sáng tạo khoa học công nghệ của cung thiếu nhi toàn quốc. Chính tại Nhà thiếu nhi Long An, tại vườn ươm tài năng này, mong muốn làm việc tốt của Nga đã hóa thành sáng tạo khoa học. Tại đây, không chỉ những màn hình vi tính sáng đèn tin học khuyến khích Nga. Mỗi hoạt động văn thể mỹ đều diễn ra như gợi ý cho Nga. Trong giọng đọc truyền cảm của nhóm sân khấu diễn hoạt cảnh nghĩa sĩ Cần Giuộc *hóa mai đánh bằng rơm con cúi cũng đốt xong nhà dạy đạo kia / gươm đeo dùng bằng lưỡi dao phay cũng chém rơi đầu quan hai nọ... cọng rơm vàng và dao bếp chẻ lạt*

tre vẽ ra những nút buộc, những kết nối. Các cuộc dã ngoại đánh trận giả với những bè chuối vượt sông vẽ ra những kết cấu bè mảng không bao giờ chìm. Ngay thú chơi đá dế, chọi chim của nhóm động thực vật cũng vẽ ra một hình mẫu kiến trúc kín đáo, an toàn mà thông thoáng của những chuồng dế, chuồng chim, xếp theo lối nơm úp cá hay cũi nuôi heo trong những mùa nước nổi. Ở Nhà thiếu nhi Long An có tới hơn 20 nhóm bộ môn, để cô nghệ sĩ nhí này tìm hiểu vấn đề khoa học của mình. Eureka! Phải rồi! Không cần **xây** mà **xếp** một bể bơi bằng những thân cây không chìm trong nước.

Không thấy đổ mảy làm nên. Ông thầy vật lý Archimède đã cho

Ngà công thức về sức đẩy của nước, về cách thức giúp con người có thể cưỡi trên sóng dữ. Nhưng từ công thức tới hình mẫu thí nghiệm còn bao bài toán khó phải giải, Ngà tìm tới hỏi các anh chị phụ trách trong nhà thiếu nhi Long An, hỏi thầy cô giáo trong Trường THCS Thống Nhất của mình và em được giải đáp, được khuyến khích.

*Một cây làm chẳng nên non /
ba cây chụm lại nên hòn núi cao.*
Không chỉ ba cây, hòn núi khoa học của Ngà có hàng trăm cây! Từ đỉnh cao trí tuệ tập thể Ngà đã tìm ra hình mẫu khoa học cho ý tưởng nghĩa hiệp của mình. Ngà soạn thảo một báo cáo khoa học về việc *kết nối bè tre và hàng rào cây tràm khô thành một bể bơi nổi trong nước*. Ngà tìm được cách đưa dòng Cửu Long vào một trò chơi mà chính các bạn thiếu nhi - chứ không phải ông Hà Bá - làm quản trò. Với trò chơi này, những thiếu nhi vùng sông nước có đường đua xanh giữa dòng đỏ phù sa, có một sân bóng nước, muốn dòng từ bến này qua bến kia thì dòng. Với trò chơi này, sáng kiến này, Ngà và các bạn của mình đã được cưỡi sóng Cửu Long! Sáng tạo khoa học của Ngà được gửi đi dự thi bên Nhật Bản và tin vui đã trở về. Đề tài khoa học *Swimming Pool Inside River for Children* (Hồ bơi trong lòng sông dành cho trẻ em) của Ngà được nhận cúp vàng của *International Exhibition for Young Inventors*

(Triển lãm quốc tế dành cho các nhà phát minh trẻ) với lời đề tặng *Future Creation Excellence Award* (giải thưởng xuất sắc về những sáng tạo dành cho tương lai). Chính vì thành tích này, Quỹ Hỗ trợ sáng tạo khoa học kỹ thuật (VIFOTEC) đã trao bằng khen cho Ngà. Cùng với bằng khen, đích thân Phó Thủ tướng Phạm Gia Khiêm đã trao tặng Ngà chữ *TRÍ* (bằng Hán tự) nam ngọc đỏ. Buổi trao tặng ngày 9-12-2004 tổ chức tại Hà Nội được truyền hình trực tiếp, cả nước đã biết mặt cô bé Long An tuổi nhỏ trí cao này. Sau ngày vui của tháng cuối năm, kể từ năm mới 2005 trong góc học tập của Ngà, bên màn hình vi tính sáng đèn còn sáng thêm một chữ ngọc.

Sáng tạo khoa học của Ngà, cho tới hôm nay, vẫn còn xinh xinh, nhỏ nhỏ, còn cầm được trên tay như một món đồ chơi. Ngà đang muốn trao món đồ chơi ấy cho các bạn nhỏ đồng bằng sông Cửu Long, sông Hương, sông Hồng để đồ chơi biến thành bể bơi thiệt... Và, từ những con sông nước mình, Ngà muốn quà tặng này vượt biển Đông đi xa hơn nữa.

Chia tay với Long An, chúng tôi lại qua Vàm Cỏ Tây, con sông đã từng trải, đã già dặn sau những cuộc kháng chiến cứu nước, đang trẻ lại với tuổi khăn hồng, cùng quây đạp, cùng bơi lội, cùng rèn luyện thân thể để cường tráng trong thời bình dựng xây đất nước. ■

Giáo dục & ĐU LUẬN - SỰ KIỆN

Con số nhắc nhở

Năm 2005, Nhà nước chi 40 tỉ đồng cho dự án tăng cường cơ sở vật chất các trường sư phạm và bồi dưỡng giáo viên.

Cùng lắng nghe

♦ *"Chúng tôi ủng hộ giáo viên nâng cao đời sống của mình từ những thu nhập chính đáng, nhưng không chấp nhận thấy cô giáo cải thiện đời sống trên sự vất vả, mệt mỏi của học sinh"* (PGS. TS Trần Thị Tâm Đan - Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa, Giáo dục, Thanh niên, Thiếu niên và Nhi đồng của Quốc hội)

♦ *"Chúng ta chưa hình thành chiến lược đào tạo và bồi dưỡng năng khiếu theo mục tiêu đào tạo nhân tài mà phần lớn chỉ nhằm vào các cuộc thi quốc gia, quốc tế..."* (PGS. TS Lương Ngọc Toàn - Nguyên Thứ trưởng Bộ GD-ĐT)

♦ *"Việc học tập của thanh niên cần được luật hóa, được quy định với tính cách vừa là quyền lợi vừa là trách nhiệm, nghĩa vụ để bảo đảm trình độ học vấn cho lực lượng lao động Việt Nam trong những năm tới"* (Ông Đào Ngọc Dung - Bí thư Trung ương Đoàn)

● Từ năm 2005, công tác bồi dưỡng thường xuyên cho giáo viên mầm non sẽ được đổi mới về cả nội dung lẫn hình thức. Giáo viên sẽ không phải đến lớp học tập trung như trước mà được phát tài liệu bồi dưỡng, tự nghiên cứu rồi áp dụng vào thực tế giảng dạy trên lớp. Ban giám hiệu nhà trường có nhiệm vụ hướng dẫn, dự giờ và đánh giá kết quả học tập của giáo viên. Nếu có vấn đề thắc mắc, giáo viên có thể hỏi ban giám hiệu trường hoặc gọi điện thoại trực tiếp cho chính tác giả viết tài liệu bồi dưỡng. Chu kỳ bồi dưỡng mới có 18 chủ đề chuyên môn biên soạn theo hướng đổi mới chăm sóc giáo dục trẻ mầm non và 6 chủ đề tình hình giáo dục địa phương.

● Trung Quốc sẽ cấp 39 suất học bổng đào tạo trình độ thạc sĩ và tiến sĩ cho công dân Việt Nam đang làm việc trong các cơ quan nhà nước. Đối tượng dự tuyển là những người tốt nghiệp đại học hoặc thạc sĩ, có kinh nghiệm công tác từ 1 năm trở lên; những người dưới 35 tuổi sẽ thuộc nhóm ứng viên dự tuyển thạc sĩ, ứng viên dự tuyển tiến sĩ ở độ tuổi 40, tất cả đều phải có trình độ tiếng Trung theo quy định.

● Trường Đại học Nông Lâm TP. Hồ Chí Minh vừa tổ chức giới thiệu về tổng quan, định hướng chiến lược phát triển; công tác đào tạo, tuyển sinh, ngành, chuyên ngành đào tạo năm 2005; kế hoạch chiến lược phát triển trung hạn; hoạt động nghiên cứu khoa học nổi bật và nhiều hoạt động lớn của trường. Đến nay, Trường ĐH Nông Lâm TP. Hồ Chí Minh đã mở được gần 40 ngành đào tạo, thu hút ngày một đông sinh viên và cung cấp một số lượng lớn cán bộ, kỹ sư cho nhiều địa phương. Trong thời gian tới, trường sẽ được đổi tên cho phù hợp với quy mô và yêu cầu phát triển. Trường đang tích cực chuẩn bị cho các hoạt động kỷ niệm 50 năm ngày thành lập trường.

Chính phủ điện tử ở Mỹ

Ngày càng có nhiều người dân Mỹ giao dịch với chính quyền qua mạng

- Nhiều quốc gia trên thế giới - trong đó có Việt Nam - hiện đang tích cực nghiên cứu áp dụng mô hình “chính phủ điện tử” nhằm tạo điều kiện thuận lợi nhất cho người dân và nâng cao hiệu quả điều hành xã hội của chính phủ. Mỹ là nước đi đầu trong lĩnh vực này, mức độ thành thực trong hoạt động của chính phủ điện tử ở Mỹ được Liên hiệp quốc (LHQ) đánh giá là đứng đầu thế giới. Vậy phát triển một chính phủ điện tử cần phải có những điều kiện gì và tiện ích của chính phủ điện tử mang lại ra sao?

HOẠT ĐỘNG NHƯ THẾ NÀO?

HẢI YẾN

22.000 trang web của chính phủ điện tử sẵn sàng phục vụ người dân

Tại Mỹ, hành chính điện tử ngày càng thâm nhập sâu và trở nên phổ biến trong cuộc sống thường nhật của xã hội. Ngày càng có nhiều công việc liên quan tới chính phủ được giải quyết qua mạng Internet và hầu hết người dân Mỹ đã quen với việc này. Tiền đề thành lập chính phủ điện tử ở Mỹ xuất phát từ ý tưởng ứng dụng kỹ thuật tin học tiên tiến để khắc phục các tệ nạn, tồn tại, yếu kém trong thủ tục hành chính quản lý và phục vụ xã hội do Ủy

ban Đánh giá thành tích quốc gia Mỹ đưa ra năm 1993. Năm 1996, chính phủ Mỹ lần đầu tiên công bố *Kế hoạch xây dựng lại chính phủ* và yêu cầu các cơ quan chính quyền liên bang chậm nhất tới năm 2003 phải hoàn thành việc đưa lên mạng Internet toàn bộ các công việc của mình nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho công dân có thể nắm được mọi thông tin đầy đủ về chính phủ.

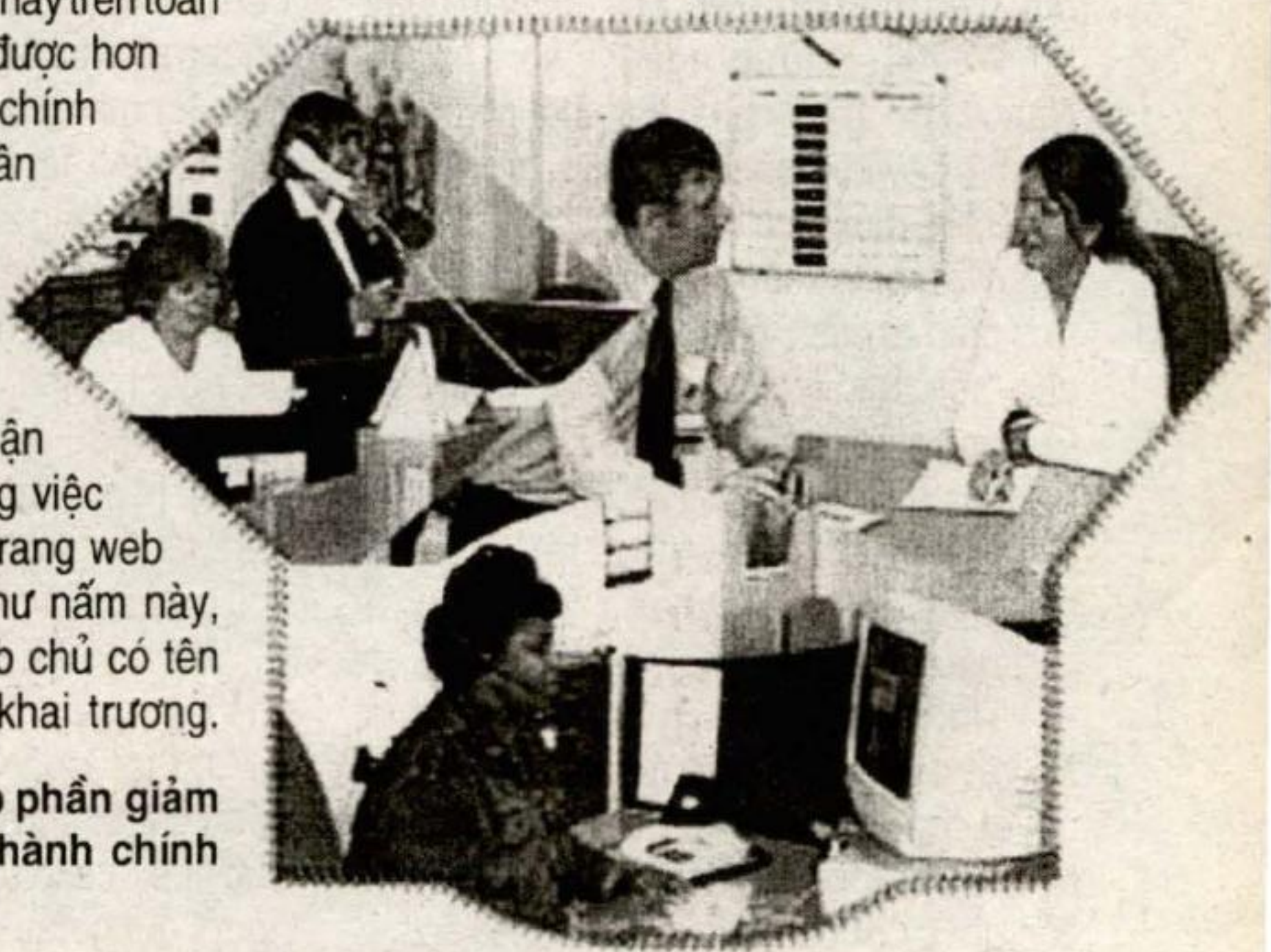
Trong thời gian chưa đầy 10 năm, chính phủ điện tử ở Mỹ đã hình thành và vận hành khá hiệu quả. Hiện nay, cơ quan chính quyền cấp liên bang, cấp bang và gần như tất cả chính quyền cấp thành phố đều có trang web riêng. Mọi hoạt động xã hội đều được giới thiệu trên mạng rất rõ ràng và dễ hiểu để công dân tiện nắm bắt, thực hiện. Chẳng hạn, muốn xin hộ chiếu của Mỹ phải vào trang web của chính phủ liên bang; làm thủ tục đổi giấy phép lái xe phải vào trang web của Bộ Quản lý phương tiện; muốn xin cấp giấy phép đỗ xe dài hạn hộ gia đình thì truy cập vào trang web của chính quyền thành phố. Theo thống kê, hiện nay trên toàn nước Mỹ đã xây dựng được hơn 22.000 trang web của chính quyền các cấp, người dân có thể tìm kiếm tham khảo hơn 51 triệu chủng loại thông tin về các hoạt động của xã hội theo nhu cầu. Để thuận tiện cho người dân trong việc tìm kiếm, sử dụng các trang web chính phủ vốn nhiều như nắm này, tháng 9-2000, trang web chủ có tên *FirstGov.gov* đã được khai trương.

Chính phủ điện tử góp phần giảm thiểu thủ tục giấy tờ hành chính phức tạp

Trang web này có vai trò là cầu nối giữa nhu cầu hành chính của người dân với các trang web công quyền cấp liên bang ở Mỹ. *FirstGov.gov* còn có vai trò biến chính phủ điện tử trở thành một "mạng giao thông hành chính" thoáng rộng trên mạng Internet, góp phần giản tiện các thủ tục hành chính giấy tờ nhiều khâu theo kiểu truyền thống. Chỉ cần truy cập vào trang web *FirstGov.gov*, người dân Mỹ có thể nhanh chóng kết nối được với tất cả các trang web cấp liên bang trong hệ thống chính phủ điện tử ở Mỹ để giải quyết các công việc theo nhu cầu cá nhân.

Chính phủ điện tử góp phần công khai và thuận tiện hóa công việc hành chính

Tiện lợi từ mô hình chính phủ điện tử mang lại cho xã hội là rất to lớn và phong phú. Trang web của chính quyền các cấp ở Mỹ góp phần quan trọng trong thúc đẩy việc công khai hóa thông tin xã hội. Hoạt động của các quan chức, động thái mới nhất trong công tác chính quyền, các thông tin có liên quan đến công dân và cơ

● Hiện nay trên toàn nước Mỹ đã xây dựng được hơn 22.000 trang web của chính quyền các cấp, người dân có thể tìm kiếm tham khảo hơn 51 triệu chủng loại thông tin về các hoạt động của xã hội theo nhu cầu.

quan công quyền, những quy định làm thủ tục, đăng ký, xin phép... đều được kịp thời thông báo tới người dân thông qua các trang web của chính phủ điện tử. Hình thức giao dịch hành chính mới này đã làm giảm đáng kể những tệ nạn trong quá trình giao dịch hành chính giữa người dân và cơ quan công quyền mà điển hình là nạn lợi dụng quyền hạn để tư lợi cá nhân.

Hàng chục năm nay, cứ gần đến ngày 20-4, bà Nancy ở bang Florida lại phải vất vả vài ngày xếp hàng tại bưu điện để hoàn thành việc kê khai biểu thuế cho nhà nước qua hình thức gửi thư qua bưu điện. Những ngày này, số người như bà Nancy rất đông nên khối lượng công việc của bưu điện Mỹ rất lớn, thông thường đến 24 giờ đêm bưu điện mới nghỉ việc. Tuy nhiên từ ngày 20-4-2004, những người dân như bà Nancy không còn phải mất thời gian như trước nữa vì bà có thể ngồi tại nhà để kê khai biểu thuế qua mạng Internet. Tiến sĩ Ryan Duymas công tác tại mạng chính phủ điện tử của Bộ Nhà ở bang Maryland cho biết, từ khi vận dụng chính phủ điện tử, công việc giao dịch giữa người dân và cơ quan rất thuận tiện. Hiệu quả giải quyết công việc được nâng cao rõ rệt, tiết kiệm thời gian và tiền bạc cho cả người dân và cơ quan công quyền.

Tính tiện ích của chính phủ điện tử ở Mỹ rất cao, người dân muốn liên hệ giải quyết công việc với cơ quan công quyền hoàn toàn không phải ra khỏi nhà mà chỉ cần nhấp chuột máy tính là có thể liên hệ

được với chính phủ. Có thể lấy trang web chính quyền bang California hiện đang được đánh giá cao làm ví dụ. Các công việc thuộc lĩnh vực hành chính như báo biểu thuế thu nhập, đăng ký thi bằng lái xe, đổi giấy phép kinh doanh... chỉ cần vào mạng là giải quyết rất nhanh chóng. Cơ sở hạ tầng để phát triển chính phủ điện tử ở Mỹ cũng rất thuận tiện với tỉ lệ sử dụng máy tính tại nơi làm việc và trong các gia đình là 80%, tỉ lệ hộ gia đình có máy tính chiếm 70%. Rất nhiều nơi như thư viện, bưu điện, rạp chiếu phim đều có điều kiện sử dụng Internet không dây. Bên cạnh đó, dịch vụ điện thoại công cộng tại các nhà hàng, khách sạn, sân bay đều có cổng nối mạng chuyên dụng. Theo thống kê năm 2004 của Ủy ban Đánh giá thành tích quốc gia Mỹ, hiện có 73,7% số hộ gia đình ở Mỹ sử dụng mạng Internet giao thiệp với các trang web của chính phủ điện tử để giải quyết công việc.

Để đảm bảo sự chặt chẽ trong vận hành của chính phủ điện tử, luật pháp Mỹ quy định rõ phạm vi công bố thông tin trên các trang web của chính phủ điện tử. Không phải bất kỳ thông tin nào cũng được đưa lên mạng. Luật tự do thông tin của Mỹ quy định, tất cả các bộ ngành của chính phủ trong vòng 20 ngày phải trả lời cụ thể các yêu cầu của người dân cùng tài liệu có liên quan đến chức năng nhiệm vụ của bộ, ngành mình. Nếu thông tin thuộc lĩnh vực cần bảo mật thì phải thông báo rõ căn cứ pháp luật, nếu không công dân có thể khởi tố người phụ trách hoặc bộ, ngành chủ quản đó vi phạm pháp luật.

Năm 1996, chính phủ Mỹ ban hành chế độ "quan chức thông tin đứng đầu" (CIO) theo phân cấp phụ trách việc xây dựng chính phủ điện tử. Dưới sự chỉ đạo trực tiếp của tổng thống, Ủy ban CIO (do người đứng đầu ngành thông tin của các

bộ ngành thuộc chính quyền liên bang và chính quyền địa phương hợp thành) sẽ tiến hành dự thảo mục tiêu xây dựng, quy hoạch phát triển và tổ chức thực hiện chính phủ điện tử. Năm 2002, Mỹ đã ban hành Luật Chính phủ điện tử. Các bộ ngành liên bang và mỗi một bộ ngành của các bang đều phải có CIO, định kỳ báo cáo công việc lên quan chức thông tin trên đó một cấp và phục tùng sự chỉ huy, điều phối của quan chức thông tin cấp trên, từ đó hình thành cơ chế tổ chức cực kỳ chặt chẽ và chế độ quản lý chuyên nghiệp, tránh được hiện tượng chức trách không rõ ràng.

Một số hạn chế của chính phủ điện tử ở Mỹ

Tháng 2-2004, LHQ đã đưa ra báo cáo có tiêu đề *Chính phủ điện tử đang ở ngã ba đường*, trong đó thống kê 173/191 nước thành viên của LHQ đã thành lập trang web chính phủ. Căn cứ vào các tiêu chí như tính thuận tiện, thực trạng hạ tầng cơ sở tin học, trình độ điện tử hóa dịch vụ xã hội cơ bản cho người dân, báo cáo của LHQ kết luận, mức độ thành thực của chính phủ điện tử ở Mỹ đứng đầu thế giới, song điều này không có nghĩa là mạng chính phủ điện tử của Mỹ đã hoàn thiện. Vào tháng 4-2001, Quốc hội Mỹ công bố một báo cáo nghiên cứu cho thấy, mặc dù Luật Riêng tư trên mạng do chính phủ Mỹ ban hành cấm trang web chính phủ tiết lộ thông tin cá nhân của người sử dụng nhưng qua kiểm tra vẫn phát hiện một số trang web thuộc hệ thống chính phủ điện tử công khai thông tin cá nhân nhằm mục đích

The U.S. Government's Official Web Portal

[Home](#)
[About Us](#)
[Site Index](#)
[Help](#)
[Español](#)
[Other Languages](#)

Welcome from President Bush

E-mail Us Your Questions

for Citizens

for Businesses and Nonprofits

for Federal Employees

Government-to-Government

☐ Email This Page

Citizens: Get It Done Online!

Find Government Benefits
Apply for Government Grants
Shop Government Auctions
Apply for Government Jobs
e-File Your Taxes
Change Your Address
Find Recreation Activities

Renew Your Driver's License
Get a Passport Application
Apply for Social Security
Check Immigration Case Status
Contact Elected Officials
Order Consumer Publications
Weather Forecasts
[More Online Services](#)

Information by Topic »

Benefits and Grants
Loans, money, funding, financial aid.

Consumer Protection
Consumer action, publications, credit, complaints, scams...

Defense and International
National defense, foreign relations, immigration, visas

Education and Jobs
Employment, training, careers,

History, Arts and Culture
Museums, libraries, genealogy, ethnic, traditions

Money and Taxes
Unclaimed government money, credit, saving, retirement.

Public Safety and Law
Crime, prison, law enforcement, disasters, emergencies

Reference and General Government

By Audience

- Kids
- Parents
- Seniors
- Military and Veterans
- Americans Abroad
- Homeowners
- More Audiences

News and Features

- Black History Month Resources
- President's Day
- Budget of the U.S. Government
- Free Application for Federal Student Aid (FAFSA)

Also of Interest...

White House
President George W. Bush

egov

Trang chủ FirstGov.gov

thương mại. Theo Alex Silvestre - chuyên gia phân tích chính sách của Trung tâm Nghiên cứu kỹ thuật hành chính chính phủ Mỹ, người rất quan tâm đến vấn đề riêng tư trên mạng, báo cáo nói trên của Quốc hội Mỹ khiến nhiều người lo ngại. Alex Silvestre cho rằng, các trang web của chính phủ điện tử cần đảm bảo là một trang web "sạch", tôn trọng và bảo vệ bí mật riêng tư của người sử dụng, xứng đáng với hình ảnh tôn nghiêm của cơ quan công quyền. Một vấn đề nữa là khả năng liên kết mạng nội bộ giữa các trang web chính quyền liên bang và địa phương. Một thực tế là đến nay cho dù trang web *FirstGov.gov* đã trở nên thông dụng, liên kết khá nhiều trang web khác của chính phủ liên bang và trang web địa phương nhưng giữa trang web chính quyền cấp bang, thành phố... vẫn chưa được kết nối đầy đủ. Điều này cũng khiến người dân ở các địa phương gặp khó khăn trong việc sử dụng thông tin ở một địa điểm khác nơi sinh sống.

(Theo Hải ngoại văn trích)

Lão hóa dân số.

bài học từ

CÁC NƯỚC PHÁT TRIỂN

NGỌC HÀ

- ▶ Năm 2003, để ngăn chặn nguy cơ ngân khố bị thâm hụt hay nợ đọng lương, Tổng thống Pháp Jacques Chirac đã ban hành luật mới quy định kéo dài độ tuổi làm việc của người lao động.
- Các quốc gia khác như Ý và Đức cũng đã đề xuất những biện pháp tương tự. Thủ tướng Nhật Bản Junichiro Koizumi đang tính chuyện kéo dài thời hạn lao động như Pháp, nâng cao mức thuế thu nhập từ 14% lên 18% vào năm 2017 và giảm mức lương hưu từ 59% xuống 50%.
- Phần Lan, Hàn Quốc, Brazil và Hy Lạp gần đây cũng có những chính sách tăng tuổi về hưu của người làm công và hạ bớt mức lương hưu hiện có.

Vấn đề trên diện rộng

Tại sao các quốc gia có mức sống phát triển nói trên đồng loạt có những tân chính sách khiến cho người lao động phải suy bì như vậy? Câu trả lời nằm ở chỗ: dân số đang bị già hóa, đặc biệt là ở các nước có mức sống cao. Tỷ lệ các bậc cao niên từ 60 tuổi trở lên trên toàn thế giới tăng 1,9%/năm, tập trung nhiều nhất ở các nước phát triển. Nếu trong thập niên 1950 trung bình trên thế giới cứ 12 người trong độ tuổi lao động phải lo cho một người già hưởng hưu trí thì giờ đây con số đó là 9. Theo tính toán của Ủy ban Dân số Liên hiệp quốc, đến giữa thế kỷ 21 sẽ rút xuống còn 4/1.

Không chỉ các nước châu Âu,

Nhật Bản - nơi có mức sống cao và ổn định, mà ngay cả các khu vực mới phát triển như Trung Quốc, Đông Á, Nga và Ukraina cũng sẽ phải đối mặt với những vấn đề phát sinh từ sự già hóa dân số. Tính riêng năm nay, sự suy giảm số lượng dân trong độ tuổi lao động của châu Âu và Nhật có thể lên đến mức 0,6%. Theo các nhà nghiên cứu dân số toàn cầu, đến khoảng năm 2025, số dân tuổi từ 15-64 của Tây Ban Nha sẽ thu hẹp còn 10,4%, Đức - 10,7%, Ý - 14,8% và Nhật - 15,7%; riêng Trung Quốc sẽ có khoảng 265 triệu người trên 64 tuổi vào năm 2020. Các nhà tuyển dụng phương Tây sẽ không bao giờ tìm được nhân công giá rẻ ở Cộng hòa Séc, Hungary, hay Ba Lan nữa: họ

THẨM MỸ HỒNG KÔNG

Một địa chỉ uy tín nhất tại Việt Nam làm đẹp không cần giải phẫu

CƠ SỞ: 54 CỬA BẮC, HÀ NỘI - ĐT: 7160837 - DĐ: 0913236881
CƠ SỞ: 20 ĐƯỜNG THÀNH, HÀ NỘI - ĐT: 8246852 - DĐ: 0913204599
CƠ SỞ: 32 HÀNG GÀ, HÀ NỘI - ĐT: 9232238

Bằng hệ thống máy móc tiên tiến hàng đầu thế giới và chuyên viên đã tu nghiệp tại Hồng Kông - Pháp - Mỹ - Thụy Sĩ.

CHUYÊN NGHIỆP: ● Phun xăm: lông mày, mắt, môi, kiểu dáng sang, màu đẹp ● Xóa: mắt, môi, lông mày bị hỏng, xanh, xấu... sửa lại bảo đảm 100% đẹp ● Tắm trắng toàn thân cao cấp, trắng mịn da ngay lần tắm đầu tiên ● Tắm gầy - giảm cân: nhanh chóng - hiệu quả ● Giảm béo - giảm vòng bụng, eo, mặt, tay, đùi, bắp chân, nâng mông sệ (vòng eo giảm từ 7-15cm). Có máy đo chính xác lượng mỡ cần giảm ● Chữa khỏi nám tàn nhang, trứng cá, da thô, da sần, làm trắng mịn da, làm khít lỗ chân lông (bằng thuốc đặc trị độc đáo) ● Làm đẹp các vết bầm biến, làm trắng các vết đồi mồi ● Nâng nở ngực, săn chắc ngực (không cần giải phẫu) hiệu quả cao ● Xóa tan các nếp nhăn trên da, làm tan túi mỡ mắt, chữa thâm quầng mắt ● Tẩy lông mặt, tay, chân, uốn mi cong ● Chữa hói tóc, hói nách (bằng kem chất lượng tuyệt đối). Cung cấp các loại máy móc (tiên tiến hiện đại) và các loại kem đặc trị cho các trung tâm thẩm mỹ và quý khách trên phạm vi toàn quốc. **Đối với nam:** ● Chữa nám, trứng cá (mụn bọc, mụn cám, mụn đầu đen, đầu đỏ) ● Xóa xăm trên da không để lại sẹo, xóa các nếp nhăn trên da.

Liên tục mở lớp dạy nghề: học xong được xếp việc ngay, lương cao, có chỗ ở (tuyển 5 nhân viên). Thẩm mỹ Hồng Kông chinh phục quý khách bằng chất lượng và giá cả.

**XÓA NHĂN DA -
CÔNG NGHỆ MỚI
CHÂU ÂU -
HIỆU QUẢ CAO**

PHƯƠNG HỒNG KÔNG

đang già đi nhanh chóng. Trong vòng 20 năm tới, nhân công của những con rồng châu Á cũng không còn trẻ trung gì. Hàn Quốc, Thái Lan, Đài Loan, Singapore, Hong Kong sẽ có nhân công độ tuổi trung bình là 40. Ấn Độ, Indonesia, Brazil, Mexico, Philippines, Iran và Ai Cập có thể vẫn còn tự hào với quỹ nhân công trẻ trong hai thập niên tới, nhưng cũng có đường cong trên lược đồ dân số giống như các quốc gia nói trên cách đây hơn một thập niên và ảnh hưởng của sự già hóa dân số sẽ sớm xuất hiện.

Vậy mà hầu hết hệ thống lương của các quốc gia châu Âu lại khuyến khích người lao động nghỉ hưu sớm. Khoảng 85,5% người lao động của Pháp nghỉ hưu ở độ tuổi 60, chỉ 1,3% tiếp tục làm việc khi đã vượt qua tuổi 65, trong khi con số đó của Mỹ là 47% và của Nhật là 55%. Số người lao động của Ý xin nghỉ hưu ở tuổi 55 là 62%.

Nguyên nhân bắt nguồn từ đâu?

Hai mặt cơ bản của vấn đề là: tỉ lệ sinh giảm và tuổi thọ trung bình tăng cao - những kết quả của sự hưng thịnh trong thế kỷ 20. Các biện pháp hạn chế sinh và nhiều cơ hội tốt hơn đã giúp cho phụ nữ có tỉ lệ sinh đang từ 5-6 con ở thập niên 1950 xuống còn có 1-2 con như ngày nay. Thế nên tỉ lệ sinh hàng năm của các nước phát triển lâu đời ở châu Âu và Mỹ đạt mức 2,1% đã được coi là một sự đột phá. Cùng lúc, những tiến bộ trong lĩnh vực chăm sóc sức khỏe đã làm tăng tuổi thọ trung bình lên tới hai chục năm tròn, đạt 66 tuổi.

Trong khi đó, những yếu tố nền tảng tạo đà cho sự phát triển kinh tế là nguồn nhân lực dồi dào và năng suất lao động cao. Nếu một quốc gia không duy trì được quy mô của nguồn nhân lực - có thể bằng nhiều cách như điều chỉnh tỉ lệ sinh ổn định, tăng cao tuổi hưởng lương hưu, khuyến khích những bà nội trợ ra khỏi nhà, hay tìm nguồn lao động nhập khẩu - thì phải tìm cách thúc đẩy năng suất lao động để có mức phát triển kinh tế đồng đều. Nhưng điều thứ hai không hề đơn giản và dễ thực hiện: hiệu suất lao động của công nhân có lẽ phải đạt gấp đôi mức hiện giờ. Hơn nữa, năng suất lao động cao cũng không đủ để bù đắp sự gia tăng số người nghỉ hưởng lương hưu và trợ cấp xã hội, vì lương và trợ cấp ăn theo mức lương chính thức, mà lương chính thức thường có xu hướng tăng theo sức sản xuất.

Hệ quả tất yếu

“Lực lượng lao động bị lão hóa là thách thức lớn nhất của các nhà làm chính sách trong hai mươi năm tiếp theo đây” - Bà Monika Queisser, chuyên gia về lương hưu và trợ cấp của Tổ chức Hợp tác và phát triển kinh tế (OECD) khẳng định. Tổng thư ký OECD Donald J. Johnston mới đây cũng đã đưa ra lời cảnh báo về “một cuộc khủng hoảng xã hội chưa từng thấy” có thể sẽ xảy ra ở những quốc gia có nguồn nhân lực già cỗi. Độ tuổi của nguồn nhân lực ngày càng cao trong khi chính sách hưu trí không thay đổi sẽ dẫn đến tình trạng nợ đọng lương và trợ cấp xã hội. 90%

số nhân công của châu Âu không có tiết kiệm cá nhân, vì hầu hết đều cho rằng lương hưu và trợ cấp đã đủ để dựa vào. Mức lương hưu nhà nước cam kết trả dựa trên lương lao động cao, nhất là ở Tây Ban Nha (94,7%) và Úc (93%). Nếu không có sự thay đổi toàn diện và sớm, chi phí lương hưu và chăm sóc người già sẽ tăng từ 14% lên 18% trong vòng 35 năm nữa.

Sâu xa hơn nữa, song song với quỹ lương cho người hưởng hưu trí thâm hụt là mức tiêu thụ hàng hóa và giá bất động sản giảm sút. Theo đánh giá của Viện Nghiên cứu kinh tế thế giới McKinsey, khoảng năm 2024, tỉ lệ tăng trưởng kinh tế hộ gia đình bình quân của Mỹ, châu Âu và Nhật Bản sẽ giảm từ 4,5% mỗi năm hiện nay xuống 1,3%. Có nghĩa là thế giới sẽ mất khoảng 31.000 tỉ đôla mỗi năm.

Biện pháp nào?

Từ Stockholm đến Seoul hay Santiago, các nhà lập pháp đang tìm cách tiết kiệm tiền của dân vào thị trường chứng khoán và quỹ tín dụng, hấp dẫn lao động nhập khẩu, tìm những phương pháp chăm sóc người già ít tốn kém hơn và thuyết phục các công ty tuyển dụng lao động có độ tuổi cao. Nếu chỉ dùng một biện pháp đơn lẻ trong số trên thì nghe có vẻ không thiết thực: để bù tỉ lệ sinh thấp, Đức sẽ phải nhập khẩu gấp đôi con số 185.000 nhân công hàng năm vẫn đổ vào quốc gia này, còn Nhật Bản, với số lượng 56.000 nhân công nước ngoài hiện tại thì số thiếu gấp 11 lần. Hạ thấp mức trợ cấp hay lương hưu để có

đủ khả năng chi trả lâu dài sẽ đồng nghĩa với việc chính phủ phải đối mặt với làn sóng dư luận của các công dân vốn đang vui vẻ với hiện tại dư thừa.

Tuy nhiên, áp lực tài chính và tương lai khủng hoảng thiếu nhân lực khiến các quốc gia phải bắt tay vào hành động ngay. Tháng 2-2005, các tập đoàn kinh doanh, ủy ban và chính phủ của Pháp tiến hành hội đàm về việc thay đổi các chính sách cho phép người lao động nghỉ hưu sớm. Nếu có những chính sách tốt, người lao động đến tuổi nghỉ hưu sẽ vui vẻ mà làm việc thêm vài năm nữa. Các nghiên cứu đã cho thấy rằng với chế độ chăm sóc sức khỏe tốt, các cựu nhân viên có thể duy trì được hiệu suất lao động lâu hơn nhiều, đặc biệt là với những người có trình độ. Ngoài ra, Nhật Bản và châu Âu có thể tạm bù lại sự thiếu hụt nhân lực bằng cách khuyến khích phụ nữ nội trợ trong gia đình tham gia vào thị trường lao động.

Cải cách chế độ lương và trợ cấp; tăng độ tuổi nghỉ hưu; nâng cao sức sản xuất... - các quốc gia và các doanh nghiệp trên toàn thế giới đang tìm những biện pháp tối ưu nhất cho mỗi khu vực để đối mặt với sự lão hóa nguồn nhân lực lao động nói trên. Sự phát triển và sung túc sẽ kéo theo những vấn đề xã hội không đơn giản. Âu đây cũng là bài học kinh nghiệm cho các quốc gia đang trên đà phát triển để có những chính sách điều chỉnh dân số trước vài thập niên một cách hợp lý.

(Theo Bussiness Week)

Nhắc đến kho bạc quốc gia, mọi người thường nghĩ rằng đó là nơi cất giữ tiền, vàng và những vật phẩm quý giá dự trữ của một đất nước. Tuy nhiên, trong thực tế, ngoài chức năng giữ gìn, quản lý tài sản, tài chính quốc gia, kho bạc quốc gia còn là nơi thể hiện khả năng tài chính của một quốc gia.

Vàng được cất giữ trong Kho bạc nhà nước Anh tại Tháp Luân Đôn

Kho bạc quốc gia

TÍCH TRỮ NHỮNG GÌ?

QUỐC VĂN

Thế nào là kho bạc quốc gia?

Hiện tại, kho bạc nhà nước đã chuyển từ chức năng quản lý “kho dự trữ” truyền thống đơn thuần thành quản lý toàn diện về tài chính, dự toán tiền bạc của chính phủ, quản lý nhà nước về ngân sách, phát hành trái phiếu... của cả một quốc gia. Mỗi nước trên thế giới đều có chế độ kho bạc riêng. Kho bạc nhà nước Nhật Bản do Bộ Tài chính quản lý, song các công

việc cụ thể lại giao cho Ngân hàng Trung ương thực hiện. Tại Nga, năm 1993, chính phủ ban hành sắc lệnh về thành lập kho bạc liên bang, ngay sau đó Bộ Tài chính đã thành lập Cục Quản lý kho bạc liên bang và giao cho Ngân hàng Trung ương quản lý trực tiếp. Tại Mỹ, Bộ Tài chính chỉ quản lý kho bạc nhà nước ở tầm vĩ mô, cơ quan quản lý cụ thể, trực tiếp là Cục Kho bạc. Cục Kho bạc Mỹ là đơn vị trực thuộc Bộ Tài chính, đảm nhiệm những công việc cụ thể như in ấn, chế tạo và quản lý các loại tiền giấy và kim loại. Có thể nói Cục Kho bạc chính là “túi đựng tiền” của chính phủ Mỹ.

Kho bạc quốc gia được phân

thành hai loại chính: kho bạc tài chính và kho bạc tài sản. Tại Nga, toàn bộ hoạt động thu chi liên quan đến tiền bạc của kho bạc tài chính đều tiến hành thông qua tài khoản được Bộ Tài chính mở tại Ngân hàng Trung ương và các chi nhánh. Kho bạc tài chính là sự tổng hợp của toàn bộ tài sản quốc hữu. Do vậy, những gì được tích trữ trong kho bạc tài chính không chỉ là những thứ quý giá như tiền, vàng, bạch kim mà còn bao gồm cả tài sản cố định các loại. Tuy nhiên, do các đồ vật như đất đai, văn phòng làm việc của nhà nước, tàu thuyền, máy bay quân sự cũng là vật dụng quốc hữu không cần và không thể cất giữ trong kho bạc tài chính, nên những thứ cần lưu giữ, bảo quản trong kho bạc nhà nước luôn là vàng, đôla Mỹ và các vật phẩm có thể tích nhỏ nhưng giá trị rất lớn. Kho bạc nhà nước còn có nhiệm vụ bảo quản những vật phẩm tư nhân mà vì những lý do nào đó bị chính phủ trưng thu. Tuy nhiên, kho bạc nhà nước không thể quản lý những đồ vật lặt vặt, vì vậy kho bạc nhà nước có thể đem những thứ đó ra bán đấu giá, chuyển chúng thành tiền để sung vào công quỹ. Ví dụ, hàng năm tại New York, Cục Kho bạc Mỹ thường có vài lần tiến hành bán đấu giá các món đồ do hải quan thu giữ.

Trong số các kho bạc quốc gia trên thế giới, Kho bạc nhà nước Thụy Sĩ luôn nổi tiếng hàng đầu vì số lượng vàng khổng lồ được lưu giữ trong đó. Trên thế giới, lượng phát hành tiền của các nước luôn mất cân bằng với lượng vàng cất giữ trong kho bạc, song Thụy Sĩ là một

ngoại lệ. Trong Kho bạc nhà nước Thụy Sĩ luôn tích trữ một lượng vàng đầy đủ, vì vậy cho đến nay nước này vẫn là quốc gia duy nhất trên thế giới giữ được chế độ bản vị vàng. Theo số liệu mới nhất do Hiệp hội Vàng thế giới công bố, tổng trữ lượng vàng trong kho bạc nhà nước của các nước trên thế giới hiện nay là 32.946 tấn, trong đó, các nước và tổ chức quốc tế có trữ lượng vượt quá 1.000 tấn là Mỹ, Đức, Pháp, Ý, Thụy Sĩ và Quỹ Tiền tệ quốc tế (IMF). Hiện nay, Kho bạc nhà nước Thụy Sĩ đang cất giữ 2.590 tấn vàng, chiếm khoảng 7,7% tổng trữ lượng vàng trong kho bạc nhà nước của các quốc gia trên thế giới. Thụy Sĩ cũng là quốc gia có số lượng vàng bình quân trên đầu người nhiều nhất thế giới. Trong Kho bạc nhà nước Thụy Sĩ, ngoài tiền đôla Mỹ, vàng, bạch kim còn có một lượng nhất định các loại tiền tệ thông dụng như đồng euro, bảng Anh và trái phiếu chính phủ nước ngoài. Bên cạnh đó, Kho bạc nhà nước Thụy Sĩ không chỉ quản lý các bất động sản đồ sộ mà còn tiến hành kinh doanh các loại tiền tệ.

Kho bạc nhà nước Nhật Bản tích trữ chủ yếu là các kim thuộc quý, ngoại hối, trái phiếu nước ngoài, ngân phiếu của hầu hết các ngân hàng quốc gia trên thế giới. Theo số liệu thống kê năm 2004 do Bộ Tài chính Nhật Bản công bố ngày 11-1-2005, tổng trữ lượng ngoại hối trong Kho bạc nhà nước Nhật Bản tính đến tháng 12-2004 tương đương với 844,543 tỉ đôla Mỹ. Trong đó, lượng trái phiếu nước ngoài trị giá 699,398 tỉ đôla; lượng ngoại tệ

trị giá 124,866 tỉ đôla, trong số đó một phần được tích trữ tại Ngân hàng Trung ương và Ngân hàng Thanh toán quốc tế, một phần được tích trữ trong Cơ quan Tiền tệ trong nước Nhật Bản, số còn lại được tích trữ tại chi nhánh của Cơ quan Tiền tệ nước ngoài đặt tại Nhật Bản. Ngân phiếu của Ngân hàng Thế giới và quyền chi tiêu đặc biệt của IMF trong Kho bạc nhà nước Nhật vào khoảng 95,03 tỉ đôla. Ngoài ra, Kho bạc nhà nước Nhật Bản còn tồn trữ lượng vàng tương đương 10,776 tỉ đôla.

Kho bạc nhà nước Nga vừa tích trữ tiền mặt, vàng, vừa có ngoại hối, bên cạnh đó còn có một lượng vàng và ngoại hối thuộc quyền quản lý của Kho bạc nhà nước Nga được cất giữ ở nước ngoài. Lý do là trong thời kỳ chiến tranh lạnh, để tránh nguy cơ số tiền ngoại tệ thu được từ xuất khẩu dầu mỏ bị chính quyền Mỹ phong tỏa, chính phủ Liên Xô trước đây đã chuyển một số lượng lớn ngoại hối thu được đến cất giữ tại châu Âu.

Tài sản trong kho bạc quốc gia được bảo quản như thế nào?

Vàng trong Kho bạc nhà nước Thụy Sĩ một phần được cất giấu sâu trong lòng đất dưới quảng trường phía trước tòa nhà Quốc hội và tòa nhà chính phủ liên bang Thụy Sĩ. Hầm chứa vàng tại Thụy Sĩ được đào dưới độ sâu hàng trăm mét và được thiết kế kiên cố, có thể tránh được cả bom hạt nhân. Hầm này chưa khi nào được mở công khai. Ngoài ra, ở Thụy Sĩ còn có khá nhiều các kho tồn trữ vàng nổi công khai nhằm khuếch trương khả năng dự

trữ, đảm bảo an toàn việc trông giữ tiền bạc của Thụy Sĩ để thu hút ngày càng nhiều hơn tiền gửi từ nước ngoài. Du khách có thể vào tham quan bất kỳ một kho vàng công khai nào của Thụy Sĩ và sẽ bị choáng ngợp bởi những đồng vàng khổng lồ, những khối vàng nặng trên 1.000kg xếp cao ngất, khi vận chuyển vàng trong kho phải dùng cần cẩu và những chiếc xe tải loại siêu trọng. Du khách có thể ngắm nghía, sờ mó, thậm chí có thể mua vàng ở kho này và tất nhiên mọi hành động đều được một hệ thống người và máy móc cực kỳ tinh vi giám sát an ninh chặt chẽ. Chế độ đảm bảo an ninh tại Kho bạc nhà nước Thụy Sĩ được coi là tốt nhất thế giới. Mọi lối đi lại, cửa ra vào của kho bạc đều được lắp đặt hệ thống kiểm soát điện tử hồng ngoại hiện đại, mọi hành động và vật thể khả nghi đều không thể qua được sự kiểm soát gắt gao này. Mỗi lần một người nào đó qua một cửa kho bạc đều được 3 người dùng 3 chiếc chìa khóa khác nhau để mở các khóa, sau khi trải qua sự kiểm tra bằng tia hồng ngoại về thông tin cá nhân, vân tay..., những thông số đó được đưa đến một máy phân tích kỹ thuật số, nếu không có nghi ngờ gì thì cửa thứ nhất của kho bạc mới được mở. Từng người một phải đi qua một cửa điện tử nhỏ, chuyển động nhẹ nhàng, nếu trên người mang vật gì đó hơi lớn một chút là không thể qua được. Cả người tham quan và nhân viên kho bạc đều phải chịu sự giám sát toàn diện của các máy quay phim, mọi động tác đều được ghi vào đĩa kỹ thuật số.

Tại Nhật Bản, phần lớn lượng vàng và tiền mặt dự trữ đều được để trong kho của Ngân hàng Trung ương xây ngầm dưới lòng đất. Tại Mỹ, Cục Dự trữ liên bang là cơ quan có chức năng thực hiện việc tồn trữ vàng. Cơ quan này quản lý hai nơi lưu giữ vàng lớn nhất ở Mỹ là pháo đài Rokas ở bang Kentucky và một kho vàng ngầm nằm gần phố Wall, New York. Cả hai địa điểm trước đây đều là các căn cứ quân sự của Mỹ được cải tạo thành kho chứa vàng nằm sâu dưới lòng đất, bên trên được bảo vệ nghiêm ngặt. Tại Anh, Tháp Luân Đôn là nơi chuyên tích trữ tiền vàng và các vật báu của quốc gia. Theo báo chí Nga, nước Nga có một kho chuyên chứa vàng, bên trong có những chiếc hòm thép đựng các báu vật văn hóa, lịch sử có giá trị cao, vàng, đá quý, đồ trang sức và tiền... Các hòm này được bảo vệ bằng mã số bí mật. Tính đến ngày 31-12-2004, tổng giá trị vàng hiện có trong Ngân hàng Trung ương Nga là khoảng 3,7 tỉ đôla. Trong Kho bạc nhà nước của Nga có khoảng 9.000 loại đá quý. Để đảm bảo việc lưu trữ an toàn tuyệt đối, nhiệt độ trong kho luôn được giữ ở mức tiêu chuẩn. Làm việc trong kho luôn có một đội ngũ nhân viên đông đảo hàng ngày có trách nhiệm theo dõi hình dạng, màu sắc, độ lớn, của các viên đá quý để tiến hành bảo quản, chăm sóc chúng một cách tốt nhất.

Tiền, vàng trong kho bạc quốc gia được chi tiêu như thế nào?

Theo luật quản lý kho bạc nhà

Trụ sở Bộ Tài chính Mỹ

nước của Thụy Sĩ, vàng được cất giữ trong kho bạc không được tùy tiện sử dụng, muốn sử dụng phải được toàn dân đồng ý. Kho bạc của Nga lại khác, luôn diễn ra hoạt động nhập và xuất. Tháng 8-2002, Bộ trưởng Tài chính Nga Alishev Kuterin cho biết, nước Nga dự định bán một số đồ vật quý giá được bảo quản trong kho bạc nhà nước để lấy tiền mặt trả nợ nước ngoài. Quy định xuất nhập các đồ vật quý hiếm trong kho bạc của Nga rất chặt chẽ, nếu muốn bán hoặc chuyển nhượng các đồ vật này, trước tiên chính phủ phải tổ chức đấu giá sau khi được tổng thống phê chuẩn, đồ vật đưa ra bán đấu giá chủ yếu là các loại đá quý với khối lượng trên 10,8 carat. Hình thức đấu giá rất đặc biệt, vật phẩm được bán đấu giá sẽ không trưng bày tại hiện trường phiên đấu giá, những người tham gia đấu giá xem vật phẩm được bán trước đó một tháng. Trong phiên đấu giá, những người tham gia sẽ viết họ tên và giá của mình đưa ra lên một tờ giấy đặc biệt do ban tổ chức phát hành, ai có giá cao sẽ giành được quyền mua.

(Theo Hải ngoại văn trích)

CHÂU PHI:

Một phù thủy châu Phi đang phù phép

NẠN PHÉP THUẬT PHÙ THỦY LÀM NÁO LOẠN XÃ HỘI

HÙNG SƠN

Phép thuật phù thủy khiến con người phải rời bỏ quê hương

Nhiều quốc gia châu Phi hiện có rất nhiều người dân tin vào sự tồn tại và “công hiệu vô biên” của phép thuật phù thủy. Họ thường vận dụng thủ đoạn mê tín dị đoan này nhằm “diệt trừ tai ương bệnh

Phép thuật phù thủy là thủ đoạn mê tín dị đoan cổ xưa nhất trong lịch sử loài người dựa vào sức mạnh của thánh thần, ma quỷ để diệt trừ tai ương. Cùng với sự phát triển không ngừng của xã hội hiện đại, hủ tục này đã dần biến mất khỏi tiến trình lịch sử của các nước. Tuy nhiên ở nhiều quốc gia thuộc châu Phi, tệ nạn này vẫn hoành hành khắp nơi, đe dọa sự phát triển của cả một châu lục.

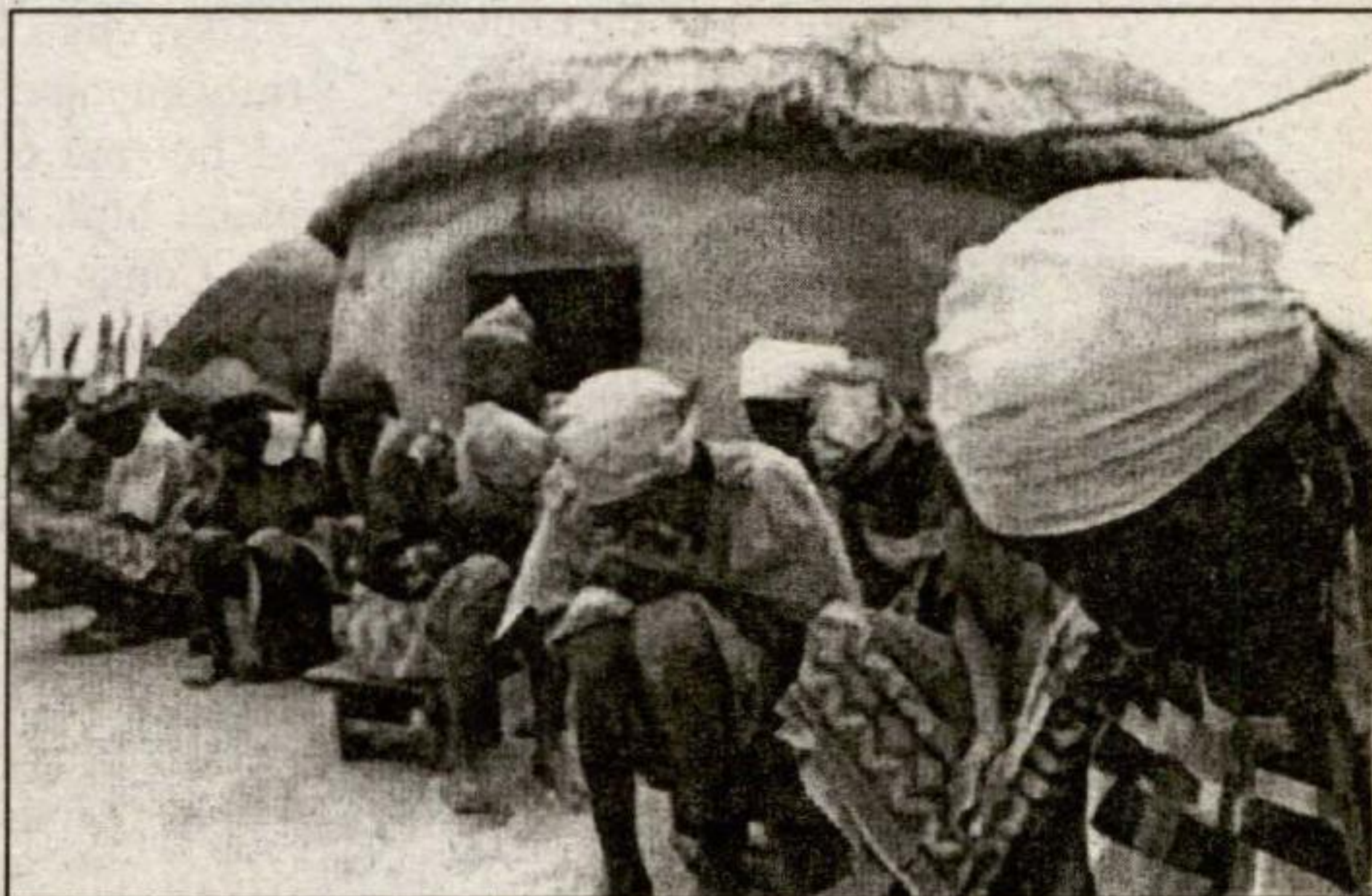
tật” trong cuộc sống. Có thể nói, phép thuật phù thủy hiện đã ảnh hưởng không nhỏ đến mọi mặt đời sống chính trị, kinh tế, xã hội, văn hóa và cuộc sống thường nhật của người dân lục địa đen. Thậm chí tại một số quốc gia kém phát triển như Guinea, Kenya, Bờ Biển Ngà

đã hình thành “thị trường phù thủy” chi phối cả chính trường những quốc gia này. Raymond Mifier là một người dân Guinea theo đạo Cơ đốc, hàng ngày anh này đến cầu nguyện tại nhà thờ nhưng vẫn tin tưởng tuyệt đối vào quyền năng phép thuật phù thủy của các thầy mo địa phương. Tại Guinea, phép thuật phù thủy mặc dù bị cấm trong một số trường hợp chính thức và mang tính công khai nhưng quan chức nước này lại rất tin tưởng vào phép thuật phù thủy và vẫn bí mật tự mình thực hành phép thuật phù thủy hoặc thông qua thầy mo để đảm bảo sự bình yên cho gia đình và cá nhân mỗi khi gặp cảnh “tai bay vạ gió”. Tại một số nước khác, phép thuật phù thủy được sử dụng trong phạm vi rộng lớn hơn và được coi như một thủ đoạn cần thiết để giành chiến thắng. Năm 2002, đội tuyển bóng đá quốc gia của Senegal khi thi đấu

ở World Cup cũng thường dùng phép thuật phù thủy để đối phó với đối thủ, một thầy mo thuộc loại cao thủ được cử đi cùng đội tuyển để triển khai phép thuật phù thủy khắc chế đối phương giúp đội nhà giành chiến thắng. Hiện nay mỗi khi ra sân thi đấu, các cầu thủ Senegal đều

biết cách thực hiện các phép thuật phù thủy một cách bí mật với hy vọng sẽ giành chiến thắng. Trong cuộc nội chiến liên miên, phức tạp tại Bờ Biển Ngà hiện nay, ngoài các cuộc đấu súng còn có một cuộc giao đấu phép thuật âm thầm đầy bí ẩn giữa các phù thủy của cả hai phái tham chiến. Cả chỉ huy và binh lính hai bên đều tin tưởng mãnh liệt rằng, phép thuật phù thủy có thể giúp họ tấn công đối phương và cơ thể họ trở nên mình đồng da sắt đến mức đạn bắn không chết, dao đâm không thủng. Tại một số nước như Zambia, Kenya, Mozambic, Sierra Leone, Ghana, phép thuật phù thủy đặc biệt thịnh hành ở các vùng nông thôn hẻo lánh có dân trí thấp. Nhiều người dân ở các khu vực này lên thành phố làm ăn sinh sống nhưng sau đó đã không dám trở về thăm quê vì khi trở lại họ sẽ bị coi là “người của thế giới khác”, trở thành “đối tượng đấu

Phép thuật phù thủy đang lạc hậu hóa xã hội châu Phi

tranh" của phù thủy địa phương và sẽ phải chịu rất nhiều nguy hiểm. Người Hồi giáo ở châu Phi không tin lắm vào phép thuật phù thủy vì họ cho rằng, đây là một tư tưởng không được kiểm nghiệm sát thực và nghiêm túc. Tuy nhiên vẫn có khá nhiều tín đồ Hồi giáo ở châu Phi tin rằng, phép thuật phù thủy là có thật. Là một nhân viên công ty truyền hình cáp tại Kenya và là một tín đồ Hồi giáo song Ajarnai luôn tin vào sự tồn tại và quyền năng của phép thuật phù thủy, dù biết rằng điều này là trái với giáo lý đạo Hồi vốn chỉ tin và làm theo những điều răn dạy của thánh Alah. Người bạn gái của Ajarnai bị chết một cách bí hiểm trong một cuộc đi dã ngoại, khi an táng, gia đình người xấu số đã mời một thầy mo địa phương đến để dùng phép thuật phát hiện nguyên nhân cái chết của cô gái. Thầy mo đã dùng một bé gái 11 tuổi "miêu tả" lại cái chết của cô gái trẻ và thật bất ngờ là lời phán hùng hồn của thầy mo cho rằng người hại chết cô gái chính là bà và chú ruột của cô. Mặc dù vậy, điều vô lý này vẫn khiến gia đình cô gái và Ajarnai tin tưởng.

Trật tự xã hội bị đảo lộn bởi "lời phán" của thầy phù thủy

Thực sự, nạn phép thuật phù thủy đang làm náo loạn đời sống hàng ngày tại châu Phi. Năm 2003, một thầy cúng ở Guinea Bissau đã đưa ra một lời phán khiến dư luận nước này một phen hoảng loạn: khi xưa, cha ông những người Guinea Bissau đã táng một mộ thuyền

trong đó có chứa những lời nguyện để chống lại thực dân Bồ Đào Nha xâm lược. Tuy nhiên mộ táng này đã táng sai địa điểm và quy cách, nên hàng loạt tai họa đã giáng xuống đất nước này khiến cho Guinea Bissau từ khi giành được độc lập đến nay luôn chìm trong nội chiến liên miên và vẫn là quốc gia lạc hậu, kém phát triển nhất nhì thế giới. Sau khi đưa ra lời phán trên, thầy mo này lập tức kêu gọi dân chúng và chính phủ Guinea Bissau huy động mọi nguồn nhân lực và tiền của vào việc tìm kiếm mộ thuyền này để sửa sang cho đúng quy cách, tránh cho dân tộc thoát khỏi tai ương. Sau đó, đất nước Guinea Bissau hỗn loạn như một mỏ khai thác quặng khổng lồ, đâu đâu người ta cũng đào bới để tìm cho ra mộ thuyền cổ. Ngay cả đến thủ tướng nước này cũng phải đích thân tham gia cuộc đào bới, tìm kiếm bùa yểm vô căn cứ này.

Tại châu Phi, phép thuật phù thủy không chỉ làm đảo lộn trật tự xã hội mà còn làm gia tăng tội phạm hình sự. Thủ đô Bradavin của Congo trong năm 2004 đã xảy ra 187 vụ án có liên quan đến nạn phép thuật phù thủy. Cảnh sát thủ đô Bradavin cho biết, sự gia tăng số lượng các vụ án kiểu này ngày càng nhanh. Tại Congo, những người bị ốm thường nhờ cậy phép thuật phù thủy (thường là các bậc cao niên trong gia đình người bệnh) hơn là tới bác sĩ để khám bệnh nên tỉ lệ tử vong rất cao. Tuy nhiên một khi gia đình nào đó có người chết,

mọi người lại thường đổ phù thủy chính là nguyên nhân gây ra cái chết cho người bệnh, bất kể nạn nhân chết bởi một bệnh nan y hay bị tai nạn đột xuất... và thế là xảy ra mâu thuẫn trong gia đình, dòng họ. Do mê tín dị đoan, quá phụ thuộc vào phép thuật phù thủy nên các vụ án con giết cha, cháu đâm chết chú, ông bị cháu hãm hại xảy ra thường xuyên ở Congo, luân lý gia đình và xã hội bị đảo lộn nghiêm trọng.

Một số quốc gia châu Phi tuyên chiến với các thầy mo

Lâu nay tại châu Phi, những tội liên quan đến phép thuật phù thủy thường được xét xử theo luật lệ dân gian và mang nặng tính chất cá nhân chứ không được đưa ra tòa án chính quyền. Gần đây, một số nước châu Phi đã tuyên chiến với

nạn phép thuật phù thủy. Một số nước như Nam Phi, Zimbabwe, Burkina-Faso, Cameroon đã tích cực hoàn thiện cơ sở pháp luật để xử lý nạn phép thuật phù thủy đang lan tràn. Tòa án hình pháp ở Cameroon quy định, nếu phạm tội lợi dụng phép thuật phù thủy để lừa người khác sẽ bị phạt 500 đôla và phạt tù giam từ 5-10 năm. Tuy nhiên việc xét xử tội trạng này cũng gặp khó khăn vì tòa án rất khó phân biệt, thậm chí đã xử sai một số vụ sử dụng phép thuật phù thủy. Có nhiều trường hợp các gia đình hàng xóm do có xích mích mâu thuẫn đã làm đơn vụ khống hàng xóm phạm tội thực hành phép thuật phù thủy phi pháp để giải quyết tư thù khiến tòa án gặp rất nhiều lúng túng khi phân xử.

(Theo Oversea Digest)

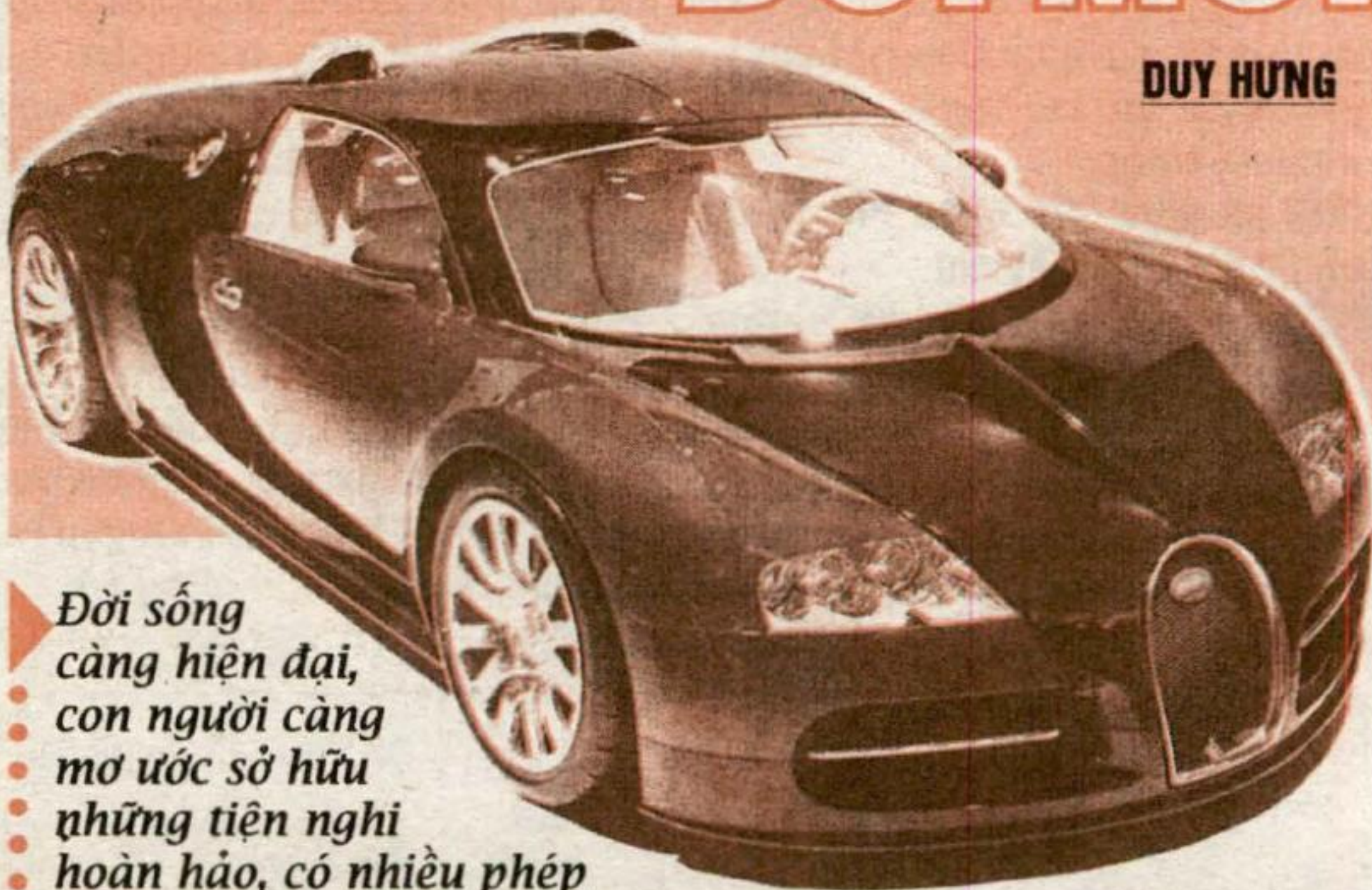
**CÔNG TY NƯỚC UỐNG TINH KHIẾT
DẦU TIÊN TẠI VIỆT NAM
ĐẠT CHỨNG NHẬN QUỐC TẾ
THỰC PHẨM CHẤT LƯỢNG AN TOÀN**

SQF 2000 - HACCP - ISO 9001:2000

Phép lạ của **XE HƠI** **ĐỔI MỚI**

DUY HƯNG

- ▶ Đời sống càng hiện đại, con người càng mơ ước sở hữu những tiện nghi hoàn hảo, có nhiều phép màu. Xe hơi ngày nay nằm trong số những thứ đó.

Khi xe hơi chạy nhanh hơn máy bay

Hồi thập niên 1970, xe hơi hơn 100 mã lực chưa phổ biến nhưng bây giờ, các hãng xe hơi khắp thế giới đua nhau tung ra các đời xe chạy nhanh như gió. Chẳng hạn hàng chữ quảng cáo chiếc Chevy X-5-425 Tahoe đời 2004: "Giống như một tên lửa, 425 mã lực - siêu nhanh - siêu mỏng - siêu vận hành". Thật ra so với các loại xe hơi "ra lò" gần đây nhất thì số mã lực như vậy chẳng nhằm nhò gì. Chẳng

Chiếc Bugatti Veyron EB 16.4 có công suất mạnh nhất từ trước đến nay - 1.001 mã lực, vận tốc tối đa 403,2km/giờ

hạn, chiếc Dodge Viper đời 2004 có động cơ V-10, 500 mã lực và chạy với vận tốc 352km/giờ. Nóng mũi, giữa năm 2005, Mercedes sẽ trình làng chiếc SL65, với 605 mã lực! Dường như cái bệnh tăng "mã lực" cho bằng chi bằng em hãng nào cũng dính vào, từ Ferrari, Porsch, Jaguar đến Lamborghini, Aston Martin, Lotus, thậm chí anh chàng Cadillac nổi tiếng đạo mạo với các

loại xe chạy dạo cũng bắt đầu chơi toàn từ 300 đến 400 mã lực trở lên! Kinh khủng nhất là Hãng Bugatti, với dòng chữ gây choáng váng: “Vào tháng 11-2004, chiếc Bugatti Veyron EB 16.4 được giao cho khách hàng, đây là chiếc ô tô có kỹ thuật tiên bộ và công suất mạnh nhất từ trước đến nay, 1.001 mã lực, vận tốc tối đa là 403,2km/giờ!”. Hết ý kiến! Xe gì mà chạy còn nhanh hơn một số... máy bay trực thăng.

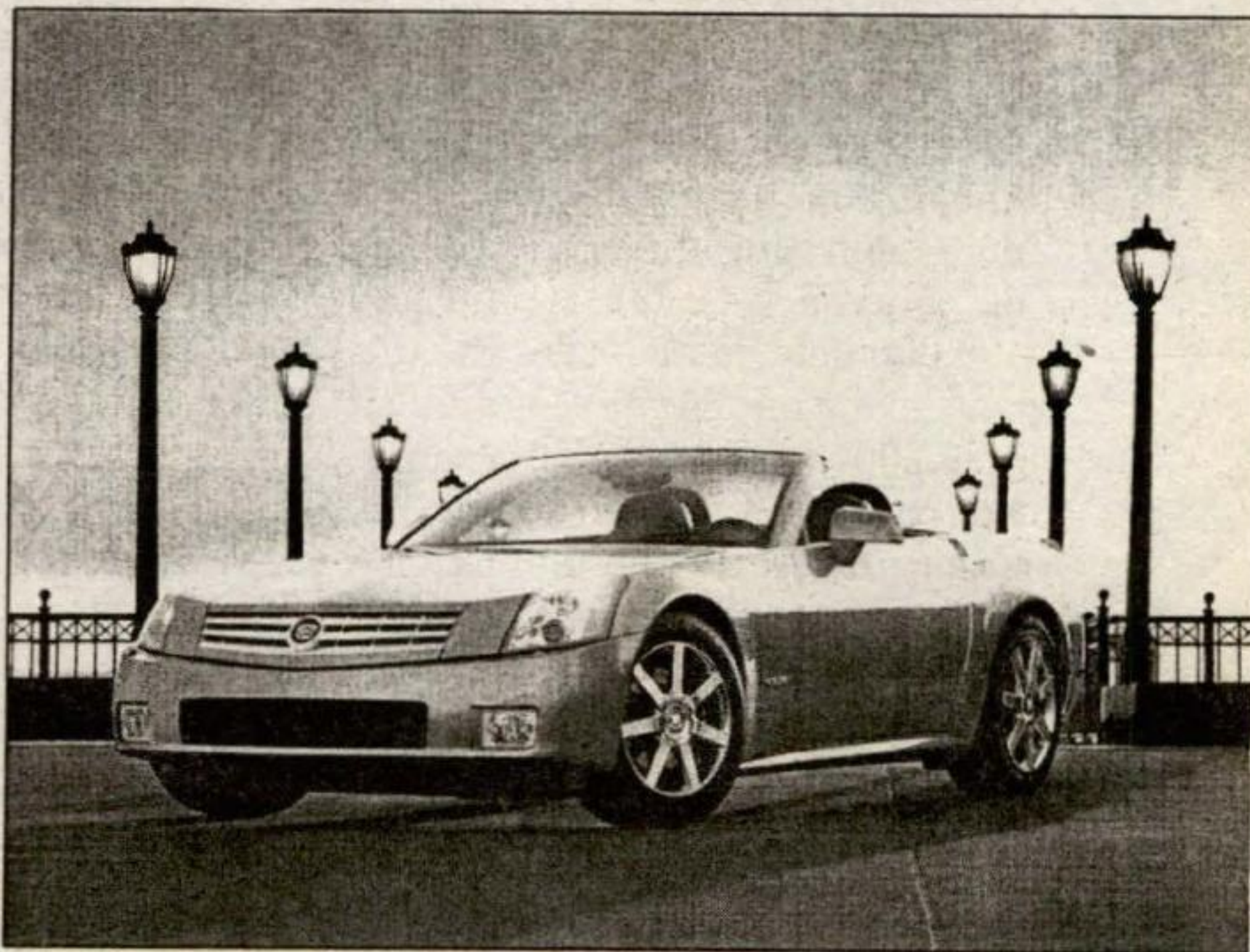
Thật ra, chỉ có số ít người sử dụng chú ý đến tốc độ nhanh như gió, còn phần đông thì bị các tiến bộ kỳ diệu khác của xe hơi quyến rũ. Với giá 75.000 đôla, chiếc Cadillac XLR Roaster không có chìa khóa khởi động. Máy tay ăn trộm coi như... chào thua! Khi người chủ ngồi vào ghế, một thiết bị phát và nhận tín hiệu radar đã thông báo cho máy xe sẵn sàng, chủ chỉ cần bấm nút “bật” là máy nổ, còn nếu không nổ thì có chỉ có lý do duy nhất là dàn radar giờ chứng, không chịu nhận ra... ông chủ đẹp trai, con nhà giàu.

Những phép lạ hữu dụng

Với hệ thống hỗ trợ kiểm soát tự động (ACC), xe sẽ tự động chạy nhanh hay chậm tùy theo mức độ

Cadillac XLR
Roaster không có
chìa khóa khởi động

lưu thông trên đường. Có thể nói điều này đánh trúng thị hiếu của các thượng đế. Hấp dẫn hơn là hệ thống cảm biến thần kỳ được lắp đặt trước mũi hoặc sau xe sẽ báo cho người điều khiển biết có “vật lạ” đang tiến quá gần xe, chẳng hạn như một xe khác hay một cái cây đổ vật ngang đường. Thời bây giờ muốn bán xe, các hãng xe hơi phải gắn đầy đủ radar vào. Đâu phải bác tài nào cũng lạng lách tài ba như... tay đua Michael Schumaker, nên trong tương lai gần những trường hợp “húc mông” nhau trên đường xem như lùi vào dĩ vãng vì chỉ cần tiến đến quá gần xe trước là radar đã... phanh giúp ta rồi, khỏi cần nhắc chân chi cho mệt và cũng tránh được những chuyện rắc rối. Nhưng hãy cẩn thận, đừng quá tin tưởng vào những chiếc radar đó. Các hãng xe nói rõ là “vật lạ” đó phải ở ngay trước mũi xe thì radar mới ra tay,

chứ còn khi điều khiển xe ra vào đường cao tốc mà phó mặc cho radar của nhà sản xuất, chẳng nhìn trước ngó sau thì... ráng mà chịu nếu xảy ra tai nạn. Riêng xe Lexus và Infiniti đang làm giới nữ nhà giàu thích mê vì phía sau có trang bị bộ phận cảm biến cho phép... lùi thoải mái ở bãi đậu. Nếu các quý bà sắp đùng xe khác thì radar đã ra lệnh cho bộ phận phanh hãm làm việc. Hệ thống này được gọi là "hệ thống hỗ trợ đậu xe" giúp cho người đăng trí khỏi đền tiền oan.

Chưa ăn thua, một số loại xe còn giúp các bác tài lái ban đêm, nhất là mấy bác mang kính cận nặng. Hãng Cadillac cách đây vài năm đã phát triển hệ thống "mắt thần nhìn trong đêm" cho phép lái xe nhìn thấy cả những người đi bộ hay súc vật sắp chạy qua đường trước đến gần 200m để hãm xe cho kịp. Chiếc Lexus RX330 còn được lắp hệ thống đèn pha thông minh, khi các bác tài bẻ tay lái để rẽ trái/phải thì đèn cũng... bẻ theo, nghĩa là chùm ánh sáng cong theo đà bẻ tay lái chứ không đâm thẳng như trước. Nhân nói về ánh sáng, đừng quên "hoàng đế" Maybach Sedan trị giá gần 400.000 đôla do Mercedes chế tạo. Ông hoàng này đã gây sóng gió suốt năm 2004 với dàn đèn phía sau đỏ rực, mạnh gấp... 69 lần anh Toyota Camry, đủ để làm những anh chàng đăng trí lái phía sau vào ban đêm hoàn hồn mà lái cho nghiêm chỉnh.

Đối với giới lái xe đường dài hay mệt mỏi, giới sản xuất xe hơi đã nghĩ ra những cái ghế có thể đấm bóp lưng và mông bác tài không thua hai bàn tay của một nàng "đấm bóp

trị liệu" chuyên nghiệp. Đại diện là xe Audi A8L, bốn chiếc ghế ngồi trên anh chàng này đều có gắn các thiết bị làm rung và đấm từ phía sau ghế có một không hai. Thượng đế nếu thấy mỏi lưng, chỉ cần bấm nút trên tay vịn và chọn chế độ nhanh hay chậm là thoải mái mà hưởng thụ. Chưa hết, toàn thân xe này còn được làm bằng nhôm cho đỡ hao xăng.

Xuất sắc hơn là dự án của Hãng Renault (Pháp) cho gắn hệ thống cảm biến chuyên theo dõi cặp mắt của tài xế. Khi bác tài nào sắp ngủ gục, nó sẽ "đánh hơi" tình trạng... phiêu bồng của ông chủ và réo còi inh ỏi gọi bác tài tỉnh lại. Trên xe còn được gắn thiết bị định vị toàn cầu cho phép giới lái xe biết đang ở nơi nào trong thành phố rộng lớn và đường nào không có kẹt xe, hoặc giả bác tài mới từ vùng khác tới một thành phố vẫn còn lạ lẫm đường xá, chỉ cần lập trình trên thiết bị định vị này là coi như chẳng bao giờ bị lạc. Tinh vi hơn, thiết bị này còn tìm ra con đường ngắn nhất để đưa chủ nhân tới chỗ cần đến, đương nhiên nó thừa biết đâu là đường một chiều, đâu là đường cấm ô tô. Mới hơn nữa là hệ thống tiếng nói hoạt động do thiết bị cảm ứng điều khiển báo cho tài xế biết họ đang lái chệch khỏi làn đường trên đường cao tốc hay có tay nào lái lộn vào đường một chiều và sắp sửa ửi vào xe bạn.

Khoa học kỹ thuật dung túng thói lười của giới lái xe?

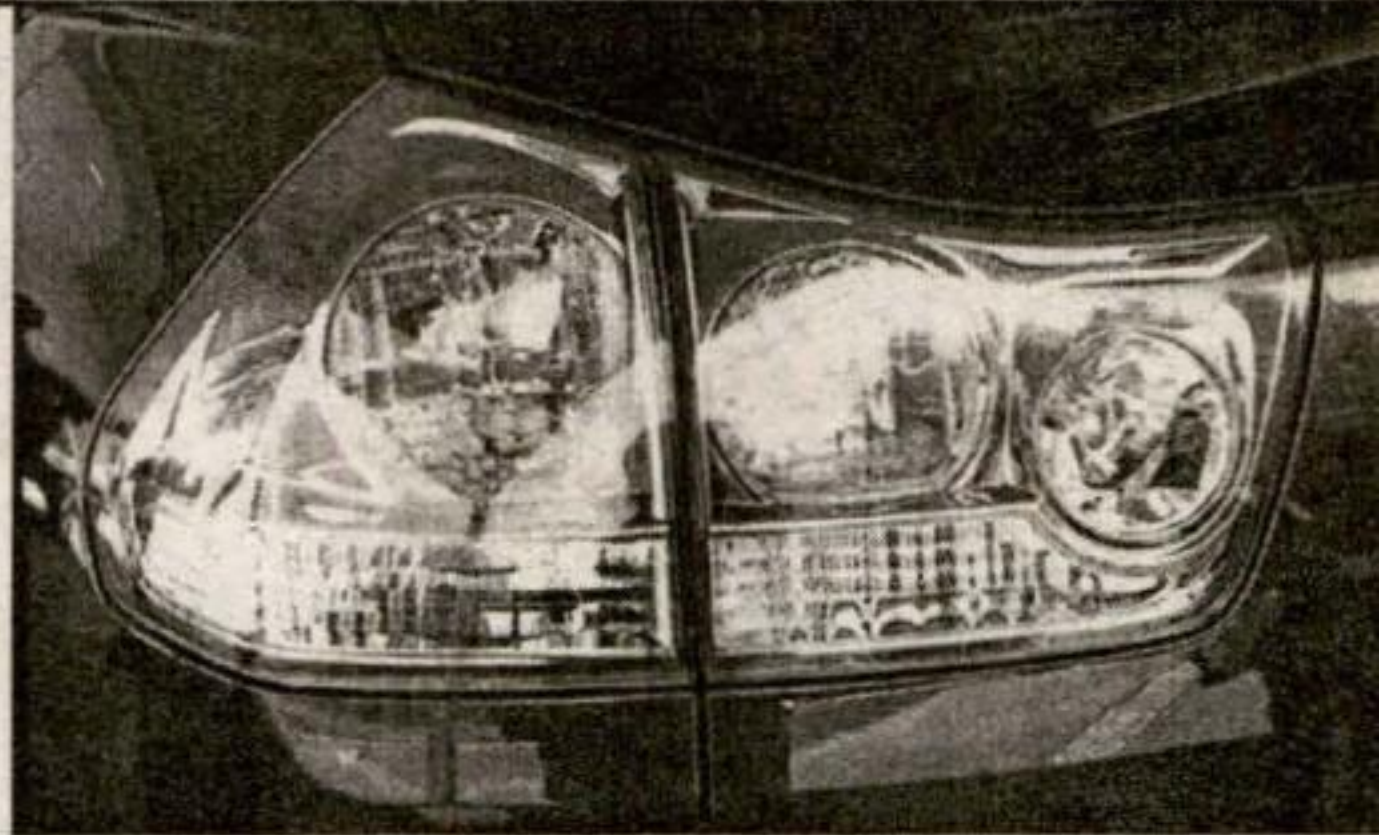
Hãng Chrysler đã giới thiệu hệ thống UConnect giúp tài xế... đọc cho điện thoại di động tự quay số đến nơi cần gọi mà hai tay vẫn dính

trên tay lái nhằm tránh phạm luật sử dụng điện thoại khi điều khiển xe cộ.

Tiến bộ trong công nghệ sản xuất xe hơi còn đi cả vào những chi tiết được đánh giá là không cần thiết. Chẳng hạn đang lái xe, trời đổ mưa, bác tài đương nhiên phải thò ngón tay xuống phía dưới vô lăng gạt nhẹ nhàng cần gạt nước. Nhưng chỉ công việc nhỏ nhoi này thôi, các hãng xe hơi cũng không muốn thương đẽ của mình đụng tay vào. Hiện các loại xe có giá từ 30.000 - 40.000 đôla trở lên đều có thiết bị cảm ứng trời mưa, hễ trời rơi lai rai vài hạt là nó bật cần liền.

Loại xe Toyota Prius của Nhật được bình bầu là xe của năm 2004 chỉ vì mấy chữ hấp dẫn: “Xe chạy bằng hai loại năng lượng” - gồm động cơ điện kết hợp với động cơ xăng, cho phép khói thải ra sạch hơn các loại xe khác đến 90%. Điều lạ hơn nữa là một gallon xăng (3,78lít) chạy được gần 80km trên xa lộ, khi chạy trong thành phố đáng lý phải tốn hơn mới đúng, đằng này anh bạn Prius lại tăng lên đến 97km/gallon. Giới chơi xe nói rằng đối với loại xe này, “đã” nhất là hệ thống tự động đậu vào lề đường. Khi lái vào khu vực chật cứng xe cộ, bạn tấp vào lề thấy một chỗ trống to đúng bằng chiều dài của xe, bạn làm sao? Bạn chỉ việc bấm vào một cái nút trên xe và... buông hai tay ra, chiếc Prius sẽ tự đậu vào chỗ bé xíu ngon lành, không cọ quẹt ai cả, thế mới tài! Hiện đại là vậy, nhưng giá xe lại

Chiếc Lexus RX330 được lắp hệ thống đèn pha thông minh: khi bác tài bẻ tay lái để rẽ, đèn cũng... bẻ theo

không phải thuộc loại tốp, mỗi chiếc Prius chỉ 20.510 đôla.

Khoa học kỹ thuật đã giúp con người cải biến căn phòng tiện nghi di động thật ngoạn mục. Đã có xe hơi bay được và xe chạy ào ào xuống nước, nhưng giá cũng không phải quá cao, chỉ khoảng 250.000 đôla.

Rồi tới đây, chẳng hiểu các hãng xe hơi còn phù phép gì thêm cho những chiếc xe hơi của họ nữa. Chúng ta hãy thử chờ xem. Tuy nhiên, với đại đa số những người dân nghèo trên thế giới, xe hơi vẫn là một thứ xa xỉ, thậm chí không tồn tại cả trong giấc mơ của họ.

(Theo Auto, 1.2005)

Dù cứu nạn

Các nhà kỹ thuật hàng không trên thế giới đã tìm mọi cách làm cho máy bay chở khách trở thành một loại phương tiện di chuyển an toàn tuyệt đối nhưng hiện vẫn chưa có được giải pháp kỹ thuật hoàn toàn đáng tin cậy. Người ta chỉ có thể tăng cường độ tin cậy của máy móc, thiết bị, đồng thời tìm cách giúp hành khách tránh hoặc giảm những nguy cơ đe dọa tính mạng trong trường hợp máy bay buộc phải hạ cánh khẩn cấp. Gần đây, người Nga đã tìm ra biện pháp cứu nạn hàng không hoàn toàn mới và có độ an toàn cao hơn nhiều...

CHO MÁY BAY DÂN DỤNG

BÁ DUY

Máy bay "tự phân rã"

Các phương tiện trợ giúp trên máy bay chở khách hiện còn khá khiêm tốn - đai an toàn, mặt nạ dưỡng khí, áo phao, cửa dự phòng với cầu thang trượt - và chỉ đặc dụng trong trường hợp sự cố chứ không thể phát huy tốt tác dụng khi xảy ra thảm họa (bạn không tắc hoặc bạn khủng bố sử dụng vũ khí hay máy bay trúng tên lửa, đạn cao xạ từ mặt đất). Từ đầu thập niên 1950 đã xuất hiện ý tưởng trang bị dù cá nhân cho phi hành đoàn và hành khách, nhưng người ta nhanh chóng hiểu ra rằng điều đó là... vô ích: dẫu có dù thì trong trường hợp máy bay gặp nạn, khả năng sống sót của hành khách cũng chỉ là một phần nghìn tia hy vọng. Giả sử tai nạn xảy ra ở độ cao 7.000m, mọi người với dù cá nhân nhảy ra khỏi máy bay thì người khỏe mạnh nhất cũng chỉ sau vài chục giây là ngất lịm vì thiếu oxy cho não. Đối với phụ nữ, trẻ em và người cao tuổi, tình

hình còn tệ hơn thế nữa... Đó là chưa kể máy bay phản lực chở khách thường bay ở độ cao 10.000-12.000m, khi gặp sự cố, hạ ngay được đến độ cao thích ứng cho người nhảy dù nghiệp dư (dưới 1.000m) là không thể. Vì thế, các chuyên gia kỹ thuật hàng không buộc phải nghĩ đến phương cách mới nhằm bảo đảm an toàn cho hành khách.

Cần biết rằng từ năm 1923, kỹ sư Gleb Kotelnikov của Nga đã được cấp bằng cho sáng chế "Hệ thống cứu nạn hàng không" với nội dung khi máy bay lâm nạn, khoang hành khách được tách rời và hạ độ cao bằng một chiếc (hoặc một hệ thống) dù lớn, còn phi hành đoàn rời máy bay bằng dù cá nhân. Tuy nhiên, suốt hơn nửa thế kỷ sau đó, do gặp trở ngại về các giải pháp kỹ thuật, sáng chế này vẫn nằm trên giấy, mãi đến gần đây, với những tiến bộ vượt bậc trong khoa học kỹ thuật, các chuyên gia hàng không Nga mới bắt đầu tiến hành

Một máy bay chở khách gặp nạn phải đáp xuống sông

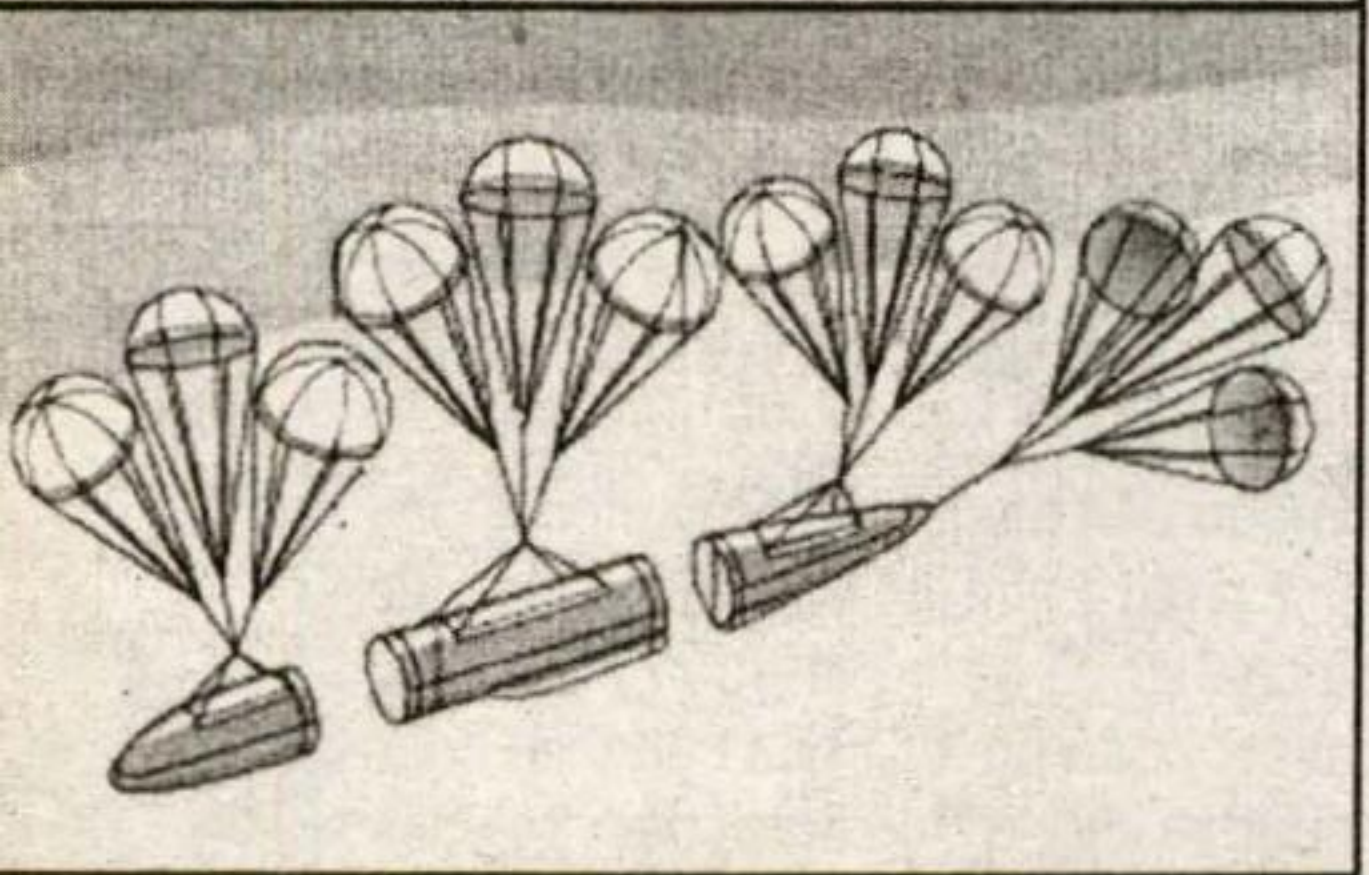
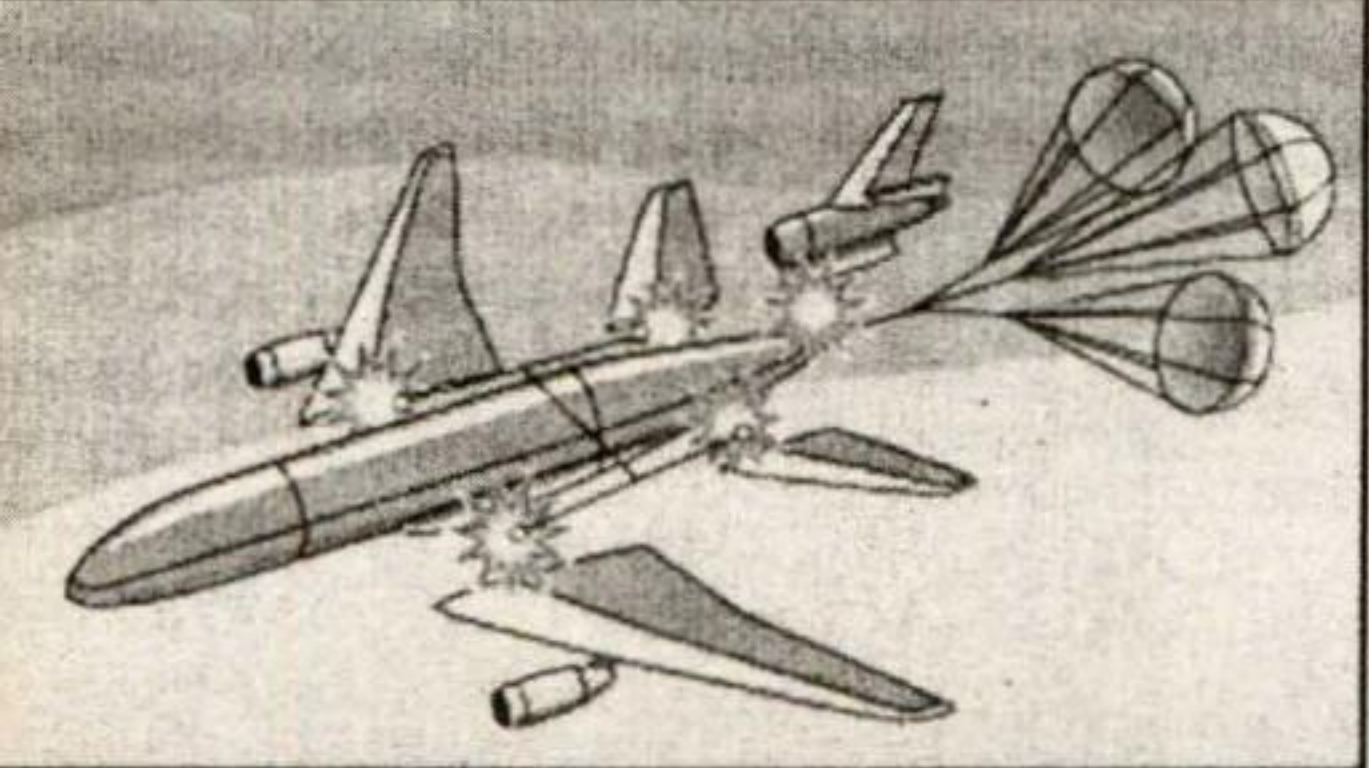
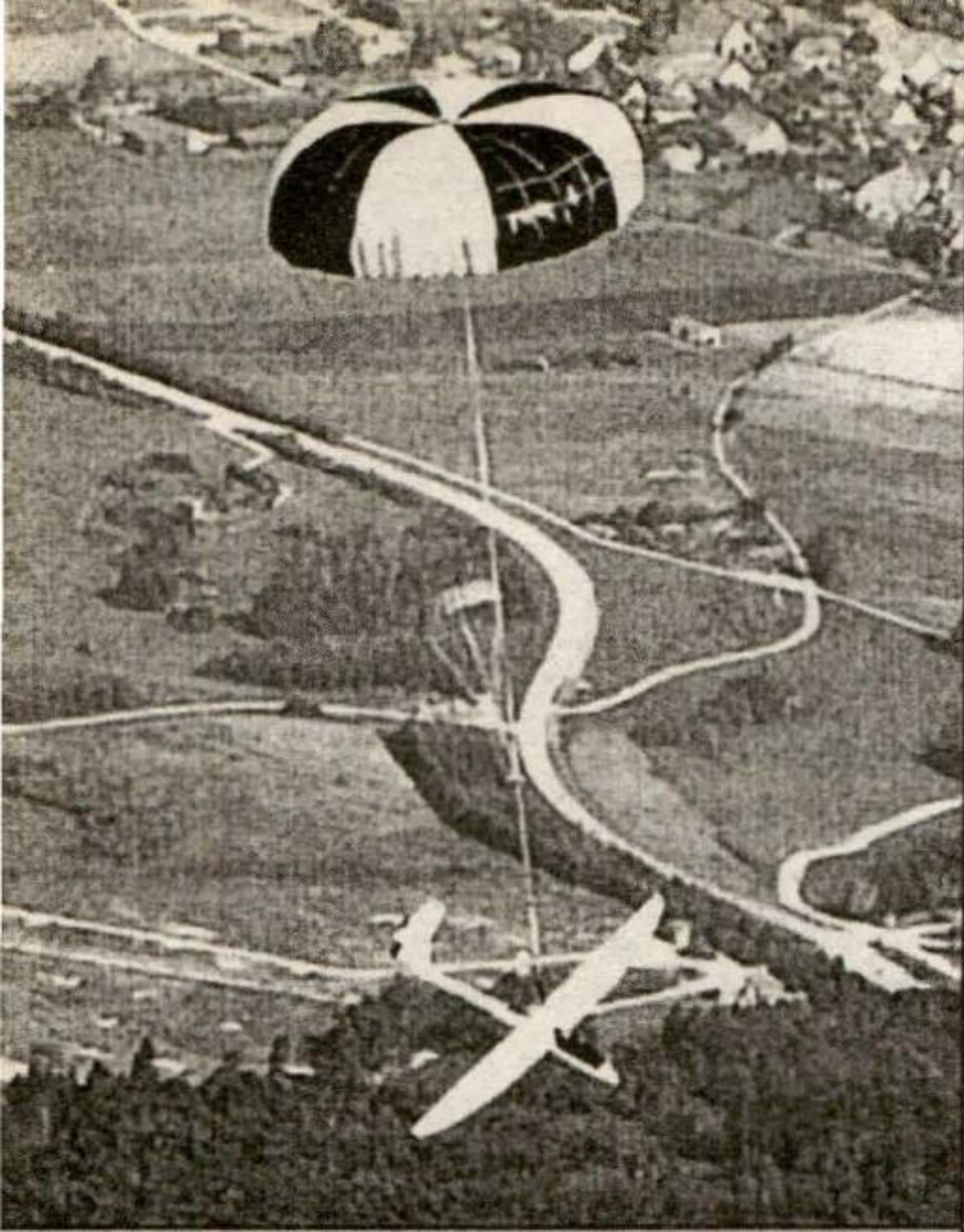
mọi việc để biến ý tưởng trên thành hiện thực.

Nếu mọi chuyện thuận lợi, sắp tới đây, các thể hệ máy bay chở khách của Nga sẽ được chế tạo theo những mẫu thiết kế hoàn toàn mới, có nhiều hạng mục khác hẳn về nguyên tắc so với thiết kế truyền thống. Nói đơn giản: máy bay gồm nhiều modul ráp nối với nhau rất chắc chắn nhưng lại có thể tách rời nhau một cách dễ dàng, nhanh chóng. Khi xảy ra sự cố lớn, tất cả mọi người phải tập trung vào khoang hành khách; các bộ phận cánh, còng bánh, phần đuôi và khoang động cơ sẽ tự tách rời, còn khoang hành khách bấy giờ sẽ được một hệ thống dù "driu" để từ từ hạ độ cao. Với hệ thống máy móc lắp đặt sẵn trong khoang hành khách, phi hành đoàn sẽ điều khiển dù đưa khoang này đến những nơi có ao hồ, sông suối, biển hoặc vùng có tuyết xốp. Khi đã xuống đến độ cao an toàn, hành khách có thể thoát ra ngoài theo cầu thang trượt và sử dụng các phương tiện cứu hộ truyền thống như áo phao, đèn, còi tín hiệu... Trong trường hợp không thể tiếp cận vùng sông nước thì nhờ việc dù đã làm giảm gia tốc trọng trường, một cú va đập với mặt đất

không đến nỗi quá nguy hiểm cho tính mạng hành khách. Khoang hành khách cũng được trang bị máy phát tín hiệu cấp cứu để các lực lượng tìm kiếm cứu hộ dễ dàng nhận biết tọa độ cần đến. Các bộ phận khác sau khi tách rời không phải cử việc rơi tự do mà cũng được dù "nâng" để tránh va vào khoang hành khách và để... tái sử dụng nếu có thể.

Các biện pháp tách modul được giải quyết theo nguyên tắc vốn được áp dụng để tách tầng tên lửa đẩy trong kỹ thuật hàng không vũ trụ. Khó khăn lớn nhất trong dự án cứu nạn hàng không bằng dù không phải ở kỹ thuật tách modul mà là ở chỗ phải làm sao để hệ thống này hoạt động cực kỳ chính xác, nhịp nhàng, ăn khớp - bất cứ trục trặc nào dù nhỏ nhất cũng có thể dẫn đến thảm họa. Máy móc không được phép nhả lần trong đánh giá mức độ của sự cố để tránh trường hợp máy bay "tự phân rã" khi chưa cần thiết hoặc ngược lại không chịu tự cắt đầu, bỏ đuôi, chặt cánh... khi thảm họa đã đến gần. Ngoài ra, các nhà thiết kế còn phải tính đến việc loại trừ khả năng một kẻ phá rối nào đó có thể bất chợt nhấn nút cho máy bay phân rã hoặc bọn không tặc có thể lợi

Máy bay nhỏ gặp nạn sử dụng hệ thống dù tự cứu (ảnh trên); Các bước tự phân rã và bung dù khi máy bay gặp nạn

dụng hệ thống dù cứu nạn cho mục đích của chúng.

Giá vé cao hơn, nhưng hành khách yên tâm hơn

Dĩ nhiên để mọi chuyện trở thành hiện thực còn phải giải quyết hàng trăm, hàng nghìn vấn đề kỹ thuật phức tạp. Phần cánh chẳng hạn, nếu có thể tách rời dễ dàng khỏi thân máy bay khi có sự cố thì liệu lúc bình thường có thể hoạt động bền vững? Đưa được khoang hành khách đến địa điểm tiếp đất (hay đúng hơn là tiếp nước hoặc... tiếp tuyết) trong điều kiện không động cơ, không cánh thẳng bằng và cánh lái cũng không đơn giản, vì điều khiển hệ thống dù nâng gồm nhiều tầng, mỗi tầng gồm nhiều dù, là vô cùng phức tạp. Hiện người Nga đã chế tạo được hệ thống dù có khả năng đỡ được vật nặng hàng trăm tấn và đã thử nghiệm thành công với tên lửa có sức đẩy 70 tấn. Máy bay được thiết kế theo phương án có hệ thống cứu nạn bằng dù sẽ đắt hơn và nặng hơn (do đó tốn nhiên liệu hơn) so với phương án truyền thống. Để bù những chi phí này, chỉ có thể trông cậy vào hành khách. May thay, kết quả một cuộc thăm dò dư luận cho thấy 100% hành khách đồng ý chi thêm từ 20-30% tiền vé so với máy bay thông thường để được đi loại máy bay có hệ thống cứu nạn bằng dù đáng tin cậy. Xin đưa ra một sự so sánh: ở châu Âu và Mỹ cũng có các dự án cứu nạn máy bay chở khách song nếu thực hiện thì hành khách sẽ phải trả giá vé từ gấp đôi đến gấp ba, vì đó là phương án "hai trong một" hay còn gọi là máy bay "mẹ - con", có nghĩa là khi máy bay "mẹ" gặp sự cố, khoang hành khách, được thiết kế như một máy bay dự bị, sẽ tự động bắn ra ngoài (tương tự như cách chiếc ghế của phi công lái máy bay chiến đấu bị bắn ra ngoài khi máy bay gặp nạn), xòe cánh và khởi động động cơ

của riêng mình để sau đó hoạt động hoàn toàn độc lập. Khối lượng của loại máy bay "mẹ - con" cao gần gấp rưỡi và chi phí thiết kế, chế tạo cao gấp đôi so với máy bay thông thường. Nếu xác suất lâm nạn là 1/1.000.000 thì trong 1 triệu chuyến bay, có đến 999.999 chuyến "mẹ" phải bỏ "con" một cách vô ích. Hiện chưa có số liệu cho biết chi phí thiết kế và chế tạo máy bay tự cứu nạn bằng dù của Nga cao hơn bao nhiêu so với máy bay bình thường, song về khối lượng thì chỉ nhỉnh hơn có 3,3%.

Buồng cứu nạn cho máy bay tổng thống

Khoảng dăm bảy năm nữa, hành khách Nga và nhiều nước khác sẽ được đi lại bằng loại máy bay có dù cứu nạn. Nhưng ở Nga từ đầu thập niên 1990, dù cứu nạn đã được ứng dụng cho các loại máy bay thể thao cá nhân hay máy bay loại nhỏ có sức chở không quá 10 người, bay ở độ cao dưới 1.000m. Đây là hệ thống dù cứu nạn dùng để cứu cả chiếc máy bay đang chở người, chứ không phải dù cá nhân chỉ có thể cứu người còn máy bay thì... mặc cho số phận, cũng không phải loại hệ thống dù cứu nạn dành cho modul khoang hành khách máy bay lớn. 14 năm qua, nhờ có kỹ thuật này, 20 chiếc máy bay cỡ nhỏ các loại bị lâm nạn đã được cứu và giữ gần như nguyên vẹn, cùng với hàng trăm mạng người. Tuy nhiên, người Nga chưa thể áp dụng đại trà công nghệ này vì còn khúc mắc ở khâu giá cả: tùy kích thước, tính năng, tác dụng, mỗi hệ thống dù cứu nạn có giá từ 1.500-10.000 đôla, khá cao so với các loại máy bay nhỏ song lại chưa đủ năng lực sử dụng trong cứu nạn khoang hành khách máy bay lớn. Dù vậy, khả năng ứng dụng thực tiễn của hệ thống dù cứu nạn vẫn tương đối lớn vì ngày nay ở Nga đã xuất hiện

nhiều đại gia có máy bay riêng loại nhỏ (dùng để chở gia đình đi nghỉ hoặc bản thân cùng các cộng sự sử dụng đi công tác, giao dịch làm ăn).

Phục vụ đối tượng hành khách đại chúng là chuyện về lâu về dài, còn hiện nay, các tác giả dự án đã thương thảo với cơ quan an ninh bảo vệ yếu nhân, đề xuất phương án modul cứu nạn cho máy bay riêng của Tổng thống Nga V. Putin. Modul này được gọi là buồng an toàn, nặng khoảng 2 tấn, có sức chứa tối đa 15 người. Khi máy bay gặp sự cố, buồng an toàn được "bắn" ra khỏi máy bay và tiếp đất từ từ nhờ hệ thống dù cứu nạn. Phương án này tuy có giá thành sản xuất rất cao nhưng nếu được chấp thuận thì sẽ nhanh chóng được triển khai và sẽ được giới thiệu cho các loại máy bay chở nguyên thủ quốc gia trên thế giới. Ưu điểm nổi bật của phương án này là ở chỗ modul - buồng cứu nạn có thể gắn ngay vào các chuyên cơ hiện hữu chứ không cần thiết kế mới loại máy bay dành riêng cho nó.

Trở ngại lớn nhất đối với dự án dù cứu nạn cho máy bay chở khách không phải ở lĩnh vực kỹ thuật mà chính là ở chỗ các hãng chế tạo máy bay còn ngần ngại chưa muốn mở hầu bao. Quả thực, trước khi có thể sản xuất đại trà sản phẩm này, các khâu nghiên cứu, thiết kế, chế tạo mẫu, thử nghiệm, thay đổi quy trình công nghệ sản xuất... đòi hỏi số tiền tương đương kinh phí phóng một con tàu vũ trụ! Thêm vào đó, các hãng vận chuyển hàng không cho rằng dù trong muôn một, mua bảo hiểm cho hành khách vẫn có lợi hơn so với việc thay hàng loạt máy bay truyền thống bằng máy bay thế hệ mới với hệ thống cứu nạn bằng dù. Nhưng dưới sức ép nhu cầu an toàn của hành khách, chắc chắn sẽ đến ngày các tư duy như trên sẽ phải được thay đổi. (Theo Itogi, KP)

- ▶ Vua Minh Mạng húy là Hiệu, còn có tên là Đờm, sinh ngày 23 tháng giêng năm Tân Hợi (1791), là con thứ tư của vua Gia Long, lên ngôi tháng 1-1820, lúc 30 tuổi. Minh Mạng có tư chất thông minh, hiếu học, năng động và quyết đoán. Ông là vị vua có nhiều chính sách, cải cách trong công việc trị vì đất nước. Không kể đến những chính sách hạn chế trong lĩnh vực đối ngoại, Minh Mạng là vị vua nhà Nguyễn có tài năng vượt trội, được đánh giá cao trong lịch sử, đặc biệt là trong lĩnh vực cải cách, quản lý hành chính, kinh tế.

NHÂN TẾT TRỒNG CÂY 2005

Vua Minh Mạng với chính sách khuyến lâm

VIÊN NGỌC LƯU

Vị vua đầu tiên đặt ra chính sách khuyến lâm

Nói về vua Minh Mạng, sử sách xưa nay chép rất nhiều công trạng của ông trên các lĩnh vực chính trị xã hội, kinh tế, giáo dục khoa cử..., như các chính sách về cải cách tiền lương, đặt quan chế, thơ văn, thuật dùng người (trực tiếp kiểm tra trình độ của quan lại trước khi bổ nhiệm) v.v. Riêng trong lĩnh vực kinh tế, ông đã đề ra và thực hiện một số chính sách, chủ trương khuyến khích phát triển nông nghiệp: hoàn chỉnh hệ thống đê điều ở Bắc bộ,

đặt quan khuyến nông, khai hoang ven biển Bắc bộ, lập 2 huyện Kim Sơn và Tiền Hải (nay thuộc 2 tỉnh Ninh Bình và Thái Bình); đẩy mạnh công cuộc khai hoang và thủy lợi ở Nam bộ, thử nghiệm giải pháp bỏ đê phía Nam Hà Nội, đào sông thoát lũ Cửu An (ở Hưng Yên) v.v. Nhưng có lẽ ít người biết đến Minh Mạng là một vị vua đầu tiên đặt ra *chính sách khuyến lâm*, khuyến khích nhân dân trong cả nước trồng cây gây rừng và bảo vệ lâm sản một cách hữu hiệu.

Sách Đại Nam thực lục chính

biên (ĐNTLCB) chép: tháng 2-1830, vua hạ lệnh cho các quan địa phương từ Nghệ An đến Bắc thành khuyên bảo dân trồng cây. Vua dụ Nội các: “Trẫm từ thân cầm chính quyền đến nay, thường để ý mở nguồn lợi để cho dân được sung túc, đã từng ra lệnh cho trong ngoài kinh thành trồng các cây có tiếng như cây nam mai (mù u) và cây ba la mật (cây mít) ở khắp nơi; đại khái những cây ấy đã thành gỗ dùng được. Nên phải truyền chỉ cho từ Nghệ An trở ra, các quan sở tại phải sức khắp cho quân và dân ở trong thành và hai bên đường cái quan thì trồng cây mít, ở bờ đê ven sông thì trồng cây liễu và thường xuyên phải vun bón bảo vệ cho cây được lớn, để phòng dùng vào việc công. Hạn trong 3 năm, cứ số cây hiện đã trồng, kê thành sách tâu lên” (ĐNTLCB, tập 10, NXB Khoa học, Hà Nội 1964, tr.194-195).

Tháng 5-1831, để khuyến khích dân chúng trong cả nước tận dụng đất đai trồng cây, theo lệnh nhà vua, Bộ Lại, Bộ Hộ và Bộ Công tấu nghị: “... trong các loại thực vật, chỉ có cây mít, quả có thể ăn, gỗ có thể làm rường cột, càng là thiết dùng. Vậy xin từ Quảng Bình vào Nam, Nghệ An ra Bắc, bên đường cái quan và ven sông đều cho trồng một loạt thứ cây ấy. Còn tất cả những chỗ hai bên đường lớn, đường nhỏ trong cả nước và những chỗ bên sông, bên ngòi, bờ ao, chân rừng, gò đồng hiện còn bỏ hoang thì

Vua Minh Mạng

phủ, huyện sở tại phải sức khắp lượt cho dân đều nên tùy từng thổ ngơi, hoặc có thể cấy được lúa và lúa miến, hoặc trồng dâu, gai, hoặc có thể trồng được mít, không cứ là quân hay dân, thực hộ hay khách hộ, cho phép ai khai khẩn trồng tọt trước thì người ấy được” (ĐNTLCB, tập 10, tr.270-271).

Không dừng lại ở đó, các bộ còn đề xuất chính sách *khuyến lâm*, nêu mức thưởng phạt rõ ràng: “cứ 3 năm thì làm danh sách báo lên bộ, 3 năm nữa sẽ xem trồng được nhiều hay ít chia hạng để xét thưởng”. Nếu 6 năm mà đất bỏ hoang còn nhiều thì xét tội; còn đất đã được trồng thì bắt đầu đánh thuế theo lệ ruộng tư (ĐNTLCB, tập 10, tr.271).

Minh Mạng đã duyệt bản tấu nghị. Không những thế, ông còn ban chỉ dụ Nội các nhấn mạnh hơn ý nghĩa của việc trồng cây gây rừng: vừa là biện pháp cải tạo đất, vừa nâng cao đời sống nhân dân. Vua dụ: "... nước nhà ta, bờ cõi rất rộng, địa lợi rất tốt, nhưng những đất cây cày được chưa mở mang hết... phải nên chú ý hơn nữa vào việc khẩn hoang trồng trọt, mong ruộng đất ngày thêm màu mỡ... Vì vậy, tổng đốc các tỉnh, trấn phải sức cho các viên phủ, huyện sức bắt phải khai khẩn trồng trọt; bởi đó là một điều cốt yếu mở mang mối lợi, bồi bổ đời sống cho dân" (ĐNTLCB, tập 10, tr.272).

Khuyến khích trồng cây gây rừng; nghiêm cấm khai thác gỗ quý

Minh Mạng còn yêu cầu quan lại các cấp, đặc biệt là cấp phủ, huyện địa phương phải tìm mọi biện pháp, khuyến khích dân chúng khai hoang trồng rừng, nhằm giải quyết công ăn việc làm cho mọi tầng lớp nhân dân, tránh được sự lười biếng và thất nghiệp: "Phải làm thế nào tìm phương pháp mà dạy bảo, để cho người chăm thì được khuyến khích, kẻ lười thì biết răn chữa, hết thấy đều nô nức chăm chỉ, mà không sinh ra mối tệ khác, để cho ngoài đồng không có đất bỏ không, trong nước không có người lêu lổng" (ĐNTLCB, tập 10, tr.274). Chính sách khuyến lâm của Minh Mạng còn được tiếp tục đến mãi sau này. Tự Đức (cháu nội Minh

Mạng), năm thứ 17 (1869), một lần nữa khẳng định: "Lợi trong 10 năm chi bằng trồng cây..." và lệnh cho các quan địa phương khắp cả nước "lựa lấy chỗ đất hoang để trồng chè, dừa, mít", hạn trong 5 năm phải khám xét kết quả để tâu thưởng.

Từ thời nhà Lý đã có chính sách "cắm chặt cây vào mùa xuân" để bảo vệ rừng, bảo vệ cây trồng. Đến thời Nguyễn, dưới triều Minh Mạng, song song với việc khuyến khích dân chúng trồng cây gây rừng, nhà nước còn nghiêm cấm chặt chẽ việc khai thác các loại cây gỗ quý. Bên cạnh cây quế do nhà nước độc quyền khai thác bằng cách đánh thuế các "quế hộ", nhà nước còn độc quyền khai thác các loại gỗ quý, chủ yếu là gỗ lim. Ngoài việc định quy cách thu mua, khai thác gỗ lim nhằm mục đích không cho chặt bừa bãi để bảo vệ cây, Minh Mạng còn ban chỉ dụ cấm và đặt hình phạt thích đáng những kẻ mua bán, khai thác gỗ lậu, kể cả kẻ phạm tội lần người che giấu, tòng phạm.

Tháng 2-1831, Minh Mạng ra lệnh cấm dân gian mua bán gỗ lim: "Phân gỗ lim không kể lớn nhỏ, dài ngắn, cành hay lá ngọn đều cấm không được mua bán riêng; nếu ai vi phạm thì tính theo luật nặng mà trị tội". Mức hình phạt rất cụ thể và khá nặng: nếu tang vật có giá trị từ 1 lạng trở xuống thì cả người bán lẫn người mua, không kể phạm tội lần đầu hay nhiều lần, đều phạt

đánh 100 trượng. Tang vật từ 1 đến 6 lạng: phạt 100 trượng và đóng gông 1 tháng; đến 10 lạng thì đánh 100 trượng và đồ 3 năm. Tang vật từ 10 lạng trở lên thì phải chịu tội phạt vãng sung quân ở biên giới xa. Tất cả tang vật đều sung công. Những người phạm từ tội đồ trở lên sẽ bị tịch biên toàn bộ gia sản, một nửa thưởng cho người cáo giác, một nửa sung công. Những người xung quanh, lý trưởng biết mà không cáo giác, không báo quan thì cũng bị phạt 100 trượng. Nếu là quan chức sở tại mà thông đồng ăn chia với nhau thì bị *phạt như kẻ tội phạm*. Lệnh cũng quy định thời hiệu thi hành rất cụ thể, tránh được sự gian lận trong dân chúng: “những gỗ dân gian chứa từ trước mà chưa dùng đến phải đem nộp vào, quan chiếu đó mà trả tiền; nếu cố tình giấu giếm thì cũng bị tội như người mua vụng” (ĐNTLCB, tập 10, tr.225). Độc đáo hơn, để tránh lãng phí do các quan lại làm việc không có kế hoạch, tránh được sự lợi dụng việc công để tham ô, buôn lậu, Minh Mạng còn ban lệnh: “Từ nay trở đi nếu có tu tạo gì dùng đến gỗ lim thì cho phép dự trữ liệu trước số gỗ ván cần dùng, làm tập tâu xin đợi chỉ, cho Bộ Công lục gửi cho để chiếu đó làm bằng mà xét nguyên liệu, không được mượn cớ làm việc công mà phải đi mua để kê lại dịch được do đó mà kiếm lợi, ai làm trái sẽ nghiêm trị” (ĐNTLCB, tập 10,

Mùa xuân là Tết trồng cây. Mỗi chục năm nay chúng ta đã thực hiện nghiêm túc và có hiệu quả lời kêu gọi của Bác Hồ kính yêu. Nhiều địa phương trong cả nước đã phủ xanh đất trống đồi trọc, hàng triệu hecta rừng đã được trồng trên khắp các vùng miền Tổ quốc. Nhưng đó đây vẫn còn những kẻ vì lợi ích cá nhân trước mắt mà đang tâm phá hoại rừng, hủy hoại môi sinh, làm ảnh hưởng đến môi trường sinh thái.

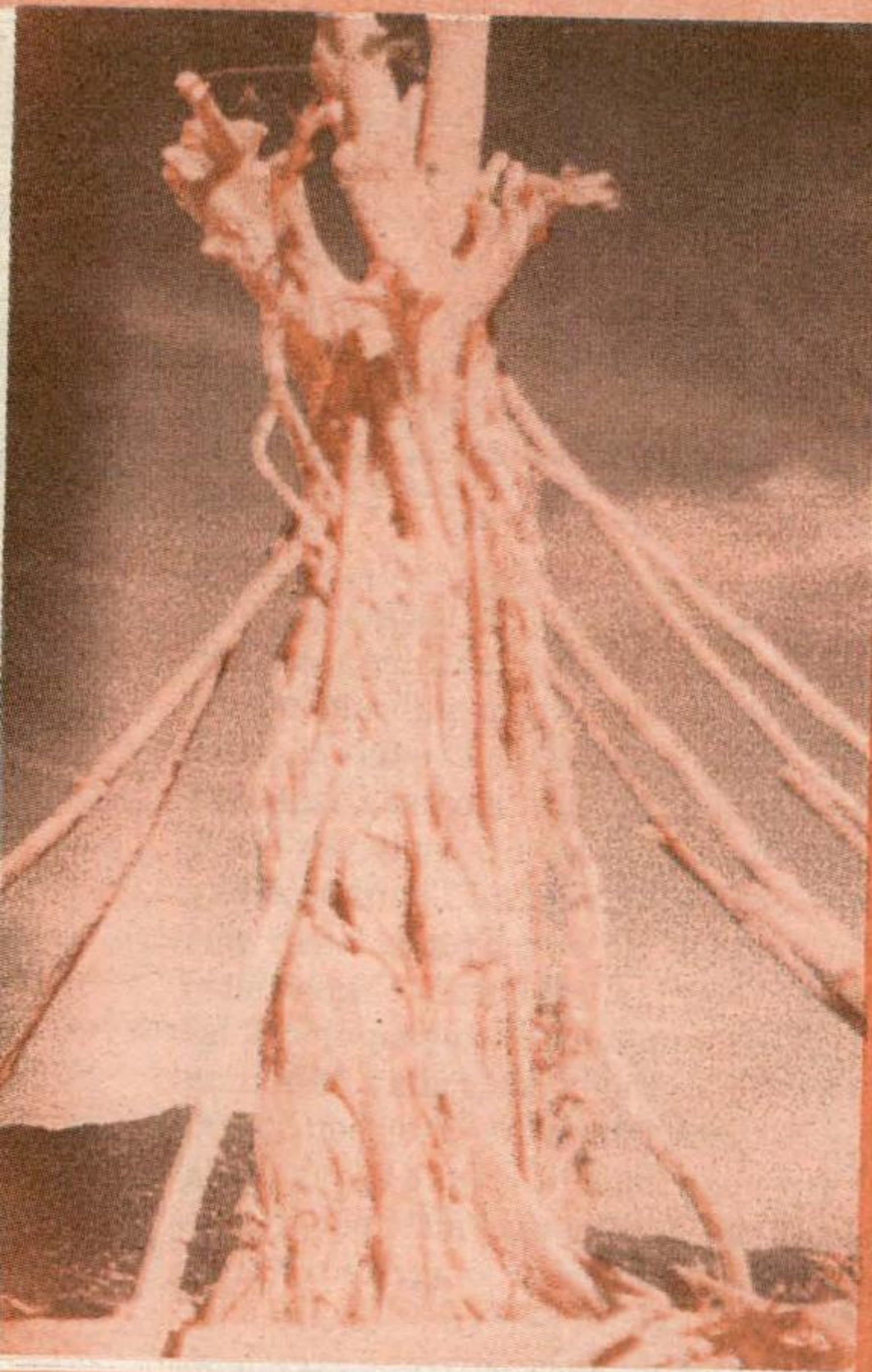
tr.225-226).

Tuy vậy, trong dân cũng còn nhiều kẻ vì mối lợi to lớn trước mắt mà coi thường luật pháp. Để bảo đảm luật pháp nghiêm minh, tháng 3-1831, một vụ đầu cơ tham nhũng lớn của trấn thủ Thanh Hoa đã bị phát hiện và xử lý. ĐNTLCB cho biết, trấn thủ Thanh Hoa bấy giờ là Hồ Văn Trương nhân việc khoán mua gỗ lim nộp cho nhà nước đã dung túng cho người nhà và lại thuộc thông đồng nhau năm mua tất cả, lạm chi tiền công hơn 50.000 quan, bị phát hiện. Kết quả là gia sản của ông ta bị niêm phong toàn bộ để bắt bồi thường, bản thân ông ta bị xử tội giảo (thắt cổ chết).

Khuyến khích trồng cây, chăm sóc và bảo vệ rừng, đó là hai biện pháp luôn song hành trong chính sách khuyến lâm mà cách đây gần 200 năm, vua Minh Mạng đã đề xuất và thực thi có hiệu quả. Cho đến nay, hai biện pháp này vẫn mang tính tối ưu trong công tác trồng và bảo vệ rừng. ■

Phóng sự

Cây bồ đề này mới được bứng từ rừng về
có giá 16 triệu đồng

**Nước mắt
của**

HOÀNG CÔNG TÂM

48 • THẾ GIỚI MỚI 624

Trong những năm gần đây, khi đời sống kinh tế khá dần lên, chơi cây cảnh đã trở thành chuyện bình thường ở những hộ trung lưu. Bên cạnh những loại cây cảnh được nhà vườn chăm sóc từ khâu tạo giống đến tạo hình, loại cây cảnh cổ thụ được bứng từ những cánh rừng già khu vực Nam Trung bộ như bồ đề, sộp, si, sam... đang đặc biệt được giới chơi cây ưa chuộng. Năm bắt nhu cầu đó, ở Ninh Thuận đã hình thành nghề đi đào cây cảnh. Điều đáng nói là những người làm nghề này đã bứng tận gốc, tróc tận rễ khiến cho những cánh rừng ở khu vực này vốn đã tiêu tụy nay lại càng tiêu tụy hơn.

Làng cây cảnh

Trong vai người đi lòng mua cây cảnh, chúng tôi tìm đến thôn Lạc Tiến, xã Phước Minh, huyện Ninh Phước,

RỪNG

Ninh Thuận, nơi được giới chơi cây gọi là “làng cây cảnh”. Đây là địa chỉ chuyên cung cấp cây cảnh các loại có nguồn gốc tự nhiên, từ cây mới vài năm tuổi đến cây có vài chục năm tuổi trở lên, số lượng bao nhiêu cũng có!

Anh Nguyễn Hay, cư dân lâu đời ở thôn Lạc Tiến có thâm niên trong nghề đào cây cảnh, chỉ cho tôi một cây bồ đề có gốc cỡ hơn một người ôm với dàn rễ phụ chằng chịt rồi cho biết: cây này anh mới bứng về, đang rao bán với giá 16 triệu đồng. Thấy chúng tôi có vẻ ngần ngại, anh liền giải thích như thanh minh rằng để bứng được một cây cỡ đó từ trên núi về thì chỉ nội tiền mướn xe cẩu cũng đã hết 5 triệu đồng và phải mất hơn một tuần với 5 thanh niên lực lượng mới bứng được “cậu chàng” về được. Anh còn nói thêm: “16 triệu là rẻ rồi chứ tôi mới bán một cây nhỏ hơn vậy nhiều cho một khu du lịch với giá 15 triệu”. Không ngần ngại, anh cho hay nếu chúng tôi tìm được mối cho anh, anh sẽ trả tiền công cho chúng tôi là 10%.

Thế nhưng trong làng cây cảnh ở Phước Minh, anh Hay vẫn chưa phải là đại gia. Đại gia thực sự phải kể đến ông Năm Cù Lao cũng ở thôn Lạc Tiến. Nhà ông Năm có 3 người con trai, cả 3 đều lên núi đào cây, còn mấy người con gái, con dâu thì bán cây. Theo lời ông, muốn có cây cảnh đẹp phải vào sâu trong vùng núi Cà Ron hay Đá Bạc. Hàng của ông Năm phần lớn là cây tagilao (bằng lăng ổi), một loại cây trổ hoa tím từng chùm rất đẹp. Có lẽ do điều kiện thiên nhiên khắc nghiệt, phần nhiều lại mọc trên núi đá nên cây

tagilao ở đây có dáng và thế rất đẹp, được giới chơi cây cảnh ưa chuộng. Dù trông nhỏ nhắn thế nhưng để có được dáng đẹp như ở nhà ông Năm Cù Lao, tuổi của cây chỉ ít cũng trên 10 năm.

Tạt vào một quán nước ven quốc lộ 1A, chúng tôi thấy tại đây bày đủ các loại cây cảnh đã vào chậu sành sành, từ me, dầu, cóc, bằng lăng đến đa, sộp, si... cây nào cũng xù xì, cần cỗi như để minh chứng cho sự lão làng của mình. Bắt chuyện với anh chủ trẻ tên Minh mới biết các cây này có giá không dưới 10 triệu đồng/cây. Để có được những cây như thế, Minh đã phải lặn lội tuốt trong vùng núi Cà Ron, thậm chí phải đến tận vùng rừng giáp ranh với Lâm Đồng mới đào được. Chỉ riêng tiền vận chuyển đã mất gần 1 triệu đồng/cây. Minh khuyến cáo chúng tôi đừng ham mua của rẻ vì những loại như thế đem về chưa chắc đã sống, mà nếu có sống thì cũng éo uột, phải mất nhiều thời gian, công sức chăm sóc. Sau một hồi say chuyện, Minh mới hé lộ phần nào bí quyết của nghề “làm cây”. Để có một gốc cây sống và “hét” được giá trên trời không phải là chuyện dễ. Đầu tiên, khi đào cây trong rừng phải mở miệng hố thật rộng để lấy được nhiều rễ, tách được rễ nào phải lấy vài ướm bọc liền để chúng khỏi mất nước, sau đó dùng một cái bao có ủ sẵn đất trộn với tro-trấu buộc lại rồi mới tìm cách vận chuyển về. Minh cho biết: khách chơi cây ở TP. Hồ Chí Minh rất thích mua cây ở đây và khoe rằng mới bán cho một khách hàng ở Tây Ninh một... xe tải cây bằng lăng. Khi chúng tôi hỏi

vận chuyển đi xa mà không sợ kiểm lâm bắt phạt hay sao, Minh cười: “Chuyện đó tôi lo, có điều để tôi vận chuyển tới nơi mới nhận tiền thì mỗi chuyến phải trả thêm cho tôi 1,5 triệu đồng. Muốn bao nhiêu cũng được...”.

Hậu quả nhãn tiền

Ở Phước Minh trước đây, người dân canh tác hoàn toàn nhờ vào nguồn nước trời, một năm chỉ có một vụ mà vô cùng bấp bênh. Khi nông nhân, họ lại vào rừng chặt củi hầm than. Bây giờ, khi khu công nghiệp muối Quán Thẻ bắt đầu khởi động, đất đai giao cho khu công nghiệp, chẳng biết làm gì nên người dân lần vào rừng đào cây cảnh kiếm sống. Vậy là rừng ở đây vốn đã tiêu tụy nay lại càng tiêu tụy hơn. “Ăn của rừng, rừng rụng nước mắt”. Người xưa nói chẳng ngoa chút nào. Phước Minh là vùng trọng điểm hạn của tỉnh Ninh Thuận vì rừng có còn đâu mà giữ được nguồn nước. Cho nên nguồn nước bao giờ cũng là chuyện thời sự ở địa phương. Nước thiếu

Cây rừng về phố

triển miên, đến nước sinh hoạt cũng phải đi mua thì lấy đâu ra nước mà sản xuất. Đến mùa lũ, nơi đây lại trở thành một trong những địa phương bị ảnh hưởng nặng nề nhất. Nước tràn nhà, tràn cửa. Cứ sau một mùa nắng hạn rồi đến lũ lụt, bao giờ Phước Minh cũng là địa chỉ đầu tiên ở Ninh Thuận được Nhà nước trợ cấp khó khăn. Cứ nhìn vào những dãy núi đá trơ trụi ở khu vực này chúng ta sẽ lý giải được vì sao như vậy. Thế nhưng người dân ở đây nếu không bám vào rừng để sống thì cũng chẳng biết làm gì. Viễn cảnh ngày mai sẽ được làm công nhân của khu công nghiệp muối hầy còn xa xôi lắm, cứ ngồi chờ cho đến cái ngày mai đó thì lấy gì bỏ vào miệng đây? Thế là đành vào rừng kiếm sống, nhưng phá rừng theo kiểu đào tận gốc, trốc tận rễ như thế thì tàn nhẫn với rừng quá. Để rồi khi bà mẹ thiên nhiên nổi giận trả thù, hậu quả vô cùng khốc liệt, hạn hán, lũ lụt cứ thay nhau bao vây “làng cây cảnh” như một quả báo nhãn tiền.

Chuyện người dân lên núi đào cây khiến chính quyền địa phương đau đầu không ít. Chính vì thế mà thỉnh thoảng các cơ quan chức năng lại mở vài cuộc thu gom cây cảnh loại này nhưng rồi đâu cũng vào đấy, khi các lực lượng rút đi, sau đó mọi việc “vũ như cũ”. Cây cảnh các loại cứ lần lượt đi ra khỏi rừng, những giọt nước mắt của mẹ thiên nhiên vẫn tiếp tục chảy để phục vụ cho những thú chơi thời thượng. Biết đến bao giờ những giọt nước mắt của rừng mới ngừng chảy bởi những đứa con bạc nghĩa? ■

Thế giới KHOA HỌC KỸ THUẬT

Bước tiến trong CHINH PHỤC VŨ TRỤ

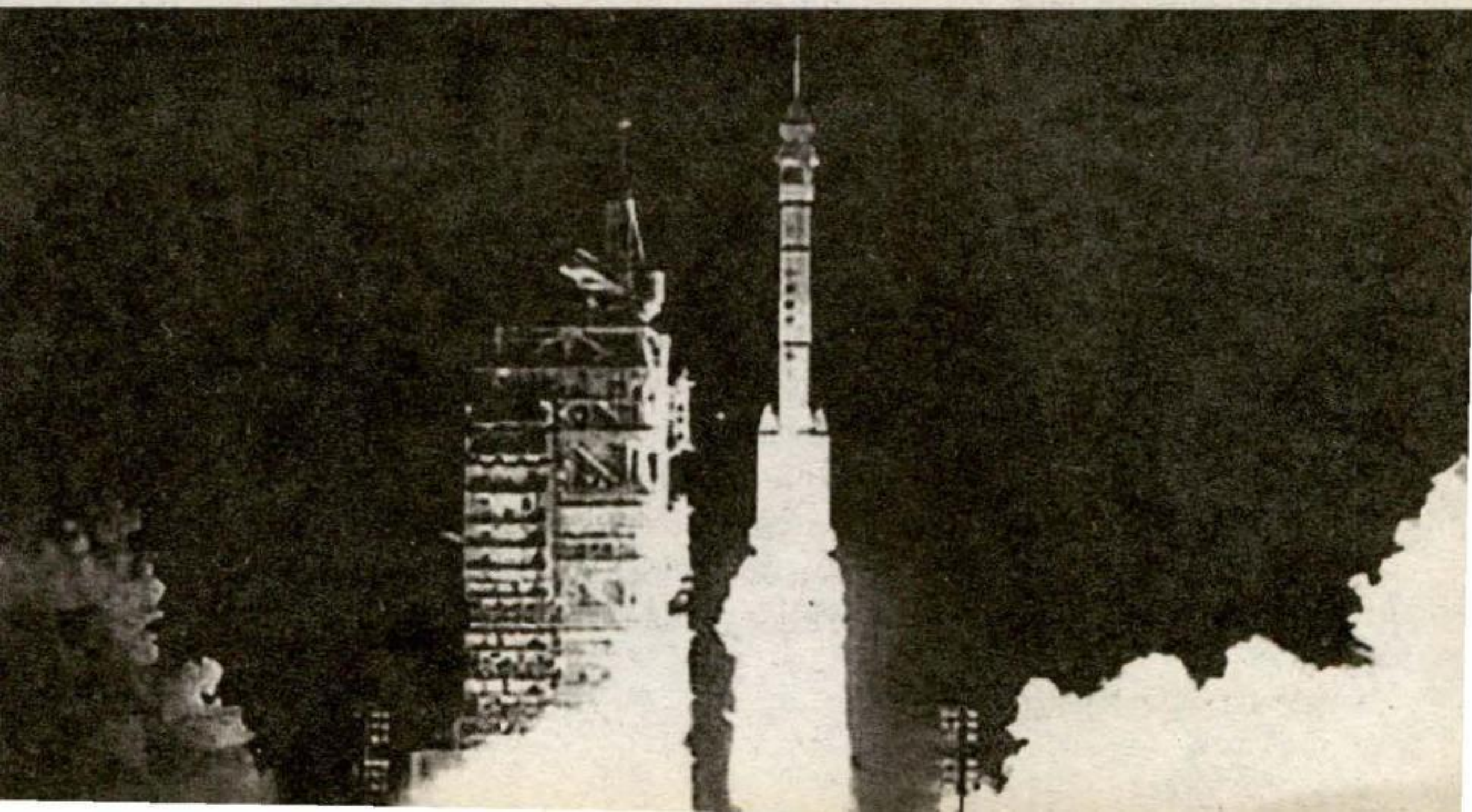
DUY ANH

► Năm 2004 được tạp chí điện tử Membrana của Mỹ đánh giá là năm mà các ngành khoa học kỹ thuật thế giới đạt được nhiều thành công nhất từ trước tới nay, đặc biệt, ngành hàng không vũ trụ gặt hái những kết quả to lớn, nhiều hơn cả thập niên trước đó cộng gộp. Dường như lịch sử đang sang trang: bắt đầu một giai đoạn mới của kỷ nguyên chinh phục vũ trụ...

Trăm hoa đua nở

Sự kiện được dư luận quan tâm hàng đầu là con tàu vũ trụ tư nhân SpaceShipOne đoạt giải thưởng X Prize. Điều lệ của giải thưởng có Tàu Thần Châu 5 rời bệ phóng

thể tóm lược như sau: 10 triệu đôla sẽ thuộc về người (hoặc nhóm người) nào đưa được con tàu chở tối thiểu 3 người lên độ cao 100km tính từ mặt đất, với điều kiện con tàu đó hoàn toàn của tư nhân, tức mọi khâu từ thiết kế, chế tạo tàu, huấn luyện phi công... đến kinh phí phóng tàu đều không được hưởng một xu

từ ngân sách quốc gia. Hàng chục ứng viên đăng ký thi tài nhưng chỉ có nhóm của công trình sư Burt Rutan với con tàu SpaceShipOne do ông thiết kế xem ra đạt mọi yêu cầu của điều lệ. Nhà tài trợ chính cho dự án là Paul Allen - một trong những thành viên sáng lập Hãng Microsoft. Phi công lão luyện Brian Binne giữ vai trò chỉ huy trưởng đội bay.

100km là một chuyện, còn hàng triệu kilômét lại là chuyện khác. Ngay từ đầu năm 2004, người Mỹ đã thành công trong việc thả hai thiết bị thăm dò Spirit và Opportunity xuống bề mặt sao Hỏa. Căn cứ những hình ảnh mà các thiết bị này gửi về, các nhà khoa học xác định rằng trên hành tinh Đỏ có khí metan, trước đây từng có nước và sự sống dưới dạng vi khuẩn cũng từng có mặt trên hành tinh này. Spirit và Opportunity hiện vẫn tiếp tục sứ mệnh của mình. Tuy nhiên, chúng cũng bộc lộ một số khiếm khuyết khiến các nhà khoa học đã phải nghĩ tới một vài phương án khác trong công tác nghiên cứu sao Hỏa như thăm dò bằng máy bay không người lái hoặc khinh khí cầu dưới dạng bong bóng bay.

Sự kiện “chiếm lĩnh” sao Hỏa mở màn cho giai đoạn mới của kỷ nguyên chinh phục vũ trụ sau gần ba thập niên tạm lắng. Tổng thống Mỹ G. Bush tuyên bố người Mỹ sẽ trở lại Mặt trăng vào đầu thập niên 2020 và đặt chân lên sao Hỏa vài năm sau đó. Để những mục tiêu đó có thể trở thành hiện thực, giới khoa

học Mỹ đang nỗ lực tìm kiếm các giải pháp kỹ thuật. Một số dự án đã thành hình, chẳng hạn da nhân tạo cho nhà du hành vũ trụ, nanorobot giúp con người chống lại tia vũ trụ hay trồng rau trên sao Hỏa... (xin xem thêm chuyên đề *Gieo mầm sống trên các hành tinh*, TGM số 579). Sự kiện phóng tàu thăm dò Cassini với sứ mệnh thám sát vành đai sao Thổ cũng là một thành công của người Mỹ trong năm 2004.

Nga và châu Âu tuy có chậm chân hơn Mỹ song cũng đã có những cố gắng nhất định, với những kế hoạch dài hơi. Chẳng hạn, Cơ quan Vũ trụ châu Âu đã quyết định chi 900 triệu euro (tương đương 1,13 tỉ đôla) cho công tác nghiên cứu trong vòng 5 năm tới và vạch kế hoạch đưa phụ nữ lên sao Hỏa vào năm 2035. Nhiều nam phi công vũ trụ trên thế giới không bằng lòng về kế hoạch này, một số vì tự ái, số khác xuất phát từ tính galăng, cho rằng những công việc nặng nhọc và nguy hiểm phải do cánh mày râu gánh vác! Người Nga tuy còn loay hoay với các vấn đề về trạm không gian đang mất dần thế mạnh, nhưng trong công tác nghiên cứu cũng đạt những thành công nhất định. Năm qua, Nga đã chế tạo thành công hình nộm con người để nghiên cứu tác động của các tia vũ trụ lên cơ thể nhà du hành. Hình nộm này đã được mang lên Trạm vũ trụ quốc tế (ISS), đưa ra ngoài vũ trụ mở để hứng lấy tất cả các loại tia và đã được đưa về Trái đất. Hiện hình nộm đã được “giải phẫu” phục vụ công

Từ trái sang: phi công Brian Binne, nhà tài trợ Paul Allen và công trình sư Burt Rutan bên chiếc máy bay Hiệp sĩ trắng chở con tàu SpaceShipOne

tác nghiên cứu, kết quả sẽ được công bố một ngày gần đây. Tuy chưa công bố các dự án đưa người lên các hành tinh song người Nga đã rất lo xa về nguy cơ “khủng bố” từ vũ trụ, tức sự tấn công của các thiên thạch hoặc thiên thể lớn nhắm vào Trái đất. Các nhà khoa học Nga đã đề xuất phương án lập hệ thống phòng thủ Trái đất để chủ động “tìm và diệt” những thiên thạch và sao chổi có khả năng đâm vào Trái đất và kêu gọi cộng đồng quốc tế cùng góp sức.

Trong lĩnh vực chinh phục vũ trụ còn có một sự kiện nổi bật là con tàu Thần Châu 5 của Trung Quốc đã được phóng thành công, đưa nhà du hành vũ trụ Dương Lợi Vĩ lên quỹ đạo gần Trái đất. Cũng cần biết thêm, Dương Lợi Vĩ từng được đào tạo ở Trung tâm huấn luyện phi công vũ trụ mang tên Gagarin của Nga. Trả lời phỏng vấn sau chuyến

bay, Dương Lợi Vĩ đã thật thà cho biết anh không nhìn thấy Vạn lý trường thành, khiến người ta hơi nghi ngờ về phát biểu của các nhà du hành vũ trụ Nga và Mỹ trước đó rằng “Vạn lý trường thành là công trình nhân tạo duy nhất trên Trái đất có thể nhận thấy bằng mắt thường từ độ cao vũ trụ”. Phát huy đà thắng lợi của tàu Thần Châu 5, ngày 8-3-2004, nhân ngày Quốc tế Phụ nữ, chính phủ Trung Quốc đã ra quyết định cho phép phụ nữ được tham gia các chuyến bay vào vũ trụ. Như vậy, ngày nay, vai trò người phụ nữ ở Trung Quốc không còn thua kém nam giới ở bất cứ lĩnh vực nào.

Tiếp nối Trung Quốc, một số quốc gia đang phát triển như Thái Lan, Malaysia, Brazil... cũng bắt đầu quan tâm đến việc khai thác không gian vũ trụ phục vụ lợi ích

con người. Ngay cả Việt Nam cũng đã bắt tay thực hiện dự án chế tạo vệ tinh nhân tạo, đưa lên quỹ đạo gần Trái đất.

Một thông tin được giới khoa học quan tâm là vào ngày 13-12-2004, ông Sean O'Keefe, giám đốc Cơ quan Hàng không và vũ trụ quốc gia Mỹ (NASA) đã viết thư tay gửi đích danh Tổng thống Mỹ G. Bush xin nghỉ việc, với lý do... hoàn cảnh gia đình. Bình luận về sự kiện này, một luồng ý kiến cho rằng do NASA chịu quá nhiều sức ép từ phía chính phủ Mỹ nên dần dần đánh mất uy tín, gây bất mãn cho lãnh đạo cơ quan và sự ra đi của O'Keefe là không tránh khỏi. Luồng dư luận khác lại thiên về phương diện tài chính: mức lương nửa triệu đôla/năm ở Đại học Louisiana hấp dẫn hơn so với mức lương hàng năm 158.000 đôla của chức danh giám đốc NASA - đó mới là động lực chính khiến O'Keefe xin

nghỉ ở NASA về đầu quân cho Đại học Louisiana, nơi ông từng giảng dạy nhiều năm cho đến tháng 12-2001, thời điểm ông được chính phủ Mỹ bổ nhiệm làm người đứng đầu NASA.

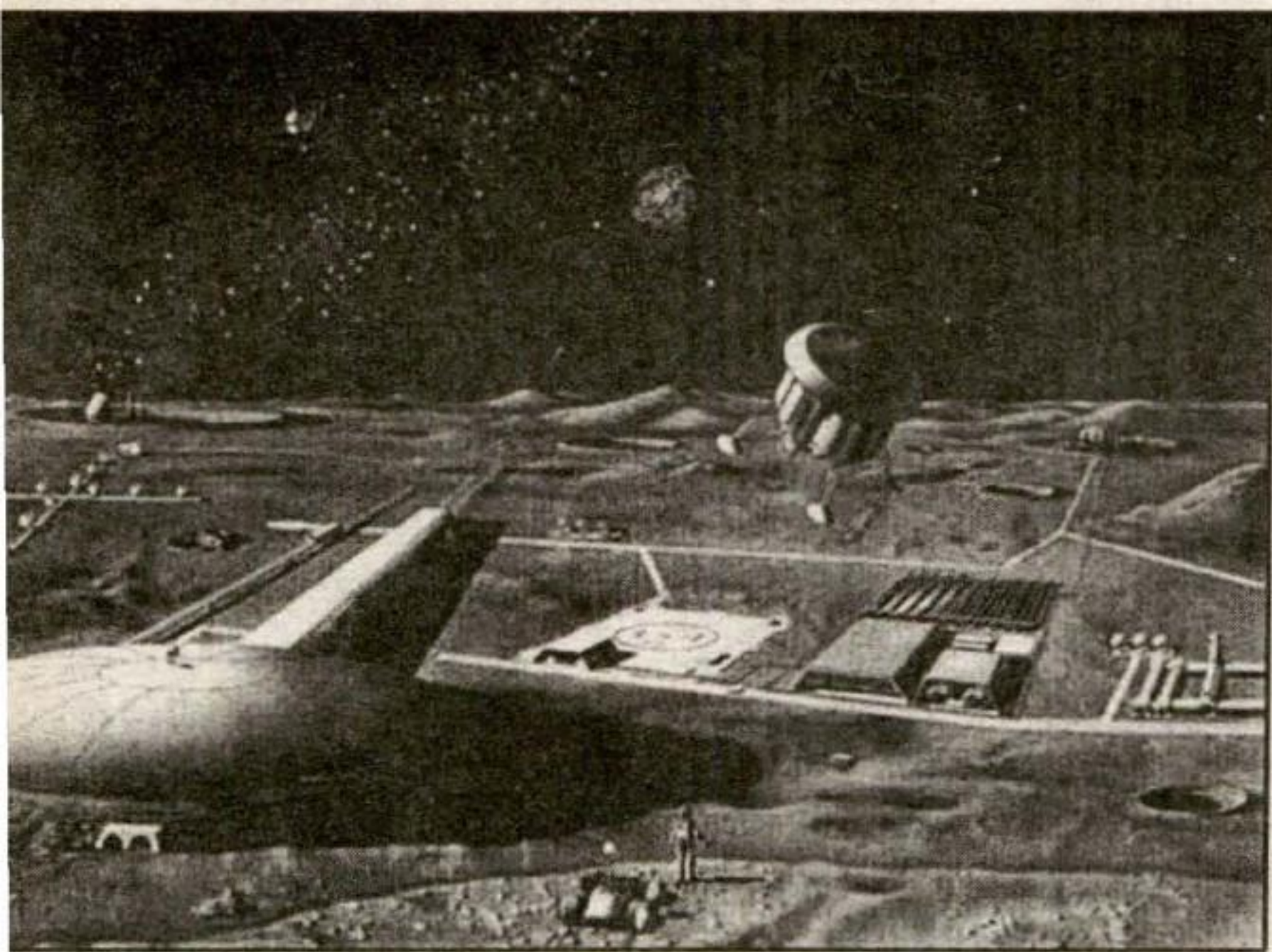
Những kế hoạch trong năm 2005

Tiếp nối đà thắng lợi của năm 2004, ngành hàng không vũ trụ thế giới đã vạch ra những kế hoạch táo bạo cho năm 2005. Tàu Cassini tiếp tục sứ mệnh thám sát sao Thổ, cụ thể là hai vệ tinh Phoebe và Pandora của hành tinh này. Trước đó, Cassini đã thả thiết bị thăm dò Huygens xuống bề mặt vệ tinh Titan và theo đánh giá của Trung tâm điều khiển chuyến bay thì những thông tin do Huygens gửi về sau mấy tiếng đồng hồ làm việc trên bề mặt Titan đã nhiều hơn cả lượng thông tin do hai thiết bị Spirit và Opportunity gửi về từ sao Hỏa trong suốt cả năm trời (xem thêm bài Vệ

tin Titan - hình ảnh Trái đất thời nguyên thủy trên các trang 56-59 trong số này).

Tháng 3 và tháng 4-2005 sẽ đánh dấu sự trở lại các chuyến bay của tàu con thoi Mỹ, vốn bị tạm ngưng sau sự cố nổ tàu Colombia. Người Mỹ vốn dự kiến

Mô hình căn cứ hàng không vũ trụ trên Mặt trăng

phóng tàu con thoi Discovery trong năm 2004, nhưng kế hoạch này đã bị cầm chân bởi hai cơn bão “hung thần” Ivan và Frances và phải dời đến thời điểm thuận lợi là vào cuối quý I đầu quý II năm 2005. Cho đến nay, việc vận chuyển hàng hóa cho Trạm ISS vẫn do các tàu vận tải của Nga đảm nhiệm.

Cũng trong năm 2005, lần đầu tiên con người chủ động bắn phá một sao chổi có nguy cơ đâm vào Trái đất. Theo dự án Deep Impact, ngày 30-12-2004, từ bãi phóng ở mũi Canaveral, một con tàu vũ trụ được NASA phóng lên nhằm “đón đánh” sao chổi Tempel I. Nhưng do một số trở ngại về kỹ thuật, thời điểm phóng được dời lại. Con tàu mang theo 360kg chất nổ Impactor, dự kiến bay hết 6 tháng mới tiếp cận được đối tượng, đến ngày 3-7 sẽ “bỏ bom” xuống sao chổi và 24 giờ sau, vào ngày 4-7-2005 (ngày quốc khánh của Mỹ!) “quả bộc phá” khổng lồ với sức nổ hạt nhân sẽ phá tan ngôi sao chổi nguy hiểm này.

Trong năm 2005, dòng sản phẩm tên lửa đẩy mang nhãn hiệu Falcon do hãng tư nhân Bigelow Aerospace chế tạo sẽ ra lò; điều đó khẳng định rằng các hãng tư nhân ngày nay hoàn toàn có đủ khả năng tài chính và kỹ thuật để tự thiết kế, chế tạo các loại tên lửa có năng lực vận chuyển hàng hóa lên trạm vũ trụ trên quỹ đạo gần Trái đất. Cũng trong năm nay sẽ có hai cuộc đua tài trong lĩnh vực hàng không vũ trụ dành cho các dự án tư nhân: X

Prize Cup - tiếp nối X Prize 2004 và trở thành giải thưởng truyền thống hàng năm cho các thiết bị tầm thấp (trên 100km nhưng chưa tới độ cao 400km của trạm vũ trụ quốc tế) và America's Space Prize (giải thưởng dự kiến đến hàng trăm triệu đôla) dành cho các thiết bị đưa được con người vào không gian vũ trụ mở (tức ngoài tầm ảnh hưởng của địa từ trường). Theo đánh giá của giới chuyên môn, có thể trong vài năm tới vẫn chưa ai có thể đoạt giải thưởng America's Space Prize, nhưng dù sao đó cũng là một động lực thúc đẩy quá trình “xã hội hóa” công cuộc chinh phục vũ trụ.

Trong khi chính phủ các cường quốc vũ trụ và một số hãng tư nhân mãi mê với những dự án “bay bổng” trên thượng tầng không gian thì tỉ phú Mỹ Steve Fossett tạm hài lòng với chuyến bay vòng quanh Trái đất không ngưng nghỉ mà ông đang bắt đầu các khâu chuẩn bị. Fossett sẽ thực hiện chuyến bay lịch sử này trên chiếc máy bay Virgin Atlantic Flyer do công trình sư Burt Rutan thiết kế (Rutan cũng chính là tác giả con tàu vũ trụ tư nhân SpaceShipOne đoạt giải X Prize 2004). Vốn có máu ưa phiêu lưu mạo hiểm, Fossett từng lập 14 kỷ lục trên biển, 5 kỷ lục trên không và từng một mình bay vòng quanh Trái đất bằng khinh khí cầu. Ông cho biết, chuyến bay này chính là đợt tập dượt cuối cùng trước khi ông bước chân qua lĩnh vực chinh phục độ cao vũ trụ. Hy vọng Fossett thành công! ■

Sao Thổ với những
vành đai tuyệt đẹp

Vệ tinh TITAN-

HÌNH ẢNH TRÁI ĐẤT THỜI NGUYÊN THỦY

LÊ NGUYỄN

- Nếu chúng ta có mặt trên sao Thổ, hành tinh lớn thứ hai của hệ Mặt trời, thì có lẽ vào ban đêm, chẳng cần phải có... đèn đường. Số lượng đông đảo 31 vệ tinh của hành tinh này đủ để nhận ánh sáng từ Mặt trời và phản chiếu xuống mặt đất một cách rực rỡ nhất. Theo những khảo sát khoa học gần đây, trong ngàn ấy vệ tinh của sao Thổ, chỉ vệ tinh Titan có bầu khí quyển bao quanh. Điều thú vị hơn nữa là có nhiều yếu tố chứng tỏ những gì đang diễn ra trên Titan có thể là hình ảnh của Trái đất chúng ta từ thời khởi thủy. Chính vì thế mà dự án thám hiểm sao Thổ và vệ tinh Titan với kinh phí hàng tỉ đôla, do Cơ quan Hàng không và vũ trụ quốc gia Mỹ (NASA), Cơ quan Không gian châu Âu (ESA) và Cơ quan Không gian Ý (ISA) phối hợp thực hiện, có đủ sức hấp dẫn chẳng riêng gì các nhà thiên văn học mà cả cộng đồng khoa học thế giới.

Titan, vệ tinh duy nhất có bầu khí quyển

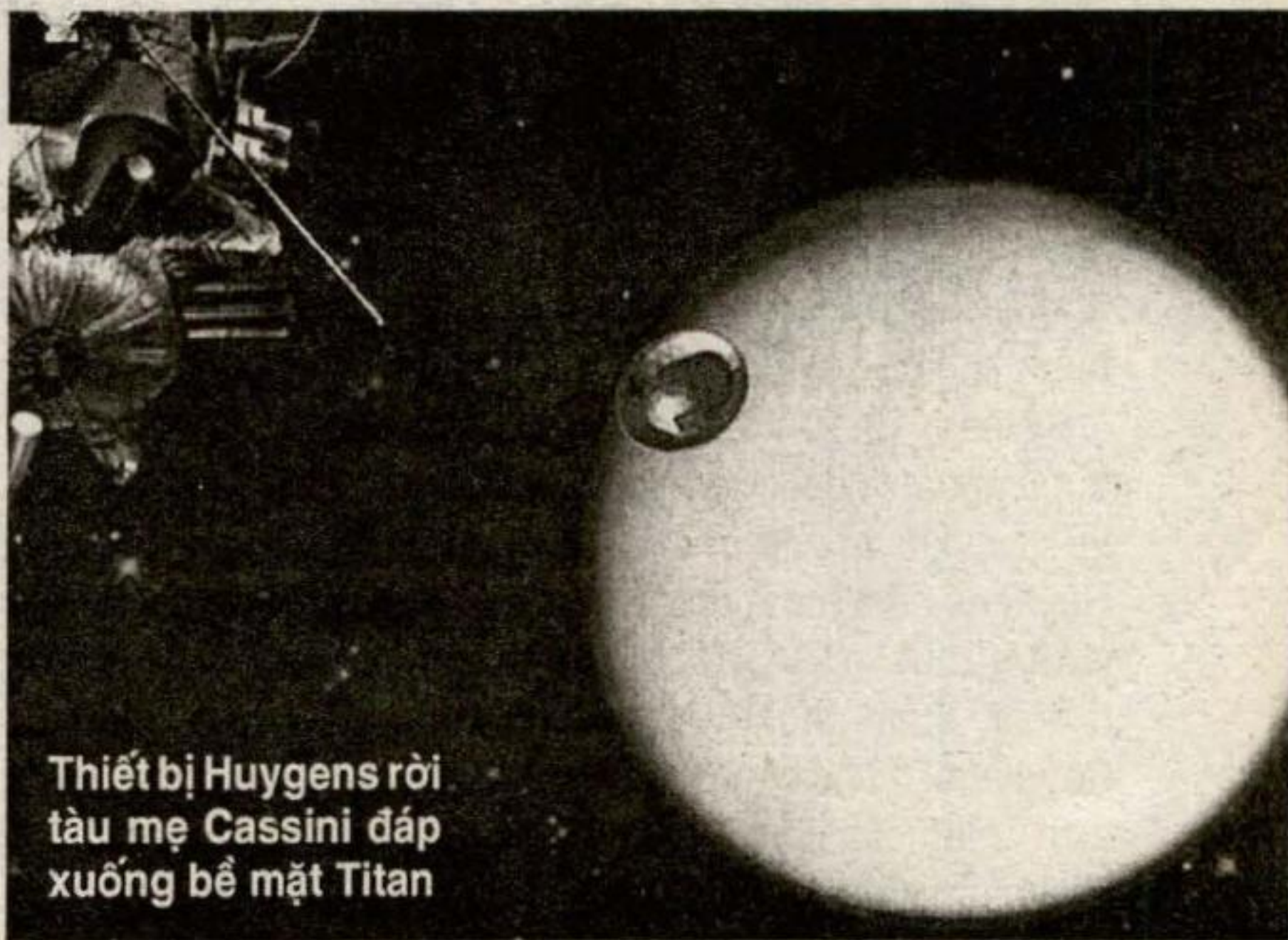
Trong hệ Mặt trời, sao Thổ (Saturn) là hành tinh thứ sáu, ở cách Mặt trời 1.424 triệu km, với hai nét độc đáo mà hầu như không hành tinh nào khác có được. Đó là số lượng 31 vệ tinh và 7 vành đai sáng loáng bao quanh, tạo nên một hình ảnh kỳ thú qua ống kính viễn vọng của các nhà thiên văn học.

Nhìn từ Trái đất, sao Thổ có màu vàng nhạt và là một trong những thiên thể sáng nhất trên bầu trời đêm. Chất liệu chủ yếu trên hành tinh này là hydro nên tỉ trọng của nó kém hơn Trái đất 8 lần. Sự dày đặc của bầu khí quyển trên sao Thổ khiến cho áp suất không khí càng gần mặt đất càng tăng cao, biến khí hydro thành chất lỏng. Càng vào sâu trong tâm, hydro lỏng bị nén thành hydro kim loại (metallic hydrogen), có tính dẫn điện và là tác nhân tạo ra từ trường trên hành tinh này. Phần sâu nhất trong tâm sao Thổ là một lõi nhỏ bằng đá có nhiệt độ đến 15.000°C . Các vành đai sao Thổ trải rộng cách trung tâm hành tinh đến hơn 2 triệu km, là một trong những đối tượng khảo sát thú vị của các nhà thiên văn học. Chúng được nhà thiên văn học Galileo phát hiện lần đầu tiên vào năm 1610, bằng một trong những kính viễn vọng đầu tiên của nhân loại do ông chế tạo. Những vành đai này

được cấu thành bằng đá, khí đông đặc và nước đá, có đường kính từ dưới 0,0005cm đến khoảng 10m. Lúc ban đầu, Galileo không biết rằng những vành đai tách biệt với thân của sao Thổ nên miêu tả chúng như những “chiếc quai” dính liền hành tinh này. Về sau, nhà thiên văn học người Hà Lan Christiaan Huygens là người đầu tiên miêu tả những chiếc vành này một cách chính xác.

Ngoài những vành đai trên, “vật sở hữu” hấp dẫn nhất của sao Thổ là vệ tinh Titan, vệ tinh duy nhất trong hệ Mặt trời có một bầu khí quyển. Quan trọng hơn nữa, qua những khảo sát gần đây, người ta tìm được những yếu tố chứng tỏ có thể vệ tinh này là hình ảnh Trái đất của chúng ta thuở sơ khai, cách nay 4,6 tỉ năm.

Titan là vệ tinh lớn nhất của sao Thổ, có đường kính 5.150km, lớn hơn cả sao Thủy. Bầu khí quyển của Titan dày khoảng 300km, gồm nitơ, với nhiều dấu vết của methane, ethane, acetylene,

**Thiết bị Huygens rời
tàu mẹ Cassini đáp
xuống bề mặt Titan**

ethylene, hydrogen cyanide, carbon monoxide và dioxide. Nhiệt độ trên bề mặt Titan vào khoảng -182°C , khí methane hay ethane có lẽ hiện diện dưới hình thức những trận mưa, tuyết, nước đá hay khí. Không tìm thấy dấu hiệu của từ trường trên Titan.

Các chương trình khảo sát sao Thổ và vệ tinh Titan

Chỉ riêng những đặc tính tương tự Trái đất thời "tạo thiên lập địa" của Titan cũng đủ sức hấp dẫn buộc ngành thiên văn học và nhiều ngành khoa học khác trên thế giới bỏ ra hàng tỉ đôla để thực hiện các chương trình khảo sát dài hơi và tốn kém nhất. Tháng 9 năm 1979, NASA phóng lên không gian tàu thăm dò Pioneer 11 và trong vòng hai năm sau, phóng tiếp hai tàu Voyager 1 (1980) và Voyager 2 (1981). Những tàu này mang theo máy quay phim, các dụng cụ phân tích cường độ và tính phân cực của các bức xạ, tia cực tím, tia hồng ngoại, từ trường... trên sao Thổ. Nhờ đó, các nhà khoa học có được những dữ kiện ban đầu về hành tinh xa xôi này cùng một số vệ tinh của nó, trong đó, vệ tinh Titan được mệnh danh là "cỗ máy thời gian", có thể giúp phảng ra nhiều chi tiết cần ích về sự ra đời của sự sống trên hành tinh của chúng ta.

Ngày 15-10-1997 đánh dấu một bước ngoặt vĩ đại trong ngành khoa học vũ trụ, khi tàu không gian Cassini-Huygens nằm trong dự án hợp tác giữa NASA, ESA và ISA, với tổng kinh phí 3,3 tỉ đôla, được phóng lên vũ trụ từ mũi Canaveral thuộc bang Florida (Mỹ). Mục đích chính của chuyến bay kéo dài này là cho tàu khảo sát đổ bộ xuống bề mặt vệ tinh Titan, khảo sát các điều kiện khí

hậu, môi trường, địa chất... của thiên thể này và chuyển những dữ kiện thu thập được về trung tâm kiểm soát trên Trái đất.

Tàu mẹ Cassini dài hơn 6,6m và rộng hơn 4,2m, nặng hơn 5.700kg trong điều kiện đổ đầy nhiên liệu và có mang theo tàu thăm dò Huygens. Trên Cassini, người ta trang bị quang phổ kế để khảo sát tia hồng ngoại, quang phổ kế plasma, hệ thống máy chụp ảnh, phổ ký tia tử ngoại, máy phân tích bụi vũ trụ, từ kế... cùng nhiều thiết bị khác. Tàu thăm dò Huygens được đặt tên theo tên nhà thiên văn học Christiaan Huygens - người có nhiều công lao trong nghiên cứu sao Thổ - nặng gần 320kg và có đường kính gần 2,7m, có khả năng tiến hành khảo sát khoa học trong hai giờ rưỡi trong quá trình rơi bằng dù xuống mặt đất Titan. Huygens cũng được trang bị nhiều thiết bị khoa học phục vụ cho nhu cầu phân tích do chính nó thực hiện.

Những kết quả khảo sát trên Titan

Sau cuộc hành trình dài hơn 7 năm trong khoảng không vũ trụ, ngày 25-12-2004, tàu thăm dò Huygens tách rời tàu mẹ Cassini để sau đó, tự mình thực hiện một trong những sứ mạng trọng đại nhất của ngành khoa học vũ trụ: đáp bằng dù xuống bề mặt Titan, qua một bầu sương mù dày đặc từng gây trở ngại rất lớn cho những cuộc quan sát bằng viễn kính từ Trái đất. Trong thời gian 2 giờ rưỡi rơi chậm xuống Titan, Huygens lấy mẫu khí quyển, khởi động một micro để ghi nhận những âm thanh phát ra từ môi trường. Các nhà khoa học muốn biết trong bầu khí quyển của Titan có sấm sét không và trên mặt vệ tinh này có những biển chứa khí methane và ethane hóa lỏng

như giả thuyết đã được các nhà nghiên cứu nêu ra từ trước không. Cả hai loại khí này đều hiện diện trên Trái đất của chúng ta, nhưng ở Titan, do áp suất cao và nhiệt độ quá thấp (-182°C) mà chúng đã hóa lỏng.

Sau khi rơi vào bầu khí quyển của Titan vào ngày 14-1-2005, tàu thăm dò Huygens đã giương ra một bộ tản nhiệt hình chảo và làm bung một loạt dù. Các dữ liệu ghi nhận được trong 2 giờ rưỡi rơi trong bầu khí quyển cùng nửa giờ hoạt động trên bề mặt vệ tinh này được chuyển về tàu mẹ Cassini và từ đây, dữ liệu được truyền về Trái đất. Ngày 15-1-2005, người ta đã nhận được những hình ảnh đầu tiên do Cassini truyền về cho thấy bề mặt Titan có một màu cam nhạt bao phủ bởi một lớp khí methane mỏng. Các nhà nghiên cứu phát hiện những hình thể trông như những biển chứa khí methane hóa lỏng với những hòn đảo và bờ biển phủ sương mù. Từ micro của Huygens, họ nghe một thứ tiếng động mà họ chưa xác định được là thứ tiếng gì. Một bức ảnh chụp từ độ cao 16km cho thấy những đường màu sẫm có thể là những lòng sông, trên đó chất lỏng chảy vào một khu vực tối tăm được dự đoán là một biển khí methane hóa lỏng. Trên nền tối sẫm, có một vài mảng sáng có thể là những hòn đảo nổi giữa biển methane. Đáng chú ý nhất là hai bức ảnh chụp trên bề mặt Titan, một bức cho thấy những tảng vật chất trông như nước đá nằm rải rác trên mặt đất màu vàng cam bao phủ bởi khí methane.

Theo nhận định sơ khởi của các nhà khoa học, có khả năng sự sống, dưới dạng sơ đẳng nhất, tồn tại trên Titan. Cho dù về mặt sinh học, bề mặt vệ tinh

Bầu khí quyển của Titan

này rất lạnh, song vì sinh vật có thể sống trong một vùng biển nào đó. Môi trường chứa các loại khí nitơ, methane và các phân tử hữu cơ gốc carbon khác, Titan giống với hình ảnh Trái đất của chúng ta cách nay 4,6 tỉ năm. Cho dù có một điều bất như ý là tàu thăm dò Huygens chỉ chụp được hơn 300 bức ảnh trong tổng mức dự trù là 700 ảnh, nhưng tất cả những gì thu thập được đã mang lại sự hài lòng cho các nhà khoa học thuộc NASA, ESA và ISA. Người quản lý dự án là Jean Pierre Lebreton dự kiến trong tương lai sẽ gửi lên Titan các thiết bị người máy giống như các xe tự hành đã hoạt động trên bề mặt sao Hỏa.

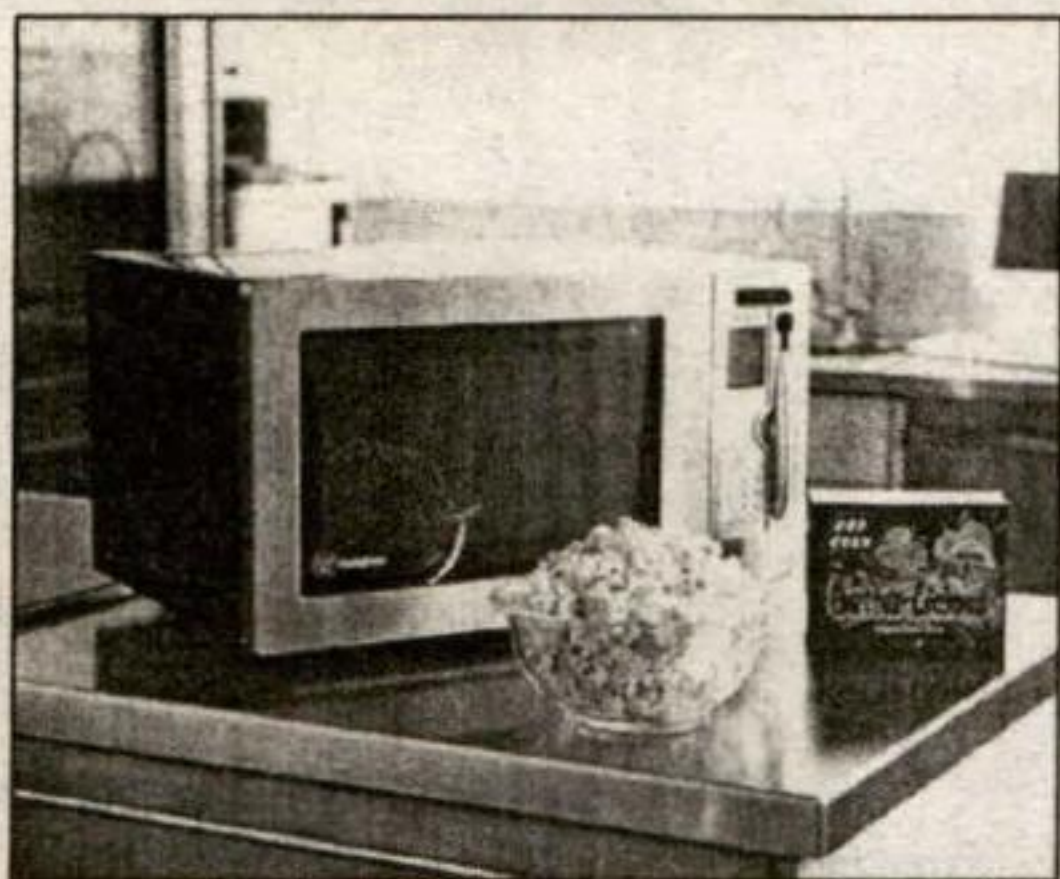
Quá trình khám phá sao Thổ và vệ tinh Titan chỉ mới khởi đầu, hy vọng sẽ còn có nhiều phát hiện thú vị trong tương lai.

(Tổng hợp từ Internet, 2.2005)

Lò viba thông minh

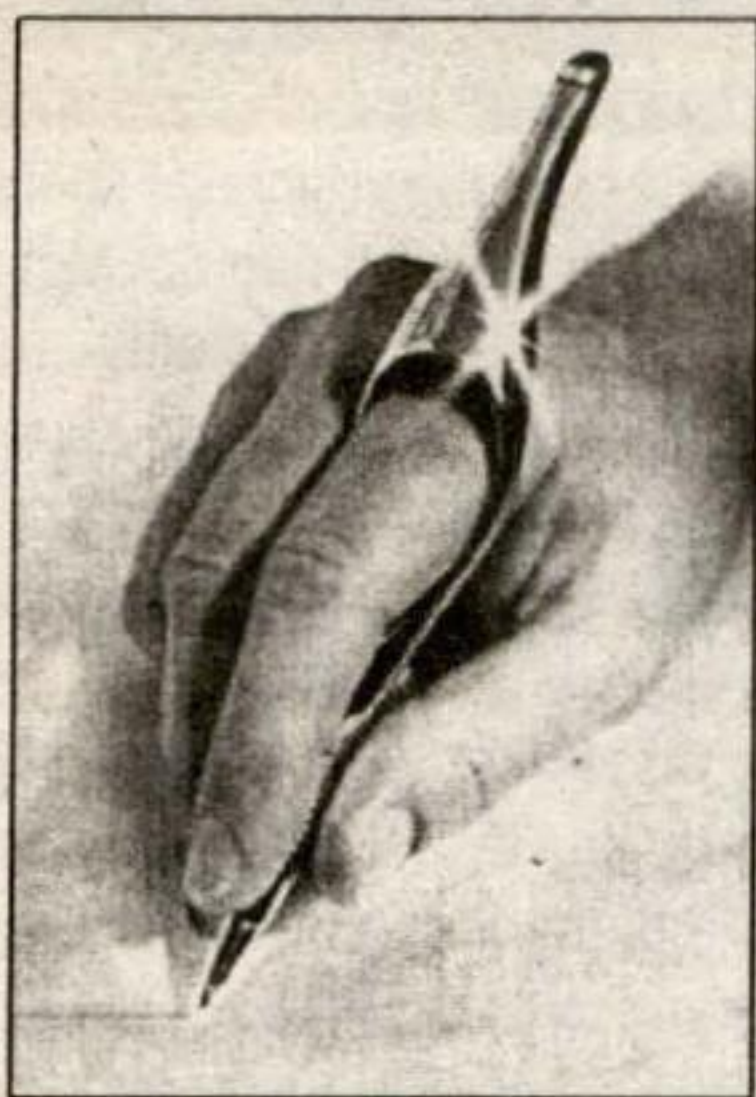
Được trang bị một máy quét hồng ngoại, kiểu lò viba mới của Hãng Beyond (Mỹ) có thể đọc nhãn mã vạch in trên bao bì để phân biệt các loại thực phẩm chế biến đông lạnh. Nếu mã vạch được trùng với mẫu mã vạch lưu trong bộ nhớ của lò viba, bộ xử lý sẽ tự chọn thời gian và chế độ nấu phù hợp với thực phẩm mà không cần người sử dụng phải cài đặt thêm bất cứ thông số nào. Trong trường hợp

mã vạch trên gói thực phẩm chưa được lưu trong bộ nhớ của lò viba, người sử dụng có thể lưu mã vạch này và chế độ nấu riêng cho loại thực phẩm mới vào bộ nhớ để những lần sau lò viba có thể nhận biết thực phẩm và tự động nấu chín món ăn. Cũng có thể bổ sung cách nấu những loại thực phẩm chế biến đông lạnh mới bằng cách kết nối lò viba với máy vi tính và

tải các thông tin cập nhật từ Internet về bộ xử lý của lò. Một chiếc lò viba *Beyond* hiện có giá 149 đôla.

Bút nhấn

Thông thường khi viết lách mọi người thường phải đặt bàn tay nghiêng một góc nhất định với mặt giấy và dùng ít nhất ba ngón tay để giữ chặt đầu bút. Cách cầm bút này làm tay dễ bị mỏi khi phải viết nhiều, viết nhanh. Nhưng với bút nhấn *RinGpen* do Công ty Grandee (Mỹ) thiết kế, việc viết lách sẽ dễ dàng hơn. Bút có một vòng khuyên trên thân để người cầm bút xoắn ngón trỏ vào. Người cầm bút vẫn phải dùng ba ngón tay để cố định đầu

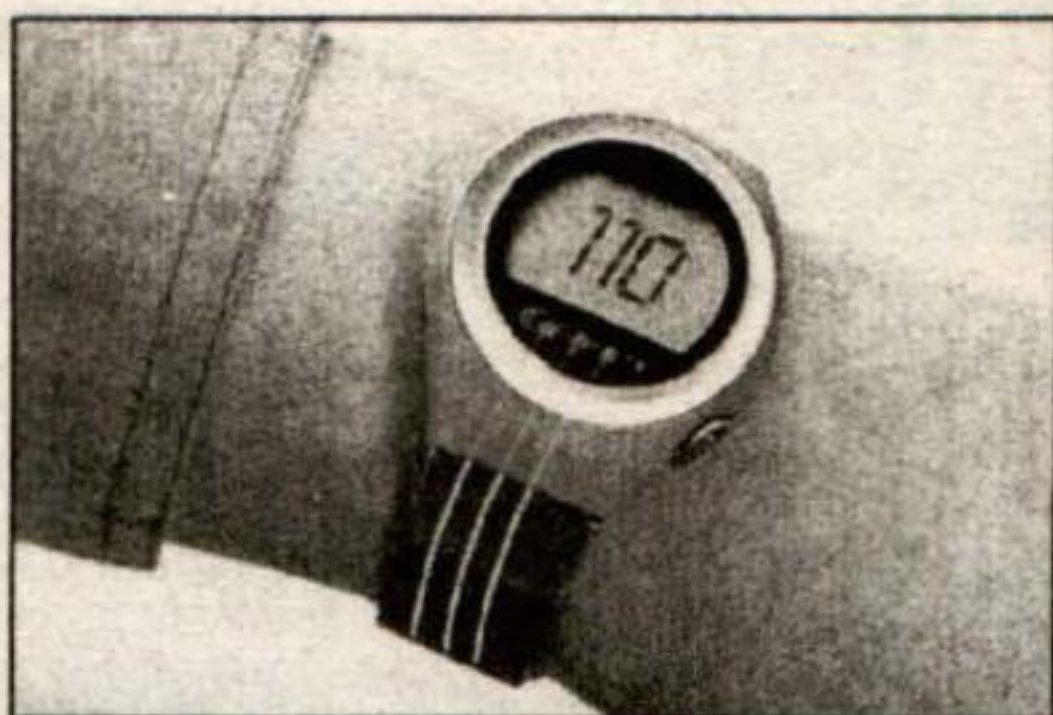
bút nhưng cách cầm bút mới sẽ giúp giảm bớt lực dồn trên các đầu ngón tay. Ngoài ra do bàn tay được giữ ở vị trí tự nhiên nhất nên người cầm bút sẽ không bị mỏi tay. Một tiện lợi khác là với bút nhấn *RinGpen* những người vừa phải dùng bút để ghi chép vừa phải cầm nắm các đồ vật khác không phải bỏ bút ra khỏi bàn tay.

Đồng hồ đo đường huyết

Hãng sản xuất thiết bị y tế Glucon (Israel) đã chế tạo thành công một thiết bị cho phép người bị tiểu đường kiểm tra thường xuyên lượng đường trong máu mà không cần phải trích máu làm mẫu thử. Thiết bị giống như một chiếc

đồng hồ đeo tay phát ra các tia laser đi xuyên qua da người bệnh. Do có bước sóng đặc thù dễ bị hemoglobin trong máu hấp thụ nên khi đến các mạch máu, tia laser sẽ làm mạch máu sáng lên. Dưới tác dụng của hiệu ứng quang âm, mạch máu sẽ phát ra các sóng siêu âm đặc trưng dội lên

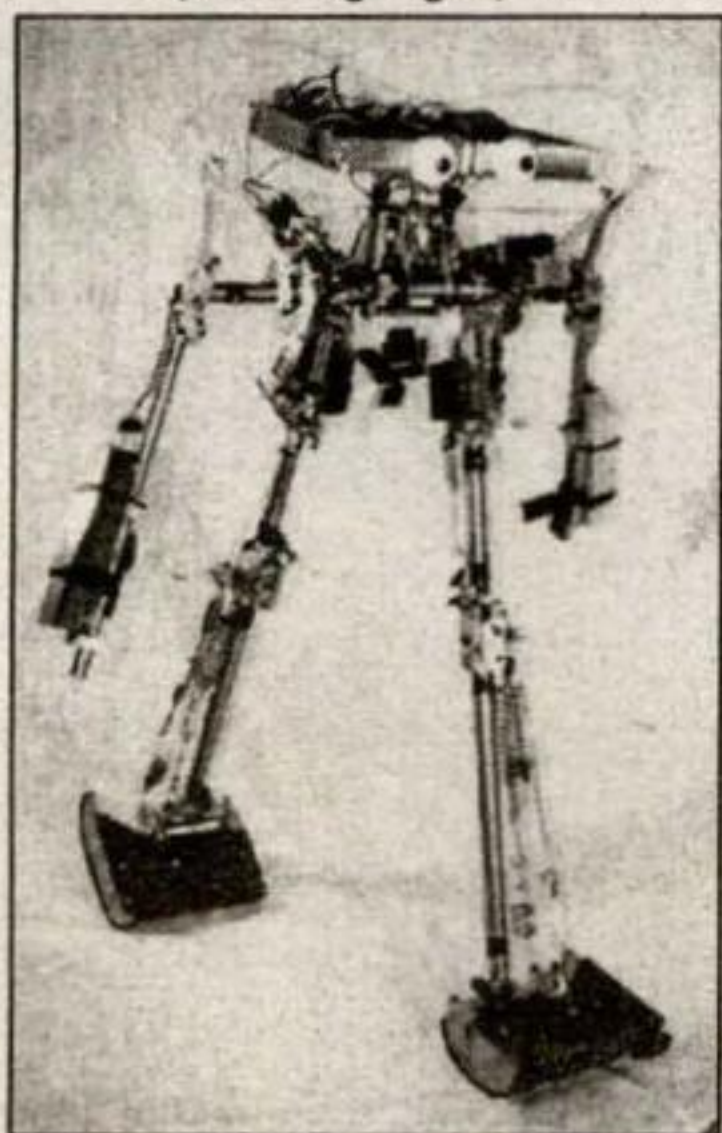
da. Một cảm biến áp sát trên lớp da ngay bên dưới dây đeo của đồng hồ sẽ ghi nhận các sóng siêu âm và chuyển về bộ xử lý. Việc phân tích các sóng này sẽ cho biết được lượng đường trong máu người bệnh ở mức nào. Đồng hồ *Glucon* sẽ được bán rộng rãi trong năm 2005 này.

Dây câu đổi màu

Các nhà khoa học của Đại học Case Western Reserve (Mỹ) đã chế tạo được loại dây câu có khả năng đổi màu khi bị kéo căng. Để làm loại dây câu này, các nhà khoa học trộn một lượng nhỏ polymer *phenylene vinylene oligomer* với polyethylene. Kết quả là khi dây câu không bị căng, các phân tử polymer ở gần nhau nên phát ra ánh sáng nâu đỏ dưới bức xạ tử ngoại, khi dây câu bị kéo căng các phân tử polymer cách xa nhau nên phát ra ánh sáng xanh. Với loại dây câu này, những người đi câu có thể biết được dây câu có bị kéo căng quá hay không bằng cách chiếu đèn phát tia tử ngoại lên dây câu. Tuy nhiên việc dùng đèn tử ngoại kiểm tra dây câu chưa tiện lợi lắm nên các nhà khoa học đang nghiên cứu loại dây câu đổi màu dưới ánh sáng bình thường.

Robot biết đi như con người

Viện công nghệ Massachusetts (Mỹ) vừa mới giới thiệu mẫu robot *Toddler* có khả năng đi lại giống hệt con người. Nhờ các cảm biến gắn trên chân, robot có thể cảm nhận những thay đổi trong chuyển động, độ nghiêng của chính thân robot so với mặt đất và tự điều chỉnh hệ thống các động cơ và lò xo có vai trò như cơ bắp của người để có dáng phù hợp với các bề mặt khác nhau như bề mặt phủ cỏ, rải đá sỏi, lát gạch hay cát dày. Ưu điểm của *Toddler* là có thể thích nghi nhanh với các dạng địa hình chỉ sau 20 phút làm quen. So với robot *Asimo* của Nhật, *Toddler* di chuyển thông minh, uyển chuyển hơn và cần ít năng lượng hơn.

MAI HƯƠNG

KỸ THUẬT CHO MỌI NGƯỜI

- Nếu như trước đây công thức dinh dưỡng cho trẻ em thường chỉ cố gắng đạt đến mức “có đủ các thành phần dinh dưỡng tương tự như sữa mẹ” thì ngày nay, nhờ những khám phá mới của khoa học về sữa mẹ, một quan niệm mới đã tạo ra bước đột phá vượt ra khỏi những giới hạn cũ, đó là: công thức dinh dưỡng cho trẻ không chỉ đơn thuần là sao chép thành phần sữa mẹ mà còn cần phải được chứng minh rằng tạo ra hiệu quả thực sự giúp trẻ phát triển tốt.

Dưỡng chất tốt nhất

Mang đến hiệu quả thực sự cho sự phát triển của trẻ em vẫn còn là thách thức lớn của ngành khoa học nghiên cứu về dinh dưỡng nhi khoa. Có một số vấn đề còn chưa được quan tâm đúng mức như: dưỡng chất có được hấp thu vào cơ thể hay không (tác dụng sinh học của dưỡng chất), các dưỡng chất đó có hỗ trợ cho sự phát triển của trẻ hay không (tạo ra được hiệu quả thực sự). Các kết quả này phải lấy sự phát triển của trẻ bú sữa mẹ như là cơ sở lý tưởng để đánh giá và phải đáp ứng các nhu cầu cụ thể

Trẻ em

NÊN UỐNG SỮA GÌ?

GS. TS NGUYỄN THU NHẠN

(Chủ tịch Hội Nhi khoa Việt Nam)

trong từng giai đoạn của sự phát triển của trẻ như sự phát triển trí tuệ, phát triển hệ miễn dịch, phát triển xương... và tính an toàn cho sự phát triển đó. Như vậy, cơ sở của quá trình thành lập công thức dinh dưỡng trẻ em theo quan điểm mới phải đảm bảo các yếu tố thiết yếu như:

1. *Thành phần và tác dụng sinh học của các dưỡng chất:* để đánh giá, người ta sẽ lấy sữa mẹ làm chuẩn lý tưởng để xem xét thành phần và tác dụng của các dưỡng chất cơ bản. Một công thức dinh dưỡng tốt phải có đầy đủ các chất dinh dưỡng cơ bản với một tỉ lệ hợp lý và các dưỡng chất này phải có giá trị sinh học cao (dễ được cơ thể hấp thu và chuyển hóa), bởi vậy nguồn gốc dưỡng chất và công nghệ bào chế đóng một vai trò quan trọng.

2. *Phải được khẳng định về hiệu quả trên thực tiễn:* chỉ khẳng định một công thức dinh dưỡng nhi là tốt khi đã chứng minh được hiệu quả thực sự của chúng bằng các nghiên cứu lâm sàng, lấy sự phát triển của trẻ bú sữa mẹ là tiêu chuẩn lý tưởng.

Khoa học dựa trên bằng chứng (là các kết quả nghiên cứu lâm sàng) để kết luận chứ không nên dựa trên những suy luận đơn thuần. Dinh dưỡng cho trẻ em cũng vậy.

Hiện nay, mỗi ngày chúng ta nhận được cả một rừng thông tin thông qua các quảng cáo trên các phương tiện thông tin đại chúng về tác động hỗ trợ sự phát triển của trẻ, chẳng hạn như tác động phát triển trí thông minh của một vài dưỡng chất khác nhau. Vấn đề cần thiết là làm thế nào để chúng ta tự đánh giá được mức độ tin cậy của mỗi thông tin để trở thành kiến thức cho riêng mình. Ở đây, chúng tôi chỉ cung cấp cho bạn đọc các kiến thức tổng quan về nhu cầu phát triển của trẻ ở từng giai đoạn để từ đó các bạn tự đánh giá được giá trị của công thức dinh dưỡng. Công thức ưu việt là đáp ứng được nhu cầu phát triển của trẻ ở giai đoạn đó hay không, dựa trên thành phần dinh dưỡng và kết quả chứng minh cho sự hỗ trợ phát triển từ công thức đó.

Giai đoạn từ giữa thai kỳ đến 2-3 tuổi là giai đoạn phát triển nhanh nhất của não bộ và cũng là giai đoạn mà trẻ bắt đầu học hỏi, ghi nhận để hòa nhập vào thế giới xung quanh thông qua các giác quan như nhìn, nghe, sờ, ngửi và nếm;... trong đó, nhìn có tác động trực tiếp và quan trọng đến phát triển trí tuệ của trẻ. Do đó, công thức dinh dưỡng nhi cần được các nghiên cứu khoa học chứng minh về hiệu quả thật sự với sự phát triển của trẻ, lấy sữa mẹ làm tiêu chuẩn lý tưởng để đánh giá bao gồm:

- *Đánh giá sự phát triển thị giác* (khả năng nhìn) của trẻ qua các chỉ tiêu khả năng ghi nhớ tốt các hình ảnh; sự tinh

NHIỀU TRẺ EM SUY DINH DƯỠNG DO KHÔNG ĐƯỢC CUNG CẤP ĐỦ LƯỢNG VITAMIN CẦN THIẾT

Tại Hội thảo chuyên đề "Dinh dưỡng và sự phát triển khỏe mạnh của trẻ" dưới sự bảo trợ của Công ty Boehringer Ingelheim và nhãn hiệu thuốc bổ trẻ em Kiddi Pharmaton, các bác sĩ đã thảo luận các vấn đề liên quan đến dinh dưỡng và sự phát triển khỏe mạnh của trẻ. Đây là vấn đề đặc biệt quan trọng đối với Việt Nam-quốc gia có 1/3 dân số dưới 14 tuổi và tỉ lệ sinh đang trên đà tăng trở lại. Theo các số liệu công bố của các bác sĩ Bệnh viện Nhi đồng 1, TP. Hồ Chí Minh, vẫn còn nhiều bậc phụ huynh chưa chú ý đúng mức đến vai trò của các vitamin trong chế độ dinh dưỡng như chế độ ăn không cân đối, thức ăn giàu calo nhưng ít vitamin và khoáng chất (thức ăn nhanh). Đôi khi một số bé không thích ăn một số loại thức ăn trong thời kỳ ăn kiêng dẫn đến các triệu chứng như chậm lớn, biếng ăn, uể oải, thiếu tập trung, học tập sa sút và dễ bị mắc bệnh. Đặc biệt trong thời kỳ tăng trưởng trẻ càng có nhiều hoạt động thể lực và trí não nên cần nhiều năng lượng hơn. Đây là điểm quan trọng mà các bậc phụ huynh cần chú ý.

H.L

nhạy của mắt và sự phát triển của võng mạc nhằm bảo đảm sự phát triển tối ưu về khả năng ghi nhận chính xác các hình ảnh của thế giới xung quanh và ghi nhớ những hình ảnh đó. Đây là những thông tin vô cùng quan trọng để não bộ của trẻ

tiến hành phân tích, đánh giá nhằm phát triển nhận thức.

- *Đánh giá sự phát triển trí tuệ* của trẻ bao gồm đánh giá khả năng phát triển và sử dụng ngôn ngữ, khả năng hòa nhập với môi trường xung quanh, khả năng xử lý tình huống, sự phát triển thính giác, biết kết hợp nhận thức với hành động (PDI), chỉ số phát triển trí tuệ (MDI) và chỉ số thông minh (IQ)... Đây là những thông tin vô cùng quan trọng trong việc đánh giá phát triển trí tuệ.

Tương tự như trên, chúng ta cũng nên xem xét những tác dụng khác của công thức dinh dưỡng nhi khoa trên sức đề kháng cũng như sự phát triển xương của trẻ em như: 9 tháng đầu đời, hệ miễn dịch của trẻ rất yếu, do đó đây là giai đoạn rất quan trọng cần hỗ trợ giúp tăng sức đề kháng cho trẻ. Cần đảm bảo cho trẻ được cung cấp đầy đủ lượng nucleotide toàn phần trong sữa mẹ (TPAN) như đã được chứng minh là hỗ trợ tích cực tăng cường sức đề kháng cho trẻ. Từ 3 tuổi trở lên là giai đoạn quan trọng cho sự phát triển xương của trẻ, do đó nên chọn công thức dinh dưỡng ngoài việc có thành phần calci, photpho, vitamin D đầy đủ và hợp lý cần lựa chọn công thức đã được chứng minh có tỉ lệ hấp thụ calci cao... Như thế sẽ đảm bảo việc hỗ trợ giúp xương phát triển nhanh cho trẻ cao lớn và khỏe mạnh hơn.

Cho bé phát triển hoàn hảo

Cho trẻ phát triển hoàn hảo là mơ ước của mọi bậc cha mẹ. Đây là một quá trình nuôi nấng và dưỡng dục bao gồm rất nhiều yếu tố từ dinh dưỡng, giáo dục, di truyền... Quan trọng nhất là bạn cần chuẩn bị cho trẻ phát triển hết tiềm năng của trẻ với các điểm chính sau:

Nhật ký tuổi thơ:

10 NĂM ĐẦU ĐỜI CỦA BÉ

Những tháng năm đầu đời luôn là những kỷ niệm ngọt ngào, thân thương nhất mà bất cứ ai trong chúng ta cũng sẽ mang theo trong hành trang cuộc sống của mình. Chính vì thế, NXB Trẻ cùng First News gửi đến các bạn quyển sách *10 năm đầu đời của bé*, một ấn phẩm đặc biệt dành cho những tiên thân nhỏ của mình. Đây là quyển nhật ký giúp các bạn có thể lưu giữ lại những kỷ niệm tuổi thơ của bé, từ lúc bé cất tiếng khóc đón chào cuộc sống mới đến khi bé đi học lớp 5. Từng trang sách sẽ là những hình ảnh đánh dấu cột mốc thay đổi theo từng bước trưởng thành của bé. Bạn có thể ghi lại cảm giác của mình khi đang mang thai bé, sự mong ngóng chờ đón bé ra đời; những thời điểm phát triển đáng nhớ của bé như lúc bé mọc chiếc răng đầu tiên, lúc bé biết lật mình, biết ngồi, biết đi lẫm chẫm, biểu hiện cảm xúc và cả lời nói ngọng nghịu gọi bố mẹ lần đầu tiên. Quyển sách còn cung cấp cho bạn sơ đồ quy trình phát triển chiều cao, cân nặng để bạn có thể điều chỉnh phương pháp dinh dưỡng cho bé và bảng theo dõi sức khỏe với các triệu chứng bệnh mà bé thường gặp. Khi bé đến trường, bắt đầu làm quen với môi trường mới, bạn có thể lưu lại những nét chữ đầu tiên nguệch ngoạc nhưng đáng yêu khi bé viết tên mình, hay những bức vẽ đầu tiên và hình ảnh của bé bên cạnh bạn bè, thầy cô. Có cả những trang dành cho bạn ghi lại hình ảnh của chính mình, thói quen, sở thích, quan điểm sống và cả chuyện tình lãng mạn của bạn để mỗi khi đọc lại, bé sẽ cảm nhận được hình ảnh của bố mẹ trở nên gần gũi, thân thương hơn.

Sách *10 năm đầu đời của bé* sẽ là chiếc cầu nối tình thương yêu của bố mẹ với ký ức tuổi thơ ngọt ngào của bé, đồng thời là quà tặng vô cùng ý nghĩa cho những ai đang và sẽ làm bố mẹ. Sách được trình bày rất mỹ thuật, nhiều hình ảnh đẹp, dễ thương do First News và NXB Trẻ thực hiện, phát hành tại Nhà sách Trí Việt, 11H Nguyễn Thị Minh Khai, quận 1, TP. Hồ Chí Minh, ĐT: 08.8227979 và các nhà sách trên toàn quốc. Sách dày 110 trang, giá 60.000đ.

- Khi chọn một loại sữa cho trẻ thì công thức dinh dưỡng tốt không phải là có bao nhiêu loại hay có dưỡng chất gì mà quan trọng hơn là công thức đó đã được chứng minh là hỗ trợ trẻ phát triển tốt hay không.

- Giúp trẻ phát triển toàn diện là giúp bé có được trí tuệ thông minh trong thân thể khỏe mạnh. Để đạt được điều này, cần hỗ trợ dinh dưỡng cho trẻ phù hợp

với từng giai đoạn phát triển:

0-1 tuổi: hỗ trợ phát triển sức đề kháng cho trẻ thông qua cung cấp lượng TPAN hiện diện tự nhiên trong sữa mẹ.

0-3 tuổi: hỗ trợ phát triển trí tuệ vì đây là giai đoạn phát triển nhanh nhất của não bộ.

3 tuổi trở lên: bên cạnh tiếp tục hỗ trợ trí tuệ phát triển, bạn hãy giúp trẻ phát huy tối đa chiều cao tiềm năng. ■

Trị liệu với

Một cuộc sống dù hiện đại đến mấy thì con người cũng có lúc cần hòa mình về với thiên nhiên. Nhưng không phải bất cứ ai cũng có thể ra khỏi thành phố để về chốn đồng quê hay ra biển thư giãn nghỉ ngơi hoặc trở lại xứ núi non mà

huông thơm

THANH PHƯƠNG

hòa mình vào sương mù trùng điệp, hít thở hương thơm của núi rừng... Thế nên, cách mang thiên nhiên vào bên trong căn hộ là cách bắt mắt dĩ nhưng lại tỏ ra có hiệu quả trước mắt và thế là cuộc cách mạng liệu pháp hương thơm trở nên mạnh mẽ hơn bao giờ hết. Người ta khám phá ra nhiều điều rất thú vị ẩn đằng sau những cây trái, hoa lá mà trước đây chỉ ngỡ có tác dụng là để ăn uống hoặc làm cảnh.

Sức quyến rũ của liệu pháp hương hoa

Theo các tài liệu y học, từ thời cổ đại, các loài thảo mộc tỏa hương thơm đã được dùng rất rộng rãi trong nấu ăn, mỹ phẩm hay dùng trong các lễ nghi tôn giáo... Nhưng phải đến tận năm 1928, thuật ngữ *liệu pháp hương hoa* (aroma therapy) mới được Rene Maurice Gattefosse, nhà hóa học người Pháp đưa vào sử dụng lần đầu tiên. Liệu pháp hương hoa là cách sử dụng tinh dầu thơm chiết xuất từ lá, thân, hoa, vỏ cây hay rễ của các loài thực vật để tạo ra cảm giác phấn chấn tinh thần cho cơ thể.

Người ta khám phá ra rằng, thế giới có khoảng 4.000 loài thực vật có thể tiết ra tinh dầu, trong đó có vài trăm loài có thể tác động mạnh lên khứu giác con người. Một số loại tinh dầu thông dụng như tinh dầu quít tạo sự hưng phấn, đem lại cảm giác thoải mái; tinh dầu hoa hồng vừa làm săn da, vừa giúp thư giãn tinh thần. Các loại tinh dầu từ hoa oải hương, hoắc hương, ngọc lan giúp các giác quan được nghỉ ngơi, xua bớt lo lắng, căng thẳng. Tinh chất từ trà xanh, tinh dầu gừng, quế... làm ấm cơ thể, có mùi thơm dễ chịu và còn chứa một số vitamin dưỡng da.

Người châu Âu tỏ ra rất hào hứng với biện pháp trị liệu mới mẻ và đầy sức quyến rũ này. Sự trở lại nhanh chóng của những khách sạn, khu nghỉ ngơi thiết kế theo phong cách cổ điển có hơi hướm

của một vùng nông thôn hoang dã đã chứng minh điều đó. Khách bị cuốn hút bởi những vật dụng nhỏ, xinh và đồ dùng dành cho nhà tắm, phòng ngủ cũng phần lớn được chế tạo 100% từ nguyên liệu tự nhiên. Bước chân vào căn phòng, người ta có thể cảm nhận được hương vị của hoa oải hương nồng nàn hay mùi tinh dầu quít thơm dịu nhẹ. Tác dụng của những cây nến, những chai dầu ướp hương hoa, hương cây cỏ thật kỳ diệu. Ngay tức khắc, tinh thần dù đang mệt mỏi, căng thẳng bỗng chốc trở nên thư thái lạ thường sau một lần hít thật sâu hương thơm tinh khiết vào lồng ngực.

Liệu pháp hương hoa tại Việt Nam

Người tiêu dùng Việt Nam mới biết đến mỹ phẩm trị liệu thiên nhiên chỉ trong thời gian gần đây. Góp mình vào cơn lốc quay về với tự nhiên là những nhà sản xuất tiên phong trong và ngoài nước như Thorakao, Lana, Colgate-Palmolive, P&G... Thorakao tung ra thị trường nhiều loại dầu gội chiết xuất từ cây trà xanh (dùng cho tóc dầu), lô hội (dùng cho tóc khô), hoa hướng dương, bách thảo (dùng cho tóc thường). Riêng dầu gội hoa hướng dương có tác dụng trị gàu và làm mượt tóc nhờ hoạt chất có trong hạt hướng dương.

Nhãn hiệu Colgate-Palmolive sản xuất tại Việt Nam các loại sữa tắm mới dùng mùi hương tạo tác dụng thư giãn (oải hương, hoắc hương và ngọc lan)

Hoa móng rồng

hoặc tạo tác dụng phấn chấn như hương trà xanh, quýt và gừng.

Mỹ phẩm Lana khai thác hoạt chất và mùi thơm của hoa hồng để cho ra sản phẩm nước hoa hồng tác dụng thư giãn, dưỡng làm săn da. Ngoài ra còn có loại dung dịch có tác dụng săn da, chống nhăn chứa chiết xuất từ cánh hoa sen và hoa vụn thọ. Loại nước hoa mới hiệu Who của Lana mang hương tổng hợp có tác dụng kích thích tinh thần, tạo sự hưng phấn.

Ngoài tác dụng chính là tạo sự thư giãn bằng hương thơm tự nhiên, thành phần của các sản phẩm mới không khác nhiều so với trước đây nên tác dụng vệ sinh thân thể hoặc chăm sóc da làm đẹp chưa thể hiện sự khác biệt lớn hơn. Giá của các sản phẩm tương tự như những loại chứa chiết xuất thảo dược. Các loại sản phẩm đều có những mùi thơm vô cùng tự nhiên.

Các nhà đầu tư nước ngoài cũng đã tung mỹ phẩm hương liệu vào Việt Nam. Đó là L'Occitane (Pháp), Chivadol (Thái Lan)... Phần lớn đó là các loại mỹ phẩm dùng cho mặt, tóc, chăm sóc toàn thân và các loại hương thơm cho phòng ngủ như nến, tinh dầu... với rất nhiều loại đa dạng về màu sắc và mùi thơm. Trong đó một số hoạt chất chính được ưa chuộng như: dầu ôliu - giúp làm mềm, tái tạo da, chống oxy hóa và cân bằng độ ẩm của

da, có thể làm dầu rửa mặt, kem dưỡng da ngày và đêm, tẩy tế bào chết, chống lão hóa và làm da tươi sáng, mịn màng; hoa oải hương - làm dịu và giúp da mềm, điều chỉnh độ dầu và làm se lỗ chân lông..., dùng làm nến thơm, nhang thơm, tinh dầu pha vào nước tắm hoặc xoa bóp; cỏ chanh verbena - dùng thoa da làm dịu vết phỏng, vết côn trùng cắn, làm nến thơm dùng cho phòng ăn, phòng ngủ, phòng tắm; immortelle - kích thích tuần hoàn máu, thúc đẩy việc sản sinh tế bào mới, dùng làm kem, nước hoa, dung dịch dưỡng da ngày hoặc đêm, kem dành riêng cho vùng mắt, nước làm tươi mát da; hương chanh - tăng hiệu quả sáng khoái cho tinh thần; khuynh diệp - làm giảm triệu chứng cảm lạnh, cúm, diệt khuẩn và những côn trùng có hại cho cơ thể (hòa tinh dầu vào nước tắm hoặc thoa trực tiếp lên cơ thể rồi xoa bóp); tinh dầu hoa bưởi - làm giảm sự mệt mỏi (hòa 10 giọt tinh dầu vào nước tắm và ngâm mình để tạo tác dụng thư giãn...).

Các thẩm mỹ viện cũng có bán một số tinh dầu thiên nhiên thay thế cho kem dưỡng thể. Phổ biến có tinh dầu oải hương, phong lan, hoa móng rồng và tinh dầu cam chanh. Nhỏ vài giọt tinh dầu vào nước và đốt trên nến, hương thơm sẽ lan tỏa trong không gian một mùi thực dễ chịu, có tác dụng tốt với thần kinh, nhất là đối với những người bị nhiều áp lực trong cuộc sống. Giá tinh dầu nhập ngoại dao động từ 3-15 đôla/lọ.

Trào lưu quay về với mỹ phẩm hương liệu thiên nhiên đang trở nên sôi động trong đời sống hiện đại. Ai cũng có thể dễ dàng thưởng thức không gian của thiên nhiên để bình tâm hơn, thấy lòng mình nhẹ nhõm hơn trước nhịp điệu cuộc sống ngày càng gấp gáp. ■

● Trước đây tóc cháu rất đen và dày nhưng thời gian gần đây rụng rất nhiều, có khi đến 50 sợi/ngày. Do vậy bây giờ tóc cháu rất thưa, nhất là trên đỉnh đầu. Cháu cũng thấy ngứa đầu nhưng gàu không có nhiều, mỗi ngày đều gội một lần. Cháu có bị nấm tóc không?
(cahu6@yahoo.com)

BS Huỳnh Huy Hoàng: Rụng tóc có hai loại: rụng tóc sinh lý bình thường và rụng tóc bệnh lý. Rụng tóc bình thường là mỗi ngày rụng tóc không quá 100 sợi. Có tóc rụng thì có tóc mới mọc lên thay thế, nhìn vào da đầu thấy còn nhiều tóc. Đây là loại rụng tóc không cần chữa trị gì cả. Rụng tóc bệnh lý là tóc rụng ít nhưng nhìn vào da đầu thấy thưa thớt rõ rệt. Tóc rụng nhiều trên 100 sợi/ngày, kéo dài cả tuần lễ mà không giảm. Rụng tóc bệnh lý có nhiều nguyên nhân, bạn phải tới bác sĩ để tìm chính xác nguyên nhân, từ đó mới chữa trị được.

● Tôi năm nay 44 tuổi, hơi béo, làm việc ít vận động. Dạo này hay bị mệt, có người bạn khuyên nên đi chơi tennis. Tôi rất bối rối,

không biết chơi môn thể thao này có phù hợp với mình hay không? Và để việc luyện tập kết quả, an toàn, tôi phải chuẩn bị tập luyện thế nào?
(Trương Giang, Châu Đốc, An Giang)

PGS.TS Nguyễn Hoài Nam: Luyện tập thể thao, điều quan trọng nhất đứng về phương diện y học là phải chọn môn thể thao thích hợp với giới tính, tuổi tác và thể tạng của người chơi. Chẳng hạn, với phụ nữ, nếu chơi môn cử tạ thì chỉ để tham gia thi đấu chứ không thích hợp với đa số phụ nữ. Môn tennis cũng vậy. Hiện nay đang có phong trào chơi môn này rất rầm rộ trong giới công chức, nhất là những người ở lứa tuổi trung niên. Họ chơi suốt buổi chiều, thậm chí có những vị vì không có thời gian vào buổi chiều đã chơi suốt buổi trưa, lúc 12 giờ đến 2 giờ, dưới cái nắng gay gắt, xong một hai hiệp lại vào giải khát bằng hàng két bia. Thỉnh thoảng chúng tôi nghe nói một vài vị như vậy đã gục ngã trên sân vì nhồi máu cơ tim, một vài người than với chúng tôi là bị đau nhức cánh tay, vai và các khớp của chân vì những chấn thương nhỏ xảy ra liên tục. Với lứa tuổi này,

môn thể thao thích hợp nhất là chạy bộ chậm vào mỗi buổi sáng hay chiều tà. Nếu có điều kiện hơn, xin hãy chơi golf, một ngày chủ nhật chơi golf, chúng ta đã đi bộ hơn 30km, rất tốt cho sức khỏe. Một vấn đề nữa mà phần lớn những người tham gia chơi thể thao ở nước ta chưa chú ý đến là phải khám tổng quát, đặc biệt là khám tim mạch ở một trung tâm hay thầy thuốc có kinh nghiệm, đặc biệt là nên xin khám và tư vấn ở thầy thuốc chuyên về y học thể thao. Ở đây, họ sẽ được đo điện tim, đặc biệt là điện tim gắng sức, được kiểm tra toàn diện để tìm ra các bệnh lý tiềm tàng, những chống chỉ định cho từng môn thể thao và cuối cùng sẽ nhận được lời tư vấn từ thầy thuốc là có nên chơi thể thao hay không. Nên chọn môn nào cho phù hợp với sức khỏe, tuổi tác, giới tính và công việc, bên cạnh đó phải nắm được phương pháp phòng tránh các chấn thương và những tác dụng phụ không mong muốn của môn thể thao, cường độ luyện tập và chế độ dinh dưỡng trong luyện tập.

● *Tôi bị yếu sinh lý, đã sử dụng Viagra nhưng không thấy “nhức nhích”. Nếu dùng Viagra thất bại, có thể sử dụng các loại thuốc khác được không? (Một bạn đọc ở Q.3, TP. Hồ Chí Minh)*

TS.DS Nguyễn Hữu Đức: Việc không đáp ứng với một chất ức chế PDE 5 có thể là dấu hiệu chỉ ra rằng bệnh nhân không đáp ứng với nhóm thuốc này. Tuy nhiên, việc sử dụng sildenafil không đúng cách gây nên sự hấp thu kém như uống thuốc khi ăn no, hoặc bỏ lỡ thời gian thuốc phát huy hiệu quả, dẫn đến trị liệu thất bại. Bệnh nhân trong trường hợp này có thể nhận được những lợi ích từ một số loại thuốc khác theo chỉ dẫn của bác sĩ nam khoa (Cialis, Levitra) với những đặc điểm không cần phải dò liều, thuốc hấp thu không bị ảnh hưởng đến thức ăn và thời gian phát huy hiệu quả kéo dài.

● *Bệnh tim và cao huyết áp có cấm quan hệ tình dục không? (T.N.L, Hà Nội)*

BS Đào Xuân Dũng: Giao hợp là một gắng sức nhỏ, có thể coi như một động tác thể dục nhẹ nên người tăng huyết áp giai đoạn I và II không cần kiêng. Có thể có quan hệ tình dục như khi huyết áp còn bình thường, tất nhiên nếu cảm thấy mệt thì cũng nên tạm thời kiêng. Các biến chứng như tai biến mạch máu não, nhồi máu cơ tim, nếu xảy ra cũng là do trùng hợp, không phải vì quan hệ tình dục. Tăng huyết áp giai đoạn III, có suy tim hoặc đau thắt ngực thì nên kiêng.

Sư Vạn Hạnh là ai?

♦ Tại một số đô thị của nước ta ngày nay, như ở Huế hay TP. Hồ Chí Minh có đường Sư Vạn Hạnh. Đó có phải là tên một vị anh hùng và

có họ Sư hay không? (Huỳnh Kim Thạch - Thường Tín, Hà Tây; phamhucdn@yahoo.com)

- Sư ở đây không phải họ tộc, mà là thiền sư. Ví như sư Khuông Việt, sư Mãn Giác, sư Thiện Chiếu, sư Liễu Quán, sư Quảng Đức, v.v. Hầu hết các trường hợp như thế này đều sử dụng pháp danh hoặc pháp hiệu. Sư Vạn Hạnh được sách *Thiền uyển tập anh* ghi là người gốc họ Nguyễn ở làng Cổ Pháp, nay thuộc huyện Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh. Chưa rõ năm sinh của sư Vạn Hạnh, chỉ biết ông từ trần vào niên hiệu Thuận Thiên IX đời nhà Lý tức năm Mậu Ngọ 1018.

Tương truyền từ thời thơ ấu, Vạn Hạnh thông minh khác thường, học thông tài liệu tam giáo và tỏ rõ sự say mê Phật giáo. Năm 21 tuổi, Vạn Hạnh xuất gia, theo học đạo với sư Thiện Ông ở chùa Lục Tổ. Vừa chăm chú tu hành, Vạn Hạnh cũng vừa lưu ý đến các hoạt động chính trị, văn hóa, quân sự, kinh tế, xã hội đương thời. Vạn Hạnh đã cố vấn cho Lê Đại Hành chống ngoại xâm để bảo vệ nền độc lập tự chủ của dân tộc. Tới thời Lê Long Đĩnh (tức Lê ngoại triều) cầm quyền một cách tàn bạo khiến muôn dân khốn khổ, Vạn Hạnh đã cùng triều thần (do Đào Cam Mộc đứng đầu) ủng hộ Lý Công Uẩn lên ngôi thành Lý Thái Tổ. Nhờ công lớn ấy, nhà Lý phong Vạn Hạnh làm Quốc sư. Trong lịch sử Thiền tông Việt Nam, sư Vạn Hạnh thuộc thế hệ 12 của phái Tì Ni Đa Lưu Chi.

Ngoài một số phát biểu ngắn gọn về thời cuộc, các tư liệu về sau chỉ còn lưu lại 5 bài thơ mang tính chất lời sấm và lời kệ của Vạn Hạnh. Bài *Thị đệ tử* do Vạn Hạnh đọc trước phút viên tịch là bài lâu nay được phổ biến rộng khắp. Ở đây, xin giới thiệu bài *Vô đề* của Vạn Hạnh:

*Tật lê trầm Bắc thủy,
Lý tử thụ Nam thiên.
Tứ phương qua can tĩnh,
Bát biểu hạ bình yên.*

Bản dịch của Đoàn Thăng:
*Gốc lê chìm biển Bắc,
Chối lý mọc trời Nam.
Bốn phương tan giáo mác,
Tám cõi ngời bình an.*

Nhìn mà phân biệt giới tính chim bồ câu?

♦ Chỉ dùng mắt thường mà quan sát, có cách gì phân biệt bồ câu trống với bồ câu mái một cách thật chính xác? (Trần Thị Thu Trang - Buôn Ma Thuột, Daklak)

- Bồ câu được đề cập ở đây bao gồm bồ câu rừng *Columba livia Gmelin* và bồ câu nhà *Columba livia domestica Gmelin*. Trải nhiều năm kinh nghiệm, người ta đã rút ra hàng loạt "chiêu thức" chỉ dùng mắt thường để quan sát mà vẫn phân biệt được giới tính chim bồ câu. Có thể nêu vài "bí kíp" như sau:

- Khi trứng nở ra bồ câu con, chim trống thường chào đời trước và to khỏe hơn chim mái. Đến lúc hết lông tơ, bồ câu ra ràng, chim trống trở lông mịn và bóng mượt hơn chim mái, đầu và mỏ chim trống to hơn chim mái.

- Với bồ câu trưởng thành, chim trống khi đi thường dẫn trước, chim mái chịu theo sau. Trừ bồ câu trắng tuyền thì bộ lông chim trống có màu sẫm hơn chim mái, đặc biệt là phần lông cổ của chim trống mang màu sắc óng ánh rõ rệt. Bồ câu trống có vẻ bệ vệ, hay quay tròn và thường... đánh nhau. Tiếng gù

của chim trống thường dài hơn, khỏe hơn chim mái.

- Giai đoạn ấp trứng, chim trống thường ấp vào ban ngày từ khoảng 8-9 giờ sáng và 15-16 giờ chiều. Thời gian dài còn lại do chim mái đảm trách.

Cao lanh bắt nguồn từ Cao Lanh?

♦ Cao lanh là loại sét trắng vẫn được dùng trong quy trình sản xuất giấy, gốm sứ, cao su, xà phòng. Cao lanh thường được phân loại như thế nào? Có người bảo rằng sở dĩ có tên gọi cao lanh là do cách đọc trại địa danh Cao Lanh ở tỉnh Đồng Tháp. Kính mong Bàn phím tri thức vui lòng cho biết điều đó đúng hay sai? Cũng mong được biết thêm: những nơi nào trên đất nước ta có mỏ cao lanh? (Phan Văn Hợp - Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh; Lê Thị Phương Lan - Mỹ Tho, Tiền Giang)

- Cao lanh trong tiếng Anh là *kaolin*, trong tiếng Pháp là *caolin*, nhiều ngôn ngữ khác cũng phiên âm tương tự. Tên gọi này bắt nguồn từ một địa danh, nơi nhân loại lần đầu tiên phát hiện cao lanh, ấy là Cao Lanh. Tuy nhiên, chẳng phải Cao Lanh thuộc tỉnh Đồng Tháp ở nước ta đâu, mà là Cao Lanh bên Trung Quốc.

Là kết quả phong hóa các đá gốc chứa tràng thạch (fenspat), cao lanh có thành phần cấu tạo chủ yếu là caolinit ($\text{Al}_2\text{O}_3 \cdot 2\text{SiO}_2 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$) có lẫn haloizit, hidromica và thạch anh mica. Cao lanh có cấu trúc dạng bột rời, dạng vảy hoặc hạt nhỏ đặc sít với màu trắng phớt vàng xám. Cao lanh thường được chia làm 2 loại:

1. Cao lanh nguyên sinh tạo thành ngay tại mỏ đá gốc lẫn nhiều thạch anh, cỡ hạt thô nhưng sạch, độ dẻo kém nhưng chất lượng tốt.

2. Cao lanh thứ sinh vốn là cao lanh nguyên sinh bị nước, bị gió cuốn trôi đi rồi lắng đọng ở chỗ trũng, cỡ hạt mịn song nhiều tạp chất.

Trên địa bàn Việt Nam, cao lanh có nhiều tại Quảng Ninh, Lào Cai, Yên Bái, Hà Giang, Tuyên Quang, Thái Nguyên, Phú Thọ, Thanh Hóa, Quảng Bình, Thừa Thiên-Huế, Quảng Nam, Lâm Đồng, Bình Dương, v.v.

ZAZA thực hiện

Nỗi khổ của nhà du hành vũ trụ

Điều gì sẽ xảy ra cho một nhà du hành vũ trụ nếu sống

nhiều tháng liền trên Trạm vũ trụ quốc tế (ISS)? Thông thường sau một thời gian sống trong điều kiện không trọng lực, các nhà du hành sẽ cao thêm vài phân nhưng với nhà du hành người Nga Salizhan Sharipov thì mọi chuyện còn phức tạp hơn. Cột sống của anh không giữ được dáng cong tự nhiên mà duỗi thẳng ra nên sau bốn tháng sống trên Trạm ISS, Sharipov đã cao đột biến thêm gần 20cm. Kết quả là chỗ ngồi trên tàu Soyuz không còn đủ rộng và an toàn cho nhà du hành. Theo các nhà khoa học, để có thể trở về Trái đất, Sharipov phải mặc một bộ áo quần đặc biệt gọi là *bộ quần áo cánh cụt* bó chặt để lấy lại được hình dáng *nhỏ bé* như xưa. Có như thế thì anh mới có thể ngồi vừa vào chiếc ghế trên tàu vũ trụ Soyuz để trở về Trái đất. (Cosmonaut)

Thổi bong bóng bằng tai

30 năm trước, anh công nhân Wei Mingtang trong lúc làm việc mệt nhọc bỗng tình cờ phát hiện ra là mình có thể thổi bong bóng tai. Đi khám, Mingtang mới biết rằng tai anh có dị tật và chính một lỗ nhỏ thông tai ngoài với mũi đã khiến cho hơi từ khoang mũi có thể thoát ra tai. Từ đó Mingtang nghĩ ra chuyện thổi bong bóng và thổi nến bằng tai. Trong đợt lễ hội mùa xuân tổ chức ở thành phố Quế Lâm

(Quảng Tây, Trung Quốc) vừa qua, Mingtang năm nay đã 55 tuổi đã trình diễn khả năng đặc biệt của mình cho mọi người xem với màn thổi bong bóng tặng trẻ em và độc đáo nhất là màn nhét một ống hút nhỏ vào tai và thổi hơi từ tai qua ống hút này để làm tắt 20 ngọn nến trong 20 giây. (Nanguo Morning News)

Khỏa thân đi ăn nhà hàng

Áo, quần được cho vào túi nylon và để lại ở quầy giữ đồ. Thực khách không mảnh vải che thân đi vào nhà hàng bình thản chọn bàn, ngồi xuống và gọi món ăn. Mỗi tháng một lần, những người thích khỏa thân ở New York, Mỹ, lại chọn một nhà hàng trong quận Manhattan để tổ chức chương trình *buổi ăn tối không bắt buộc mặc quần áo*.

Phần lớn những người tham gia đều trên 30 tuổi, tìm đến nhà hàng để có một cảm giác thanh lịch hơn khi khỏa thân thay vì như trước đây chỉ có thể *tự nhiên hết cỡ* trên bãi biển và những khu cắm trại dã ngoại. Nhà hàng tổ chức chương trình đặc biệt này phải buông màn che kín các cửa sổ để thực khách cảm thấy thoải mái và tăng nhiệt độ của máy lạnh hay máy sưởi lên để khách không bị cảm lạnh. Khỏa

MỖI TUẦN MỘT WEBSITE
<http://www.electricteacher.com>

Website này dành cho giáo viên đang giảng dạy vi tính căn bản cho học sinh ở trường phổ thông. Nơi đây cung cấp các ý tưởng cơ bản để các thầy cô xây dựng giáo án giảng dạy giờ vi tính và hướng dẫn chi tiết cách thực hiện thao tác máy tính trên các chương trình soạn thảo văn bản như MS Words, MS Power Point, Frontpage...

Bush khi còn là một thượng nghị sĩ vào khoảng thời gian từ năm 1998 đến 2000 với người hầu cận Doug Wead đã được chính Wead công bố trên kênh truyền hình ABC và báo *New York Times*. Điều làm công chúng ngạc nhiên là trong một cuốn băng ghi âm trên đã tiết lộ việc nghị sĩ G.W. Bush từng sử dụng cần sa. Nguyên văn câu nói của Bush là: "Tôi sẽ không dấn động đến vấn đề (sử dụng) cần sa. Anh biết tại sao không? Vì tôi không muốn những đứa trẻ làm những việc mà tôi đã thử làm. Anh hiểu là tôi muốn làm tổng thống, muốn làm lãnh đạo. Liệu anh có muốn con anh nói: "Bố à, Tổng thống Bush đã thử dùng cần sa, con nghĩ con cũng sẽ thử" không?". Trong cuộc vận động tranh cử năm 2000, thượng nghị sĩ G.W. Bush đã không ngần ngại kể rằng mình nghiện rượu nhưng cuối cùng nhờ ý chí và đức tin mà bỏ được rượu vào năm 40 tuổi, song không hề đề cập đến việc từng dùng cần sa và bỏ được cần sa. Nhà Trắng không tranh cãi gì về tính xác thực của đoạn băng ghi âm nói trên mà chỉ nói rằng Tổng thống Bush rất thất vọng vì họ công bố cuốn băng. (BBC)

Ghế trồng từ đất

Thông thường người ta phải chặt cây lấy gỗ làm ghế nhưng với ông Wu, 60 tuổi, sinh sống ở thành phố Thẩm Dương, tỉnh Liêu Ninh, Trung Quốc, thì phải *đóng* ghế từ lúc cây còn bám rễ vào đất. Có thể hiểu cách làm ghế của ông Wu là trồng ghế. Để có một chiếc ghế, ông trồng bốn cây du ở bốn vị trí để hợp thành bốn chân ghế, sau đó

chăm bón và uốn các thân cây, cành cây quấn vào nhau để tạo thành hình chiếc ghế. Từ khi trồng cây cho đến khi một chiếc ghế chắc chắn hoàn chỉnh được tạo ra mất khoảng 5 năm. Chiếc ghế đầu tiên đã được ông Wu "thu hoạch" vào tháng 9-2004 và hiện trên cánh đồng của gia đình ông Wu còn 6 chiếc khác cũng đang chuẩn bị "thu hoạch". (China Morning Business View)

M@I.COM

Ba câu chuyện CỦA MỘT NHÀ THƠ LỚN

Nhà thơ Huy Cận, nguyên Bộ trưởng Canh nông, Bộ trưởng đặc trách văn hóa thông tin tại văn phòng Hội đồng Bộ trưởng; người được giải thưởng văn học nghệ thuật Hồ Chí Minh - giải cao nhất trong lĩnh vực này tại Việt Nam; viện sĩ danh dự của Viện Hàn lâm thế giới về thơ; ủy viên Hội đồng Biên tập tạp chí Thế Giới Mới; tác giả của những tác phẩm được giảng dạy ở tất cả các cấp học, đã từ trần tại Hà Nội lúc 20 giờ 53 ngày 19-2-2005, hưởng thọ 86 tuổi. Thương tiếc một thi sĩ lớn, Thế Giới Mới xin trân trọng ghi lại những câu chuyện chính Huy Cận đã kể để cùng tưởng niệm một người đã sống như một tình nhân, một thi sĩ, một chiến sĩ...

Xuân Diệu và Huy Cận (bên trái) tại Sài Gòn năm 1940

1. Sau khi nổi tiếng nhờ những bài thơ đăng báo và đường học hành lại suôn sẻ, đỗ đạt cao (Huy Cận tốt nghiệp Trường Cao đẳng Canh nông - BT), nếu muốn, lúc đó tôi có thể lấy được vợ đẹp, con khôn, có xe hơi, nhà lầu, đồn điền... theo những lời mai mối nhưng tôi từ chối thẳng thừng bởi lý tưởng của tôi không dừng lại ở chỗ ấy. Lúc đó tôi đang có một mối tình đầu rất đẹp với một người con gái nhưng cuối cùng đành phải ngậm ngùi chia tay mặc dù chúng tôi rất yêu nhau và thông cảm nỗi buồn cuộc đời của nhau. Về sau mới có bài *Ngậm ngùi: Nắng chia nửa bãi chiều rồi/ Vườn hoang trinh nữ xếp đôi lá rầu/ Sợi buồn con nhện*

*giăng mau/ Em ơi!
Hãy ngủ... anh hầu
quạt đây...*

Về sau, khi rời Huế ra Hà Nội, tôi cũng có một mối tình cực kỳ đắm đuối. Lúc đầu cô ấy viết thư cho tôi da diết lắm, nhưng không cho biết tên. Tôi đi đâu, thư cô ấy cũng theo. Cô ấy nói chuyện tự nhiên với mọi người, nhưng không nói chuyện với tôi. Tôi linh tính: chắc cô này đã... Một hôm, cô ấy đến nhà trọ chơi nói chuyện vui vẻ với

Huy Cận năm 1941, khi tham gia cách mạng

mọi người, nhưng tránh tôi. Đến lúc cô ấy ra về, tự nhiên cái chân mình nó đi theo. Cái chân đi theo chứ không phải tôi đi theo. Ra đến cổng, cô ấy không cầm được, dừng lại và bảo thế này: "*Anh có nhận đủ thư em không?*". Tôi nói: "*Có!*". Lúc đó tôi ở ngõ Tân Hưng, gần ga Hàng Cỏ (Hà Nội) bây giờ. Khi tôi học ở Trường Canh nông, cô ấy có tặng tôi một chiếc áo len trắng rất đẹp. Nhưng cả thư lẫn áo đã bị bom cháy hết hồi kháng chiến chống Pháp. Tôi còn nhớ, sau cổ áo cô ấy có thêu bằng chỉ hồng mấy câu thơ trong bài *Tình tự* của tôi: *Hồn nhớ thương em dệt áo dâng anh...*

2. Một chiều mùa thu 1939, tôi đi dạo trên bờ sông Cái (sông Hồng) bằng xe đạp, có đoạn dắt xe đi bộ, thấy buổi chiều trên đê và trên sông đẹp quá: nắng chiều đã nhạt, mây đùn phía núi xa và man mác một nỗi buồn khó tả, nửa như gần gũi, nửa như xa vời quạnh hiu. Tôi dừng

ở quãng bến Chèm (bây giờ là chân cầu Thăng Long) và vang lên trong tâm tưởng mấy câu lục bát:

*Tràng giang sóng
gợn mênh mông*

*Thuyền xuôi mái,
nước song song điệp
buồn.*

*Rêu trôi luống lại
nối luống*

*Về đâu bèo dạt,
mây lồng núi xa...*

Tôi còn định làm tiếp bài thơ bằng lục bát và đặt tên bài *Chiều bên sông...*

Nhưng đạp xe về nhà (ở số 40 Hàng Than), lại vang trong đầu nhạc điệu của thơ bảy chữ, âm hưởng Đường luật như quyến rũ tai tôi, cổ họng tôi và tôi liền chuyển mấy câu đầu sang thể bảy âm, bắt được ngay hai câu đầu:

*Sóng gợn tràng giang buồn điệp điệp
Con thuyền xuôi mái,*

nước song song

Hai câu đầu này sẽ đứng vững nguyên cho đến bản thảo cuối cùng.

Rồi tôi viết tiếp, câu thứ 3 không khó; nhưng đến câu thứ 4 thì:

- *Một chiếc bèo đơn lạc giữa dòng...*

- *Một cánh bèo đơn lạc mấy dòng...*

- *Củi một cành trôi lạc mấy dòng...*

- *Củi một cành đơn lạc mấy dòng*

Sau cùng đến bản thảo thứ 14 mới bật ra: *Củi một **cành khô** lạc mấy dòng*, vừa tự nhiên, vừa hàm ý sâu (đã chết khô rồi mà còn lạc mấy dòng). Chữ *khô* hơn hẳn chữ *đơn*, vì cái ý cô đơn sẽ toát

lên từ toàn bài.

Đoạn 2 cũng phải tìm, nhưng có sẵn cảnh trước mắt (các cồn nhỏ giữa sông... gió hiu hiu... và lại có trong tâm trí hai câu của *Chinh phụ ngâm*:

Non Kỳ lặng lẽ trăng treo,

Bến Phi gió thổi đìu hiu mấy gò...

Cho nên, tôi viết ngay được câu: *Lơ thơ cồn nhỏ gió đìu hiu* nhờ bà Đoàn Thị Điểm... gà cho... nửa câu.

Đoạn thứ 4 thì tôi học được chữ *đùn* trong bài *Thu hứng* của Đỗ Phủ (bản dịch của Nguyễn Công Trứ): *Mặt đất mây đùn cửa ải xa*. Và tôi viết: *Lớp lớp mây cao đùn núi bạc*. Cả khổ thơ thứ 4 thì tôi buồn hơn Thôi Hiệu nên mới hạ hai câu:

Lòng quê dợn dợn vời con nước

Không khói hoàng hôn cũng

nhớ nhà

Nhớ câu thơ *Yên ba giang thượng sử nhân sầu* cốt để nói mình buồn hơn, cần gì phải có khói, sóng mới nhớ nhà!

Bài thơ không phải tả cảnh mà tả tâm hồn, trạng thái tâm hồn, hay nói đúng hơn là mượn cảnh để nói lòng mình, hồn mình, nói đúng hơn nữa là: hồn đã nhập vào cảnh cho nên nói đến cảnh là nói đến hồn vậy!

Cũng là cảnh trời nước mà sao trời nước trong *Tràng giang* thì vắng lặng thế, xa vắng thế, buồn thê lương thế, mà trời nước trong bài *Đoàn thuyền đánh cá* (mênh mông hơn vì là biển) không vắng lặng, mà lại vui, lại xôn xao một niềm hào hứng như con người đã làm chủ đất trời.

Câu hát căng buồm cùng gió khơi...

Cho hay văn thơ là con người, là trạng thái hồn người...

3. Xin kể một kỷ niệm tại Đại hội nhà văn Á - Phi (Ai Cập - 1962) để

thấy công việc này khó khăn, gian khổ nhưng cũng rất vinh dự và thích thú. Phải nói Đại hội nhà văn Á - Phi họp lần ấy rất căng thẳng. Có thể sẽ không ra được tuyên bố chung và như thế có nghĩa là thất bại. Cả đại hội đều nhắm vào ba ông đồng chủ tịch (Liên Xô, Trung Quốc và Việt Nam), hai ông đồng chủ tịch lại nhắm vào tôi. Vấn đề là ở chỗ Liên Xô và Trung Quốc lúc đó mâu thuẫn rất mạnh. Họ đưa ra hai quan điểm chống nhau. Ông Trung Quốc nhất định phải đẩy mạnh chống đế quốc thực dân, không chấp nhận bảo vệ hòa bình. Ông Liên Xô lúc bấy giờ lại nhất định phải bảo vệ hòa bình. Nếu không thống nhất được hai quan điểm ấy thì sẽ không ra được thông cáo chung. Lúc ấy tôi rất hồi hộp vì

Nhà thơ Huy Cận ở tuổi 85, trong đêm giao lưu nhân Ngày thơ Việt Nam lần thứ nhất tại TP. Hồ Chí Minh

● HUY CÂN

Buổi sáng hôm nay

Anh tặng em buổi sáng hôm nay
Có hoa sen nở hồ Tây trắng hồng
Tặng em trời mát như sông
Trong veo chảy giữa hai dòng cây xanh.

Anh tặng em buổi sáng lòng anh
Có mây có nước có cảnh có hoa
Có mình và lại có ta
Trong hương sen ngát nở xóa lòng sen.

Anh tặng em cả những ưu phiền
Trong câu hát cũ nghe bên chợ Cầu
Còn hằn trong chữ trong câu
Nỗi đau ngày trước cày sâu mặt người

Anh tặng em buổi sáng mai đời
Bước chân quen thuộc,
tiếng người lại qua
Mây phồng buồm bạc xa xa
Ngày lên gió mới, lòng ta tặng mình.

Anh viết bài thơ

Anh viết bài thơ giữa ánh khuya
Cỏ cây yên ngủ. Gió xa về
Anh nhìn em ngủ hồn hiu nhẹ
Như bóng vườn trưa xanh tiếng ve.

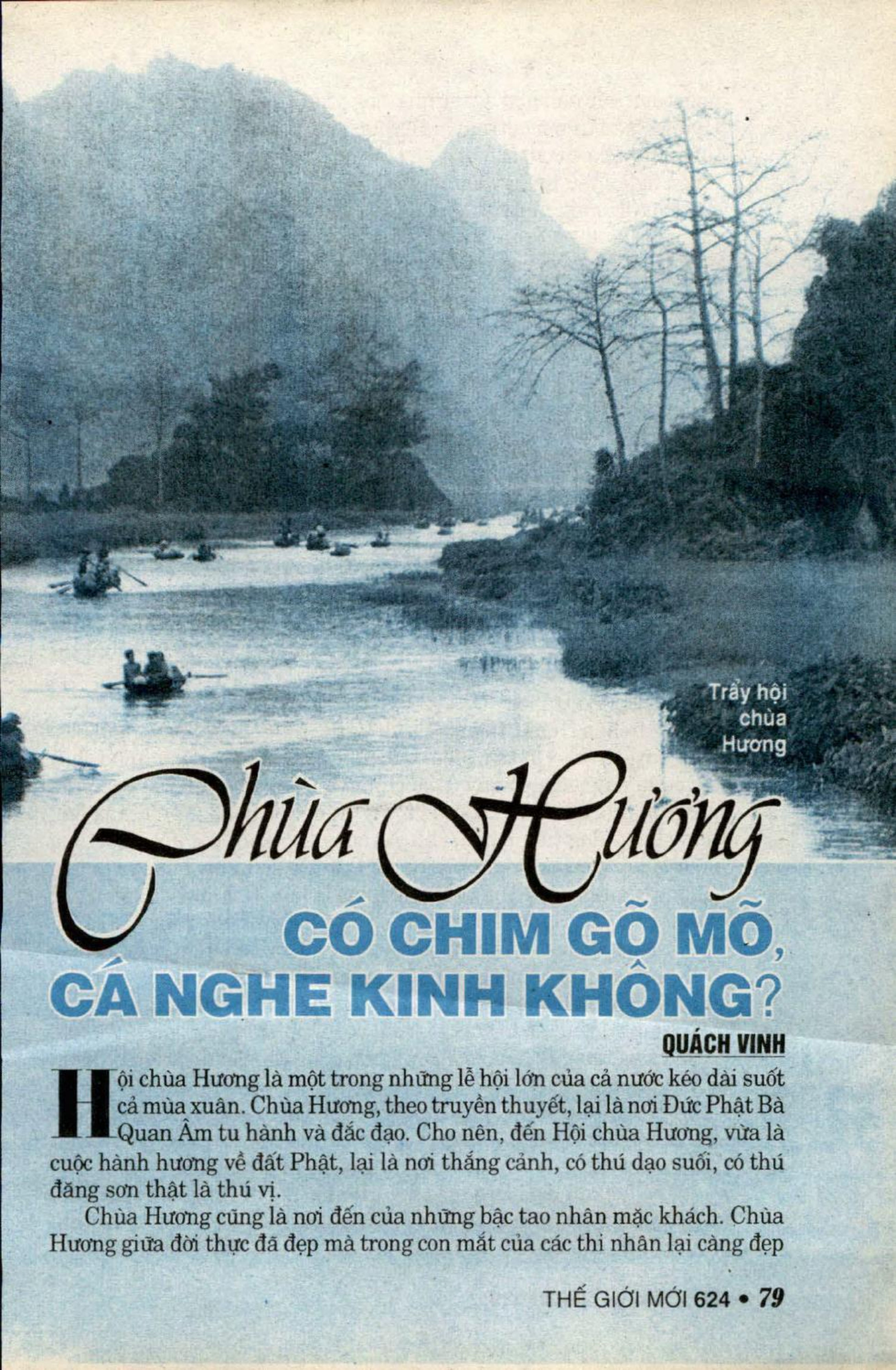
Biển lặng em nằm trong gió êm
Anh là bóng thức của hồn em
Ngoài kia sao cũng từng đôi sáng
Từng cặp nhân vàng trong trái đêm

Bát ngát lòng ta giữa trái đời
Hai ta đôi hạt giữa nghìn đời
Gió khuya nào biết xuân hè nữa
Em mộng điều chi miệng thoảng cười.

hội nghị còn một ngày nữa là kết thúc. Buổi tối, trước hôm ấy tôi đi gặp ông Trung Quốc và nói: “Đồng chí thông cảm với tôi điều này: nếu có hòa bình ở trên thế giới thì cuộc đấu tranh của chúng tôi mới hoàn thành thắng lợi. Còn nếu như nổ ra chiến tranh thế giới thứ ba chẳng hạn thì vấn đề Việt Nam chống Mỹ cũng lu mờ đi. Thành ra phải có hòa bình, cuộc chống đế quốc của chúng tôi không mâu thuẫn với bảo vệ hòa bình. Lập trường của chúng tôi là bảo vệ hòa bình nhưng không được phương hại đến quyền của cả dân tộc chống đế quốc thực dân”. Nghe cũng có lý nên ông Trung Quốc gật đầu. Tôi lại tìm gặp ông Liên Xô và nói: “Thưa đồng chí, bảo vệ hòa bình là đúng thôi. Bảo vệ hòa bình thì các nước mới phát triển nhưng nếu nói hòa bình một chiều thì những dân tộc như chúng tôi không nghe đâu. Thành ra chúng tôi nghĩ thế này: bảo vệ hòa bình nhưng không được phương hại đến quyền chống đế quốc, thực dân mà phải ủng hộ đấu tranh chống thực dân của những dân tộc bị áp bức. Đồng chí nghĩ thế nào?”. Ông Liên Xô cũng nói: “Anh nói cũng có lý”. Sáng hôm sau, tôi kéo ông Liên Xô và Trung Quốc bắt tay nhau và nhanh chóng chạy lên đoàn chủ tịch nói: “Thưa đại hội, hai đồng chí Trung Quốc và Liên Xô đã đồng ý với điều cơ bản để ra được thông cáo chung”. Cả đại hội vỗ tay rầm rầm. Tôi làm động tác ấy trước mắt bá quan để cho không có ông nào được rút lui ý kiến của mình. Và cái lý, cái tình của mình các ông cũng không cãi được. Nhà thơ nhiều khi cũng phải có mẹo thế chứ...

CHÂN TƯ sưu tầm

Trầy hội
chùa
Hương

Chùa Hương

CÓ CHIM GỖ MỖ, CÁ NGHE KINH KHÔNG?

QUÁCH VINH

Hội chùa Hương là một trong những lễ hội lớn của cả nước kéo dài suốt cả mùa xuân. Chùa Hương, theo truyền thuyết, lại là nơi Đức Phật Bà Quan Âm tu hành và đắc đạo. Cho nên, đến Hội chùa Hương, vừa là cuộc hành hương về đất Phật, lại là nơi thắng cảnh, có thú dạo suối, có thú ngắm sơn thật là thú vị.

Chùa Hương cũng là nơi đến của những bậc tao nhân mặc khách. Chùa Hương giữa đời thực đã đẹp mà trong con mắt của các thi nhân lại càng đẹp

hơn, càng hấp dẫn hơn. Chỉ tính riêng những bài thơ nổi tiếng về chùa Hương đã có trên một trăm bài. Những bài thơ này đã được tập hợp in thành tập thơ, được tái bản nhiều lần lên tới hàng vạn bản in, giúp cho nhiều người yêu thêm, hiểu thêm chùa Hương. Những sản vật đặc sắc của chùa Hương như rau sắng, củ mài, mơ Hương Tích cùng khung cảnh non xanh suối biếc, không khí tung bừng lễ hội... càng được nhiều người biết đến qua các bài thơ của Chu Mạnh Trinh, Vũ Phạm Hàm, Tản Đà, Nguyễn Nhược Pháp, Nguyễn Bính... trong đó du khách và người yêu chùa Hương đều biết và thuộc câu thơ nổi tiếng của Chu Mạnh Trinh:

Thỏ thẻ rừng mai chim cúng trái

Lừng lờ khe Yến cá nghe kinh.

Về nghệ thuật câu chữ trong thơ, xin để cho những người sành thơ bàn luận. Trong bài viết này, tôi chỉ muốn giới thiệu bạn đọc và những người yêu chùa Hương về *chim gõ mõ, cá nghe kinh*. Loài chim và cá này là có thực hay chỉ là giai thoại nhà Phật qua mắt xanh của thi sĩ?

Cách đây chừng một chục năm, nhân buổi tiếp kiến thượng tọa động chủ chùa Hương, tôi được biết thượng tọa đã tu hành ở chùa Hương từ hồi còn nhỏ tuổi. Tôi hỏi thượng tọa:

- Thừa thượng tọa, thượng tọa đã ở chùa Hương từ mấy chục năm nay, câu *chim gõ mõ, cá nghe kinh* ở chùa Hương, thật sự là như thế nào?

Thượng tọa trả lời:

- Tôi ở chùa Hương từ nhỏ, chính tôi đã trông thấy *chim gõ mõ*. Loài chim này, tên chữ là Đặc điểu. Các nhà sinh vật học cũng nhận thấy loài chim này hiếm và quý. Loài chim này khi cụp cánh lại, nom như hình con ếch, da có đốm xanh và bay trong các hang. Vào tháng hai, tháng ba, tháng tư âm lịch, chim thường hay kêu “cốc, cốc, cốc” từng hồi như hồi mõ và thường kêu từ giờ Dần trở đi, nghĩa là kêu khi gần về sáng. Còn *cá nghe kinh*, thì tôi không lạ lắm. Các suối quanh động, có nhiều cá, khi các đệ tử cúng lễ xong, thường vớt bồng rang cho cá ăn. Theo thói quen, cá thấy bồng rang thường lượn lên ăn.

Nhân hôm ấy có một anh bạn cùng đi với tôi, anh cũng là một nhà sinh vật học, anh cho biết loại cá này giống như cá chép, nhưng trên đầu có màu đỏ, người ta gọi là cá anh vũ. Theo anh, việc bảo vệ các loài chim, cá và thú quý hiếm ở Hương Sơn cũng rất cần được địa phương quan tâm làm ngay.

Nghe anh nói, nhớ lại có lần đến suối chùa Long Vân cũng thuộc khu chùa Hương, tôi đã trông thấy khá nhiều loại cá có màu đỏ ở trên đầu và thường lượn lên ăn bồng rang sau khi đã cúng lễ.

Thật là hạnh ngộ! Đến hội chùa Hương, nơi có rừng mơ, suối Yến, lại là nơi có *chim gõ mõ, cá nghe kinh*, quả là đến với bao điều kỳ thú. Những điều đó làm cho du khách vui thêm với chùa Hương. ■

Mùa xuân sang CÓ HOA

ANH ĐÀO...

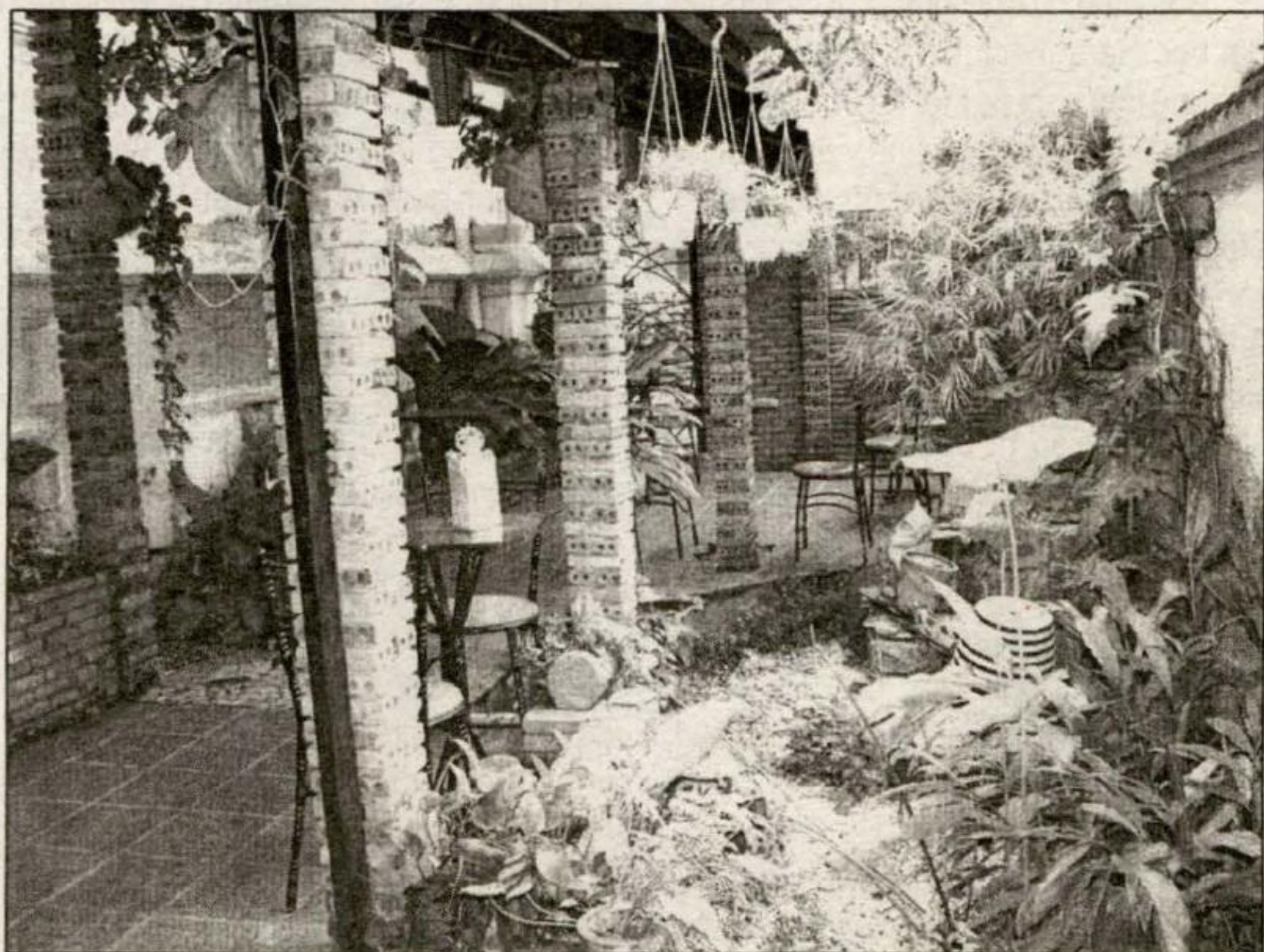
Nhật Bản là xứ sở của hoa anh đào. Chính thế, Chisato - cô gái 29 tuổi, một thực sĩ trẻ tuổi người Nhật vì quá yêu thương trẻ em bị thiểu năng trí tuệ tại Việt Nam đã đặt tên quán cà phê của mình là Hoa Anh Đào. Nhân viên phục vụ trong quán cũng vô cùng đặc biệt: đó là các em bị bệnh Down, chậm phát triển.

Giấc mơ nhân ái

Khi chúng tôi đến Hoa Anh Đào, số 4 Tôn Đức Thắng, Q.1, TP. Hồ Chí Minh

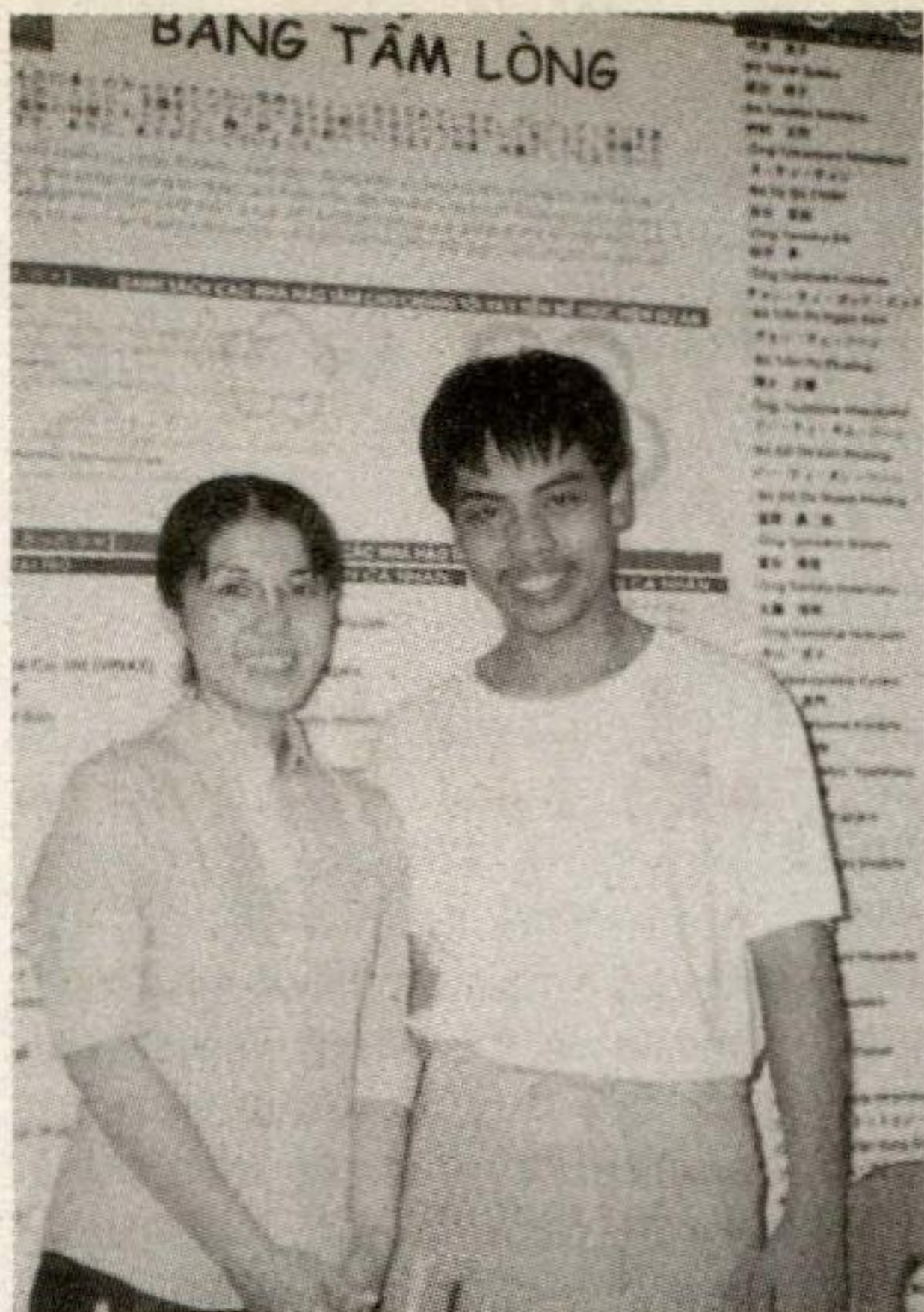
ĐINH THU HIỀN

vào lúc 9 giờ sáng thứ bảy, Esaki Chisato đang rất mệt. Cô nói nhiều đêm liên tục thiếu ngủ nên giờ bị mất sức. Ban ngày đi dạy thỉnh giảng ở Trường Trung học sư phạm Mầm non, tối về rửa ly phụ các em đến nửa đêm, Chisato mất sức là phải. Dù thế, Chisato vẫn niềm nở ra chào đón nhà báo vốn tò mò...

Khuôn viên quán Hoa Anh Đào. Ảnh: Đ.T.H

Chisato (bên trái) và nhân viên quán Hoa Anh Đào

Học ngành phúc lợi xã hội tại Trường Đại học Nara (Nhật Bản), trong một lần tới trung tâm nuôi dạy trẻ chậm phát triển, bị thiếu năng trí tuệ, cô sinh viên năm thứ nhất có chiếc răng khểnh rất duyên Chisato đã thực sự bị choáng váng. Hình ảnh các em có khuôn mặt bầu bĩnh, hiền lành, nhưng ngơ ngơ ngác ngác rất tội nghiệp đã ám ảnh Chisato suốt 4 năm đại học. Tốt nghiệp ra trường, Chisato làm việc trong dự án chăm sóc trẻ khuyết tật Việt - Đức. Dự án này rất quen thuộc với nhiều người Việt Nam vì đã được hình thành sau ca mổ tách anh em sinh đôi dính liền nhau Việt - Đức. Cơ duyên đến với cô khi được tới Việt Nam lần đầu tiên vào năm 1998. Đến nhiều trường chăm sóc trẻ khuyết tật ở TP. Hồ Chí Minh, Chisato thấy trẻ bị thiếu năng trí tuệ chỉ được chăm sóc ở lứa tuổi còn nhỏ. Thậm chí ngay các bậc phụ huynh cũng chỉ “để

mất” được tới đưa con bất hạnh của mình trong những tháng năm thời thơ ấu. Còn khi các em đã lớn, ở tuổi trưởng thành 18-20 tuổi thì sự chăm sóc bắt đầu lơ là dần. Cuộc sống của một gia đình còn nhiều thứ phải lo lắng khác. Hơn nữa, nhiều ông bố bà mẹ thấy con mình “chẳng được việc gì” nên cũng không cần đầu tư. Vậy là giống như những chiếc chổi nằm yên trong xó nhà, thỉnh thoảng được “trưng dụng” để quét qua quét lại một chút, rất nhiều em đã chậm phát triển, khi lớn lên lại càng bị cô lập trong thế giới của riêng mình. Đau lòng hơn, nhiều người còn mong muốn vứt bỏ đi đâu đó đứa con vô tích sự mà chính mình mang nặng đẻ đau.

Thương các em quá, Chisato chỉ biết khóc. Cô muốn giúp các em nhưng vừa ra trường, chỉ là một cô gái trẻ với hai bàn tay trắng, làm sao có thể thực hiện được những ước mơ nhân ái. Vậy là cô quyết định quay về Nhật Bản kiếm tiền rồi sẽ trở lại Việt Nam. Vừa làm vừa học cao học cũng chuyên ngành phúc lợi xã hội tại Trường Đại học Doshisha (Kyoto), Chisato còn học thêm tiếng Việt. Đề tài luận văn thạc sĩ của cô: *Thực trạng hỗ trợ cho trẻ em thiếu năng trí tuệ* đã lấy đi nhiều nước mắt của các giáo sư trong trường. Cô đưa ra mô hình các quán cà phê sử dụng nhân lực lao động là các em bị thiếu năng trí tuệ đã ở tuổi trưởng thành. Chisato đã chứng minh với nhiều giáo sư trong trường rằng, đây là cách tốt nhất để các em chậm phát triển được hòa nhập cộng đồng.

Dấn thân

Cảm phục trước tình thương của cô

thạc sĩ trẻ tuổi với các em bé kém may mắn, nhiều giáo sư trong Trường Đại học Doshisha đã quyên góp được một khoản tiền chừng 100 triệu đồng Việt Nam để Chisato làm hành trang sang Việt Nam, hoàn thành đến cùng ước mơ nhân ái của mình. Cha mẹ Chisato cũng ủng hộ ý tưởng của con gái, góp thêm cho cô 100 triệu đồng nữa. Vậy là đầu năm 2004, Chisato đến TP. Hồ Chí Minh. Là điều phối viên cho một dự án Việt - Nhật, cô thạc sĩ trẻ đi tham khảo nhiều nơi để mở quán cà phê, tiến hành mô hình sử dụng nhân viên trong quán là các em bị thiếu năng, bệnh Down, giúp các em hòa nhập vào xã hội một cách tự nhiên, không gượng ép. Trường Trung học Sư phạm Mầm non TP. Hồ Chí Minh, nơi Chisato đảm nhiệm công việc giảng viên thỉnh giảng, đã đồng cảm với suy nghĩ của cô, cho mượn một góc bên hông trường để làm mặt bằng mở quán. Hoa Anh Đào khai trương từ tháng 4-2004 với sự trợ giúp của các tình nguyện viên Nhật Bản và một số người bạn Việt Nam. Các nhà doanh nghiệp Nhật đang kinh doanh tại Việt Nam cũng đến ủng hộ. Trong quán Hoa Anh Đào có một tấm bảng vàng ghi tên trân trọng bằng hai thứ tiếng Việt - Nhật tất cả những Mạnh Thường Quân đến đóng góp những ngày đầu tiên khai trương. Tuy nhiên, Chisato nói hiện nay cô không nhận tiền tài trợ vì như vậy ý tưởng của cô không còn có ý nghĩa nữa.

Vừa kể chuyện cho chúng tôi nghe, Chisato vừa xoắn hai bàn tay vào nhau. Cô bảo vì ngâm tay nhiều trong nước để rửa ly, tách nên cả hai tay đều bị nước "ăn", rất ngứa. Những lớp da mỏng đang tróc da, chảy máu khiến cô xuýt xoa. Chúng tôi hỏi vì sao Chisato không nhân

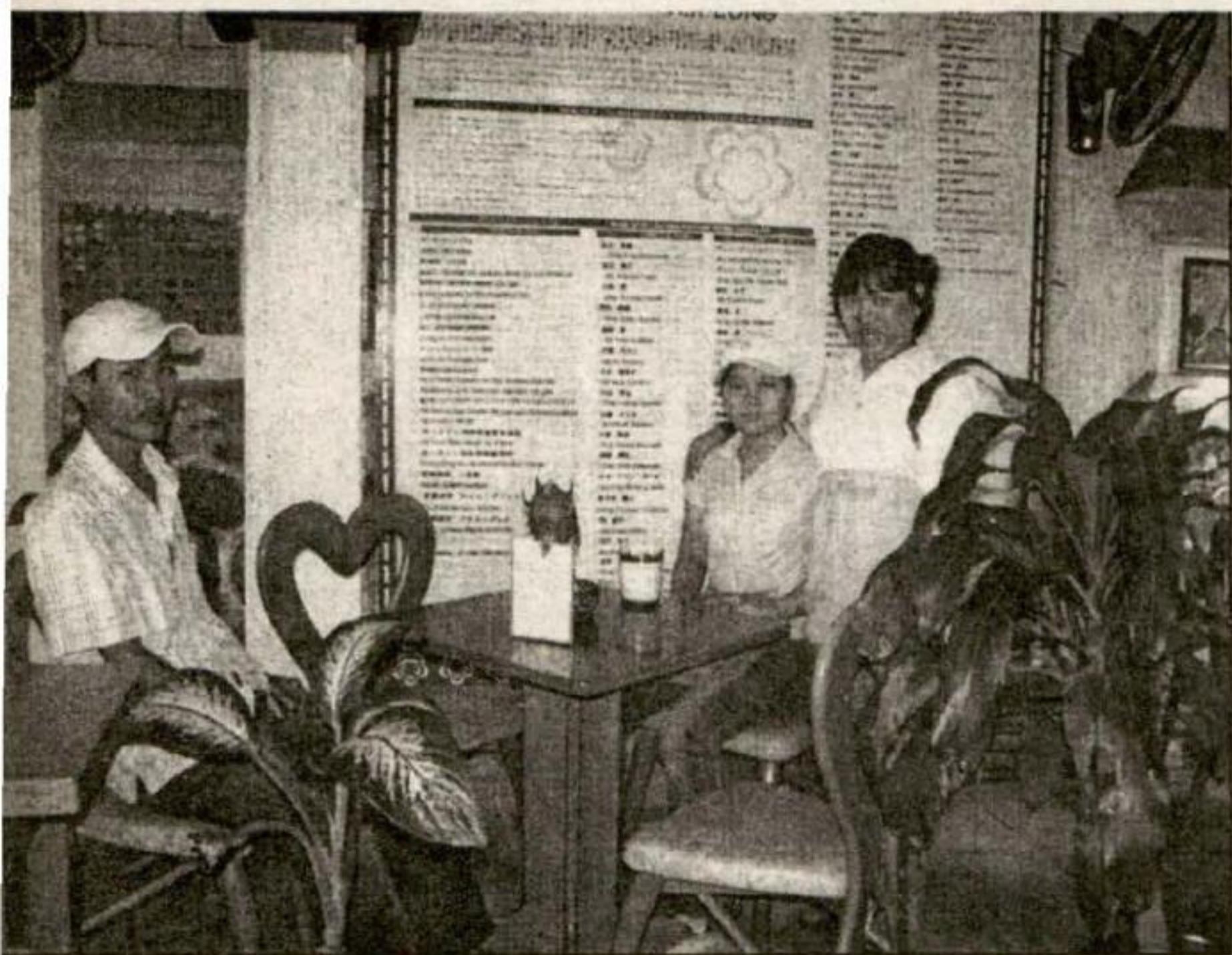
mô hình quán cà phê này lên thành nhiều quán cà phê khác, rồi mở rộng địa bàn, khách sẽ đến nhiều hơn, biết đâu còn thành công về kinh doanh nữa. Nhưng vừa hỏi xong, ngay lập tức ân hận liền vì biết mình quá lời. Chisato chỉ mong "thay đổi nhận thức về khả năng lao động của trẻ chậm phát triển trí tuệ thôi, chứ đâu phải kinh doanh?". Nếu kinh doanh, kiếm tiền trên sự ngô nghê của các em thì tội quá. Thế nên, Chisato rất rành rẽ trả lời bằng tiếng Việt: "Các em là người Việt Nam. Yêu thương các em, bảo bọc các em cũng nên là người Việt Nam. Tôi không mở rộng ra nhiều quán cà phê khác nữa vì hy vọng có nhiều người Việt Nam sẽ thực hiện mô hình này".

Khi Hoa Anh Đào mới khai trương, đã có nhiều người tới và ghi lưu bút. Tất cả đều cảm động trước tấm lòng của một cô gái Nhật Bản với các em chịu nhiều thiệt thòi ở Việt Nam. Nhưng để tìm được một người cùng sẻ chia và gánh vác công việc giúp Chisato thì quả thật khó lắm thay.

Yêu Chisato lắm!

11 nhân viên đặc biệt trong Hoa Anh Đào là 11 tính cách khác nhau. Trường Giang cao ráo, khá đẹp trai, ngô nghê nhưng khá chững chạc với công việc. Giang rất thích kể chuyện đi đám cưới với mẹ vì được mặc quần áo đẹp. Có lẽ một đám cưới nào đó đã ấn tượng đến mức ăn sâu vào trong tiềm thức của cậu. Mạnh Cường thì mang khuôn mặt của người bệnh Down nhưng theo Chisato, bệnh tình của Cường nhẹ hơn. Hoài Phi là một thiếu nữ. Cũng giống như những người bị thiếu năng trí tuệ khác, Phi không lanh lợi nhưng cũng biết làm dáng bằng cách cột hai bím tóc hai bên vểnh lên, rất ngộ. Hoài Phi đã 23 tuổi còn Cường và Giang mới bước sang

Hoài Phi vui vẻ chụp ảnh cùng khách hàng. Ảnh: Đ.T.H

tuổi 18. Khi có khách tới, các em được dạy đi đứng nghiêm túc, không nghịch ngợm. Cường chỉ thích được chụp ảnh và thường ôm cổ cô Chisato, hôn chút chút vào má. Nước mũi, nước miếng của Cường dính hết vào mặt Chisato nhưng cô vẫn vui vẻ nói: “Cảm ơn Cường nhé, Cường giỏi lắm!”.

Hoa Anh Đào có các thức uống bình thường giống như các quán cà phê khác, nhưng giá rẻ hơn nhiều. Trên bàn là ảnh các loại trái cây bằng nhựa, đủ hết: măng cầu, sầu riêng, mít, dưa hấu... Khách đến ngồi ở bàn nào, người xếp đồ uống sẽ bỏ thêm tấm ảnh trái cây của bàn đó. Các em nhìn vào ảnh sẽ biết phải mang tới bàn nào, không sợ bị nhầm lẫn. Thực đơn được mang ra, khách không cần gọi, chỉ đánh dấu vào là xong. Trên bàn có quả chuông rất xinh, khi cần tính tiền, khách rung chuông, các em nghe thấy tự động tới mang tiền về cho thủ quỹ. Tuy nhiên

cũng có nhiều “tai nạn nghề nghiệp”. Dù đã được cô Chisato dạy khách đến quán thì phải nói: “Xin mời, mời các anh chị uống cà phê”, thì một số em chỉ nói được: “Phê!” làm khách cũng hết hồn. Cũng có khi tự nhiên một em khóc mà không rõ nguyên nhân. Có em thấy khách gọi điện thoại di động là... lên cơn động kinh!

Mở cửa từ 8 giờ đến 21 giờ hàng ngày, khách thân quen của

Hoa Anh Đào là sinh viên, học sinh và các thầy cô giáo. Chisato phải chia 11 em làm 2 ca, sáng và chiều. Nhiều phụ huynh biết tiếng mang con tới gửi nhưng vì quá đông nhân viên rồi nên Chisato không thể nhận thêm. Được đi làm với cô Chisato, tất cả các em trong Hoa Anh Đào mừng lắm. Khi ở nhà không ngoan, bố mẹ chỉ cần dọa: “Không cho tới làm ở cô Chisato nữa” là các em sợ liền.

Không phải chỉ có người thiếu năng trí tuệ, trong Hoa Anh Đào, nhân viên pha chế và giữ xe đều là người khiếm thính. Sống với những người không hoàn thiện như vậy, nhưng Chisato vẫn rất lạc quan vào sự thay đổi hàng ngày trong nhận thức của các em bị thiếu năng trí tuệ. Bằng giọng miền Nam ngọt ngào, Chisato bảo: “Nếu mình yêu thương các em, các em cũng sẽ yêu thương mình thôi!”. Còn Cường thì cứ lặp đi lặp lại: “Yêu Chisato lắm! Yêu Chisato lắm!”. ■

NHÂN NGÀY THẦY THUỐC VIỆT NAM 27-2-2005 - CHÙM THƠ BÁC SĨ

● ĐỖ HỒNG NGỌC

Có lúc

Có lúc rồi anh sẽ hỏi
Hôm nay em nói với ai
Có lúc rồi anh sẽ hỏi
Hôm nay em cười với ai

Có lúc rồi anh sẽ hỏi
Hôm nay em đi nơi đâu
Có lúc rồi anh sẽ hỏi
Hôm nay em về nơi đâu

Bởi em là riêng anh đó
Bởi anh là của em thôi
Nhu nắng là riêng của gió
Nhu biển là riêng của trời.

● VƯƠNG TUYẾT MAI

Không dung

Không dung nhớ suốt cả ngày
Giận tơ con nhện giăng ngay vào mình
Khi xưa ghét thói đa tình
Bây giờ mình cũng xiêu đình... lạ chưa?...
Không dung một thực mười mơ
Hồn đi đơn lẻ... tứ thơ mắc vẩn...
Nhưng là gió cuốn ngoài sân
Mà như tơ tóc... thoát gần đã xa...

Mất huyền thao thức thi ca
Bơ vơ nhan sắc lại qua bóng chiều
Hay dây tơ vương rồi yêu
Mai qua chốn ấy... hỏi liêu thử xem!...

● TRẦN SĨ TUẤN

Nhớ Hà Nội

Những đêm mưa phùn
Ngọn đèn khuya tù mù hạt đỗ
Chén chè nóng vừa rót đã nguội
Người ta chụm vào nhau thăm thi
Đêm Hà Nội không nhìn rõ mặt.

Buổi trưa với bát canh dưa cá
Đám thanh niên lăm lem hồ vữa
vừa ăn vừa tán đủ mọi chuyện
Tôi thềm được nhập vào họ
Để thấy Hà Nội thật gần

Trong cơn mưa đầu mùa
Tôi cùng em đi thăm Văn Điển
Chợt ngộ ra điều tưởng chừng đơn giản
Rằng nơi cõi thiêng cũng phân biệt
sang - hèn

và còn nữa
Đêm Thuyền Quang thoảng thoảng
mùi hoa sữa

Tôi vừa bước vừa khắc khoải
Có một điều gì chưa thật bình yên

Sài Gòn nắng tháng tư rất vàng
Có một chút gì Hà Nội
Trong nỗi cồn cào quay quắt
... Hà Nội ơi!

- Tại Hàn Quốc (HQ), phim lịch sử ngày càng được khán giả yêu mến. Năm 2004, các bộ phim truyền hình nhiều tập khai thác lịch sử như Nàng Dae Jang Geum, Thời đại Anh hùng (The Age of the Hero) của Hãng truyền hình MBC, Hải vương (Emperor of the Sea) của KBS2, Đô đốc Bất tử (Immortal Admiral Yi Sun-shin) của KBS1 và Đất (Land) của SBS đều thu hút đông đảo người xem thuộc mọi tầng lớp, thậm chí có phim đánh bại cả những bộ phim trữ tình suốt mười năm nhắm vào đối tượng khán giả trẻ. Điều này cho thấy nếu phim lịch sử được làm tốt, cách tân cho phù hợp với thời đại nhưng không bóp méo sự thật vẫn đạt doanh thu cao.

TỔNG
CÒN

phim truyền hình lịch sử Hàn Quốc

TRUNG NGUYÊN

THỂ HIỆN BẰNG PHONG CÁCH MỚI

“Xưa và hấp dẫn. Truyền thống và hiện đại hóa” - nhận xét về sự bùng nổ của phim truyền hình lịch sử và cổ trang HQ trong thời gian gần đây có thể tóm gọn trong câu nói này. Loại phim truyền hình nhiều tập dựa vào lịch sử được cách tân để bảo đảm thu hút sự chú ý của khán giả, nhằm giới thiệu lại các nhân vật và biến cố lịch sử như hoài cảm với thế hệ đi trước và như bài học cho thế hệ hôm nay về quá khứ hào hùng của cha ông. Chính vì các khía cạnh tích cực này mà thể

loại phim lịch sử và cổ trang luôn có chỗ đứng vững chắc tại nhiều nước, đặc biệt là tại Trung Quốc, nước có cổ sử rất phong phú được ghi lại khá hệ thống và chi tiết, cả hư cấu lẫn thực tế trong sử sách và văn chương.

Theo một nghiên cứu của Công ty nghiên cứu thị trường Nielsen vừa công bố giữa tháng 1-2005 thì trong số 20 bộ phim

người anh hùng HQ đứng đầu lực lượng hải quân triều đại Chosun chống sự xâm nhập của quân Nhật dưới triều đại Toyotomi Hideyoshi (1592-1598). Bộ phim *Đất* phát sóng 8 giờ 45 thứ bảy và chủ nhật hàng tuần thì dựa vào bộ tiểu thuyết 21 tập của nhà văn nổi tiếng Park Kyoung Ri. Tác phẩm mô tả các khía cạnh khác nhau trong cuộc sống 4 thế

truyền hình nhiều tập có tỉ lệ người xem cao nhất HQ vào thời điểm này có đến 3 bộ phim lịch sử. Đó là *Đô đốc Bát tử* với 22% xếp thứ 6, *Đất* với 21% xếp thứ 8 và *Hải vương* với 19,6% xếp thứ 14. Tuy nhiên thống kê năm 2004 cho thấy, bộ phim lịch sử *Dae Jang Geum* do diễn viên Lee Young Ae đóng vai chính là phim truyền hình có nhiều khán giả nhất với 47,8% người xem.

Đô đốc Bát tử phát sóng lúc 9 giờ 30 tối thứ bảy và chủ nhật hàng tuần dựa vào tiểu thuyết của nhà văn Kim Hoon kể về

hệ chủ đất Seo Hee gồm cả lịch sử gia đình, các biến động thời cuộc lồng trong những bi kịch cá nhân đầy màu sắc và tình tiết khiến người xem khó lòng bỏ sót tập nào. Câu chuyện bắt đầu từ năm 1897 ngay sau cuộc cách mạng nông dân Donghak nổi tiếng và kết thúc năm 1945 khi HQ được người Nhật trao trả độc lập. Nhờ nội dung hấp dẫn và sát thực tế, tác phẩm đã được chuyển thành phim 2 lần vào cuối thập niên 1980 nhưng bộ phim do SBS đầu tư sản xuất là phim truyền hình nhiều tập đầu tiên được làm

sau khi tập cuối cùng của bộ truyện kết thúc năm 1994. Nội dung dàn trải của tiểu thuyết đã giúp nó kéo dài đến 21 tập. Trước khi xem phim nhiều khán giả đã được xem qua truyện. Theo các nhà phê bình, phim có khung cảnh thiên nhiên đẹp và tình tiết gút mở hợp lý đã lôi cuốn người xem từ đầu đến cuối.

HIỆN TƯỢNG SẼ CÒN TIẾP DIỄN

Bộ phim *Thời đại Anh hùng* của MBC cũng là một hiện tượng. Phim phát sóng lúc 9 giờ 55 thứ hai và thứ tư mỗi tuần, xoay quanh những cự lĩnh đạo các tập đoàn kỹ nghệ HQ (chaebol) của HQ như Lee Byung Chul, cự chủ tịch Samsung và Chung Ju Yong, cự chủ tịch Hyundai. Cả hai là biểu tượng của những đóng góp rất lớn cho sự tăng trưởng kinh tế HQ những năm 1960, 1970. Bộ phim không chỉ tập trung vào khía cạnh con người

của hai nhân vật có ý chí sắt đá này mà còn nói về các biến động chính trị diễn ra vào thời kỳ họ đang nắm quyền, nhờ vậy mà sức hấp dẫn của phim tăng lên.

“Ưu tiên hàng đầu khi chúng tôi bắt tay vào dựng các bộ phim lịch sử là đáp ứng khát vọng tâm lý của khán giả về một quá khứ đã qua. Đây là khát vọng tiềm tàng mà thời đại nào cũng có, nhất là khi đất nước rơi vào khó khăn kinh tế như hiện nay. Nếu được kích thích bằng những tấm gương vượt khó, chiến thắng số phận vốn không thiếu trong sử sách, khát vọng này sẽ bật dậy” - Kim Hyun Jun, người phụ trách bộ phận phim truyền hình nhiều tập của KBS nói.

Hải vương do KBS 2 phát sóng lúc 9 giờ 55 thứ tư và thứ năm hàng tuần cũng dựa vào cuốn tiểu thuyết của nhà văn nổi tiếng Choi In Ho. Số khán giả xem phim

ngày càng tăng nhờ trang phục đẹp và những pha hành động sử dụng dây nhợ lồng trong một mối tình đắm nước mắt. Sự pha trộn này giúp loại bỏ được sự khô cứng, miêu tả nặng nề mà những bộ phim lịch sử thất bại khác thường gặp. Dùng lịch sử để đề cập đến những câu chuyện đương đại cũng là yếu tố thu hút khán giả trẻ đến với phim. Đa phần các tập phim của *Hải vương* nói về nhà thám hiểm HQ Chang Po Go thống lĩnh biển cả Đông Á và hải trình thương mại quốc tế thế kỷ thứ 9 nhưng sự tưởng tượng là chủ yếu. “Vì không có tài liệu nào về thời tuổi trẻ của Chang được lưu lại nên chúng tôi không còn cách nào khác là chế biến nó” - nhà sản xuất Kang Ill Soo nói. Một số nhân vật chính như cô gái xinh đẹp thông minh Jami chuyên lợi dụng Chang, Yeom Jang và Jung Hwa, cô gái trong tam giác tình yêu với Chang sau này cũng chỉ là hư cấu để thu hút giới trẻ. Đến 24-12-2004, *Hải vương* trở thành phim lịch sử có nhiều khán giả theo dõi nhất vào ban ngày để đến đầu năm 2005, nhờ có những đột biến trong nội dung phim, đã vượt qua các bộ phim tình cảm *Giày thủy tinh* (kênh CBS) và *Chuyện tình buồn* (MBC) để trở thành phim truyền hình nhiều tập chiếu ban ngày có lượng khán giả theo dõi đông nhất. Đột phá này có sự đóng góp của dàn diễn viên nổi tiếng Choi Su Jong, Chae Shi Ra và Song Il

Kuk. Công ty phân hạng phim truyền hình TNS Media Korea cho biết *Hải vương* đã phá kỷ lục người xem trong bảy ngày liên tiếp ở thể loại phim lịch sử. Tỷ lệ người xem tăng thêm sau khi báo chí đưa tin diễn viên Choi Su Jong bị thương khi đang quay một cảnh trong ngày 23-12-2004. Khán giả gọi anh là “Giác đấu Choi” như bày tỏ sự khen ngợi vai diễn Jangbogo của anh trong phim. ■

Gia vị

TRONG PHÒNG NGỦ

THANH THƯ

Trong phòng ngủ, im lặng không phải là vàng. Ở đây, để đạt được tối đa sự thỏa mãn, cả hai vợ chồng đều cần biết biểu lộ những khát khao, ham muốn thầm kín. Mặc dù nghệ thuật nói chuyện gối chăn không phải là dễ, chúng ta vẫn nên học.

Dã bước sang năm thứ năm của thiên niên kỷ thứ ba song trên thực tế chúng ta vẫn rất ngại khi nói về chốn phòng the. Sự ngượng ngùng về chính thân thể mình, những cấm kỵ xã hội khiến chúng ta không dám nói. Thật sai

lầm, bởi dùng ngôn ngữ ái ân, chúng ta trở nên quyến rũ hơn, tự tin hơn. Một cuộc hội thoại ái ân, đó là liều thuốc kích thích mạnh trí tưởng tượng, giúp bạn cảm nhận mãnh liệt hơn màn trình diễn ái ân, thậm chí đỉnh điểm của bạn cũng cao hơn, ấn tượng hơn. Những câu tán gẫu trong phòng ngủ có thể xóa tan những ngượng ngập ban đầu, làm mất đi sự nhàm chán của những đôi đã ở bên nhau quá lâu. Chúng khiến cho hai người gắn kết với nhau hơn và giúp các bạn tránh được những ngộ cụt của sự hiểu lầm tai hại. Các bạn hãy thử áp dụng nghệ thuật này. Nếu các bạn thành công trong

việc làm chủ bằng chữ cái riêng tư thì cuộc đối thoại ân ái của các bạn sẽ lấp lánh hơn.

Chỉ dành riêng cho hai người

Bất cứ ngôn ngữ nào cũng rất giàu từ vựng về chuyện phòng the. Song nếu các bạn không muốn “dùng lại” những từ của người khác, hãy tự đặt tên cho những “cơ quan” của các bạn, những tư thế và cách thể hiện trong màn ân ái của riêng các bạn.

Các bạn phải nhớ rằng trong tình yêu, quan trọng là đối thoại chứ không phải độc thoại. Người này cần quan tâm đến ý kiến của người kia. Nếu chàng thích gọi biểu tượng đàn ông của mình là “cá voi”, thì bạn chớ có đại mà cự nự rằng “nó” giống “cá heo” hơn. Chàng có thể cảm thấy mình bị coi thường, mà trong chuyện gối chăn thì đây là điều không thể tha thứ. Tốt nhất là các bạn nên dùng hoán đổi những từ vựng của nhau, sẽ không ai cảm thấy bị “lép vế”.

Ngôn ngữ phòng the càng phong phú càng tốt. Những “cao thủ” về vấn đề này thường có “từ khóa” của riêng mình mà người ngoài không thể hiểu được. Chúng phát tín hiệu cho đối tác: “Anh/em muốn *ấy*!”. Vậy thì các bạn cũng mã hóa thông tin của mình. Khả năng ở đây là vô hạn. Ví dụ nếu các bạn đã từng có lần làm “chuyện ấy” trên thuyền, thì một bức thông điệp tuyệt vời sẽ có dạng: “Anh muốn đi *boi thuyền* quá!”. Có thể trong một lần sơn nhà, các bạn đã bị cơn sóng tình ập đến? Vậy thì các bạn có thể nhắc đến nó trong một cuộc gặp gỡ chán ngắt nào đấy. Chỉ cần một trong hai

người nói: “Chúng ta phải *sơn lại nhà thôi*”, thế là các bạn hiểu ngay rằng cần phải rút lui và lao thẳng vào... phòng ngủ. Những bí mật nhỏ nhỏ dễ thương ấy không chỉ làm tăng nhiệt cho cảm xúc, chúng còn gắn kết hai người với nhau hơn và dệt nên sợi chỉ vô hình của sự đồng cảm giữa hai vợ chồng.

Tránh nói bóng gió

Những câu chuyện đàn ông - đàn bà là con đường dễ nhất để nhận biết sở thích ân ái của mỗi người. Nếu không phát tín hiệu về những nhu cầu của bản thân một cách rõ ràng, người phụ nữ sẽ có nguy cơ nhận điểm tối thiểu trong trò chơi ân ái. Nhưng những chỉ dẫn quá mức sẽ khiến người phụ nữ giống như một cảnh sát điều khiển giao thông, điều này lại không khuyến khích nam giới biểu lộ tình cảm. Song, nếu cánh đàn ông có xu thế chỉ đạo, bạn có thể điều trị chứng đó bằng cách rất đơn giản. Chỉ cần bạn đưa ra những câu hỏi trước khi chồng kịp tuôn ra những mệnh lệnh: “Em làm thế này anh có thích không?” hay: “Em ôm anh chặt quá à?” v.v. Nhờ đó mà bạn không bị biến thành một binh nhì chỉ biết thi hành hàng loạt các mệnh lệnh, đồng thời bạn còn có cơ hội bắn trúng điểm mười trên tấm bia tình ái của chồng.

Đừng sợ nói thẳng về tình dục. Trong nhiều trường hợp, ngôn từ trong cuốn từ điển tình ái của các bạn cần phải cụ thể. Cách trình bày e thẹn và vòng vo kiểu “hãy chạm lần nữa vào chỗ ấy” dễ dẫn đến hiểu lầm. Không phải ai cũng được tạo hóa ban tặng cho giác quan thứ sáu,

nên thay vì bắt chồng phải đoán mò, bạn hãy dùng những từ ngữ chính xác. Song độ tự do của lời nói còn phụ thuộc vào độ nhạy cảm chung, vào mức độ thân thiết của hai người. Cả hai cần làm sao để chúng không vượt quá giới hạn của một thẩm mỹ lành mạnh. Bởi trong trường hợp ngược lại, nếu gia vị quá mạnh, thay vì làm tăng sự thèm ăn, lại khiến thực khách sợ không dám đụng đũa!

Cho dù phòng ngủ không phải là chốn vui chơi, nhưng sự hóm hỉnh có tác dụng tuyệt vời làm giảm căng thẳng. Cho nên các bạn hãy đùa nghịch, hãy hài hước! Những câu bông phèng, cuộc xô đẩy môn trốn của từ ngữ có thể thay thế một cách thành công cho khúc dạo đầu. Không có gì dở hơn là hai kẻ lụi cụi thực hiện những động tác thể dục trên giường.

Hãy để cho trí tưởng tượng được bay bổng. Những tưởng tượng ái ân nhiều khi gây cảm hứng bất ngờ. Việc hiện thực hóa chúng khiến cho quãng thời gian ở trên giường trở nên giàu có và phong phú thêm lên. Cần phải chân thật, song dù gì đi nữa cũng nên đưa những giấc mơ của bạn qua tấm lọc của một lý trí sáng suốt. Bởi rất có thể việc tham dự vào những giấc mơ của bạn sẽ trở thành nguyên nhân của những thất vọng hơn là việc khám phá những khả năng chưa được biết đến nơi chồng.

Hãy thận trọng khi chỉ trích

Trong phòng ngủ, người ta chỉ nói những lời dễ thương và gây hưng phấn. Nếu bạn bắt buộc phải “nhắc nhở” chồng, hãy áp dụng nguyên tắc “bánh kẹp”, tức kẹp lời phê bình vào

giữa hai lời khen, ví dụ: “Anh hôn em tuyệt quá! Anh có thể hôn nữa được không?”. Một lời khen thông minh đem lại cho bạn nhiều hơn một câu chê không khéo. Ví dụ nếu bạn muốn chàng vuốt ve lâu hơn nữa, hãy nói: “Khi anh chạm vào người em, em như bị mê đi”. Còn những lưu ý kiểu: “Anh kết thúc khúc dạo đầu quá nhanh” chỉ khiến cho cái tôi đàn ông của chàng bị tổn thương. Làm tổn thương chồng trên giường ngủ, đó là bi kịch đối với mỗi người vợ. Do đó hãy nói về những khát khao chưa được thỏa mãn trong những bối cảnh trung tính. Ví dụ về việc chồng không được tinh tế cho lắm, nên nói khi hai người đang ngồi trong ô tô hay trên xe máy, khi các bạn không cần phải nhìn thẳng vào mắt nhau. Khi ở trong chăn, con người ta đặc biệt nhạy cảm về những kỹ năng của mình. Ngoài ra, đây không phải là lúc có nhiều thời gian cho những tranh luận. Giữa những cử chỉ âu yếm, chỉ đủ thời gian cho những quyến rũ ái ân hay bày tỏ những ước muốn thầm kín. Còn tranh luận, tốt nhất hãy để dành đến buổi đi dạo, hay đến bữa tối bên ánh đèn dịu dịu, hay đến chuyến đi nghỉ cuối tuần. Những tình huống như vậy giúp các bạn không chỉ sửa chữa những sai lầm, mà còn giúp các bạn cùng dệt nên những tưởng tượng chung, nhắc lại những cảm xúc ái ân, chia sẻ với nhau những khát khao thầm kín. Ngôn ngữ phòng the trước hết phải kích thích và củng cố mối quan hệ chần gối của hai người chứ không phải là nguồn gốc của những xích mích và cãi lộn. (Theo Onet.pl)

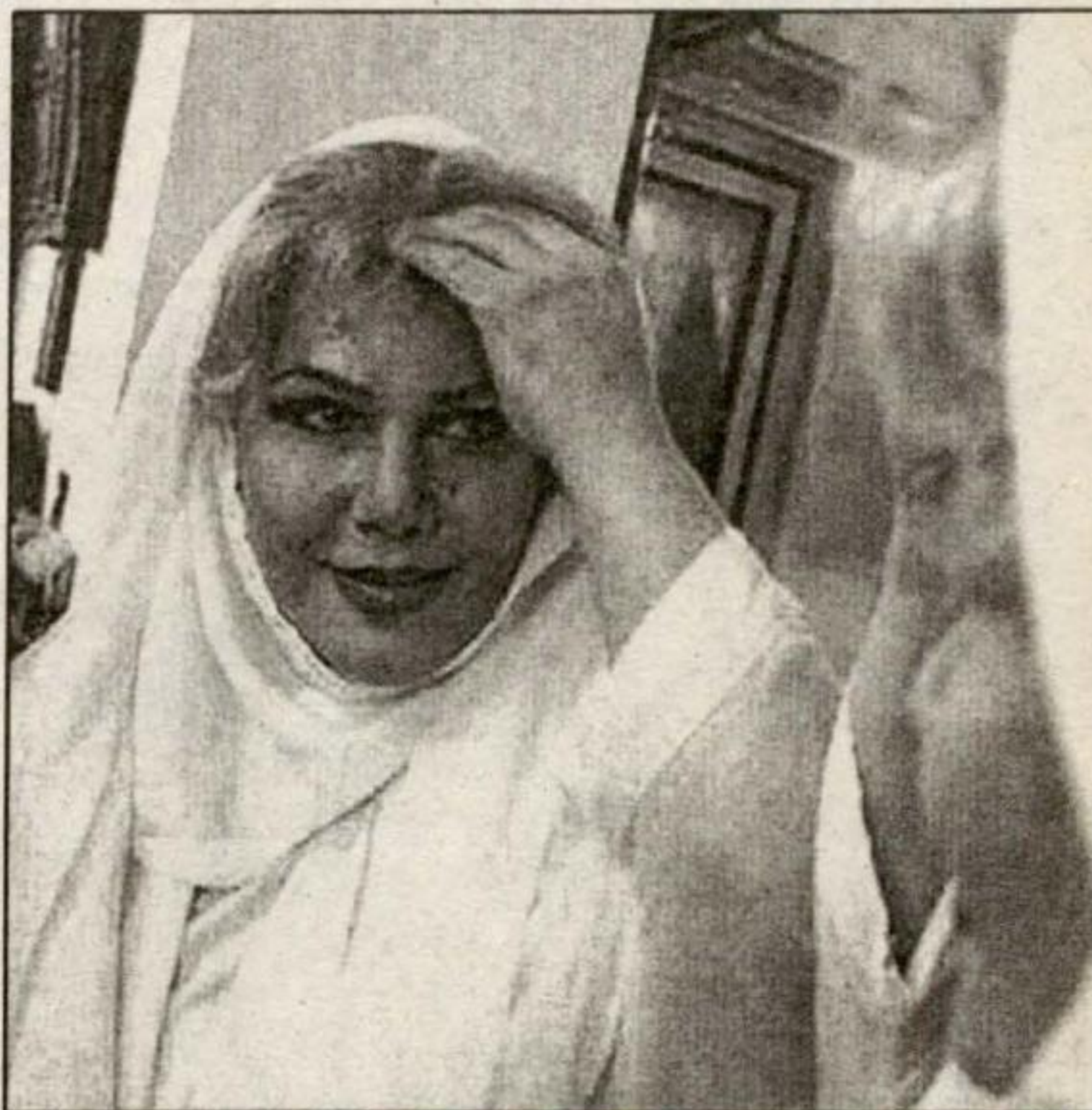
- ▶ Nhắc tới Iran, mọi người thường liên tưởng ngay tới đất nước của những câu chuyện cổ tích Ba Tư, những mỏ dầu và vô số giáo luật khắt khe ràng buộc con người. Tuy nhiên, ít ai có thể ngờ rằng, tại đất nước Hồi giáo có tư tưởng bảo thủ như Iran đang diễn ra một trào lưu rất đặc biệt, trào lưu thay đổi giới tính trong thanh niên.

TRÀO LƯU thay đổi giới tính Ở IRAN

THU HẰNG

Đất nước thần bí đã từng bước "mở cửa"?

Trong phòng xét nghiệm Manvihakia tại thủ đô Teheran, bác sĩ Bahma Digrarili - chủ nhiệm phòng khám cùng các trợ lý của ông luôn tay bận rộn khám cho rất nhiều người. Trong phòng chờ, hai chị em nhà Sarya đang ngồi to nhỏ với nhau chuyện gì đó, tuy nhiên mọi hành động, cử chỉ của họ lại giống hệt như nam giới. Cạnh đó, một nam thanh niên búi tóc như nữ giới, đứng ngượng nghịu trước gương ngắm nghía chiếc mũi to phồng của mình, sau đó rất thuận thực anh ta vắt chiếc khăn lụa qua vai như một phụ nữ. Bác sĩ Bahma Digrarili cho biết, tất cả mọi người đến phòng bệnh của ông đều có một mục đích duy nhất là xét nghiệm để thực hiện thay đổi giới tính. Trong quá trình chờ đợi, họ háo hức thực tập những

Một nam thanh niên Iran sau ca phẫu thuật chuyển đổi giới tính

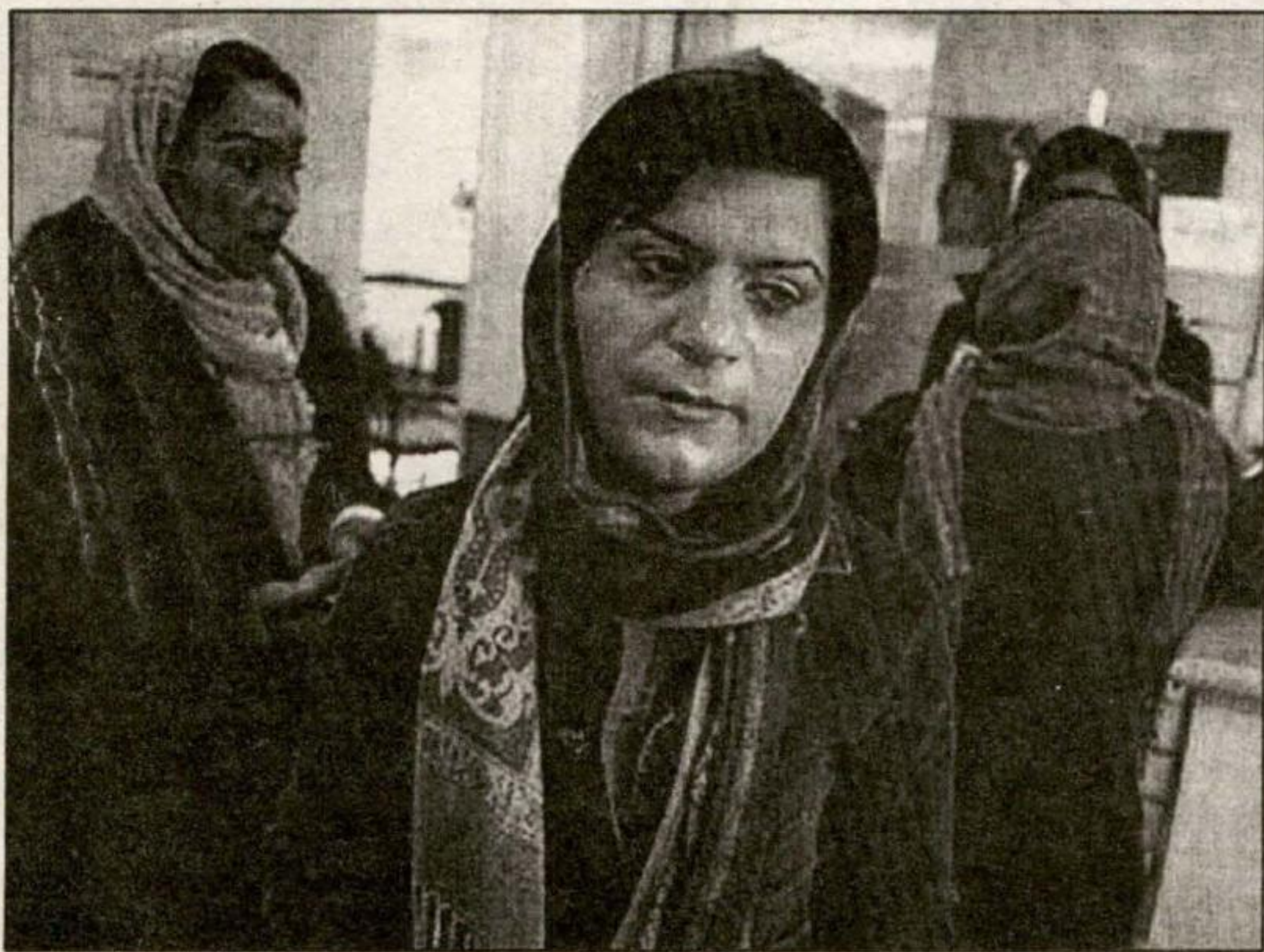
động tác của một "vai diễn" mà họ sẽ phải thực hiện trong cả phần đời sau này. Theo bác sĩ Bahma Digrarili, việc phẫu thuật thay đổi giới tính ở Iran giờ đây không còn

là điều lạ lẫm, mà đã trở thành một trào lưu được những nam nữ thanh niên khiếm khuyết về giới tính nhiệt tình hưởng ứng và dư luận xã hội ngầm thừa nhận. Bác sĩ Bahma Digrarili cho biết, mặc dù chi phí cho mỗi ca phẫu thuật không hề rẻ - khoảng 2.500 euro, nhưng mỗi ngày vẫn có hàng chục người đến từ khắp các tỉnh ở Iran xếp hàng chờ được xét nghiệm giới tính và phẫu thuật.

Một điều lạ lùng là tại Iran, sự phân biệt đối xử giữa thay đổi giới tính và đồng tính ái khác nhau một trời một vực. Luật Hồi giáo nước này quy định, người đồng tính ái nam sẽ phải chịu án tử hình, còn với nữ giới nếu bị đồng tính sẽ bị phạt đánh 200 roi. Trong khi đó,

luật này không hề đả động tới hình phạt dành cho những người thay đổi giới tính, thậm chí các giáo sĩ tôn giáo còn “bật đèn xanh” cho những ai muốn biến đổi giới tính. Theo tờ *Nhật báo Teheran*, cho đến nay đã có hàng trăm trường hợp nam nữ thanh niên Iran tiến hành phẫu thuật thay đổi giới tính sau khi đã được các giáo chủ của nhánh đạo Hồi giáo mà họ theo bảo lãnh. Mohamad Kaminidya, một giáo sĩ có uy tín thuộc dòng hồi giáo Shiite tại thành phố Kuma, người từng bảo lãnh cho hàng chục nam nữ thanh niên Iran thay đổi giới tính thực hiện ước muốn của mình một cách hợp pháp cho biết: “Chúng tôi chỉ phản đối đồng tính ái, việc thay đổi giới tính tự nguyện hoàn toàn

Phẫu thuật thay đổi giới tính đã được xã hội Iran chấp nhận

khác với đồng tính ái, những người thay đổi giới tính không hề có tội". Mặc dù vậy trên thực tế, việc thay đổi giới tính ở Iran cũng không thực sự dễ dàng như lời của giáo sĩ Mohamad Kaminidya. Xã hội Iran nổi tiếng với truyền thống bảo thủ và rất nhiều giáo luật quy định hạn chế hành vi của con người. Bên cạnh đó, quan điểm của chính phủ Iran đối với vấn đề thay đổi giới tính cũng còn nhiều bất đồng. Một số quan chức chính phủ kiên quyết phản đối hành động phẫu thuật thay đổi giới tính nhưng quan điểm của phần đông quan chức chính phủ đã có thiện cảm hơn với hành động này so với trước kia. Nhiều người còn nhận định rằng, trào lưu thay đổi giới tính ở Iran là một dấu hiệu cho thấy đất nước thần bí này đang dần "mở cửa".

Thay đổi giới tính song không thay đổi được số phận

Giống như người thay đổi giới tính tại các nước khác trên thế giới, những người thay đổi giới tính ở Iran cũng không tránh được những chuyện phức tạp và cay đắng từ chuyện giới tính "khác tự nhiên" của mình. Madin, 28 tuổi, vừa trải qua một cuộc phẫu thuật chuyển đổi giới tính cho biết, những người cùng tuổi với anh đều không tỏ ra lạ lẫm và dễ dàng chấp nhận sự thực anh chuyển thành nữ giới nhờ phẫu thuật. Sức ép lớn nhất đối với những người như Madin không phải là dư luận xã hội, bạn bè mà đến từ gia đình, đặc biệt là các bậc cha mẹ. Họ thường không thể chấp

nhận được việc con cái bỗng nhiên trở thành người khác giới và thường đánh đồng thay đổi giới tính với đồng tính ái trong cách đối xử nhìn nhận. Trước khi phẫu thuật, Madin là một phụ nữ tên là Atina, sau phẫu thuật đổi tên thành Madin. Do phải lòng cô bạn học từ 6 năm trước, Madin quyết định thay đổi giới tính với hy vọng sẽ được kết hôn với người bạn gái. Tuy nhiên sau khi "chuyển hệ", "chàng trai" Madin đã bị cha mẹ mình đuổi ra khỏi nhà. Tệ hơn, chuyện tình của Madin và "người yêu" có nguy cơ tan vỡ do gia đình cô gái phản đối quyết liệt chuyện hôn nhân của hai người với lý do không muốn con gái mình cưới một... phụ nữ. Không chỉ thế, để ngăn cản tình cảm của hai người, mẹ người yêu Madin thường xuyên xúc phạm anh khiến Madin rất thất vọng và buồn chán.

Bác sĩ Bahma Digrarili, người đầu tiên đưa ra loại hình phẫu thuật thay đổi giới tính ở Iran, cho biết, khi mới khai trương dịch vụ này, ông đã bị nhiều bậc phụ huynh của những gia đình có con em muốn thay đổi giới tính đe dọa tính mạng vì đã giúp con cái họ thực hiện ý nghĩ "hư hỏng và điên rồ". Phòng khám của Bahma Digrarili tưởng chừng bị đóng cửa vì những sức ép khó vượt qua. Tuy nhiên, mọi việc đã trở nên thuận lợi khi thái độ đối với người đồng tính ái trong xã hội ở Iran ngày càng được cải thiện theo chiều hướng tích cực. Đặc biệt là thái độ của người thân trong các

gia đình có người thay đổi giới tính. Họ đã bớt thù địch hơn với bác sĩ và hiện ngày càng có nhiều bác sĩ tham gia vào công việc phẫu thuật này. Bác sĩ phẫu thuật thay đổi giới tính đang là một nghề “hái ra tiền” ở Iran.

Trên thực tế, Iran không phải là quốc gia duy nhất ở vùng Trung Đông có thái độ khoan dung với trào lưu thay đổi giới tính. Cuối năm 2004 vừa qua, Tòa án tối cao Kuwait đã đưa ra một phán quyết mang tính “lịch sử” khi cho phép một nữ thanh niên 29 tuổi sau khi phẫu thuật thay đổi giới tính được phép kết hôn với bạn gái của mình như một cặp uyên ương bình thường. Quyết định của Tòa án Kuwait trên một góc độ nào đó có thể coi như đã “bật đèn xanh” về mặt pháp lý cho vấn đề này. Tại Ả-rập Xê-út quan điểm về phẫu thuật thay đổi giới tính cũng đã có những thay đổi mạnh mẽ. Tuy nhiên, việc Iran có những thay đổi trong cách

nhìn đối với phẫu thuật thay đổi giới tính chủ yếu xuất phát từ chủ trương của một nhân vật tôn giáo quan trọng ở đất nước này đó chính là Đại giáo chủ Yatula Khormenei. Chủ trương của Khormenei là một người nào đó dù là nam hay nữ nếu muốn thay đổi giới tính của mình hoặc cảm thấy bản thân bị trói buộc trong một cơ thể sai giới tính thì họ hoàn toàn có quyền tự giải phóng đau khổ. Giáo sĩ Mohamad Kaminidya cho biết: “Không có bất kỳ lý do nào để ngăn cấm việc thay đổi giới tính, mỗi người đều có quyền quyết định cần làm gì với thân thể và sức khỏe của mình”. Giáo sĩ Mohamad Kaminidya cũng là một người vận động tích cực cho trào lưu phẫu thuật thay đổi giới tính. Trong 5 năm qua, được sự hậu thuẫn của ông, 320 nữ thanh niên và 70 nam thanh niên tìm được hạnh phúc riêng sau khi thực hiện các cuộc phẫu thuật thay đổi giới tính.

(Theo Hải ngoại tinh vân)

- ♦ *Lạc quan thật sự không phải là tin rằng mọi việc sẽ tốt đẹp, mà tin rằng không phải tất cả mọi việc sẽ tồi tệ.* (Dufure)
- ♦ *Thời gian làm tăng cường tình bạn, làm suy kém tình ái ân.* (La Bruyère)
- ♦ *Với người mẹ nào cũng thế, Mặt trời chỉ chiếu sáng cho riêng đứa con của mình mà thôi!* (Châm ngôn Ireland)
- ♦ *Nơi trú ẩn chắc chắn nhất là trong lòng một người mẹ!* (Florian)
- ♦ *Thương thương tình thương của đứa con đến lúc chín muồi thì người mẹ đã không còn nữa để thương!* (A. Dozon)
- ♦ *Thượng đế không thể hiện diện ở khắp mọi nơi, vì thế Ngài sáng tạo ra những bà mẹ!* (Danh ngôn Do Thái)
- ♦ *Bàn tay đong đưa vành nôi là bàn tay thống trị toàn cầu!* (W. R. Wallace)

Tư liệu
NHIỀU KỲ

Charles Becker-

VUA LÀM BẠC GIA

PHẠM XUÂN THẢO

(Tiếp theo TGM 623)

Nhanh chóng, Charles Becker đánh giá ngay được tình hình căng thẳng. Viên cảnh sát đang tiến vào cổng nhà. Charles cần phải tìm lối thoát. Simpson phải trốn kịp trước khi viên cảnh sát đến. Ngay lúc viên cảnh sát mở cửa, Charles xuất hiện và bắt đầu kêu cứu: "Ông cảnh sát! Ông cảnh sát! Làm ơn đến cứu. Có người bị đánh cướp ở góc phố. Ông đến gấp giùm!".

Trong chớp mắt, viên cảnh sát chạy theo Charles. Khi họ đến nơi thì chẳng thấy ai hết.

- Bọn chúng có bao nhiêu người? - Viên cảnh sát hỏi.

- Ba người tất cả!

Thế là viên cảnh sát và Charles chia ra để đuổi bắt bọn trộm cắp tưởng tượng. Kế này giúp cho

Charles có đủ thì giờ lên trở lại ngôi nhà giúp Floyd Simpson tẩu tán chiến lợi phẩm đến một sào huyệt gần bến cảng. Charles còn sử dụng mảnh này nhiều lần, với nội dung có cải biên, để trốn thoát khỏi cảnh sát.

Nhưng đây chỉ là những món kiểm chác vặt vãnh đối với Charles. Cuối cùng ông bảo Simpson: "Đây không phải là mục đích của tôi sang Mỹ. Tôi e đã đến lúc chúng ta phải chia tay. Lối làm ăn này quá nhỏ nhen. Tôi không thể phí cuộc đời vào những mối làm ăn cò con này". Vào năm 1929, họ đồng ý đường ai nấy đi và Charles Becker bắt đầu lên kế hoạch cho bản thân.

Charles biết mình có khả năng ngụy tạo và làm tiền giả. Ông biết mình là một nhà khắc chạm bạc thầy, nhờ những năm học việc tại Đức. Tại sao không sử dụng tài năng đó để đem lại nhiều lợi tức hơn? Làm tiền giả lại có ít, hoặc thậm chí không có cạnh tranh. Làm tiền giả đòi hỏi kỹ năng xuất chúng, mà những tên tội phạm trung bình làm gì có được tài cán cỡ đó.

Nghĩ kỹ xong, Charles lên kế hoạch và chuẩn bị hết sức chu đáo

cho hoạt động mới mẻ này. Ông nghiên cứu tiền giả tại nhiều viện bảo tàng khác nhau và tại nhiều cuộc triển lãm tiền tệ. Ông đọc thật nhiều tài liệu viết về đề tài này. Ông nhận ra sai lầm của những tay nghiệp dư: chất liệu giấy quá tệ, mực xanh lá cây lại hóa màu xanh lam, mực vàng lại giống màu hồng hơn. Ông gớm ghiếc lối làm việc tài tử này; ông thề sẽ không bao giờ làm việc bôi bác và thiếu chuyên nghiệp đến như vậy.

Đã nắm vững kiến thức về nghệ thuật chế bản khắc để in tiền giả rồi, Charles bắt đầu chuyên tâm nghiên cứu về các chất nhuộm, tẩy và các loại mực. Ông xin được việc làm tại một nhà máy hóa chất ở New York, nhờ đó ông có thể đánh cắp được các vật liệu cần thiết. Ông lập một phòng thí nghiệm ngay trong gian phòng của mình. Charles quyết định không mua bất cứ loại giấy nào để làm tiền giả trừ phi nó tốt ngang chất giấy in tiền thật. Ông dành dụm một số tờ giấy bạc thật mệnh giá 1 đôla rồi nhuộm trắng chúng mà không làm hỏng chất giấy. Trong lịch sử làm tiền giả chưa có ai từng làm như vậy. Charles có loại giấy tuyệt hảo - được chế tạo bởi Sở đúc tiền Mỹ!

Charles chế những bản khắc cho loại tiền 10 đôla và mua một máy in nhỏ. Đêm này qua đêm khác, "Người Hà Lan" làm việc không ngừng, nhưng ông không dễ dàng thỏa mãn. Tờ bạc nào trông cũng giống "tiền giả" trước con mắt nhà nghề của ông. Ông không

muốn chơi trò may rủi. Sau 6 tháng miệt mài, rốt cuộc ông đã chế ra được một bản khắc và sản xuất ra những tờ bạc 10 đôla đáp ứng được các tiêu chuẩn của ông. Chúng là loại thượng hạng, ông nghĩ và quyết định thử nghiệm chúng. Ông mang vài tờ đến một ngân hàng và bạo dạn yêu cầu: "Làm ơn đổi hộ tôi mấy tờ bạc này ra tiền lẻ".

Nhân viên thu phát ngân xem xét kỹ tờ bạc.

- Có chuyện gì vậy? - Ông hỏi - Cô cho là tiền giả à?

- Ô, không. Không phải, thưa ông! - Người thu phát ngân phân trần - Đây chỉ là thói quen nghề nghiệp của tôi thôi. Thế ông muốn đổi ra loại tiền gì?

- Đổi ra đồng một đôla.

- Dạ được, thưa ông.

Phấn khởi trước thành công của mình, Charles bắt đầu in càng lúc càng nhiều tờ bạc 10 đôla. Ông vẫn giữ công việc ở nhà máy hóa chất để có nguồn tiếp liệu bảo đảm và cũng để trình diễn bộ mặt của một thành viên có công ăn việc làm trong xã hội. Chẳng bao lâu, Charles đã tích lũy được khoảng 50.000 đôla bằng cách chuyển đổi các tờ bạc 10 đôla giả. Nhưng đó vẫn chỉ là kiểu làm ăn cò con. Không hiểu sao, qua thế giới ngầm, những lời đồn đại về các hoạt động của Charles lọt đến tai người hợp tác trước đây của ông, Floyd Simpson. Simpson tái xuất hiện và cảnh cáo Charles: "Này cậu nhỏ, phải chia chác cho mấy đứa khác, không chúng tổ giặc cậu đấy".

“Chúng muốn làm gì thì cứ làm - Charles đốp chát - Tôi làm lưng vất vả vì bản thân, chứ không vì mấy kẻ tổng tiền”.

Để được an toàn, ông gom góp tất cả trang thiết bị rồi lên dọn qua New Jersey, bên kia sông Hudson. Tại đó, ông chôn giấu hết mọi thứ. Phòng trường hợp “mấy đứa khác” tiết lộ việc làm của ông với cảnh sát, Charles muốn dời đi tất cả mọi bằng chứng có thể buộc tội ông khỏi căn phòng cũ nơi ông đã từng sống.

Tư tưởng của Charles giờ đây xoay qua việc chuẩn bị cho một màn lừa đảo khổng lồ sẽ đem lại cho ông hàng triệu chứ không phải chỉ là hàng nghìn đôla. Ông tình cờ gặp được một người nhỏ con, có khuôn mặt giống trẻ thơ, mang một biệt danh thật thích hợp: “Joe Nhỏ”. Joe xuất thân từ một gia đình quyền quý, nhưng chán những cuộc khiêu vũ xã giao, những bữa tiệc gia đình và bắt đầu làm bạn với giới giang hồ. Khi Charles gặp Joe Nhỏ, ông khám phá ra Joe có tất ần cấp vật. Chính nhược điểm này của Joe lại biến thành lợi thế cho Charles.

- Joe Nhỏ, cậu không sợ sẽ bị bắt sao?

- Bắt tôi sao được! Mọi thứ tôi lấy chỉ là những vật mọn, những vật tôi có thể nhét vào giày hay vào bít tất. Tôi ném mấy chiếc ví không xuống hành lang, kể luôn cả ví của tôi nữa, rồi la toáng lên là mới bị đánh cắp. Mọi túi áo, túi quần của tôi đều trống trơn. Mọi chiến lợi phẩm đã được nhét xuống dưới rồi.

Cho nên ai nấy nghĩ tôi cũng là nản nhân như mọi người khác. Đơn giản thế thôi.

- Nghe hay đấy, Joe Nhỏ - Charles nói - Tôi đang nghiên cứu kế hoạch thiết lập các cơ sở môi giới chứng khoán giả trên toàn châu Âu. Tôi muốn cậu cùng đi để giúp tôi. Trước tiên, chúng ta cần ít nhất 100.000 đôla bằng tiền mặt. Cho nên tôi sẽ in một số tiền giả. Chúng ta sẽ đổi chúng thành tiền trong khắp thành phố. Khi đủ rồi, chúng ta sẽ đáp tàu sang châu Âu.

Việc trước mắt bây giờ là Charles phải khai lại bộ máy in ông đã chôn giấu trước đây. Ông in mớ tiền giả xong, lại chôn giấu máy in. Không bao lâu, cặp bài trùng này đã gom đủ số 100.000 đôla tiền thật. Trước khi lên đường sang châu Âu, thêm hai thành viên nữa tham gia kế hoạch. Một người là Andrew Sawyer, một cựu tội phạm vượt ngục chuyên nghề lừa đảo. Kẻ kia là Philip Carter, bạn thân của Sawyer.

Khi bộ tứ này đặt chân đến Luân Đôn, thủ đô nước Anh, kịch bản đã được dàn dựng kỹ để mở đầu cho một màn lừa đảo làm chấn động các định chế tài chính của châu Âu. Họ bắt đầu bằng việc tậu một ngôi nhà gạch lịch lãm tại một khu sang trọng của Luân Đôn. Sau đó, Charles nhanh chóng thực thi kế hoạch. Ông mở một văn phòng môi giới nhỏ trên phố Threadneedle và thuê vài thư ký. Hãng này lo đảm đương doanh nghiệp hợp pháp chuyên về chứng khoán và trái phiếu. Nhưng ai quen biết bộ tứ

này đều xem họ là những chuyên gia lương thiện của giới tài chính. Đó chính là ấn tượng mà Charles muốn tạo dựng và ông hài lòng khi thấy kế hoạch đã được tiến hành đúng như dự kiến.

Trong một căn phòng có khóa ở tầng trên cùng của ngôi nhà gạch mới tậu, “Người Hà Lan” bắt đầu thiết đặt các bản khắc và dụng cụ in ấn. Từng chút một, họ mua các chất nhuộm, tẩy, axít, mực. Họ mua riêng rẽ từng món, tại nhiều địa điểm khác nhau trong thành phố Luân Đôn và mua với số lượng rất ít, để tránh gây bất cứ sự nghi ngờ nào.

Không bao lâu, Charles đã sẵn sàng để làm những tờ bảng Anh giả đầu tiên. Một lần nữa, ông lại tẩy trắng các tờ bạc thật (mệnh giá nhỏ) để có giấy thật. Sau 5 tháng lao động, ông đã có được một tờ bạc ông hy vọng là hoàn mỹ. Đối với hầu hết những người quan sát, tờ bạc thật sự hoàn mỹ, nhưng đối với một “nghệ sĩ” cầu toàn Charles Becker, nó vẫn chưa đạt. Chất mực vẫn chưa “qua” được cuộc trắc nghiệm do chính ông đặt ra. Thế là ông phải lao lực thêm nhiều tuần nữa cho đến khi chất mực được tuyên bố là “toàn hảo”.

(Còn tiếp)

THẢO VẬT

GIỮ HOA TƯƠI LÂU

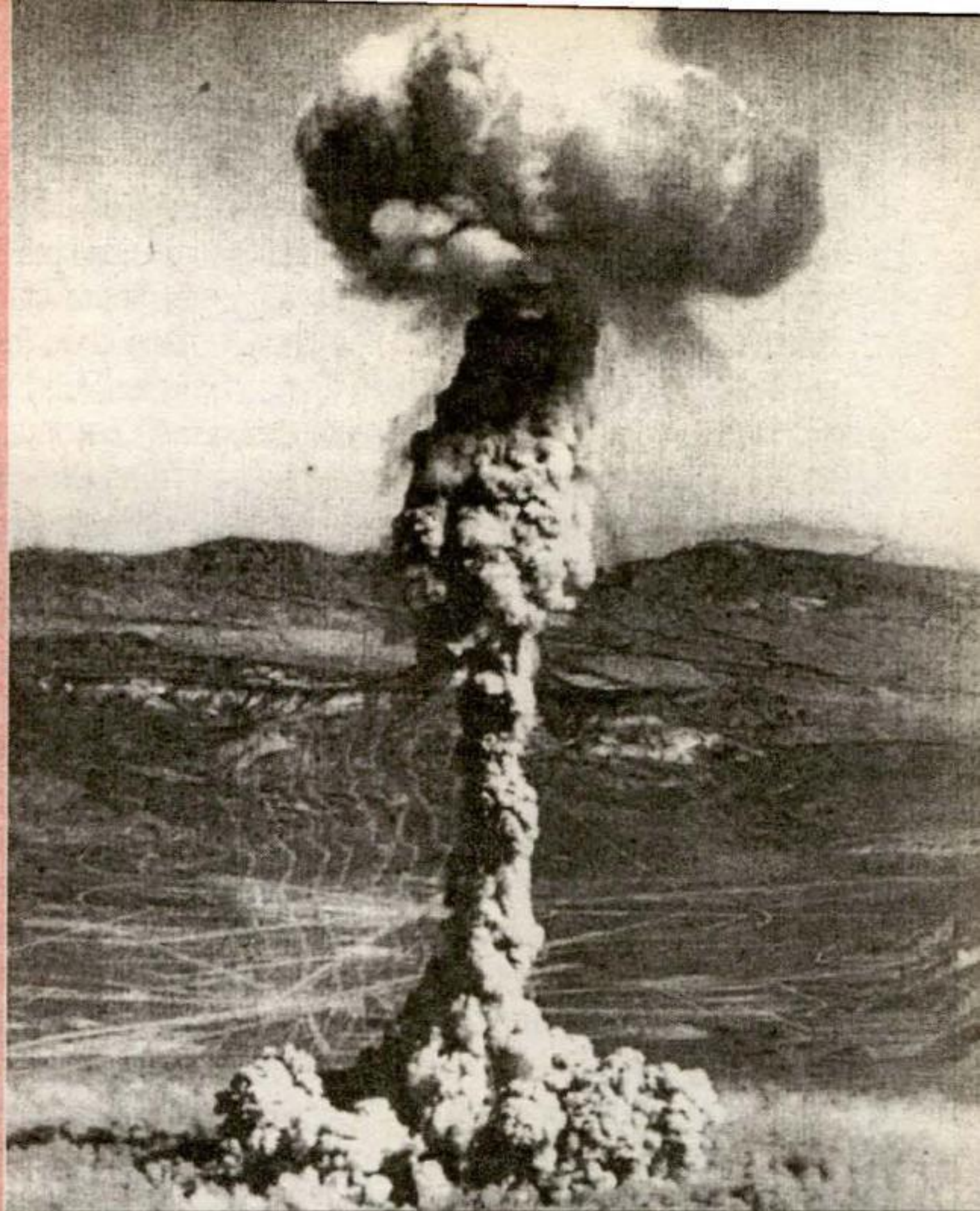
- ♦ Theo kinh nghiệm, hoa cắm trong bình bằng đồng giữ được lâu hơn bình bằng sứ 1-2 ngày, chỉ có cắm chướng là không thích hợp với bình bằng đồng.
- ♦ Cho vào bình hoa một ít nước trà nguội. Cách này giữ hoa tươi lâu được khoảng 7 ngày.
- ♦ Cho một ít rượu hoặc bia vào bình nước cắm hoa sẽ làm hoa tươi lâu hơn, do chất cồn có thể khử trùng, diệt vi khuẩn trong bình hoa, đồng thời còn bổ sung thêm một số thành phần dinh dưỡng khác cho nước cắm hoa.
- ♦ Nghiền nát một viên aspirin cho vào 1/2 lít nước, lắc cho tan rồi mới cắm hoa vào, có thể giữ được tươi 7 ngày.
- ♦ *Hoa hồng*: có nhiều gai, nếu tỉa hết gai lúc cắm hoa sẽ làm hoa mau hồng. Khi đã cắm hoa, không nên di chuyển bình hoa nhiều lần và khi thay nước cũng không nên lấy hoa ra khỏi bình. *Hoa cúc*: thêm vào nước cắm hoa một chút urê, hoa có thể tươi đến một tháng. *Hoa tường vi*: khi cắt cành chuẩn bị cắm, nên hơ vết cắt qua lửa, hoa sẽ giữ được lâu. *Hoa huệ*: nên cắm vào nước có cho thêm đường phèn với tỉ lệ 10g đường/lít nước. Cách này cũng áp dụng được cho hoa cúc và hoa bất tử. *Hoa sen*: nên bít bùn vào dưới cành hoa, sau đó đem cắm vào nước muối nhạt. *Hoa mai*: cần rất nhiều nước, vì thế khi cắm hoa cần phải có một bình đựng lớn và cao để chứa được nhiều nước. Trước khi cắm vào bình, nên đốt gốc cây cho cháy sơ sơ. Nhớ cho thêm nước hàng ngày.

Chúc các bạn luôn có bình hoa đẹp trong nhà.

Q.V (st)

Những thảm họa lớn như trận động đất ở Trung Quốc năm 1976 giết chết 655.000 người hoặc chiến tranh tại Congo giết chết hơn 3 triệu người dường như không làm lay chuyển lương tri nhân loại như thảm họa sóng thần 26-12-2004 vừa qua. Nhưng dù nhiều lời hứa trợ giúp đã được đưa ra, vẫn có đồn đoán là nhiều nguồn viện trợ cho các nước bị ảnh hưởng bởi sóng thần sẽ lấy từ những nguồn tài trợ khác. Đây là sự dịch chuyển tiền viện trợ chứ không phải viện trợ mới.

Vũ khí hạt nhân - một trong những vấn đề an ninh toàn cầu

Thế giới năm 2005

**VÀ
NHỮNG
VẤN ĐỀ
AN NINH
TOÀN
CẦU**

LÊ TÂY SƠN

Hầu bao nhà giàu

Năm 2005 sẽ là năm loài người chinh phục được sự nghèo khó? Đây có vẻ là thời điểm không đúng để đưa ra câu hỏi như vậy khi động đất và sóng thần vừa xảy ra ở châu Á đã cướp đi sinh mạng của hơn 250.000 người và cho chúng ta thấy những giới hạn của nền văn minh trước cơn thịnh nộ của thiên nhiên. Loài người càng mơ đến ngày thuần phục thiên nhiên thì thiên nhiên lại ngày càng trở nên ngạo nghễ hơn, dữ dội hơn như một thách đố không thể giải được. Tuy nhiên trong đám

mây đen tối cũng có những quang sáng. Sóng thần gây ra cảnh tang tóc cho hơn 5 triệu người nhưng có thể giúp cải thiện cuộc sống của 500 triệu người khác với điều kiện là con người phải biết nắm thời cơ, tận dụng và phát huy tinh thần tương trợ nhường cơm sẻ áo hiện có vào cuộc chiến chống đói nghèo, đồng thời phát huy sự hợp tác phòng chống thiên tai để hạn chế thấp nhất những thảm họa tương tự trong tương lai. Công cuộc cứu trợ thiên tai hiện nay với hàng tỉ đôla có thể mở rộng thành một chiến dịch bền vững chống đói nghèo để làm sao cho hơn 1 tỉ người sống trên hành tinh với thu nhập chỉ trên dưới 1 đôla mỗi ngày không phải chết trước những đồng loại giàu có đến 30 năm.

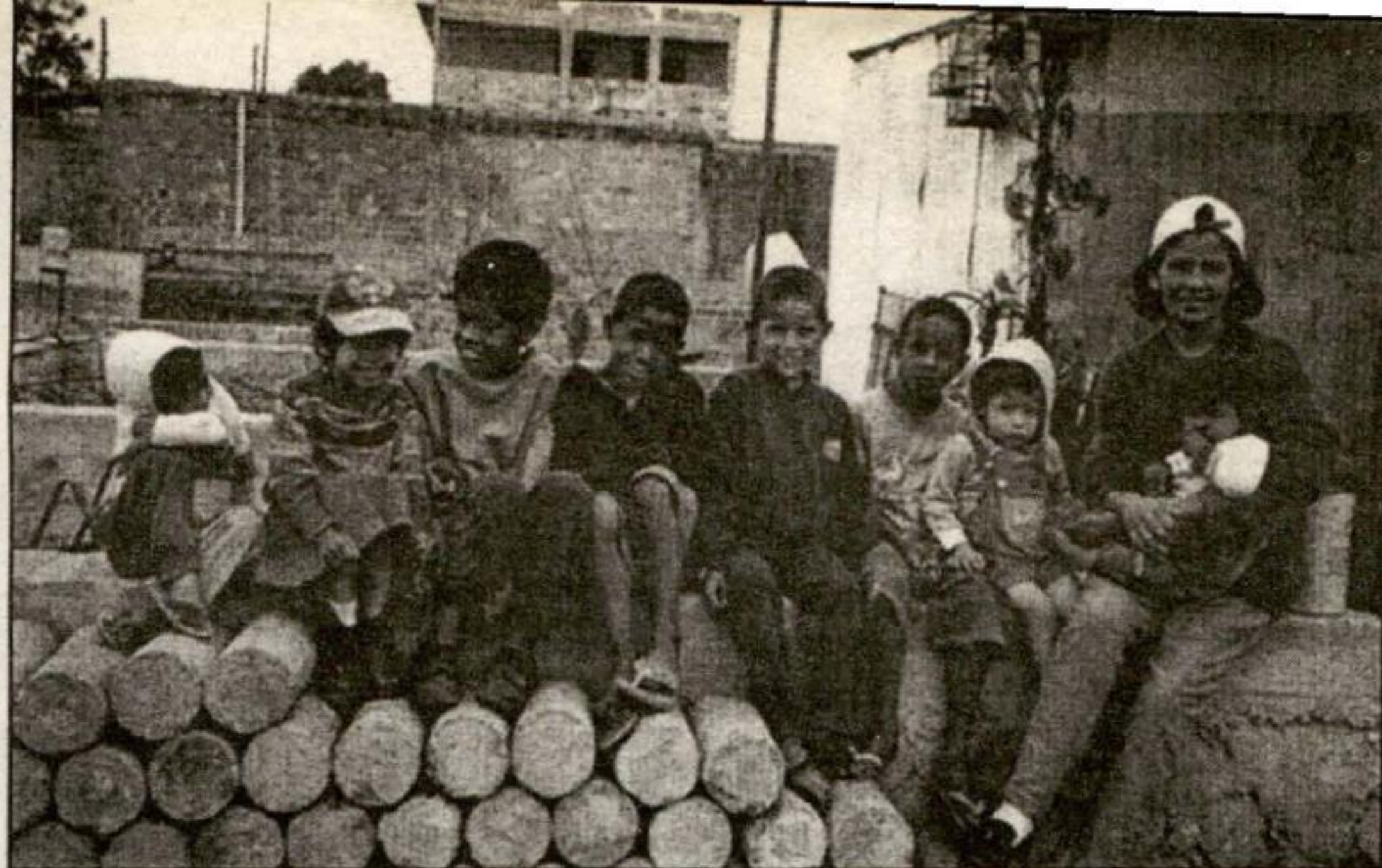
Thảm họa sóng thần diễn ra đúng vào thời điểm thế giới tập trung vào giải quyết bài toán khó về nghèo đói. Tháng 7-2005, Thủ tướng Anh Tony Blair sẽ chủ trì hội nghị thượng đỉnh các nước công nghiệp G-8 để bàn về giảm nghèo, chủ yếu là tại châu Phi. Tháng 9, Liên hiệp quốc cũng sẽ tổ chức một hội nghị thượng đỉnh đặc biệt để xem xét bước tiến triển của các mục tiêu "Phát triển Thiên niên kỷ", trong đó có xóa bần cùng, xóa đói và phổ cập giáo dục tiểu học. Quan trọng hơn là khách dự các hội nghị này sẽ phải nghiêm túc đánh giá lại các sai lầm và sự chần chừ mà trong quá khứ họ đã phạm phải trong cuộc chiến chống đói nghèo. Sau khi bỏ hàng tỉ đôla vào những dự án cơ sở hạ tầng lớn, Ngân hàng Thế giới đã có cách đánh giá đúng đắn hơn về việc giảm nghèo, ví dụ đầu tư vào giáo dục, nhất là cho phái nữ, giúp người dân có nước sạch, loại trừ bệnh sốt rét và nhiều dự án khác. Kết quả khá khả quan. Số người bị sốt bại liệt mỗi năm đã giảm từ 350.000 cách nay 15 năm xuống còn 800 người nhờ có vaccine tốt hơn. Ngoài châu Phi và thế

giới Ả-rập, có dấu hiệu cho thấy, nhiều nước đang phát triển cũng học được những sai lầm quá khứ. Bằng cách mở cửa nền kinh tế, Trung Quốc và Ấn Độ đã đưa được hàng chục triệu người ra khỏi cảnh đói nghèo. Năm 2004, các nước đang phát triển đạt mức tăng trưởng kinh tế 6,1% (Trung Quốc 8,8%, Ấn Độ 6%).

Phương Tây giúp đỡ các nạn nhân sóng thần theo cách nào là tốt nhất? Viện trợ trực tiếp là câu trả lời nhưng nó cũng có mặt trái là bị thất thoát nhiều và không loại bỏ được tận gốc nguyên nhân đói nghèo. Thực tế cho thấy, nhiều đồng tiền viện trợ đi vào trương mục các nhà độc tài châu Phi hay vào các dự án vô bổ chỉ có lợi với người cho tiền. Điều đó giải thích tại sao thế giới chỉ 100 tỉ đôla viện trợ cho khu vực châu Phi (Hạ Sahara) từ năm 1970-1999 chỉ để thấy tổng sản lượng nội địa chia cho đầu người không tăng mà còn giảm khắp khu vực. Điều này chứng tỏ, không có biện pháp nào hay hơn là tăng cường sức mạnh kinh tế cho nước nghèo. Với những nước nghèo nhất, giảm nợ có thể giúp đỡ nhưng tâm điểm thật sự phải là mậu dịch. Cùng với lương thực, ngành dệt may chiếm tỉ trọng đáng kể trong cơ cấu kinh tế của nhiều nước đang phát triển. Ví dụ tại Sri Lanka, nó chiếm đến phân nửa kim ngạch xuất khẩu. Nhưng cũng giống như nông nghiệp, hàng dệt may đến từ những nước thuộc thế giới thứ ba bị phương Tây đánh thuế nặng để bảo vệ hàng trong nước. Chính sách này giúp các công nhân dệt may phương Tây và ngân khố phương Tây nhưng lại làm cho những nước nghèo phải sống mãi trong cảnh nghèo.

Năm 2001, cuộc gặp các bộ trưởng thương mại ở Doha, Qatar đã dẫn đến một đợt sóng mới giải phóng mậu dịch hàng nông sản, dệt may và dịch vụ vào cuối

Nạn nhân mìn - thực trạng đáng lo ngại ở các quốc gia đang phát triển

năm 2004. Nếu may mắn, hoạt động này sẽ hoàn tất vào năm 2006. Theo Ngân hàng Thế giới, nghị trình Doha không cần thành công trọn vẹn vẫn có thể làm tăng thêm thu nhập toàn cầu khoảng 290 tỉ đôla đến 520 tỉ đôla một năm, trong đó hơn phân nửa đến các nước nghèo và đưa 144 triệu người ra khỏi danh sách nghèo vào năm 2015. Như vậy, nếu nước giàu muốn giúp nước nghèo thì cho tiền thôi chưa đủ mà còn cần mở cửa thị trường cho họ.

Những nguy cơ tiềm ẩn

Cuộc chiến chống khủng bố làm cho con người quên mất các nguyên nhân chính của bất ổn như nghèo khó, hủy hoại môi trường, tranh chấp tài nguyên và bệnh dịch. Sự phổ biến của nhiều loại vũ khí lớn nhỏ càng làm cho thế giới bất ổn và tạo điều kiện để chủ nghĩa cực đoan, khủng bố sinh sôi. Đáng sợ nhất hiện nay là nghèo đói, bệnh tật và hủy diệt môi trường. Nếu chúng không được quan tâm đúng mức thì sự bất ổn trên thế giới sẽ không bao giờ kết thúc. Sau đây là những con số đáng suy ngẫm trích trong bản báo cáo Hiện trạng Thế giới năm 2005) của Tổ chức Tầm nhìn thế giới.

Vũ khí

- Mỗi năm thế giới chi gần 1.000 tỉ đôla cho quân sự, 1/5 số này nằm tại các nước đang phát triển.

- Kho vũ khí nhỏ toàn cầu hiện nay trị giá khoảng 639 triệu đôla với 8 triệu đôla sản xuất thêm mỗi năm. Mỗi năm có hơn 300.000 người bị giết bởi loại vũ khí cơ động này trong các cuộc tranh chấp vũ trang. 200.000 người khác chết do các hành vi bạo lực liên quan đến súng ống.

- Có 8 nước trên thế giới hiện đang trữ giữ hơn 28.000 vũ khí hạt nhân. 6 nước khác có kho vũ khí hóa học, trong đó 98% do Mỹ và Nga kiểm soát (chưa kể những nước không công bố).

Tranh chấp dầu hỏa và tài nguyên

- Dầu hỏa chiếm khoảng 37% sản xuất năng lượng toàn cầu và nó là nguồn năng lượng lớn nhất thế giới. Dầu hỏa còn là công cụ gây áp lực, nguyên nhân nội chiến và đối đầu giữa nước có dầu và nước mua dầu. Dầu hỏa và các nhiên liệu hóa thạch còn tác hại nghiêm trọng cho môi trường. Đốt dầu phát sinh 42% khí thải carbon dioxide (CO₂), khí chủ yếu hủy diệt tầng ozon.

Kiểm tra dịch cúm gia cầm tại Đông Nam Á

- Việc lạm thác tài nguyên là nguyên nhân dẫn đến 1/4 trong số 50 cuộc chiến tranh và cuộc tranh chấp vũ trang trong những năm gần đây. Chỉ riêng thập niên 1990, loại tranh chấp liên quan đến tài nguyên đã dẫn đến cái chết của hơn 5 triệu người và làm mất chỗ ở của từ 17-21 triệu người khác.

Nước

434 triệu người trên thế giới đang đối mặt với khan hiếm nước. Ước tính đến năm 2025 có từ 2,6 tỉ-3,1 tỉ người sẽ phải sống trong tình trạng thiếu nước. Khoảng 40% dân số thế giới sống tại các lưu vực sông chung nguồn nước với từ hai quốc gia trở lên. Từ năm 1820, đã có hơn 400 hiệp định về nước được ký kết trong đó hơn phân nửa ký trong 50 năm gần đây. Từ 1945-1999, các hiệp định phân chia nguồn nước vượt quá hơn 2 lần số vụ tranh chấp vì nước. Đây là tín hiệu tốt cho sự hợp tác quốc tế.

Thực phẩm

- Số người đói tại các nước đang phát triển hiện nay là 800 triệu, tăng 18 triệu trong nửa cuối của thập niên 1990. Khắp thế giới có gần 2 tỉ người bị đói và suy dinh dưỡng kinh niên.

- Từ đầu thế kỷ qua, 75% đa dạng di truyền cây trồng đã bị mất. Hệ quả là nông dân khắp nơi trên thế giới phải đối phó chặt vật với bệnh tật, côn trùng và thay đổi khí hậu.

Dân số

- Ở 1/3 số nước trên thế giới, trong đó

có nhiều nước vùng Hạ Sahara (châu Phi), Trung Đông, Nam và Trung Á, sinh suất đạt trên 4 con cho mỗi phụ nữ. Một con số đáng lo ngại.

- Trong thập niên qua, tỉ lệ thất nghiệp ở giới trẻ trên thế giới tăng từ 11,7% đến 14,4% (2003), gấp đôi mức thất nghiệp toàn cầu. Hơn 100 nước đang phát triển đang xảy ra hiện tượng bùng nổ thành phần dân số từ 15-29 tuổi. Lứa tuổi này chiếm 40% trở lên ở số người trưởng thành. Các cơ hội nghề nghiệp cho họ rất thấp tại Trung Đông và Hạ Sahara, nơi có từ 21-26% người trẻ ở độ tuổi lao động thất nghiệp. Cả thế giới có hơn 200 triệu thanh niên không có việc làm hoặc kiếm tiền không đủ nuôi sống gia đình. Thất nghiệp, giới trẻ bất mãn dễ bị các tổ chức tội ác, cực đoan và khủng bố mua chuộc.

Bệnh dịch

- Năm 2002, bệnh dịch đã giết 14,9 triệu người trên thế giới, chiếm hơn 1/4 tổng số tử vong. Các chuyên viên về bệnh dịch cảnh báo khả năng xảy ra đại dịch cúm mới có thể cướp đi mạng sống hàng triệu người.

- 20 bệnh lây nổi tiếng trước đó như bệnh lao và sốt rét đã xuất hiện trở lại và lan rộng tại cả những nơi miễn dịch với loại bệnh này. Ngoài ra còn 30 bệnh nhiễm mới chưa từng biết được nhận diện trong 3 thập niên qua.

- Năm 2003 có gần 3 triệu người bị chết vì nhiễm HIV, đưa số người chết vì HIV/AIDS lên hơn 20 triệu người từ khi ca nhiễm đầu tiên được phát hiện năm 1981. Vì AIDS mà tử suất tại hơn 30 nước trên thế giới đã tăng sau một thời gian giảm. 9 nước ở vùng Hạ Sahara đã mất hơn 10% dân số ở độ tuổi lao động trong 5 năm do tỉ lệ nhiễm HIV/AIDS cao.

(Tổng hợp từ Internet, 2.2005)

Jerry - chủ một quán ăn - là một người rất vui vẻ và luôn tỏ ra yêu đời. Những người phục vụ ở đó đều quý anh. Họ không bao giờ muốn chuyển chỗ làm cũng bởi tính lạc quan của ông chủ. Mỗi khi ai đó có chuyện buồn, Jerry lại ở bên người đó và chỉ cho họ nhìn thấy mặt tích cực của vấn đề.

Cách sống của Jerry khiến tôi rất tò mò. Tôi bảo anh: "Tôi không tin anh đâu nhé! Làm gì có ai lại vui vẻ suốt cả ngày được?". Jerry mỉm cười: "Mỗi sáng thức dậy, tôi lại tự nhủ với mình rằng, ngày hôm nay tôi sẽ có hai lựa chọn: một tâm trạng vui và một tâm trạng buồn. Và tôi luôn chọn tâm trạng vui. Khi có việc không hay, tôi nghĩ mình có thể chọn làm nạn nhân hoặc có thể học được điều gì từ đó. Tôi luôn chọn điều thứ hai. Nếu ai đó đến phàn nàn với tôi, tôi có thể lắng nghe, chấp nhận hoặc giúp họ thấy mặt tích cực trong hoàn cảnh của mình. Và tôi cũng luôn làm theo điều thứ hai". "Nhưng không phải lúc nào cũng dễ dàng làm được như vậy" - Tôi phản đối. "Đúng vậy - Jerry trả lời - Thực ra cuộc sống cũng gần như là những lựa chọn. Khi anh cất bỏ đi những phần vụn vặt thì mọi tình huống đều trở thành một sự lựa chọn. Anh chọn cách phản ứng với những vấn đề của mình, cách mọi người ảnh hưởng đến anh. Anh chọn cho mình một tâm trạng vui hoặc buồn. Cách anh sống cuộc đời của mình cũng là lựa chọn của anh mà thôi".

Vài năm sau, tôi nghe nói về một vụ cướp trong quán của Jerry. Ba tên cướp có súng đã đột nhập vào quán, Jerry bị một tên bắn trúng. Rất may, cảnh sát đã nhanh chóng ập đến và kịp đưa anh vào bệnh viện. Sau cuộc phẫu thuật kéo dài 18 giờ, cuối cùng, Jerry được cứu sống.

Tôi gặp lại Jerry khoảng sáu tháng sau vụ cướp đó. Tôi hỏi, điều gì nảy ra đầu tiên trong suy nghĩ của anh khi nhìn thấy những tên cướp, Jerry trả lời: "Điều đầu tiên tôi nghĩ đến là phải mở cửa sau cho mọi người chạy trốn. Sau đó, khi chúng bắn và tôi ngã ra trên sàn, tôi nghĩ đã tới lúc mình có thể lựa chọn giữa sự sống và cái chết. Và tôi đã chọn sống!".

- Chẳng lẽ anh không thấy sợ sao? - Tôi ngạc nhiên nhìn Jerry.

- Các bác sĩ và y tá rất tốt bụng. Họ nói tôi chỉ bị thương nhẹ và sẽ không sao. Nhưng khi thấy vẻ mặt thất vọng của họ lúc đưa tôi vào phòng cấp cứu, tôi đã rất sợ hãi.

- Rồi sau đó?

- À, một cô y tá to béo thét vào tai tôi hàng đồng câu hỏi. Khi cô ấy hỏi tôi có bị dị ứng với cái gì không, tôi nói có. Họ nhìn tôi chờ đợi, còn tôi hít một hơi dài cố nói thật to: "Tôi dị ứng với đạn!". Và mọi người đã bật cười nhẹ nhõm...

Tôi nghĩ, Jerry đã sống sót không chỉ nhờ tài năng của các bác sĩ cứu sống anh mà còn bởi anh có một thứ rất quý giá không ai có thể thay đổi hay lấy đi được: đó là sự lựa chọn giữa vứt bỏ và tình yêu cuộc sống.

PHÙNG LINH (Từ Internet)

Xa lộ thông tin

● **Lễ tôn vinh 19 gương mặt Việt** kiều tiêu biểu hoạt động ở nhiều lĩnh vực khác nhau như vật lý thiên văn, cơ học, âm nhạc, kinh doanh... được bầu chọn danh hiệu "Vinh danh nước Việt 2004" đã được báo điện tử VietNamNet tổ chức ngày 18-2-2005 tại nhà Thái học, Văn Miếu - Quốc Tử giám, Hà Nội, với sự hỗ trợ của Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Mục đích của việc sáng lập danh hiệu này là nhằm tôn vinh tài năng và thành tích đóng góp của những người con Việt Nam sinh sống và làm việc tại nước ngoài nhưng vẫn một lòng hướng về Tổ quốc.

● **Viva Vinson - nữ ca sĩ đoạt giải Emmy đã có 6 đêm diễn từ ngày 15-2 đến 20-2-2005 tại bar Saigon Saigon** đặt tại lầu 9 khách sạn Caravelle, TP. Hồ Chí Minh. Ca sĩ người Mỹ mang hai dòng máu Ý - Phi này trình diễn những bản nhạc không quên của dòng nhạc jazz, classic soul, blues & funk. Viva còn sáng tác kết hợp các thể loại nhạc soul, folk, R&B hiện đại, hip hop và từng thành công khi xuất hiện trong các phim truyền hình *Một thế giới khác*, *Siêu cảnh sát*...

● **Tập đoàn Seiko EPSON mới công bố đã phát triển thành công bộ vi xử lý bất đồng bộ 8 bit dẻo đầu tiên trên thế giới** sử dụng các bóng bán dẫn dạng phim mỏng làm từ silic đa tinh thể nhiệt độ thấp trên một nền chất dẻo. Với 70% năng lượng tiết kiệm được so với các bộ xử lý đồng bộ đang được sử dụng trong cuộc sống hằng ngày, EPSON đang nghiên cứu những ứng dụng tiềm năng cho sáng tạo của mình. Kết quả trên được công bố tại diễn đàn quốc tế về *Mạch thể rắn* diễn ra đầu tháng

2-2005 tại San Francisco, Mỹ.

● **Triển lãm sản phẩm Đài Loan 2005 lần đầu tiên được tổ chức tại Việt Nam** từ ngày 25-2 đến 28-2-2005 tại Trung tâm Triển lãm quốc tế Hoàng Văn Thụ, Q. Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh. Triển lãm quy tụ 131 gian hàng gồm 77 nhà doanh nghiệp Đài Loan tham dự. Trong 5 năm trở lại đây, bình quân mỗi năm Đài Loan đầu tư vào Việt Nam 400 triệu đôla Mỹ, với 100 dự án tăng hàng năm, đại đa số đều tập trung tại TP. Hồ Chí Minh, Bình Dương và Đồng Nai, các doanh nghiệp Đài Loan mỗi năm cần 50.000 người lao động. Trong thời gian này, Văn phòng liên lạc của Quỹ Từ thiện Đài Loan tại Việt Nam cũng bán đấu giá một số sản phẩm để gây quỹ từ thiện giúp đỡ các gia đình Việt Nam có hoàn cảnh khó khăn.

● **Công ty HP Việt Nam là công ty công nghệ thông tin duy nhất tại Việt Nam vừa được trao giải thưởng Rồng Vàng** do bạn đọc *Thời báo Kinh tế Việt Nam* bình chọn. Cùng với 41 doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài khác vinh dự được trao giải thưởng Rồng Vàng, giải thưởng uy tín nhất dành cho các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài đang hoạt động tại Việt Nam, HP còn là một trong 14 công ty xuất sắc được nhận giải thưởng đặc biệt của Ban Tổ chức vì thành tích 4 năm liên tục được trao giải này.

● **Công ty liên doanh xi măng Donafrance, thành viên Tập đoàn Lafarge đã tổ chức lễ trao tặng 10 nhà tình thương** cho các cá nhân có hoàn cảnh khó khăn tại xã Phước Khánh, huyện Nhơn Trạch, Đồng Nai. Là tập đoàn hàng đầu thế giới về sản xuất vật liệu xây dựng, Tập đoàn Lafarge luôn cam kết theo đuổi

Xa lộ thông tin

mục tiêu phát triển bền vững, vì cộng đồng tại những nước mà tập đoàn này có hoạt động kinh doanh.

● **Công ty GlaxoSmithKline (GSK) vừa đưa vào thị trường Việt Nam thuốc Hepsera (Adefovir Dipivoxil).** Đây là loại thuốc uống mới chống virus giúp bệnh nhân có thể chống lại một cách hiệu quả hơn căn bệnh viêm gan siêu vi B hiện đang gia tăng tại châu Á. Hepsera làm ngừng sự nhân đôi của virus viêm gan B (HBV) trên bệnh nhân với một liều uống hàng ngày là một viên 10mg.

● **Thêm một loại thuốc chữa bệnh rối loạn cương được Bộ Y tế Việt Nam cấp phép lưu hành tại Việt Nam, đó là Cialis.** Lợi điểm của Cialis là thời gian tác dụng kéo dài đến 36 giờ, giúp người sử dụng thuốc không phải bận tâm lên lịch, chọn thời điểm quan hệ tình dục bất cứ lúc nào trong khoảng 36 giờ sau khi uống thuốc. Đây là thuốc kê đơn, do vậy, trước khi sử dụng phải hỏi ý kiến bác sĩ nam khoa, tiết niệu.

● **Công ty truyền thông FPT Việt Nam và Priston thuộc Tập đoàn giải trí Yedang (Hàn Quốc) đã ký hợp đồng bản quyền độc quyền phát hành dịch vụ trực tuyến PristonTale tại Việt Nam.** Đây là thể loại trò chơi hành động nhập vai chơi trực tuyến được thiết kế trên nền không gian 3 chiều và được người chơi đánh giá cao trong bảng xếp hạng các game online hay nhất thế giới. Toàn bộ giao diện người dùng, các câu chuyện, hướng dẫn đã được Việt hóa, người chơi có thể trao đổi trực tiếp với nhau trong PristonTale bằng dịch vụ Chating có hỗ trợ tiếng Việt Unicode và được thiết kế với độ bảo mật cao.

● **Cuộc khảo sát chế độ tiền lương quy mô nhất từ trước đến nay tại Việt Nam** mang tên Vietnam Salary Survey 2005 vừa được bắt đầu tiến hành bởi công ty tư vấn nhân sự Navigos Group và web việc làm trực tuyến Vietnamworks.com. Dự kiến khoảng 800 doanh nghiệp thuộc mọi loại hình và mô hình kinh doanh tham gia. Đăng ký tham dự tại địa chỉ: www.navigosgroup.com/salary, hạn cuối vào 15-3-2005. Kết quả sẽ được công bố vào tháng 5-2005.

● **Cùng chương trình “Vui xuân đón lộc của OMO và COMFORT” là chương trình “Lộc xuân cho mẹ”** với 2.000 suất vé cho sinh viên và công nhân có hoàn cảnh khó khăn về quê ăn Tết Ất Dậu 2005 của hai nhãn hàng OMO và COMFORT thuộc Tập đoàn Unilever Việt Nam đã khiến nhiều khách hàng chú ý. Ngoài việc đẩy mạnh chất lượng sản phẩm, hai nhãn hàng này luôn quan tâm đến các hoạt động xã hội và từ thiện tại Việt Nam.

● **Ngày 27-2-2005, Bưu điện TP. Hồ Chí Minh cùng đối tác là UTStarcom tổ chức kỷ niệm 2 năm thành lập mạng điện thoại vô tuyến nội thị CityPhone TP. Hồ Chí Minh.** Cũng nhân dịp này, mạng CityPhone giới thiệu dịch vụ di động trả trước CityPhoneP và chương trình khuyến mãi đặc biệt cho các khách hàng đăng ký sử dụng dịch vụ di động trả trước bao gồm giảm 30% giá mua máy điện thoại, giảm 30% mệnh giá thẻ cào nạp tiền. Bên cạnh đó, lần đầu tiên UTStarcom cũng giới thiệu dòng máy điện thoại di động mới sử dụng cho mạng CityPhone với menu tiếng Việt UT610v.

Siêu thị

Vui cười

● *Thư bác sĩ*

Một nhà văn mời một bác sĩ đến nhà mình ăn cơm. Vì bận việc, bác sĩ bảo rằng ông sẽ viết thư hẹn ngày đến nhà bạn. Ba hôm sau, nhà văn nhận được thư của bác sĩ. Vì chữ viết nguệch ngoạc nên nhà văn không thể đọc được, ông bèn nhờ một dược sĩ ở hiệu thuốc đọc giúp. Ông dược sĩ chăm chú đọc hồi lâu, sau đó mở tủ lấy ra một lọ dầu cá đưa cho nhà văn:

- Giá 10.000đ, thưa ông!

● *Đắt quá*

Bệnh nhân hỏi nha sĩ:

- Xin hỏi nhỏ một cái răng phải trả bao nhiêu tiền, thưa bác sĩ?

- Ba chục ngàn!

- Đắt quá! Thôi thì thế này, tôi xin trả mười ngàn đồng, bác sĩ chỉ cần làm cho chiếc răng này của tôi lung lay là được, những việc còn lại tôi sẽ tự làm, được không ạ?

● *Tôi đâu có điên*

Một bà người Scotland bị đau răng khủng khiếp, ông chồng bèn hỏi:

- Này bà, sao bà không đến nha sĩ?

- Tôi đâu có điên, ông không biết là chỉ một năm nữa thằng con trai chúng ta sẽ là nha sĩ à?

● *Tại sao?*

Bác sĩ bức bối nói với người bệnh:

- Này, tôi đã bảo bà há miệng ra để tôi kiểm tra răng, tại sao bà lại cứ thè lưỡi?

- Dạ, vì tôi nhìn thấy... cái bảng giá của bác sĩ ạ!

● *Thuốc giảm béo*

Cứ cách vài ngày lại thấy một cậu bé đến hiệu thuốc tây hỏi mua thuốc giảm béo. Thấy lạ, cô bán thuốc hỏi cậu bé:

- Này, cháu mua thuốc cho ai đấy?

- Dạ, thuốc này là để cho... con chó - bạn của cháu. Vì bố cháu tuyên bố sẽ làm thịt nó nếu nó đủ béo, cô ạ!

NGUYỄN VĂN HIẾU (st)

Giai thoại danh nhân

NGUY BIỆN

Claude Bernard (1813-1878) là một giáo sư y khoa người Pháp nổi tiếng. Một hôm, ông đến thăm Balard, bạn thân của ông, cũng là một nhà khoa học. Balard đang ngồi say sưa với một ly cognac. Claude Bernard thấy thế, cau mày nói:

- Tôi thật không ngờ một nhà khoa học tài giỏi như anh mà cũng uống rượu! Này, anh hãy nghe tôi kể câu chuyện: một lần, tôi làm thí nghiệm với hai con chó, cùng khỏe mạnh và cân nặng ngang nhau. Tôi cho chúng ăn như nhau. Sau một thời gian, tôi cho một con uống rượu. Khi giải phẫu hai con chó, tôi thấy bộ phận tiêu hóa của con chó uống rượu bị hư nặng. Vậy anh nghĩ sao về chuyện đó, Balard?

- Tôi thì nghĩ rằng rượu không phải để cho chó uống!

N.V.H (st)

Nhiều chocolate hơn

Nhà văn Bernard Shaw (1856-1950) sang thăm Mỹ, ghé một cửa hàng. Thấy có bán kẹo chocolate hình những đứa bé, ông nhìn ngắm một hồi rồi nói với cô bán hàng:

- Cô gói cho tôi mấy chiếc kẹo này nhưng nhớ là chỉ lấy hình bé trai thôi!

Cô bán hàng tò mò:

- Tại sao lại chỉ lấy bé trai thôi ạ?!

Nhà văn cười:

- Thì nó có nhiều chocolate hơn!

NGUYỄN THIÊN CHƯƠNG

(st)

SÂN VÀ TRƯỜNG...

(Nhại thơ Nguyễn Bính, xin tạ lỗi cùng tiên sinh!)

Sân ten-nít cạnh trường tôi
Cách nhau cánh cổng quét vôi trắng dờn
Bên trường sống giữa cô đơn
Sân ten-nít chẳng nổi buồn giống tôi!
Giá đừng có "độ" thì thôi
Thế nào tôi cũng... coi chơi vài bàn!

Tôi chiêm bao rất nhẹ nhàng
Tiền xây sân ấy "rót" sang bên này!
Ai đi qua hãy vào đây
Cho tôi hỏi nhỏ câu này chút thôi:
- Trường nay xuống cấp quá rồi
Trường bung, mái dột, chỗ ngồi thấy sao?
Xây sân ten-nít ào ào
Xây trường sao chẳng ai nào nhìn sang?

Khách xa ngó thấy ngõ ngang
Bên em lên lớp, bên chàng giao banh!

LÃO HẠC

Tranh của
**NGUYỄN VĂN
LONG**

KỶ LỤC THẾ GIỚI

Trứng gà to nhất

Quả trứng gà khổng lồ cao 9cm, chu vi 21cm và nặng 170g này được tìm thấy ngày 1-1-2005 tại trại chăn nuôi gà của ông Christoph Athmann, Đông Bắc nước Đức. Tuy nhiên, ông Christoph Athmann không xác định được con gà nào đã tạo ra *sản phẩm vĩ đại* trên vì trại gà của ông có tới 35.000 con gà mái đẻ. Quả trứng của trại gà ông Christoph Athmann đã phá kỷ lục thế giới của quả trứng gà trước đó được xác nhận ở Belarus, nặng 160g.

Chó sinh nhiều con nhất trong một lứa

Cuối tháng 1-2005, Hãng tin BBC của Anh đưa tin một con chó cái giống Mastiff ở Anh đã hạ sinh liền một lúc... 24 chú chó con. Trước đó, kỷ lục về một lứa đẻ của chó trong sách Guinness là 23 con. Cô chó mẹ hạnh phúc tên là Tia mới 2 năm tuổi, là vật cưng của vợ chồng anh Damian Ward và chị Anne Kellegher ở Manea, gần thành phố Cambridge. Khi Tia mang thai, anh chị phải chăm sóc nó rất vất vả vì bụng nó lặc lè đến nỗi không đi được. Tuy nhiên 4 con chó con đã chết ngay sau khi sinh, 20 con còn lại đang lớn nhanh như thổi. Giá bán mỗi con vào khoảng 1.000 bảng Anh. Mastiff là giống chó to lớn, da nhăn nheo và tai cụp.

Con điều to nhất

Con điều khổng lồ xuất hiện trong lễ hội mua sắm Hala tổ chức tại Kuwait ngày 15-2-2005 được làm từ tay nghệ nhân Abdulrahman Al-Farsi có hình dáng quốc kỳ Kuwait, dài 25m, rộng 42m, diện tích 1.050m². Chi phí để làm con điều này lên đến 27.000 đôla. Kỷ lục cũ thuộc về con điều có hình quốc kỳ Thổ Nhĩ Kỳ với diện tích 633m² được lập năm 2002. Tuy nhiên, con điều với hình

quốc kỳ Kuwait chưa phải là con điều dài nhất thế giới. Con điều hình rồng với chiều dài 115m của Hong Kong được thả năm 2000 hiện vẫn là con điều đang giữ kỷ lục thế giới về chiều dài.

D.H (Tổng hợp)

Bàn tròn THẾ GIỚI MỚI

● *Khai bút - nét đẹp nên giữ*

Quê tôi thuộc Tổng Gối (Hà Tây), vùng đất văn hiến, nơi duy nhất có hội hát Chèo Tàu nổi tiếng cứ 20 năm mới mở hội một lần (tương truyền lễ hội mô phỏng cuộc hành quân của Hai Bà Trưng). Người dân quê tôi tự hào về truyền thống khoa bảng, từng có nhiều vị đỗ đạt cao qua các kỳ thi Hương, thi Hội, thi Đình. Chính vì vậy nên việc khuyến học luôn được gia đình, làng xóm coi trọng. Tục khai bút đầu năm mới ở quê tôi có lẽ cũng bắt nguồn từ truyền thống hiếu học ấy.

Tôi nhớ hồi còn nhỏ, trước Tết ít ngày anh chị em chúng tôi chuẩn bị sẵn những quyển vở mới thơm phức, rửa bút thật sạch, bơm mực mới rồi xếp ngay ngắn ở góc bàn thờ. Sáng mừng một Tết, trong không gian thoang thoảng hương trầm, chúng tôi mang giấy bút xuống bắt đầu nắn nót viết những dòng chữ đầu tiên của năm mới. Khai bút không cần viết nhiều, đề tài viết tùy theo ý thích và sức học của từng người: đó có thể là làm một đoạn văn, chép một bài thơ đã thuộc lòng hay giải bài toán. Viết xong, chúng tôi đưa cho bố xem. Bố tôi xem khá kỹ và thường không quên khen năm nay các con viết chữ tốt hơn năm ngoái. Sau đó chúng tôi hân hoan vui sướng được bố thưởng cho những đồng tiền mừng tuổi nho nhỏ xinh xinh.

Những lần theo bố đi chúc tết trong làng, tôi thấy phần lớn các gia đình quê tôi đều coi trọng khai bút. Nhiều nhà dán lên vách, lên cánh cửa những tờ hồng điều khai bút. Có nhà lồng hẳn những tờ khai bút vào khung kính thật đẹp và treo ở chỗ trang trọng. Sinh thời, Thủ tướng Phạm Văn Đồng từng căn dặn: "Chữ viết là nét người". Chữ viết đẹp, cẩn thận thể hiện tính cẩn mẫn, chăm chỉ của người có chí hướng phấn đấu, có nhân cách tốt. Tiếc thay gần đây chữ viết của con em chúng ta có chiều hướng xấu đi, cầu thả hơn. Chính vì vậy, đề cao và duy trì tục khai bút cũng là một cách nhắc nhở, động viên cho việc rèn chữ, rèn người.

(Quách Hương, Trung tâm Văn hóa - Thông tin Hà Tây)

● *Nhớ phóng viên Trịnh Quân*

Từ miền Tây xa xôi tôi hay tin anh mất trong một buổi chiều muộn. Thật buồn! Chia tay nhau mới đó mà đã hơn 10 năm. Nhớ hồi đầu chân ướt chân ráo về Chợ Mới công tác, ban giám hiệu Trường Trung học phổ thông (THPT) Chợ Mới (nay là Trường THPT Nguyễn Hữu Cánh) bố trí ở cùng phòng tập thể với anh. Một căn phòng bé xíu hai anh em phải "chia sớt" nhau để ở. Thị trấn Chợ Mới hồi ấy khó khăn thiếu thốn mọi bề, ban đêm thường xuyên mất điện. Anh - chàng trai thành phố về đây công tác nhưng phải chong đèn dầu thức đến tận khuya để soạn bài, đọc sách... Tôi rất quý anh về khả năng làm việc, chịu khó. Tôi về công tác được một năm học thì anh cũng xin trở lại thành phố bắt đầu công việc báo chí. Học trò Chợ Mới chia tay một người thầy tận tụy với công việc và có trách nhiệm; chân tình với anh em bè bạn.

Hơn 10 năm vẫn mong có ngày anh em gặp lại, thế rồi hay tin anh mất quá

bất ngờ. Bài viết này xin là nén hương tưởng niệm đến anh.

(Võ Thành An, cựu giáo viên Trường THPT Chợ Mới - nay là Trường THPT Nguyễn Hữu Cánh, huyện Chợ Mới, An Giang)

● ***Những chi tiết chưa chính xác trên bì tập học sinh***

Hiện nay, trên thị trường có bày bán rất nhiều loại tập học sinh. Phải nói rằng, trên bì tập được các nhà sản xuất trình bày rất đa dạng và đẹp mắt. Song điều tôi băn khoăn muốn đề cập ở đây là trên bì tập loại 200 trang và 96 trang của hai cơ sở: Quyết Tâm (địa điểm sản xuất ở số 7, lô A, khu dân cư Tân Bình Đông, ấp 4, Bình Trị Đông, huyện Bình Chánh, TP. Hồ Chí Minh) và cơ sở Lệ Hoa (đường số 1, Tân Tạo) có trang trí bản đồ Việt Nam (dạng lược đồ hành chính), nhưng tiếc rằng trên bản đồ này thủ đô Hà Nội đều nằm phía Bắc sông Hồng (sai vị trí trên thực tế cũng như các sách giáo khoa địa lý mà từ trước đến nay các em đã học). Một chi tiết nữa là quần đảo Hoàng Sa lại được thể hiện lớn hơn quần đảo Trường Sa, trong khi thực tế thì ngược lại. Thiết nghĩ những chi tiết trên không phải khó điều chỉnh, nhưng nếu không làm sẽ gây thắc mắc cho học sinh bởi không phải em nào cũng được ra đến Hà Nội, được đi các cây cầu bắc ngang sông Hồng... Mong rằng những chi tiết ấy sẽ được sửa chữa lại trong thời gian sớm nhất.

(Minh Thương, Trường THPT Mai Thanh Thế, Ngã Năm, Sóc Trăng)

● ***Nên cấm học sinh dùng điện thoại di động trong giờ học***

Cùng với sự phát triển của công nghệ thông tin hiện đại, điện thoại di động (ĐTDD) mang lại nhiều lợi ích cho con người. Nhưng những mặt trái của nó đối với người sử dụng không đúng lúc, đúng chỗ đôi khi gây phiền toái cho nhiều người. Thậm chí có khi nguy hiểm như gọi ở cây xăng có thể gây ra cháy nổ, gọi trên máy bay làm nhiễu sóng định hướng đường bay, gọi trong lúc đi xe gắn máy sẽ xảy ra tai nạn... Tuy vậy, hiện nay rất nhiều học sinh con nhà khá giả đã được cha mẹ trang bị cho ĐTDD. Thế là các "quý tử" tha hồ gọi, nhắn tin cho bạn bè. Phần lớn các cuộc gọi và nhắn tin ấy chỉ xoay quanh việc rủ nhau đi chơi, đi nhậu, tán dóc... làm ảnh hưởng rất nhiều đến việc học tập. Trong giờ học, có em để ĐTDD ở chế độ rung, nhưng cũng không ít em để chuông nhạc reo khá lớn, hoặc những tiếng báo "tít, tít" liên hồi làm ảnh hưởng lớn đến sự chú ý nghe giảng của cả lớp. Có em đã bị nhắc nhở, hoặc bị xử lý bằng cách giáo viên bộ môn tạm giữ ĐTDD hết giờ mới trả. Một tiết học có 45 phút, nếu có vài cuộc gọi, hoặc nhắn tin ở góc này, góc kia trong lớp thì tiết học đó xem như bị phân tán tới 50%. Lâu nay ta đã bàn nhiều về "văn hóa đi đường", "văn hóa đi xe gắn máy"... Giờ đây cần phải bàn thêm về "văn hóa ĐTDD" nữa. Việc gọi hay nghe ĐTDD trong giờ học là thiếu tôn trọng thầy cô và các bạn. Vì vậy, các bậc phụ huynh không nên cho con em mình đang là học sinh sử dụng ĐTDD. Ban giám hiệu các trường học cần thống nhất cấm hẳn việc học sinh dùng ĐTDD trong lớp để việc dạy và học đạt chất lượng tốt hơn. Nếu học sinh nào cố tình vi phạm sẽ bị xử lý thích đáng.

(Xuân Lê, Cần Thơ)

SÁCH

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

HÃY CLICK VÀO ĐỊA CHỈ:

<http://www.nxbgd.com.vn>

Bạn sẽ mua được sách ở bất cứ đâu, bất cứ lúc nào

Bạn sẽ nhận được sách tại nhà mà không phải trả cước vận chuyển

Mua từ 100.000đ trở lên, bạn sẽ được trừ chiết khấu đối với mọi loại sách của NXBGD

Đầu tư cho tương lai

- Sách mẫu giáo
- Sách giáo dục đạo đức
- Sách tham khảo bổ trợ sách giáo khoa
- Sách tham khảo chung
- Sách tra cứu, từ điển
- Tủ sách luyện thi đại học và cao đẳng
- Sách cao đẳng, đại học và chuyên nghiệp dạy nghề
- Các tạp chí của NXBGD

...

THẾ GIỚI MỖI

624

Vệ tinh Titan-
*hình ảnh Trái đất
thời nguyên thủy*